

SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVA 2050

SELOSTUS, OSA A

Luonnos 14.10.2024

Tark. 18.10.2024

ISBN xx (printti)

ISBN xx (pdf)

ISSN xx

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVA 2050

Selostus, osa A

Satakuntaliitto 2024

ISBN xxx-xxx-xxxx-xx-x (print)

ISBN xxx-xxx-xxxx-xx-x (pdf)

ISSN xxxx-xxxx

Kansikuva: xxx xxx

Sisällys

1	Maakuntakaava osana maakunnan suunnittelua	7
1.1	Maakuntakaavan tarkoitus.....	7
1.2	Maakuntakaava osana maankäyttö- ja rakennuslain mukaista suunnittelujärjestelmää.....	7
1.3	Maakuntakaavan oikeusvaikutukset	8
1.4	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset maakuntakaavan sisällölliset vaatimukset	10
1.5	Muun lainsäädännön suhde Satakunnan maakuntakaavaan 2050.....	11
2	Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnittelun lähtökohdat	13
2.1	Kansainväliset sopimukset	13
2.2	Valtakunnalliset lähtökohdat	14
2.3	Maakunnalliset lähtökohdat.....	25
3	Satakunnan nykytilan kuvaus	31
3.1	Satakunnan yleiskuvaus.....	31
3.2	Satakunnan alue- ja yhdyskuntarakenne	34
3.3	Alueiden käytön ekologinen kestävyys	45
3.4	Liikenneverkko ja teknisen huollon verkostot.....	61
3.5	Vesi- ja maa-ainesvarat	81
3.6	Satakunnan elinkeinorakenne	88
3.7	Maisema, luonnonarvot ja kulttuuriperintö.....	91
3.8	Virkistykseen soveltuvat alueet.....	97
3.9	Ilmastomuutos ja luontokato	98
3.10	Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus.....	102
4	Maakuntakaavan tavoitteet.....	106
4.1	Maakuntakaavan yleiset tavoitteet.....	106
4.2	Kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien tavoitteet	107
4.3	Tavoitteet muodostavat yhdessä kokonaisuuden.....	107
4.4	Maakuntakaavan sisällölliset tavoitteet.....	107
5	Satakunnan maakuntakaavan 2050 tausta-aineisto ja selvitykset	108
5.1	Maakuntakaavan toteutuneisuuden arviointi.....	108
5.2	Tietopohja ja paikkatietoaineistot.....	108
5.3	Selvitykset.....	109
5.4	Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset	113
6	Osallistuminen, vuorovaikutus ja kaavaprosessin keskeiset vaiheet.....	115
6.1	Osalliset	115
6.2	Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen.....	116
6.3	Viranomaisyhteistyö	117

6.4	Tiedottaminen	117
6.5	Päätöksenteko	118
6.6	Aloitus- ja tavoitevaihe	118
6.7	Valmisteluvaihe	120
6.8	Ehdotusvaihe 1	120
6.9	Ehdotusvaihe 2	120
6.10	Hyväksymisvaihe	120
6.11	Seurantavaihe	120
6.12	Yhteenvedo osallistumisen, vuorovaikutuksen ja kaavaprosessin keskeisistä vaiheista	121
7	Satakunnan maakuntakaavan 2050 alueidenkäyttösuunnitelma	124
7.1	Maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne	124
7.2	Alueiden käytön ekologinen kestävyys	147
7.3	Ympäristön ja talouden kannalta kestävä liikenteen ja teknisen huollon järjestelyt	156
7.4	Vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö	177
7.5	Maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen	182
7.6	Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen	183
7.7	Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys	193
7.8	Ilmastomuutos ja luontokato	196
7.9	Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus	197
8	Kaavan vaikutusten arviointi	199
8.1	Vaikutusten arviointimenettely	199
8.2	Vaikutusten arvioinnin toteuttaminen	200
8.3	Arvioidut merkittävät vaikutukset maankäyttöluokittain (MRA 10 §)	201
8.4	Yhteenvedo keskeisiksi arvioiduista yhteis- ja kokonaisvaikutuksista	201
8.5	Vaikutukset Natura 2000-verkoston arvioitiin ehdotusvaiheen suunnittelua varten	201
8.6	Valtion rajat ylittävien vaikutusten arviointi	202
9	Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen	202
9.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 2018 (voimaan 1.4.2018 alkaen)	203
10	Satakunnan maakuntakaavan 2050 suhde maakuntasuunnitelmaan ja maakuntaohjelmaan sekä merialuesuunnitelmaan	212
11	Satakunnan maakuntakaavan 2050 suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoitukseen ja kuntien suunnitteluun	213
12	Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteutuksen ajoitus ja seuranta	213

Tiivistelmä

Laaditaan myöhemmin

Esipuhe

Laaditaan myöhemmin

1 Maakuntakaava osana maakunnan suunnittelua

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaisesti maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja maakuntaohjelma. Maakuntakaava toteuttaa maakuntasuunnitelmassa osoitettua maakunnan tavoiteltua kehitystä ja luo maankäytölliset edellytykset maakuntaohjelman mukaisille toimenpiteille. Maakuntakaava on myös osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista Suomen alueiden käytön suunnittelujärjestelmää.

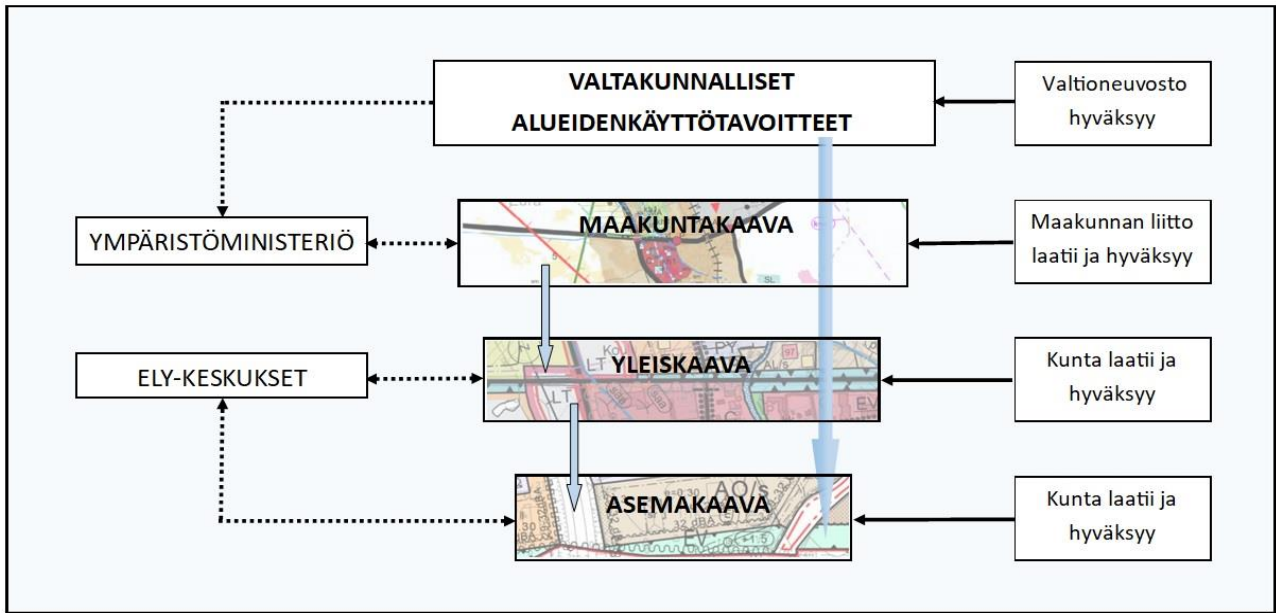
1.1 Maakuntakaavan tarkoitus

Maakuntakaavalla konkretisoidaan maakunnan kehittämisstrategiat alueiden käytön kehittämisperiaatteiksi ja aluevarauksiksi. Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kartalla esitetty yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. Maakuntakaavan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset. Maakuntakaavaan liittyy myös selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Maakuntakaavan tulee edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista ja sovittaa tavoitteet yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia esitetään ainoastaan siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen.

1.2 Maakuntakaava osana maankäyttö- ja rakennuslain mukaista suunnittelujärjestelmää

Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on maankäyttö- ja rakennuslain 24§:n mukaan huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Maakuntakaavoituksen avulla valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet konkretisoidaan maakunnallisiksi ja seudullisiksi ratkaisuisiksi, jotka ohjaavat vuorostaan kuntakaavoitusta.

Kuva 1. Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä

Maakuntakaavan laatimisesta vastaa maakuntaliitto ja maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntakaavan. Maakuntakaavan laatiminen edellyttää monen eri tahon yhteistyötä. Maakuntakaavan laadinnassa tavoitteena on prosessi, johon alueidenkäytön suunnittelijoiden lisäksi alueviranomaiset, muiden alojen asiantuntijat sekä elinkeinoelämän, asukkaiden, maanomistajien ja kansalaisjärjestöjen edustajat tuovat oman panoksensa ja näkemysensä.

Maakuntakaava on ohjeena yleis- ja asemakaavoitukselle. Yleiskaavoituksessa määritellään kunnan yhdyskuntarakenne ja maankäyttö asumisen, työpaikkojen, virkistys- ja liikenteen tarpeisiin. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa. Asemakaavassa käsitellään alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä. Kunnat vastaavat yleis- ja asemakaavoista ja niiden hyväksymisestä. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleis- eikä asemakaavan alueella muutoin kuin näitä kaavoja muutettaessa.

1.3 Maakuntakaavan oikeusvaikutukset

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset kohdistuvat:

-yleis- ja asemakaavan laatimiseen ja muuttamiseen sekä muihin maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuviin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi, viranomaisten toimintaan suunniteltaessa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päätettäessä niiden toteuttamisesta

-rakentamiseen niillä alueilla, joilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus sekä

-suojelumääräysten kautta muihin rakentamista ja alueiden käyttöä koskeviin toimenpiteisiin.

1.3.1 Ohjausvaikutus muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa kunnan yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Kuntien yhteinen yleiskaava voidaan kuitenkin perustellusta syystä laatia maakuntakaavan normaalista ohjausvaikutuksesta poiketen siten kuin laissa tarkemmin säädetään (maankäyttö- ja rakennuslaki 48.2 §). Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisten yleis- ja asemakaavojen alueella muulla tavoin kuin ohjaamalla näiden kaavojen muuttamista.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon ja myös pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista. Lisäksi viranomaisten on katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maakuntakaavan huomioon ottaminen ja edistämismuutokset koskevat kaikkia sellaisia valtion ja kunnan viranomaisia, joilla on katsottava olevan alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä. Velvoite koskee myös valtion liikelaitoksia. Maakunnan liitot toimivat myös aluekehitysviranomaisina, jolloin maakuntakaavan ohjausvaikutus merkitsee sitä, että suunniteltaessa aluekehittämishajalla lähivuosien kehittämistoimia tai myönnettäessä aluekehitysvaroja konkreettisiin hankkeisiin on pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteuttamista ja katsottava, ettei näillä toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Velvoite koskee myös kuntaa alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa mm. siten, että kunnan tulee pyrkiä suuntaamaan kaavoitustaan sellaisille alueille, jotka edistävät maakuntakaavan toteuttamista.¹

1.3.2 Ohjausvaikutus rakentamiseen ja muuhun alueidenkäyttöön

Rakentamisrajoitus on maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaisesti voimassa maakuntakaavan virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla. Rakentamisrajoitus tulee voimaan automaattisesti kaavan saatua lainvoiman. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa kuitenkin erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa. Rakentamisrajoituksen alueella on voimassa maakuntakaavasta johtuva ehdollinen rakentamisrajoitus. Sen mukaan lupa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää niin, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. Jos maakuntakaavasta johtuvasta luvan epäamisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa, lupa on kuitenkin myönnettävä, alue lunastettava tai haitta korvattava.

Maakuntakaavan ohjausvaikutus voi suojelumääräysten kautta kohdistua rakentamisen lisäksi myös muuhun alueidenkäyttöön. Maakuntakaavassa voidaan antaa suojelumääräyksiä mm. maiseman, luonnonarvojen ja rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen suojelemiseksi. Toisin kuin maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaiset rakentamisrajoitukset, suojelumääräykset eivät ole luonteeltaan ehdollisia.²

1.3.3 Valkoiset alueet

Maakuntakaavassa ilman aluevarauksia oleville ns. valkoisille alueille ei ole osoitettu mitään valtakunnallisesti, maakunnallisesti eikä seudullisesti merkittävää käyttötarkoitusta. Alueet ovat enimmäkseen maa- ja metsätalousalueita maaseudulla. Valkoisten alueiden maankäytöstä päättäminen tapahtuu kuntatasolla. Kunta voi sijoittaa näille alueille paikallisia toimintoja. Kehittämisperiaatemerkintöjen ja osa-aluemerkintöjen määräykset sekä koko maakuntakaava-alueeseen kohdistuvat suunnittelumääräykset saattavat kuitenkin koske myös valkoisia alueita ja ohjata niiden maankäyttöratkaisuja.

Kunnan vapautta sijoittaa näille alueille toimintoja rajoittaa hankkeen tai suunnitelman alueellinen merkittävyys. Kunta ei voi osoittaa valkoiselle alueelle seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävää toimintaa ilman maakuntakaavan muutosta. Suuret infrastruktuurihankkeet ja useamman kunnan asukkaita palvelevat laitokset ovat tyypillisiä esimerkkejä seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävistä hankkeista.³

¹ Ympäristöministeriö, 2002. Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000; Opas 10, s. 12, Opas 7, s. 48

² Ympäristöministeriö, 2002. Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000; Opas 10, s. 12, Opas 7, s. 70

³ Ympäristöministeriö, 2002. Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000; Opas 10, s. 22

1.3.4 Maakuntakaavan rakentamisrajoitus

Yksityisen maanomistajan oikeuksia saattaa koskea lähinnä virkistys, suojelu, liikenne ja teknisen huollon alueisiin liittyvä rakentamisrajoitus (maankäyttö- ja rakennuslaki 33 §). Tämä ns. ehdollinen rakentamisrajoitus tarkoittaa, että lupaa em. alueelle rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteuttamista.

Lupa on kuitenkin myönnettävä (ottaen huomioon rakennusluvan myöntämisen muut edellytykset), jos hakijalle aiheutuu huomattavaa haittaa eikä aluetta lunasteta tai hakijalle suoriteta kohtuullista korvausta. Maakunnan liitto voi, jos se maankäytön järjestämisen turvaamiseksi on tarpeen, kieltää käyttämästä aluetta, jolla kaavaehdotuksen tai hyväksytyyn kaavan mukaan on rakentamisrajoitus, kaavaehdotuksen tai kaavan vastaiseen rakentamiseen (rakentamisrajoitus). Rajoitus ei koske jo olemassa olevaan asuntoon kuuluvan talousrakennuksen rakentamista eikä maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista. Tämä maakuntakaavan oikeusvaikutus tulee harvoin esille, sillä maakuntakaava vaikuttaa pääsääntöisesti yksityiskohtaisemman kaavoituksen tai viranomaistoiminnan kautta välillisesti.⁴

1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset maakuntakaavan sisällölliset vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- 2) yhdyskuntarakenteen ja alueidenkäytön taloudellisuutta;
- 2 a) riittävän asuntotuotannon edellytyksiä;
- 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- 7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- 8) yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- 9) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivan kilpailun kehittymistä;
- 10) palvelujen saatavuutta; sekä
- 11) liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

Maakuntakaavan sisältövaatimuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä. Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maa-kuntakaavoituksen kanssa. Luonnonsuojelulain 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäästösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

⁴ Ympäristöministeriö, 2002. Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000; Opas 10, s. 12, Opas 7, s. 64

Lisäksi maakuntakaavassa on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyteen;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueidenkäytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajille tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

Maankäyttö- ja rakennuslain 71 b §:ssä on määritelty vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta- ja yleiskaavalle. Lain kohdan mukaan osoitettaessa maakunta- tai yleiskaavassa vähittäiskaupan suuryksiköitä on sen lisäksi, mitä maakunta- ja yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

- 1) suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;
- 2) alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä
- 3) suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Maankäyttö- ja rakennuslain 71 b §:n mukaan maakuntakaavassa tulee esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja. Vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus on osoitettava maakuntakaavassa osoitettujen keskustatoimintojen alueiden ulkopuolella riittävällä tarkkuudella.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 4a § mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä.

1.5 Muun lainsäädännön suhde Satakunnan maakuntakaavaan 2050

Maakuntakaavan pohjana ovat perustuslain ja maankäyttö- ja rakennuslain (Alueidenkäyttölaki HE 101/2024) lisäksi erityislainsäädännöt, EU-direktiivit sekä lakiin verrattavat valtioneuvoston päätökset. Suomen perustuslain (731/1999) 14 §:n, 3. momentin mukaan julkisen vallan on edistettävä yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille ja julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Luettelo suunnittelussa huomioon otettavista tärkeimmistä erityissäännöksistä, -ohjelmista ja laeista:

- Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (2014/7)
- Ilmailulaki (2014/864), Valtioneuvoston asetus ilmailulta rajoitetuista alueista (930/2014)
- Jätelaki (646/2011), Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012), Valtioneuvoston asetus jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (562/2022)
- Kaivoslaki (621/2011), Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (2012/391)
- Kirkkolaki (1054/1993)
- Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977)
- Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta 1066/2023
- Luonnonsuojelulaki (9/2023)
- Luonnonsuojeluohjelmat ja -päätökset, ja niitä koskeva erillislainsäädäntö (vmo, sso, lho, rso, hso, kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohj.)
- Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma 2014-2025 (METSO)
- Maa-ainesasetus (926/2005)
- Maa-aineslaki (555/1981, 3639/1998)
- Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005)
- Metsälaki (1093/1996)
- Muinaismuistolaki (295/1963)
- Naapuruussuhdelaki (1920/26)
- NATURA 2000-verkosto, Ympäristöministeriön asetus Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden luettelosta (354/2015) ja Valtioneuvoston päätös verkoston täydentämisestä 2018
- Poliisilaki (872/2011)
- Laki rakennusperinnön suojelemisesta (2010/498)
- Ratalaki (110/2007)
- Rautatielaki (304/2011)
- Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005), (direktiivi suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, 2001/42/EY)
- Säteilylaki (859/2018), Valtioneuvoston asetus ionisoivasta säteilystä (1034/2018)
- Terveystensuojelulaki (763/1994), Laki terveystensuojelulain muuttamisesta 1285/2022
- Ulkoilulaki (606/1973)
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA, YM/2021/70, VN:n päätös 18.11.2021)

- Valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja – kohteet (RKY 2009, Museovirasto, VN:n päätös 2009)
- Vesihuoltolaki (119/2001)
- Vesilaki (587/2011)
- Laki ympäristövahinkojen korvaamisesta (1994/737)
- Ydinenergia-asetus (161/1988), Valtioneuvoston asetus ydinenergia-asetuksen muuttamisesta (1532/2015)
- Ydinenergilaki (990/1987), Laki ydinenergilain muuttamisesta (676/2015)
- Ympäristönsuojelulaki ja -asetus (527/2014, 713/2014)
- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)
- Liikenne- ja viestintäministeriön asetus (933/2018) maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta

2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnittelun lähtökohdat

2.1 Kansainväliset sopimukset

Alueidenkäyttöä koskeva päätöksenteko on täysin kansallista. Kansallisen alueidenkäytön suunnittelun tavoitteiden asetteluun vaikuttavat kuitenkin myös kansainväliset sopimukset. Valtakunnalliset alueidenkäyttö-tavoitteet edistävät omalta osaltaan kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa. Alueiden käytön suunnittelu on ratkaisevassa asemassa näiden sopimusten täytäntöönpanossa.

Aluesuunnittelussa tehdään kansainvälistä yhteistyötä useiden eri organisaatioiden kautta. Keskeisiä yhteistyön foorumeita ovat Euroopan unionin aluesuunnitteluyhteistyö ja ESPON-ohjelma, Itämeren maiden aluesuunnitteluyhteistyö VASAB sekä Pohjoismaiden aluesuunnitteluyhteistyö. Yhteistyön tavoitteena on vaihtaa tietoa ja kokemuksia ja näin edistää aluesuunnittelun hyviä käytäntöjä eri maissa. Aluesuunnittelu perustuu maiden kansalliseen lainsäädäntöön, eikä yhteistyön tavoitteena ole suunnittelujärjestelmien yhtenäistäminen. Alueidenkäytön ja aluesuunnittelun yhteisiä kansainvälisiä periaatteita on kuitenkin hyväksytty useissa päätelmissä, julistuksissa ja asiakirjoissa.

Euroopan Unionin jäsenmaana Suomi on hyväksynyt vuonna 1999 Euroopan aluesuunnittelun ja aluekehityksen suuntaviivat (European Spatial Development Perspective, ESPD). ESPD-asiakirjassa esitetyt suuntaviivat eivät sido jäsenmaita, mutta ne ovat luonteeltaan yhteisesti hyväksytyjä aluesuunnittelun periaatteita.

Suomi on myös Euroopan neuvoston jäsenmaana hyväksynyt syyskuussa 2000 Euroopan kestävästä aluesuunnittelusta ja aluekehityksestä edistävät periaatteet (Guiding Principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent, GPSDE). Ne ovat linjauksiltaan samansuuntaiset ESPD-asiakirjan kanssa.

Ilmaston muutosta koskevassa Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) puitesopimuksessa (SpoS 61/1994) tavoitteena on kasvihuonekaasujen pitoisuuksien vakiinnuttaminen turvalliselle tasolle. Kioton pöytäkirjan, 1997 (SopS

12/2005 ja SopS13/2005) toisella velvoitekaudella EU:n tavoite on vähentää kasvihuonepäästöjä 20 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä.

Pariisin ilmastopuolitus täydentää vuonna 1992 solmittua YK:n ilmastomuutosta koskevaa puitesopimusta. Pariisin ilmastopuolituksen tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkiä toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen. Pariisin ilmastopuolitus hyväksyttiin 12.12.2015. Pariisin sopimus astui voimaan 4.11.2016 ja Suomi saattoi kansallisen ratifioinnin päätökseen 14.11.2016.

Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (biodiversiteettisopimus) (SopS 78/1994) tavoitteena on maapallon ekosysteemien, eläin- ja kasvilajien sekä niiden sisältämien perintötekijöiden monimuotoisuuden suojeleminen ja kestävä käyttö.

Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista koskevan yleissopimuksen (SopS 19/1987) tavoitteena on yhtenäisen ja tehokkaan järjestelmän luominen yleismaailmallisesti arvokkaan kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi. Sopimusosapuolia veloitetaan suojelemaan alueellaan olevat maailmanperintökohteet.

Euroopan rakennustaiteellisen perinnön suojeleminen koskeva yleissopimus (SopS 10/1992) edellyttää sopimusosapuolilta toimenpiteitä rakennustaiteellisen perinnön suojelemiseksi. Rakennustaiteellinen perintö kattaa kaikki historiallisesti, arkeologisesti taiteellisesti, tieteellisesti, yhteiskunnallisesti tai teknisesti huomattavan mielenkiintoiset rakennukset ja rakenteet sekä kaupunki ja maaseuturakennusten ryhmät.

Eurooppalaisen yleissopimuksen arkeologisen perinnön suojeleminen (SopS 26/1995) tarkoituksena on suojella arkeologista perintöä Euroopan maiden yhteisen muistin lähteenä sekä historiallisen ja tieteellisen tutkimuksen välineenä. Sopijapuolet sitoutuvat pyrkimykseen sovittaa yhteen arkeologiset ja maankäytön suunnittelun tarpeet.

Suomi allekirjoitti Euroopan neuvoston maisemasopimuksen 20 päivänä lokakuuta 2000 ja se on tullut Suomessa voimaan vuonna 2006 (SopS 14/2006). Sopimus asettaa velvoitteiksi huomioida maisemalliset tekijät lainsäädännössä ja eri tason toimintaohjelmissa, edistää tietoisuutta maisemallisista arvoista, määrittellä ja analysoida maisemia ja hyväksyä niille laatutavoitteita sekä hyväksyä maiseman suojelemaan, hoitoon ja suunnitteluun tarpeellisia välineitä.

2.2 Valtakunnalliset lähtökohdat

Valtakunnalliset suunnittelutarpeet ja tavoitteet määritellään ensisijaisesti valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, joista valtioneuvosto päättää. Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla on erityisasema muihin valtakunnallisiin tavoitteisiin nähden maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten oikeusvaikutusten takia. Muita valtakunnallisia suunnittelutarpeita ja tavoitteita on määritelty monissa valtioneuvoston hyväksymissä tavoite- ja periaateohjelmissa samoin kuin valtion sektorihallinnon omaa toimialaansa koskeissa pitkän aikavälin suunnitelmissa ja strategioissa.

2.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edistävät kansainvälisten sopimusten täytäntönpäytäntöä Suomessa sekä turvaavat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 23 §:n mukaisesti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelusta huolehtii ympäristöministeriö yhteistyössä niiden muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen ja muiden viranomaisten ja tahojen kanssa, joita asia koskee.

Valtioneuvosto päätti tavoitteiden uudistamisesta 14.12.2017. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen.

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.

Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

- Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

- o Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljetamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY2009)

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Museovirasto 2009 -inventointi on valtioneuvoston 22.12.2009 tekemällä päätöksellä otettu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi rakennettua kulttuuriympäristöä koskeväksi inventoinniksi. Inventointi korvaa Museoviraston vuonna 1993 julkaiseman inventoinnin (Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt, Museoviraston rakennushistorian osasto, julkaisu 16/1993).

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Ympäristöministeriö toteutti vuosina 2010–2015 valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin. Inventointia täydennettiin julkisissa kuulemisissa ja lausuntokierrosten yhteydessä saatujen palautteiden pohjalta vuosina 2016–2021. Satakunnan alueella valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi valmistui Satakuntaliiton EAKR-rahoitteisen Katson maalaismaisemaa-hankkeen puitteissa vuosina 2012–2013. Hankkeessa inventoitiin samalla myös maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja pohdittiin maisema-alueiden äänimaisemallisia tekijöitä.

Ympäristöministeriön vuoden 1995 luetteloa korvaava esitys valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista on hyväksytty valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Päivitetyssä luettelossa valtakunnallisesti arvokkaita maisemia on nyt 186, joista Satakunnan alueelle on osoitettu yhteensä kuusi aluetta. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden uusi luettelo (VAMA 2021) muodostaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevassa valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun valtakunnallisen inventoinnin, joka on otettava huomioon maakunta-kaavoissa ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK)

Museovirasto on laatinut manner-Suomen valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnin tavoitteenaan määrittää kohdevalikoima, joka antaa mahdollisimman hyvän kokonaiskuvan Suomen muinaisuudesta. Arviointi ja valinnat on tehty muinaisjäännösrekisterin tietojen pohjalta. Tavoitteena on, että keväällä 2023 pidetyn kuulemisen jälkeen valtioneuvosto hyväksyy syksyllä 2024 inventoinnin maankäyttö- ja rakennus-

lakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita koskevaksi inventoinniksi.

2.2.2 Valtakunnalliset strategiat ja suunnitelmat

Ilmasto- ja energiapolitiikkaa koskevat suunnitelmat

Suomen ilmasto- ja energiapolitiikkaa ohjaavat kansainvälisten ilmastopöimusten lisäksi Euroopan unionin ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet.

Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022. Edellinen ilmastolaki, joka myös oli Suomen ensimmäinen ilmastolaki, oli vuodelta 2015. Ilmastolaissa säädetään ilmastopolitiikan suunnittelusta ja seurannasta sekä kansallisista ilmastotavoitteista. Ilmastolaissa asetetaan velvoitteita viranomaisille.

Uuteen ilmastolakiin on lisätty uudet päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040, ja vuoden 2050 päästövähennystavoitetta on päivitetty. Laki laajeni koskemaan maankäyttösektoria ja siihen on lisätty nielujen vahvistamista koskeva tavoite. Uudessa ilmastolaissa säädetään myös saamelaisten oikeuksien huomioon ottamisesta sekä saamelaiskäräjien kanssa käytävistä neuvotteluista ilmastopolitiikan suunnitelmia valmisteltaessa. Valmistelussa on ilmastolain muutos, jolla poistetaan kunnille asetettu velvoite laatia ilmastosuunnitelmat.

Ilmastolaissa säädetään ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmästä ja ilmastotavoitteiden toteutumisen seurannasta. Lain mukainen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmä muodostuu neljästä suunnitelmasta, joiden laatiminen on eri ministeriöiden vastuulla:

- 1) pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (TEM);
- 2) kansallinen ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelma (MMM);
- 3) keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (YM);
- 4) maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MMM).

Pitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma ja ilmasto- ja energiastrategia

Pitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma sisältää keskeiset pitkän tähtäimen politiikkatoimet päästökaupasektorille sekä päästökaupan ulkopuoliseen sektorille ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelma valmistellaan vähintään kerran kymmenessä vuodessa, ja sen valmistelun koordinoinnista vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Ensimmäistä ilmastolain mukaista pitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaa ei olla vielä valmisteltu, mutta 2014 valmistui Energia- ja ilmastotiekartta 2050. Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmistelu on tarkoitus aloittaa työ- ja elinkeinoministeriössä nykyisen vaalikauden alkupuolella. Suunnitelman valmistelussa on tarkoitus ottaa huomioon muun muassa EU:n uuteen ilmastolakiin perustuva yhteinen ilmasto-tavoite ja ilmastomuutosta koskeva ajantasainen tieteellinen tieto.

Käytännöksi on muodostunut, että jokainen hallitus tekee kaudellaan energia- ja ilmastopoliittisen strategian. Strategian tueksi laaditaan taustaraportteja, jotka eivät sisällä poliittisia linjauksia. Niiden lisäksi päivitetään Suomen energia- ja päästökehitystä arvioivat skenaariolaskelmat. Strategian vaikutukset myös arvioidaan.

Suomen kansallisessa ilmasto- ja energiastrategiassa linjataan toimia, jolla Suomi täyttää EU:n vuoden 2030 ilmastovelvoitteet ja saavuttaa ilmastolain mukaiset tavoitteet kasvihuonekaasujen vähentämisestä 60 prosentilla vuoteen 2030 ja vuotta 2035 koskevan hiilineutraaliustavoitteen. Uusiutuvan energian osuuden arvioidaan nousevan vuonna 2030 yli EU:n 55-valmiuspaketissa esitetyn Suomen ohjeellisen vähimmäisosuuden. Sen sijaan 55-valmiuspaketin ohjeellinen energian loppukulutuksen enimmäismäärä Suomelle vuonna 2030 ylittyy skenaariolaskelmien mukaisessa kehityksessä.

Strategian keskiössä on vihreä siirtymä ja keväällä 2022 ajankohtaistunut irtautuminen venäläisestä fossiilisesta energiasta. Lämmöntuotannossa edistetään erityisesti polttoon perustumatonta lämmöntuotantoa. Energiajärjestelmän sähköistyminen ja järjestelmäintegraation hyödyntäminen ovat keskeisiä erityisesti sektoreilla, joilla päästöjen vähentäminen on vaikeaa. Strategiaan sisältyy kansallinen vetystrategia, jolla edistetään vetytaloutta ja sähköpolttoaineita sekä asetetaan määrälliset tavoitteet vedyn elektrolyytikapasiteetille.

Päästökauppajärjestelmä ja pitkäjänteinen ennustettava ilmasto- ja energiapolitiikka ovat strategian keskeisiä ohjauskeinoja. Strategiassa linjattavin toimin parannetaan yritysten mahdollisuuksia tehdä pitkäjänteisesti investointeja edistyneeseen puhtaaseen teknologiaan.

Tulevien vuosien energia- ja ilmastopoliittiset toimet linjaavan uuden energia- ja ilmastostrategian valmistelu on käynnistynyt työ- ja elinkeinoministeriön johdolla ja se on kokonaisuudessaan valmis keväällä 2025.

Kansallinen ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelma (KISS2030)

Ilmastonmuutokseen sopeutumisella tarkoitetaan sekä politiikka- että käytännön toimia, joilla eri toimijat vähentävät, varautuvat ja sopeutuvat ilmastonmuutoksen erilaisiin vaikutuksiin ja niihin liittyviin riskeihin. Sopeutumisen tavoitteena on esimerkiksi vähentää ihmisiin kohdistuvaa vaaraa tai sen vaikutuksista mahdollisesti aiheutuvia taloudellisia vahinkoja. Toisaalta tavoitteena on hyödyntää mahdollisuuksia, joita sopeutumisella voidaan saada elinkeinoille ja liiketoiminnalle.

Kansallisella tasolla ilmastonmuutokseen sopeutumistyön koordinaatiosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Vuonna 2014 maa- ja metsätalousministeriön koordinoimana laadittiin vuoteen 2022 ulottuva kansallinen ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelma. Sopeutumistoimista raportoidaan eduskunnalle vähintään kerran vaalikaudessa osana ilmastovuosikertomusta, jossa seurataan päästöjen ja poistumien kehitystä ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Lisäksi se sisältää kartoituksen politiikkatoimista ja arvion sopeutumissuunnitelman toimien riittävydestä ja toimeenpanotilanteesta.

Uusi sopeutumissuunnitelma (KISS2030) ohjaa sopeutumistoimia vuoteen 2030 saakka. Vuoteen 2030 ulottuvassa suunnitelmassa määritellään varautumiseen ja sopeutumiseen liittyvät tavoitteet sekä politiikkatoimet niiden toteuttamiseksi. Suunnitelma perustuu riski- ja haavoittuvuustarkasteluun. Sopeutumistarpeita tarkastellaan sekä hallinnonaloittain että niiden rajat ylittävästi sekä alueellisesta näkökulmasta. Tavoitteena on kehittää myös seurantajärjestelmä, jolla arvioidaan toimien edistymistä ja vaikuttavuutta.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU)

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma perustuu ilmastolakiin. Suunnitelma laaditaan kerran vaalikaudessa ja se sisältää toimenpideohjelman taakanjakosektorin päästöjen vähentämiseksi. Suunnitelma on laadittu siten, että se vastaa vuoden 2030 kiristyvään EU-velvoitteeseen sekä hallituksen tavoitteeseen hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä. Suunnitelman laadinnan tueksi asetettiin lokakuussa 2020 työryhmä, jossa olivat edustettuina keskeiset ministeriöt sekä asiantuntijatahona Ilmastopaneeli. Järjestyksessään toinen ilmastosuunnitelma oli laajalla lausuntokierroksella vuoden 2022 alussa ja valtioneuvosto antoi ilmastosuunnitelman selontekona eduskunnalle 2.6.2022.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma täsmentää ja täydentää energia- ja ilmastostrategiaa. Suunnitelman toimeenpanoa seurataan eduskunnalle vuosittain annettavassa ilmastovuosikertomuksessa, joka perustuu ilmastolakiin.

Uuden keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman valmistelu on käynnistynyt keväällä 2024 ympäristöministeriön johdolla ja se on määrä valmistua vuoden kuluttua.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU)

Maankäyttösektorilla tarkoitetaan maatalousmaan, metsätalouden ja muun maankäytön muodostamaa kokonaisuutta. Valtioneuvosto hyväksyi ja antoi eduskunnalle selonteon maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta 8. heinäkuuta 2022. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa määritetään ne keinot, joihin panostamalla vähennetään maankäyttösektorin ilmastopäästöjä sekä vahvistetaan hiilinieluja ja -varastoja.

Suunnitelma kattaa maatalousmaiden hiilidioksidipäästöihin, metsiin, maankäytön muutoksiin ja ilmastokosteikkoihin kohdistuvat toimenpiteet ja sisältää myös toteuttamissuunnitelman sekä suunnitelman siitä, miten toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia seurataan.

Valtakunnallinen alueidenkäytön kehityskuva

Ympäristöministeriön käynnisti vuonna 2022 alueidenkäytön kehityskuvatyön joka on jatkoa aiemmalle kehityskuvatyölle. Erona aiempaan oli se, että uusi kehityskuvatyö on luonteeltaan jatkuvaa ja siinä tarkastellaan aluerakenteen lisäksi myös yhdyskuntarakenteen kehitystä. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus julkaisivat alueidenkäytön kehityskuvan 15.1.2024. Kehityskuva tarjoaa tietoa alue- ja yhdyskuntarakenteen nykytilasta ja tulevaisuudesta. Kehityskuva perustuu valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) rahoittamaan Alue- ja yhdyskuntarakenteen mahdolliset tulevaisuudet -hankkeeseen (PERUS-SKENE), muuhun tutkimustoimintaan ja laajaan sidosryhmäyhteistyöhön.

Kehityskuva sisältää alue- ja yhdyskuntarakenteen tilanne- ja tulevaisuuskuvan sekä kehittämiskuvan, johon on koottu alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen tarpeet. Tilannekuvassa tarkastellaan alue- ja yhdyskuntarakenteen keskeisimpiä muutoksia sekä niiden taustalla vaikuttavia tekijöitä. Tulevaisuuskuvassa tunnistetaan keskeisimpiä muutostekijöitä ja hahmotellaan tulevaisuuden kehityskulkuja. Kehityskuvan kolmas osa on kehittämiskuva, joka määrittelee suuntaa alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitykselle sekä siihen tarvittavia toimia. Kehityskuvatyöhön sisältyy hallinnonalojen ja alueiden välinen yhteistyö, jossa huomioidaan myös aluekehittäminen ja liikennejärjestelmätyö. Tarkoituksena on päivittää tilannekuva vuosittain ja tulevaisuuskuva sekä kehittämiskuva neljän vuoden välein, hallituskausiin sidotulla rytmillä.

Ajantasainen valtakunnallinen kehityskuva tarjoaa maakuntien ja kuntien pitkän aikavälin suunnittelun taustaksi valtakunnallisen kokonais kuvan alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi. Kehityskuvatyön tuloksia voidaan hyödyntää monilla eri yhteiskunnan sektoreilla sekä hallinnon eri tasoilla. Alueidenkäytön kehityskuvaa hyödynnetään myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ajantasaisuuden arvioinnissa.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12)

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 on liikenne- ja viestintäministeriön laatima strateginen suunnitelma liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Suunnitelma on laadittu liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 15 b §:n mukaisesti.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma sisältää kuvauksen liikennejärjestelmän nykytilanteesta ja toimintaympäristön muutoksista, vision liikennejärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050, suunnitelmalle asetetut tavoitteet ja niitä tarkentavat strategiset linjaukset sekä valtion ja kuntien toimenpiteitä sisältävän väyläverkon investointiohjelman tavoitteisiin pääsemiseksi. Liikennejärjestelmän strategista tilannekuvaa, tilastoja, kehitystarpeita ja toimintaympäristön kehitystä seurataan liikennejärjestelmäanalyysin avulla. Liikennejärjestelmäanalyysi tukee Liikenne 12:n ja sen investointiohjelman valmistelua ja toteuttamista.

Liikenne 12 suunnitelman tavoite on priorisoida suunniteltavia ja toteutettavia ohjelman tavoitteiden mukaisia hankkeita 12 vuodeksi eteenpäin, vaikka suunnitelmaa päivitetään neljän vuoden välein. Seuraava valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on tarkoitus saada eduskunnan päätettäväksi keväällä 2025.

Suomen merialuesuunnitelma 2030

Merialuesuunnitelma on meriympäristön hyvää tilaa vaaliva, sinisen talouden toimintojen strateginen kehittämisasiakirja, jota havainnollistetaan kartalla. Suunnitelman merkinnöillä kuvataan merialueiden arvoja ja nykyis-

ten ja mahdollisten uusien toimintojen tulevaisuuden potentiaaleja ja niiden vaihtoehtoista sijoittumista koko Suomen merialueilla. Merialuesuunnittelulla edistetään merialueen eri käyttömuotojen kestävää kehitystä ja kasvua, luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista.

Suomen kahdeksan rannikkomaakuntaa laativat yhdessä kolme merialuesuunnitelmaa, jotka muodostavat Suomen merialuesuunnitelman 2030. Satakuntaliitto ja Varsinais-Suomen liitto laativat yhteistyössä merialuesuunnitelman Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan alueelle. Suunnitelmat on laadittu laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Merialuesuunnitteluyhteistyötä ohjaa koordinaatioryhmä, johon kuuluvat rannikon maakuntien liittojen ja ympäristöministeriön edustajat. Yhteistyötä koordinoi Varsinais-Suomen liitto.

Strateginen merialuesuunnitelma tarjoaa tietoa tarkempien alueellisten suunnitelmien, kuten maakuntakaavojen, aluekehitystyön sekä lupaprosessien taustaksi. Tietoja voivat hyödyntää myös eri toimialat. Merialuesuunnitelma ei kuulu alueidenkäytön suunnittelujärjestelmään, eikä sillä ole oikeusvaikutuksia. Suunnitelma päivitetään vähintään kymmenen vuoden välein.

Meren- ja vesienhoitosuunnitelmat

Valtioneuvosto teki 16.12.2021 päätökset merenhoitosuunnitelmasta sekä seitsemästä alueellisesta vesienhoitosuunnitelmasta vuosille 2022–2027. Niissä esitetään toimet, joiden avulla pyritään saavuttamaan meren ja vesien hyvä tila.

Vesienhoidon suunnittelua ohjaavat Suomessa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) sekä valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006). Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa pohja- ja pintavesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä.

Suomen päivitetty merenhoitosuunnitelma

Merenhoitosuunnitelman tavoitteena on Suomen meriympäristön hyvä tila. Merenhoitosuunnitelmassa on kolme osaa, jotka päivitetään joka kuudes vuosi. Merenhoitosuunnitelma koskee Suomen aluevesiä ja talousvyöhykettä. Ensimmäisen osan päivitys valmistui vuonna 2018. Suunnitelman toisen osan eli seurantaohjelman päivitys valmistui vuonna 2020 ja kolmannen osan eli toimenpideohjelman päivitys valmistui vuonna 2021. Merenhoidon suunnittelussa sovelletaan ekosysteemilähestymistapaa.

Merenhoitosuunnitelman ensimmäinen osa sisältää arvion meriympäristön tilasta ja hyvän tilan määritelmät sekä ympäristötavoitteet ja niihin liittyvät indikaattorit. Suunnitelman toinen osa, seurantaohjelma, tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan arvioida meriympäristön vallitsevaa tilaa ja meriympäristöön kohdistuvia ihmisperäisiä paineita. Se kokoaa yhteen jo olemassa olevia seurantoja. Päivitetty ohjelma sisältää joitain uusia seuranta-kohteita. Suunnitelman kolmas osa, toimenpideohjelma, koostuu jo olemassa olevista nykytoimenpiteistä ja merenhoidon uusista toimenpiteistä. Nykytoimenpiteisiin kuuluu muun muassa kansallista lainsäädäntöä sekä meren tilan parantamiseen tähtäviä ohjelmia ja strategioita. Nykytoimenpiteisiin lukeutuvat myös vesienhoitosuunnitelmat, joilla vähennetään maalta peräisin olevaa kuormitusta.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2022–2027

Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan toimenpiteiden vaikutuksia. Merenhoidon, tulvariskien hallinnan ja luonnon-suojelun tavoitteet otetaan suunnittelussa huomioon. Suunnittelu tehdään vesienhoitoalueittain.

Valtioneuvoston vuonna 2021 hyväksymä Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalue kattaa hallinnollisesti koko tai lähes koko Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Pirkanmaan, Satakunnan, Varsinais-Suomen ja Kanta-Hämeen alueista ja lisäksi alueita Keski-Suomen länsiosista. Suunnittelua varten

vesienhoitoalueen pintavedet on jaettu toimenpideohjelma-alueisiin ja osa-alueisiin, joiden luonnonolosuhteet ja ihmistoiminnot poikkeavat toisistaan. Vesienhoitoalueen pohjavedet käsitellään ELY-keskuksittain. Alueen selvästi suurin joki on Kokemäenjoki. Vesienhoitoalueen suurimmat järvet ovat Näsijärvi, Säkylän Pyhäjärvi, Lapjärvi ja Längelmävesi. Saaristomeren, Selkämeren ja Merenkurkun rannikkovedet ovat osa läntistä vesienhoitoaluetta. Vesienhoitoalueeseen kuuluu myös useita pohjavesialueita.

Vesienhoitosuunnitelmaa tarkentavat toimenpideohjelmat on tehty ELY-keskuksittain siten, että Satakuntaa koskeva osuus sisältyy Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmaan vuosille 2022–2027.

Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2022–2027

Maa- ja metsätalousministeriö on hyväksynyt 16.12.2021 tulvariskien hallintasuunnitelmat vuosille 2022-2027. Suunnitelmien avulla pyritään tehostamaan tulvariskien ehkäisyä, tulvien ennustamista, niistä varoittamista sekä pelastustoimien suunnittelua. Suunnitelmissa ehdotetaan noin 450 käytännön toimenpidettä, joita ovat mm. tulvavesien pidättäminen, vesistön säännöstelyn kehittäminen sekä penkereiden rakentaminen. Ilmastonmuutos otettiin entistä paremmin huomioon päivitettyissä hallintasuunnitelmissa. Tulvariskien hallintasuunnitelmien valmistelusta ovat vastanneet alueelliset ELY-keskukset ja tulvaryhmät. Merkittävät tulvariskialueet arvioidaan seuraavan kerran 2024 ja suunnitelmat päivitetään seuraavan kerran viimeistään vuonna 2027. Tulvariskien hallinnan ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Tulvariskien hallinnan vaiheet on määritelty tulvariskilaisissa (620/2010).

Satakunnassa on nimetty merkittäviksi tulvariskialueiksi Kokemäenjoen vesistöalueella Huittisten ja Porin tulvariskialueet. Porin ja Huittisten tulvariskialueiden asioita on käsitellyt Kokemäenjoen vesistöalueen tulvaryhmä. Kokemäenjoen vesistön tulvariskien hallinnan keskeisimpiä toimenpiteitä ovat tulvasuojelun osalta Porin tulvasuojeluhankkeen loppuun saattaminen sekä Säpilän oikaisu-uomahankkeen rakentamisvaiheen aloittaminen lupa- ja rahoitustilanteen salliessa. Erittäin tärkeitä toimenpiteitä ovat myös vesistöalueen säännöstelyyn liittyvä varautumisyhteistyö sekä tarvittavat säännöstelylupien ajantasaistamiset.

Kulttuuriympäristöstrategia 2014–2020

Valtioneuvoston 20.3.2014 tekemän periaatepäätöksen mukainen Kulttuuriympäristöstrategia 2014-2020 kiteyttää kulttuuriympäristöä koskevat tavoitteet kolmeen näkökulmaan: merkittävä voimavara, kestävä kehitys ja hyvä hallinto. Strategiset valinnat muodostavat viisi tavoitteisiin perustuvaa kokonaisuutta: kulttuuriympäristö on voimavara, kulttuuriympäristölainsäädäntö ja sen soveltaminen on laadukasta, kulttuuriympäristön merkitys ja arvo tunnustetaan, yhteistyöstä voimaa, kulttuuriympäristötieto on riittävää ja laadukasta. Strategiset valinnat sisältävät yhteensä 20 toimenpidettä.

Kansallinen maailmanperintöstrategia 2015–2025

Unescon yleissopimus maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta (SopS 19/1987) on hyväksytty 1972, jonka tavoitteena on eri kansakuntien ainutlaatuisen perinnön arvostuksen lisääminen ja sitä koskevan tiedon levittäminen. Suomi ratifioi maailmanperintösopimuksen vuonna 1987. Jäsenmaita maailmanperintösopimus velvoittaa huolehtimaan alueellaan sijaitsevan kulttuuri- ja luonnonperinnön määrittämisestä, suojelemisesta, säilyttämisestä, esittelemisestä sekä tuleville sukupolville välittämisestä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatiman kansallisen maailmanperintöstrategian valtioneuvosto hyväksyi huhtikuussa 2015. Maailmanperintöstrategialla linjataan Suomen maailmanperintöpolitiikkaa ja Unescon maailmanperintösopimuksen toteutusta Suomessa. Dokumentissa on määritelty viisi strategista päälinjausta, joihin on liitetty yhteensä 14 tavoitetta toimenpide-ehdotuksineen. Strategian toteutuksen tulisi nojata kolmeen tukipilariin, jotka ovat maailmanperintökohteet universaaleine arvoineen ja niiden vaalimisessa keskeiset toimijaverkostot sekä uutta luova toiminta. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä laati vuonna 2016 kansalliselle maailmanperintöstrategialle erillisen toimeenpanosuunnitelman, jossa strategian toimenpide-ehdotuksille määriteltiin konkreettiset toteutustavat, vastuutahot, aikataulut, kustannusvaikutukset ja toteutuksen seuranta.

Suomen seitsemästä maailmanperintökohteesta kaksi sijaitsee Satakunnan alueella, molemmat Raumalla. Pohjoismaisesta puukaupunkirakentamisen poikkeuksellisenä esimerkkinä Vanha Rauma nimettiin maailmanperintöluetteloon vuonna 1991 ja Sammallahdenmäen pronssikautinen hautaröykkiöalue merkittiin maailmanperintöluetteloon vuonna 1999 Suomen ensimmäisenä arkeologisena kohteena.

Kulttuuriperintöstrategia

Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla on valmistelussa Suomelle ensimmäinen kulttuuriperintöstrategia vuosina 2021–2022. Strategian laadinnan tueksi on valmistunut vuoden 2021 keväällä taustaselvitys, jonka avaintemoja ovat kestävä tulevaisuus, kulttuuriperinnön monimuotoisuus ja kestävä käyttö sekä yhdenvertaisuus. Selvityksessä todetaan, että kansalliselle kulttuuriperintöstrategiatyölle suuntaa antaa muun muassa Euroopan neuvoston puiteyleissopimus kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä (Faron sopimus 2005), jonka eduskunta hyväksyi vuonna 2017. Faron sopimus määrittelee kulttuuriperintöä yhteisenä ja arvokkaana voimavarana, korostaa sen monimuotoisuutta ja merkitystä kestäväen taloudellisen kehityksen resurssina painottaen kulttuuriperintöyhteisöjä. Esiselvityksen mukaan strategiatyön lähtökohtiin kuuluu myös Euroopan unionin ministerineuvoston vuonna 2017 hyväksymä eurooppalainen kulttuuriperintöstrategia (Strategia21), jossa tarkastellaan kulttuuriperintöä osallistumisen ja hyvän hallinnon edistäminen, kestäväen alueellisen ja taloudellisen kehityksen sekä tiedon ja kasvatuksen näkökulmasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatima ja 2022 toukokuussa julkaistu esitys kulttuuriperintöstrategiaksi (Kulttuuriperintö voimavarana kestäväälle tulevaisuudelle ja hyvälle elämälle) oli lausuntokierroksella 6.6.-31.8.2022 välisenä aikana. Strategian asettaman vision mukaan vuonna 2030 kulttuuriperinnön merkitys yhteiskunnan voimavarana on vahvistunut ja sen seurauksena ihmisten elämänlaatu parantunut. Visiossa tavoitellaan myös, että kulttuuriperintö toimii siltana ihmisten välillä ja tarjoaa ratkaisuja kestäväen tulevaisuuden rakentamiselle. Strategia sisältää neljä tavoitelukua, joissa ovat keskeisiä ihmisten ja yhteisöjen omistajuus, vastuu ja osallistumismahdollisuudet kulttuuriperinnöstä, kulttuuriperintö osana ekologista kestävyttä, osaamisen ja oppimisen tukeminen ja vahvistaminen sekä kulttuuriperinnön taloudellisen potentiaalin kestävä hyödyntäminen. Tavoitteissa on huomioitu läpäisevästi tieto ja taidot, digitaalisuus, alueellisuus, paikallisuus sekä kansainvälisyys. Tavoitteena on, että valtioneuvosto tekee laaditun ehdotuksen pohjalta periaatepäätöksen vuoteen 2030 ulottuvaksi kulttuuriperintöstrategiaksi.

Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma

Valtioneuvosto on julkaissut uuden arkkitehtuuripoliittisen ohjelman vuosille 2022–2035. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä ympäristöministeriön johdolla laadittu strategia-asiakirjassa on määritelty rakennettua ympäristöä ja erityisesti sen suunnittelua koskevat toimintalinjaukset. Kohti kestävää arkkitehtuuria -ohjelma on jaettu viiteen temaattiseen lukuun. Kutakin ohjelman perustana olevaa teemaa – ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus, yhdenvertaisuus ja osallisuus, talous ja kansainvälisyys, merkitys ja identiteetti sekä koulutus ja tutkimus – on tarkasteltu poikkialaisesti.

Ohjelmassa on tarkasteltu kestäväen arkkitehtuurin käsitettä ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyden näkökulmasta, joita yhdistävänä teemakokonaisuutena on korostettu koulutuksen, tutkimuksen ja kasvatuksen merkitys kestäväen elinympäristön toteutumisen osalta. Ohjelmassa tuodaan keskusteluun arkkitehtonisen kestävyden käsite, jota laajennetaan koskemaan paitsi olemassa olevia rakennuksia ja muita kulttuuriperinnön osa-alueita myös rakennusten, tilojen sekä alueiden ja maisemien suunnittelua. Ohjelman keskeinen viesti on, että hyvän rakennetun ympäristön muodostumiseen tarvitaan monialaista yhteistyötä, osaamista ja keskustelua.

Biodiversiteettistrategia

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä. Jäsenmaat ovat sitoutuneet 17 avaintavoitteeseen, jotta tavoite saavutetaan. Kolme tavoitteista liittyy luonnonsuojelualueverkostoon. Neljätavoitteesta muuta tavoitetta liittyvät

elinympäristöjen tilan parantamiseen suojelualueilla ja niiden ulkopuolella. Suomessa tärkeä periaate tavoitteiden saavuttamisessa on vapaaehtoisuus. Helmi- ja METSO-ohjelma tukevat osaltaan tavoitteiden saavuttamista.

Komissio edellyttää, että jäsenmaat antavat kaksi sitoumusta avaintavoitteisiin liittyen. Suomen kansallisten sitoumusten valmistelua varten on asetettu hanke, jonka työryhmä valmistelee ehdotukset sitoumuksiksi vuoden 2022 aikana. Laajapohjainen ohjausryhmä seuraa hankkeen etenemistä ja käsittelee työryhmän työhön liittyviä keskeisimpiä kysymyksiä. Työryhmä ja ohjausryhmä aloittavat työnsä helmikuussa 2022.

Suomessa valmistellaan parhaillaan myös uutta kansallista biodiversiteettistrategiaa sekä siihen liittyvää toimintaohjelmaa vuoteen 2030. Strategiassa huomioidaan kansallisten tavoitteiden lisäksi YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteet sekä EU:n uusi biodiversiteettistrategia.

Strategialla tehostetaan luonnon monimuotoisuuden suojelua ja edistetään heikentyneiden ekosysteemien palautumista. Lisäksi toimenpiteiden ja vaikuttavuuden mitattavuutta kehitetään. Strategia ja toimintaohjelma kytetään osaksi kansainvälisiä sekä EU:ssa asetettuja tavoitteita.

Uutta biodiversiteettistrategiaa valmistellaan, sillä Suomen luonnon monimuotoisuus heikkenee edelleen. Uhanalaisten lajien määrällä mitattuna heikkeneminen on jopa nopeutunut. Strategian tavoitteena on pysäyttää monimuotoisuuden väheneminen ja kääntää kehitys elpymisuralle vuoteen 2030 mennessä.

Ajassa uudistuva maaseutu. Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma 2021–2027

Maa- ja metsätalousministeriön vuonna 2021 julkaisema Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma vuosille 2021–2027 on kansallisen maaseutupoliittikan toimintaohjelma, jonka vision mukaan monimuotoinen maaseutu nähdään kansallisena menestystekijänä. Strategiset kiintopisteet, jotka ovat keskinäisriippuvuus, ympäristöoikeudenmukaisuus ja uusi tietotalous, toimivat myös ohjelman läpileikkaavina teemoina ja näyttävät suunnan kohti ohjelman visiota. Maaseutupoliittisena tavoitteena on, että Suomea kehitetään kokonaisuutena vahvistaen paikallislähtöisiä mahdollisuuksia. Ohjelmassa tuodaan esille, että maaseutu tarjoaa alustan, resursseja ja ratkaisuja hyvälle elämälle, innovatiivisuudelle, yrittäjyydelle ja kestäväälle yhteiskunnalle sekä ratkaisuja kestävyyskriisiin.

Kokonaisuohjelmassa käsitellään viisi teemaa: Luonnonvarojen kestävästä käytöstä enemmän lisäarvoa, maaseudun toimijat osana kestävästä siirtymästä ratkaisua, kilpailukyvyyn ja elinvoiman vahvistaminen, sujuvan arjen varmistaminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kokonaisuohjelma toteutetaan maaseutupoliittikan neuvoston johdolla sekä laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Sen toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan kahden vuoden välein.

Kansallinen metsästrategia

Kansallinen metsästrategia kuvaa metsäalan tärkeimmät tavoitteet, joihin julkinen valta keskittyy osana alan yhteistä kehittämistä. Valtioneuvosto vahvisti laajan sidosryhmäyhteistyön pohjalta valmistellun päivitetyn kansallisen metsästrategian 2025 periaatepäätöksellään 21.2.2019.

Kansallinen metsästrategia 2025 tavoittelee seuraavia päämääriä: 1. Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuville liiketoiminnoille; 2. Metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja monipuolistuvat ja 3. Metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä. Metsästrategia perustuu metsäpoliittiseen selontekoon ja eduskunnan siihen antamaan kannanottoon. Sillä on liittymäkohtia muihin valtionhallinnon strategioihin. Biotalous-, energia- ja ilmasto- sekä biodiversiteettistrategioiden toimeenpanot kytkeytyvät metsästrategian päämäärien saavuttamiseen. Alueelliset metsäohjelmat toteuttavat metsästrategian tavoitteita alueellisella tasolla. Metsästrategian toimeenpanosta laaditaan raportti vuosittain.

Uuden metsästrategian valmistelu on käynnistynyt ja Kansallisen metsästrategian 2035 luonnos oli lausunnoilla syksyllä 2022.

Suomen biotalousstrategia 2022–2035

Suomen ensimmäinen kansallinen biotalousstrategia (Kestävästi kohti korkeampaa arvonlisää) hyväksyttiin toukokuussa 2014 osana valtioneuvoston periaatepäätöstä ”Kasvun kärjet”. Vuonna 2018 päivitetyn EU:n biotalousstrategian pohjalta työ- ja elinkeinoministeriön käynnistämän biotalousstrategian päivityksessä tunnistettiin biotalouden arvonlisän kasvattaminen tärkeäksi painopistealueeksi. Suomen päivitetty biotalousstrategia tähtää biotalouden arvonlisän kaksinkertaistamiseen ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla ja siten, että Suomi on ilmastoneutraali vuonna 2035. Biotaloutta toteutetaan resurssiviisaasti kiertotalouden keinoin. Strategia tukee vahvasti Suomen ja EU-alueen vihreää siirtymää.

Biotalousstrategiassa esitetyt toimenpiteet jakautuvat neljään osa-alueeseen, joilla tähdätään biotaloudesta korkeampaan arvonlisään, vahvaan osaamis- ja teknologiaperustaan, kilpailukykyiseen toimintaympäristöön sekä bioresurssien ja muiden ekosysteemien käytettävyyteen ja kestävyYTEEN. Strategiassa tarkastellaan myös sektorikohtaisia toimenpiteitä arvonlisän kasvattamiseksi.

Suomen biotalousstrategia toteutetaan ministeriöiden yhteistyönä ja siihen osallistuvat laajasti mm. Suomen alueet, tutkimus-, kehitys- ja koulutusorganisaatiot sekä yritykset. Toteutusta rahoitetaan muun muassa Suomen kestäväen kasvun ohjelmasta.

Kiertotalouden strateginen ohjelma

Suomelle vuoteen 2035 laaditun kiertotalouden strategisen edistämishjelman valmistelusta on vastannut ympäristöministeriö yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Yhteistyöhön ovat osallistuneet keskeiset ministeriöt (YM, TEM, MMM, VM, LVM, OKM ja UM) useat tutkimuslaitokset (LUKE, SYKE, VATT, VTT) sekä myös Sitra ja Business Finland. Kiertotalouden strategisen ohjelman tavoitteiden toteutuminen edellyttää toimia ja muutosta kaikilla sektoreilla, yrityksissä ja kunnissa sekä valtionhallinnossa. Valtioneuvoston keväällä 2021 tekemässä periaatepäätöksessä linjataan keskeiset toimet, joiden toteuttamiseen ministeriöt sitoutuvat vastuualueillaan vuosina 2021–2024. Ohjelmassa on esitetty 41 toimenpidettä ja niille keskeiset toteuttajat ja yhteistyökumppanit. Tavoitteena on, että toimet käynnistyvät mahdollisimman pian ja niitä toteutetaan yli hallituskauden. Rahoitusta vaativat toimenpiteet käsitellään ja niistä päätetään erikseen talousarvio- ja JTS-prosesseissa.

Ohjelman visiona on, että vuonna 2035 Suomen hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta on menestyvän talutemme perusta, jossa kestävät tuotteet ja palvelut ovat valtavirtaa ja jakamistalous arkipäivää. Visiossa linjataan, että valintamme vuonna 2035 ovat tulevaisuuskestäviä ja vahvistavat reilua hyvinvointiyhteiskuntaa, mikä lisäksi luonnonvarojen käyttö on kestävää ja materiaalit pysyvät kierrossa pidempään ja turvallisesti. Kiertotalouden läpimurto voidaan vision mukaan tehdä innovaatioiden, digitaalisten ratkaisujen, fiksun sääntelyn sekä vastuullisten sijoittajien, yritysten ja kuluttajien avulla. Lisäksi visiossa todetaan, että vuonna 2035 kiertotalous-Suomi vaikuttaa maailmalla ja tarjoaa kestäviä ratkaisuja kansainvälisillä markkinoilla. Visio toteutetaan luonnonvarojen kestäväällä ja tehokkaalla käytöllä kolmen vuoteen 2035 saavutettavan tavoitteen pohjalta: primääri- raaka-aineiden kotimainen kokonaiskulutus ei ylitä vuoden 2015 tasoa, resurssien tuottavuus kaksinkertaistuu vuoden 2015 tilanteesta ja materiaalien kiertotalousaste kaksinkertaistuu.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä tutkitaan ohjelman tavoitteiden toteuttamista tukevia kannustimia sekä tarkastellaan kiertotaloudelle avautuvia markkinoita, eri sektoreiden roolia kiertotalouden edistämisessä, kiertotalouden edellytyksinä toimivia innovaatioita, digitalisaatiota ja osaamista sekä kiertotalousulkopolitiikan mahdollisuuksia kestäväen kehityksen tavoitteiden kansainvälisessä toimeenpanossa.

Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030

Vuoteen 2030 ulottuvan strategian missiona on auttaa kansalaisia voimaan paremmin, yhteydessä luontoon ja sitä arvostaen. Visiona on panostaa luonnon virkistyskäyttöön kansallisena menestystekijänä, lähiluonnon nousu arvoonsa päätöksenteossa ja että yhä useampi löytää itselleen sopivan tavan liikkua luonnossa. Näin väestön terveys ja hyvinvointi parantuvat. Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kansallisesta strategiasta 19.5.2022.

Strategisiksi tavoitteiksi on määritelty lähiluonnon saavutettavuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, luonnon kestävyuden vaaliminen virkistyskäytössä, voimavarojen tunnistaminen ja yhteistyö sekä luonnon virkistyskäytön monimuotoisuus. Näiden pohjalta on laadittu toimintalinjaukset, jotka kuvastavat tarvittavia lisätoimia vision saavuttamiseksi.

Kansallinen pölyttjästrategia ja toimenpidesuunnitelma

Kansallisen pölyttjästrategian ja toimenpidesuunnitelman tavoitteena on turvata pölyttäjien ja pölytyksen tulevaisuus maassamme. Pölyttävät hyönteiset ovat välttämättömiä sekä maataloudelle että luonnonekosysteemien toiminnalle.

Pölyttjästrategian tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä pölyttäjien määrän ja monimuotoisuuden väheneminen on pysäytetty, pölyttjäkannat vahvistuvat ja luonnon- ja viljelykasvien pölytys on turvattu.

Toimenpidesuunnitelma sisältää 27 toimenpidettä, jotka jakautuvat viiteen aihepiiriin. Kahden ensimmäisen toimenpiteillä parannetaan sekä uhanalaisten että yleisempien pölyttäjien elinympäristöjä ja elinolosuhteita. Kolmas aihepiiri koskee tarhattujen pölyttäjien vastuullista käyttöä, ja neljäs pölyttäjiä koskevan tutkimus- ja seurantatiedon parantamista. Viides aihepiiri käsittelee pölyttäjiä tukevaa viestintää, neuvontaa ja toiminnan aktiivointia.

Pölyttjästrategia sisältää ehdotuksen kansallisesta pölyttjäseurannasta ja arvion sen edellyttämistä resursseista. Lisäksi on arvioitu myös eräiden muiden toimenpiteiden edellyttämiä voimavaroja. Strategian ympäristövaikutukset arvioidaan hyvin myönteisiksi, mutta vaikuttavuus tulee riippumaan toimenpiteiden toteutumisen mitataavasta.

Kantaverkon kehittämissuunnitelma 2022–2031

Kantaverkon kehittäminen on Suomen sähkönsiirtojärjestelmästä vastaavan Fingrid Oyj:n keskeisiä perustehtäviä. Kantaverkon kehittämissuunnitelmassa esitetään Fingridin kantaverkon kehitystarpeet ja suunnitellut investoinnit seuraavalle kymmenvuotiskaudelle. Kehittämissuunnitelma perustuu Fingridin asiakkaidensa kanssa yhteistyössä laatimiin alueellisiin verkkosuunnitelmiin ja on sovitettu yhteen Itämeren alueen kehittämissuunnitelman ja koko Euroopan unionin alueen kattavan kymmenvuotisen verkkosuunnitelman (Ten-Year Network Development Plan, TYNDP) kanssa.

Kehittämissuunnitelman mukaan tulevaisuudessa Porin ja Rauman seudun suunnittelualueella parannetaan ja uusitaan vanhenevia sähköasemia ja voimajohtoja. Rauman 110 kV kytkinlaitos uusitaan vuonna 2023. Vuonna 2025 rakennetaan uusi Huittinen-Forssa 400 kV yhteys. Alaorteen uusitaan ikääntynyt Kolsi-Forssa 110 kV voimajohto Huittisen ja Forssan välillä. Uudella Huittisten ja Forssan välisellä 400 kV voimajohtoyhteydellä parannetaan energiatehokkuutta ja käyttövarmuutta merkittävästi. Uusi voimajohtoyhteys mahdollistaa entistä paremmin huolto- ja vikakeskeytykset ilman, että sähköjärjestelmän käyttövarmuus alenee.

2.3 Maakunnalliset lähtökohdat

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteena on luoda alueidenkäytölliset edellytykset maakunnan tavoiteltavalle kehitykselle. Maakuntakaavassa yhteensovitetään maakunnalliset ja valtakunnalliset tavoitteet maakunnalliset olosuhteet, erityistarpeet ja maakuntakaavan sisältövaatimukset huomioiden. Maakunnallisia suuntaviivoja työlle antaa Satakunta-strategia, joka sisältää Satakunnan maakuntasuunnitelman 2050 ja Suomen merialue-suunnitelma 2030 Satakunnan merialueelle sijoittuvan Saaristomeren ja Selkämeren merialue-suunnitelman osalta.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan keskeisenä lähtökohtana ovat voimassa olevat Satakunnan maakuntakaavat, joiden kaavamerkintöjä ja määräyksiä tarkastellaan uudistuneiden valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, uusimpien selvitysten, suunnitelmien ja inventointitietojen nojalla. Kaavan tarkemmat tavoitteet määritellään kaavaprosessin kuluessa vuorovaikutteisesti kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Voi-

maan tullessaan Satakunnan maakuntakaava 2050 kumoaa Satakunnan aiemmat kokonais- ja vaihemaakuntakaavat.

2.3.1 Satakunta-strategia

Satakunnan maakuntavaltuusto hyväksyi 10.12.2021 Satakunta-strategian, joka sisältää Maakuntasuunnitelman 2050, Maakuntaohjelman 2022–2025 ja siihen liittyvän ympäristöselostuksen sekä Älykkään erikoistumisen strategian 2021–2027.

Satakunta-strategian päätavoitteena on maakunnan kilpailukyvyyn ja elinvoiman sekä satakuntalaisten hyvinvoinnin vahvistaminen. Satakunta-strategian toteuttamisella tavoitellaan strategian tulevaisuuskuvien mukaista tahtotilaa, jonka mukaan Satakunta on vuonna 2050 elinvoimainen, energinen ja uudistuva maakunta, hyvinvoinniva ja vetovoimainen maakunta sekä vastuullinen ja osaava maakunta.

Satakunta-strategia muodostuu vuoteen 2050 tähtäävästä pitkän aikavälin maakuntasuunnitelmasta, joka kuvaa tulevaisuuden tahtotilaa, sekä lähivuosien kehitystarpeita määrittävästä maakuntaohjelmasta 2022–2025. Maakuntaohjelmaan kytkeytyy myös EU:n edellyttämä Satakunnan älykkään erikoistumisen strategia, jonka tavoitteena on edistää innovaatiotoimintaa. Satakunnan pitkän aikavälin maakuntasuunnitelma antaa suuntaviivat sekä maakuntaohjelman että maakuntakaavan laadinnalle. Satakunta-strategian laadinnan yhteydessä on toteutettu SOVA-lain 2 §:n mukainen vaikutusten arviointi.

2.3.2 Satakunnan maakuntakaavoitus

Satakunnan maakuntakaava

Ympäristöministeriö vahvisti 30.11.2011 Satakunnan maakuntakaavan (N:o YM1/5222/2010). Samalla ympäristöministeriö vahvisti maankäyttö- ja rakennuslain 210 §:n 1 momentin nojalla maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena maakuntakaavana voimassa olevien Satakunnan seutukaava 5:n ja Satakunnan seutukaava 2:n sekä Kiikoisten kunnan alueella voimassa olevan Pirkanmaan 3. seutukaavan kumoamisen. Satakunnan maakuntakaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 13.3.2013.

Satakunnan maakuntakaavasta on kumottu Satakuntaliiton maakuntavaltuuston 17.5.2019 tekemällä Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 hyväksymiseen liittyvällä päätöksellä taajamatoimintojen alueen (A), keskustatoimintojen alueen (C), vähittäiskaupan suuryksikköjen alueen (KM, km), palvelujen alueen (P), työpaikka-alueen (TP), valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden (vma) sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen (kh1, kh2, kh) kaavamerkinnot ja -määräykset.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 määritellään maakunnallisesti merkittävät tuulivoimatuotannon alueet sekä niihin liittyvä energiahuolto. Maakunnallisesti merkittäviksi luokitellaan 8–10 tuulivoimalayksikön alueet. Maakunnallinen merkittävyys riippuu myös alueen herkkyystekijöistä kuten rannikon läheisyydestä, kulttuuriympäristöstä, maisemasta, luontoarvoista, linnustosta ja asutuksen läheisyydestä.

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 on osoitettu yhteensä 17 tuulivoimatuotannon aluetta. Alueista seitsemän sijoittuu rannikkovyöhykkeelle, kuusi Pohjois-Satakunnan alueelle ja neljä muualle Satakuntaan. Tuulivoimaloiden alueiden pinta-ala on yhteensä 128 km². Teoreettisen laskennan mukaan Satakunnan vaihemaakuntakaavalla 1 mahdollistetaan 300 tuulivoimalayksiköllä 3,10 TWh sähkön tuotanto.

Ympäristöministeriö on vahvistanut 3.12.2014 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1. Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 6.5.2016.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 on käsitelty uusia teemoja kuten aurinkoenergian tuotantoa ja terminaalitoimintojen alueita, täydennetty maakuntakaavassa osoitettuja aluevarauksia kuten turvetuotannon alueita ja päivitetty kokonaismaakuntakaavan kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden merkintöjä sekä kaupan teemaa.

Maakuntavaltuusto hyväksyi 17.5.2019 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 ja aineistossa esitettyjen Satakunnan maakuntakaavan kaavamerkintöjen ja -määräysten kumoamisen. Maakuntavaltuuston päätös sai lainvoiman 1.7.2019. Kuulutus Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 voimaantulosta julkaistiin 20.9.2019.

2.3.3 Muut maakunnalliset ja alueelliset strategiat ja ohjelmat

Satakunnan ilmasto- ja energiasstrategia 2030

Vuonna 2021 valmistunut Satakunnan ilmasto- ja energiasstrategia 2030 on tuotettu Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) osana Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (CANEMURE) -nimistä EU:n Life-hanketta. Strategia on tarkoitettu Satakunnan ilmastotyön tueksi ja taustamateriaaliksi. Toiveena on, että satakuntalaiset toimijat käyttäisivät laadittua strategiaa työkalupakkina, tausta-aineistona ja yhteistyön edistäjänä. Strategian laadinnassa on hyödynnetty aiempaa Satakunnan ilmasto- ja energiasstrategiaa 2020.

Länsi-Suomen liikennestrategia

Kuusi Länsi-Suomen maakuntaa (Etelä-Pohjanmaa, Kanta-Häme, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Satakunta) ovat laatineet yhteisen liikennestrategian, johon on kiteytetty maakuntien yhteinen näkemys alueen tärkeimmistä liikennejärjestelmäkysymyksistä kaikki liikennemuodot huomioiden. Liikennestrategian avulla pyritään vaikuttamaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman teemoihin ja painotuksiin, jotta Länsi-Suomelle tärkeät asiat tulisivat huomioitua. Lisäksi Länsi-Suomen liikennestrategian avulla pyritään tunnistamaan liikennejärjestelmän teemoja, joissa maakuntien on hyödyllistä ja kustannustehokasta tehdä keskinäistä yhteistyötä.

Länsi-Suomen liikennestrategian ajantasaisuutta arvioitiin alkuvuonna 2023 ja se todettiin pääsisällöltään edelleen ajantasaiseksi, mutta samalla tunnistettiin tarve konkreettisemmalle toimenpideohjelmalle. Länsi-Suomen maakunnat yhteistyössä valtion liikenneviranomaisten kanssa sekä laajaa sidosryhmävuoropuhelua hyödyntäen ovat laatineet liikennestrategialle tarkennetun toimenpideohjelman. Toimenpideohjelmassa syvennetään ja konkretisoidaan liikennestrategian teemoja ja kärkitoimenpiteitä sekä vahvistetaan Länsi-Suomen yhteistyötä liikennejärjestelmän kehittämisessä.

Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma

Satakuntaliitto käynnisti yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystyön vuoden 2021 alussa muuttuneen toimintaympäristön, valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja Länsi-Suomen liikennestrategian linjausten sekä muiden valtakunnallisten ja maakunnallisten kehittämislinjausten mukaiseksi. Suunnitelma on valmistunut vuoden 2022 keväällä.

Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma on maakunnan toimijoiden yhteinen näkemys Satakunnan liikennejärjestelmän tulevaisuuden tilasta. Suunnitelmassa esitetään Satakunnan liikennejärjestelmän kehittämistavoitteet ja -linjaukset, palvelutasotavoitteet ja -tarkastelut, toimenpideohjelma sekä vaikutusten arviointi. Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita ovat saavutettavuus, kilpailukyky, kestävyys ja turvallisuus. Suunnitelma sisältää kehittämistoimenpiteet, jotka ovat tarpeellisia asukkaiden arjen liikkumisen, elinkeinoelämän kuljetuksien sekä alueen kilpailukyyn kannalta. Suunnitelmaa on laadittu vuorovaikutuksessa alueen kuntien, valtion liikenneviranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Länsi-Suomen vesihuoltostrategia

Länsi-Suomen vesihuoltostrategia on laadittu Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntien alueille kaikkien vesihuoltotoimijoiden yhteiseksi strategiaksi. Strategian tavoitteena on turvata laadukas, toimiva, erilaisiin riskeihin varautunut, energiatehokas ja kohtuuhintainen vesihuolto Läntisen Suomen asukkaille vuoden 2050 tilanteessa.

Strategiassa on tunnistettu kuusi vesihuollon painopistettä: resurssit, vesihuolto-omaisuus, toimintavarmuus, osaaminen, terveys ja ympäristönsuojelu sekä energiaviisas ja resurssitehokas vesihuolto. Strategiset painopisteet sisältävät keskeisimmät vesihuollon osa-alueet, joita pitää kehittää, jotta visio – Läntisen Suomen vesihuoltopalvelut ovat ensiluokkaisia ja ennakoivat toimintaympäristön muutoksia – saavutetaan. Strategia ja ensimmäinen toimenpideohjelma julkaistaan vuoden 2022 alussa.

Lounais-Suomen metsäohjelma 2021–2025

Lounais-Suomen metsäohjelma 2021–2025 perustuu päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025. Sen visio on: Lounais-Suomen metsien aktiivinen, kestävä hoito ja käyttö lisäävät hyvinvointia sekä maakuntien elinvoimaisuutta. Visioon päästään viiden strategisen linjauksen avulla: 1. Metsiä hyödynnetään aktiivisesti ja kestävästi, 2. Metsiin ja puuhun perustuva liiketoiminta kasvaa, kehittyy ja monipuolistuu, 3. Metsät on helppo saavuttaa fyysisesti ja digitaalisesti, 4. Metsänomistajat hoitavat metsäomaisuuttaan tavoitteellisesti ja 5. Metsäalalla toimitaan verkostoissa ja panostetaan kumppanuuksiin.

Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmat

Suomessa on vuoden 2019 alusta toiminut 118 kalatalousaluetta. Pääosin Satakunnan alueella sijoittuvat Kokemäen, Porin, Eurajoki-Lapinjoen ja Karvianjoen kalatalousalueet. Lisäksi osittain Satakunnan puolelle ulottuvat Kokemäenjoen yläosan, Kyrösjärven ja Sirppujoen kalatalousalueet.

Kalastuslain 35 §:n mukaan kalatalousalueen on laadittava ja otettava käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, jolla turvataan alueen kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto ja käyttö sekä biologinen monimuotoisuus, ja edistetään vapaa-ajan sekä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä. Käyttö- ja hoitosuunnitelman sisältövaatimuksista säädetään kalastuslain 36 §:ssä.

Kalastuslain 40 §:n mukaan kalatalousalueen kalavarojen käyttö ja hoito on järjestettävä hyväksytyyn käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Kalatalousalue ja kalastusoikeuden haltijat vastaavat suunnitelman toteuttamisesta siltä osin kuin suunnitelman toteuttaminen niitä koskee. Viranomaisten on otettava toiminnassaan huomioon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kalavarojen käyttöä ja hoitoa koskevat yleiset suuntaviivat.

ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen on hyväksynyt Satakunnan ja Varsinais-Suomen käyttö- ja hoitosuunnitelmat v. 2022 ja ne ovat saaneet lainvoiman syksyllä 2022. Hyväksymisen jälkeen suunnitelma on voimassa enintään kymmenen vuotta, mutta on suositeltavaa, että suunnitelma tarkastetaan vuosittain yleiskokouksen yhteydessä ja päivitetään tarvittaessa

Lounais-Suomen ympäristöohjelma

Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2030 sisältää viisi kehityspolkua ja vuosille 2014–2020 niille nimettiin toiminnan painopisteet. Ohjelmaa on hyödynnetty luotaessa ympäristönäkökulmaa alueen monissa muissa strategia- ja ohjelmatoissa. Se on toiminut myös alueen toimijoiden selkänä. Ohjelmaa ei ole viime aikoina päivitetty.

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelma 2025

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelman toisesta ja kolmannesta päivitystyöstä on vastannut Satakunnan kulttuuriympäristötyöryhmä, jossa ovat edustettuina kulttuuriympäristöjen parissa työskentelevät alueelliset organisaatiot. Viimeisimmän, vuonna 2020 toteutetun Satakunnan kulttuuriympäristöohjelman päivityksen tulokset

julkaistiin kokonaan Lounais-Suomen alueellisen yhteistyön foorumina ja tiedon jakajana toimivan Ympäristö Nyt -sivustolla.

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelman vuodelle 2025 asetetun vision mukaan kulttuuriympäristö on vakiinnut-
tanut asemansa hyvinvoinnin ja elinvoiman lähteenä. Tavoitetilan kuvauksessa korostuvat muun muassa erityis-
piirteidensä osalta tasapainoisesti säilytetyn kulttuuriympäristön rooli paikallisen identiteetin vahvistajana, kult-
tuuriympäristön arvojen vaaliminen riittävin resurssein ja laaja-alaisesti tuotetun ja saavutettavan tiedon avulla
sekä luontevasti sujuva monialainen yhteistyö kulttuuriympäristöjen suunnittelussa, hoidon toimenpiteissä ja
markkinoinnissa. Satakunnan kulttuuriympäristöohjelmassa toimenpiteet on jaettu kolmen keskeiseksi tunniste-
tun päätavoitteen mukaan. Ne liittyvät tiedon ja tietoisuuden lisäämiseen, rakennusten korjaamisen ja kulttuu-
riympäristön hoidon edellyttämien resurssien turvaamiseen sekä kulttuuriympäristön ominaispiirteet huomioi-
vaan maankäytön suunnitteluun.

Kauas katse kantaa - Satakunnan arkkitehtuuripoliittikka

Rakennettu ympäristö ja arkkitehtuuri ovat merkittävä osa satakuntalaista kulttuuriperintöä. Arkkitehtuuri on
jokapäiväiseen elämään kuuluvaa käyttötaidetta. Rakennettu ympäristö on tunnustettu ja keskeinen osa kult-
tuuri- ja hyvinvointiyhteiskuntaa. Laadukas ympäristö ja kiinnostava arkkitehtuuri vaikuttavat paikkakunnan
imagoon ja vetovoimaan. Merkittävin osa yhteistä varallisuutta on sitoutunut rakennettuun ympäristöön. Näistä
lähtökohdista rakentuu satakuntalainen arkkitehtuuripoliittikka. Satakunnan arkkitehtuuripoliittinen ohjelma on
Satakunnan taidetoimikunnan tahdonilmaus.

Ohjelma on rakennettu seitsemän tavoitteen ympärille, joista kullekin on omistettu oma lukunsa. Jokaisen luvun
alussa luonnehditaan tavoitetila, johon ohjelmalla Satakunnassa pyritään. Kunkin luvun päättää luettelo konk-
reettisista toimenpiteistä. Tavoitteita havainnollistaa runsas, satakuntalaista rakennettua ympäristöä ja arki-
tehtuuria esittelevä kuvitus kuvateksteineen.

Satakunnan metsätalouden kasvuohjelma

Satakunnassa toteutettiin vuonna 2020 metsätalouden ja -teollisuuden sivuvirtoja koskenut selvitystyö, jossa
tavoitteena oli tuottaa kokonaiskuva Satakunnan metsätalouden ja -teollisuuden sivutuotteista ja niiden kulku-
virroista. Osana työtä selvitettiin myös sivutuotemarkkinoita ja ennakoitiin sivutuotteiden käytön muutoksia
tulevina vuosina. Keskeisen osan selvitystyön tausta-aineistosta muodostivat alan toimijoiden haastattelut, joita
toteutettiin noin 60 kpl. Selvitystyön taustalla oli ajatus metsätalouden ja -teollisuuden sivutuotteiden optimaal-
lisesta ja kaskadiperiaatteen mukaisesta ohjautumisesta.

Satakunnassa on hyvät edellytykset kehittää metsätalouden ja -teollisuuden sivuvirtojen laajaa ja kannattavaa
hyödyntämistä osana kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Selvitystyön aikana maakunnan toimijoil-
ta saatujen näkemysten pohjalta on noussut esiin teemoja, joissa on maakunnallista kehittämispotentiaalia.
Kehittämisteemoissa on tuotu esille toimenpiteitä, joilla on mahdollista edistää ratkaisuja metsätalouden ja -
teollisuuden sivutuotteiden mahdollisimman kattavaan, kannattavaan ja optimoituun hyödyntämiseen. Sahan-
purusta ja kuoresta sekä muista metsätalouden ja -teollisuuden sivutuotteista olisi mahdollista kehittää paljon
nykyistä korkea-arvoisempia tuotteita, tuhkalannoituksella voitaisiin edistää ravinteiden kiertoa takaisin met-
sään. Energiapuun korjuun lisäämisellä voitaisiin vastata mm. energiaturpeen käytön vähenemisestä johtuvaan
siirtymään. Lisäksi nähdään potentiaalia kehittää Satakunnan biosivutuote-ekosysteemiä ja siihen liittyvää
osaamista esimerkiksi peltojen hiilen ja ravinteiden sitomisen edistämiseksi.

Selvitys toteutettiin Satakuntaliiton koordinoimassa hankkeessa, jonka rahoitus saatiin valtion vuoden 2019
talousarviosta Työ- ja elinkeinoministeriön kautta. Selvitystyöstä vastasivat Anuari Oy, Suomen metsäkeskus ja
Priztech Oy.

Satakunnan bio- ja kiertotalouden kasvuohjelma

Satakunnan bio- ja kiertotalouden kasvuohjelma laadittiin vuonna 2019 Satakuntaliitossa täsmentämään tuolin voimassa olleen Satakunnan maakuntaohjelman 2018–2021 strategisia kehittämislinjauksia yhteistyössä asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Satakunnassa on runsaasti elintarviketuotantoa ja -teollisuutta ja ohjelmassa keskityttiin käsittelemään elintarviketeollisuuden sivuvirtojen biokaasupotentiaalia sekä puhdistamolietepohjaisten kierrätyslannoitteiden hyödyntämistä.

Satakunnan biokierrotalouden kasvuohjelman toimenpidekokonaisuuksilla on haettu ratkaisuja erityisesti biopohjaisten sivuvirtamateriaalien mahdollisimman kattavaan, kannattavaan ja optimoituun hyödyntämiseen sekä kierrätysravinteiden käyttöön. Biokierrotalouden osalta Satakunnassa keskeistä on kiinnittää huomiota laajaan systeemiseen muutokseen, joka edellyttää muutoksia toimintaympäristöömme ja toimintatapoihimme, osaamisen vahvistamiseen sekä tietoisuuden ja innostuksen lisäämiseen kiertotalouteen siirtymisen vauhdittamiseksi.

Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma

Vuonna 2016 valmistunut Satakunnan teollisuuden kasvuohjelma -teollisuuspilotti on esitys teollisuuden kehittämissuunnitelmaksi Satakunnassa. Kasvuohjelma on maakunnan yhteinen ohjelmajulistus satakuntalaisen teollisuuden ja sen uudistumisen merkityksestä Suomelle. Etenkin teollisuuspuistoihin keskittyvän ohjelmadokumentin tavoitteena on luoda maailman paras teollisuusalueisiin perustuva kokeilu ympäristö.

Satakunnan kulttuuristrategia 2030

Satakunnan maakuntahallitus hyväksyi Satakunnan kulttuuristrategian 25.4.2022. Maakunnan kulttuuri toimijoiden kanssa yhteistyössä toteutetulla Satakunnan kulttuuristrategian 2020 päivitysprosessilla luotiin suuntaviivat alueen kulttuuri toiminnan kehittämiseksi tulevia vuosia varten. Strategian vision mukaan Satakunta on kulttuurisesti rikas ja monimuotoinen maakunta, jossa kulttuurin ja taiteen rooli on tunnustettu ja tunnustettu hyvinvoinnin, luovan osaamisen, innovaatioiden ja alueen elinvoimaisuuden vahvana perustana. Kulttuuriperintö, kulttuuriympäristöt ja taide ovat osa ihmisten arkea.

Kulttuuristrategiassa nostetaan esiin kolme tavoite- ja teemakokonaisuutta: kulttuuri kuuluu kaikille; kulttuuri ja taidealan vaikuttavuus; kulttuuri ja taide elinvoiman ja hyvinvoinnin lähteenä. Lisäksi strategiassa luetellaan keskeiset toimenpiteet sekä toimintatavat, joiden avulla voi saavuttaa tavoitteiden mukaista kulttuurimaakuntaa. Kulttuuristrategia sisältää myös linjauksia siitä, miten kumppanuudet ja verkostot voivat toimia strategian toimeenpanon tukena.

Kumppanuuksien ja verkostojen avulla toteutettavan kulttuuristrategian toimeenpanosta on tarkoitus raportoida vuosittain maakunnallisissa kulttuurifoorumeissa. Strategiassa on ehdotettu perustettavaksi kulttuuristrategian kullekin teema- ja tavoitekokonaisuudelle seurantarvityhmät, joiden avulla valitaan tavoitteiden toteutumisen ja strategian vaikuttavuuden seuraamiseksi parhaiten sopivat mittarit.

Satakunnan maaseudun kehittämissuunnitelma 2021–2027

Satakunnan maaseudun kehittämissuunnitelma 2021–2027 (CAP27 Satakunnan älykäs maaseutu - maaseudun kehittämissuunnitelma) rakentuu neljään pääteemaan: uudistuva yrittäjyys, vastuullinen ruokaketju, bio- ja kiertotalous sekä hyvä elämä maaseudulla. Suunnitelma toimii paikallisena osana EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa CAP27. Satakunnan maaseudun kehittämiseen osoitettavat Euroopan unionin maaseuturahaston kehittämissuunnitelman ja yritystukien rahoitus tullaan suuntaamaan valmisteilla olevan suunnitelman perusteella.

Manner-Suomen maaseutuohjelman toiminta jatkuu vuosina 2021–2022 ns. siirtymäkautena, jolloin jatketaan 2014–2020 ohjelmakauden toimenpiteitä uuden ohjelmakauden rahoituskehiksestä. Uuden ohjelmakauden toiminta käynnistyy vuonna 2023.

Leader-ryhmillä on omat paikalliset kehittämissuunnitelmansa, joiden mukaista elinkeinojen, palvelujen ja kylien kehittämistä ne rahoittavat omalla alueellaan. Satakunnan alueella toimii ohjelmakaudella 2014–2020 ja siirtymäkaudella 2021–2022 viisi Leader-ryhmää: Leader Karhuseutu (Pori, Ulvila, Nakkila, Harjavalta, Kokemäki, Lu-

via), Leader Pyhäjärvisseutu (Eura, Säskylä), Leader Pohjois-Satakunta (Kankaanpää, Siikainen, Jämijärvi, Merikarvia, Pomarkku, Karvia), Leader Ravakka (Rauma, Eurajoki) sekä Leader Joutsentenreitti (Huittinen).

3 Satakunnan nykytilan kuvaus

Lähtökohtana Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnalle on Satakunnan nykytilanne, jota kuvataan maakuntakaavalle ominaisella yleispiirteisellä tasolla. Satakunnan nykytilanteen kuvaus on jaoteltu maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaisiin otsikoihin.

3.1 Satakunnan yleiskuvaus

Satakunnan maakunta on yksi Suomen keskiaikaisten linnaläänien mukaan määritellyistä historiallisista maakunnista, jossa oli jo keskiajalla kaksi kaupunkia: Ulvila ja Rauma. Pohjanlahden rannalla sijaitsevan Satakunnan asutus on saanut alkunsa varhaisella kivikaudella ja monet Kokemäenjokilaakson pelloista ovat olleet viljelyksessä rautakaudelta alkaen. Nykyinen Satakunta muodostuu historiallisen maakunnan länsiosasta ja Selkämeren eteläosan merialueesta. Satakunnan naapurimaakuntia ovat Varsinais-Suomi, Pirkanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Pohjanmaa.

Satakunnan suurimmat väestö- ja työpaikkakeskittymät sijaitsevat rannikkoalueella sekä Kokemäenjokilaaksossa. Porissa ja Raumalla asuu hieman yli puolet koko maakunnan väestöstä. Satakunta on noin 215 500 asukkaallaan Suomen 19 maakunnasta seitsemänneksi suurin.

Itämeren piiri on Euroopan mittakaavassa merkittävä talousalue, joka on vaikuttanut ja historiallista perinnettä noudattaen vaikuttaa edelleen Satakunnan elinkeinoelämään, liikenneyhteyksiin ja kulttuuriperintöön (Kuva 2). Satakunnan työpaikkarakenteessa korostuvat teollisuuden työpaikat. Maakunnan kaikista työpaikoista noin viidennes on teollisuuden työpaikkoja. Maakunnalle tärkeitä teollisuuden aloja ovat vientialat, kuten metsäteollisuus, metallien jalostus, koneiden ja laitteiden valmistus sekä meriteollisuus. Teollisuuden viennin arvon osuus maakunnan kokonaistuotannosta on merkittävä. Satakunnassa merkittäviä elinkeinoelämän aloja ovat myös energian tuotanto ja elintarviketeollisuus.

Satakunnan elinkeinoelämän kuljetuksille tärkeimpiä yhteyksiä ovat valtatie 2 ja 8 sekä valtatie 12. Lisäksi merkittävä yhteys on Tampere – Pori ja Rauma raideyhteys. Kansainvälisinä solmupisteinä toimivat Porin (Mäntyluoto/Tahkoluoto) ja Rauman satamat sekä Porin lentokenttä.

Kuva 2. Satakunnan sijainti Itämeren alueella.

Satakunta jaetaan Suomen yleisessä maisemamaakuntajaossa maisemakokonaisuuksien perusteella osiin, jotka poikkeavat niin geologialtaan, luonnonolosuhteiltaan kuin ihmistoiminnaltaan toisistaan. Eri puolilla Satakuntaa on useita valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvokkaita luonto- ja maisemakokonaisuuksia sekä kulttuuriympäristöjä, joita hyödynnetään muun muassa luontomatkailun kehittämisessä. Esimerkki tällaisesta kohteesta on Pohjois-Satakunnan, Etelä-Pohjanmaan ja Pirkanmaan rajaseuduilla sijaitseva suoteomainen Lauhanvuori - Hämeen kangas UNESCO Global Geopark. Maisemakokonaisuudet ja Satakunnan elinympäristön merkittävimmät vetovoimatekijät on esitetty kuvassa 3. Viljelymaisemia leimaa hyvin säilynyt talonpoikainen rakennusperintö ja rannikkoa merellisten elinkeinojen luoma rakennusperintö. Vesistöjen äärellä on myös historiallisia teollisuusympäristöjä. Porin kansallisen kaupunkipuiston pohjoisreunalta levittäytyy Pohjoismaiden laajin jokisuisto, jonka luontoarvot ovat kansainvälisestikin tunnustettuja.

Satakunnan kansallispuistot (Kauhaneva-Pohjankangas, Puurijärvi-Isosuo, Selkämeri ja pinta-alaltaan noin 30 hehtaarin kokoinen alue Lauhanvuoren kansallispuistoa) turvaavat omalta osaltaan Satakunnan luonnon monimuotoisuutta ja ne ovat samalla Satakunnan luontomatkailun kärkikohteita ja merkittäviä ihmisen hyvinvoinnin lähteitä.

MAISEMAMAAKUNNAT JA - SEUDUT

- A. Satakunnan rannikkoseutu
- B. Suomenselkä
- C. Pohjois-Satakunnan järviceutu
- D. Ala-Satakunnan viljelyseutu

Lähde:
Ympäristöministeriö 1992

Lähde:
Luonnonsuojelu ja -erämaat SYKE (CC BY 4.0) 03/2017
Pohjakartta:
Maanmittauslaitoksen Maastietokannan 09/2012 aineistoa
http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata_lisenssi_versio1_20120501

SATAKUNTALIITTO
18.1.2023

Kuva 3. Satakunnan ympäristön merkittäviä vetovoimatekijöitä.

3.2 Satakunnan alue- ja yhdyskuntarakenne

3.2.1 Satakunnan alue- ja yhdyskuntarakenne

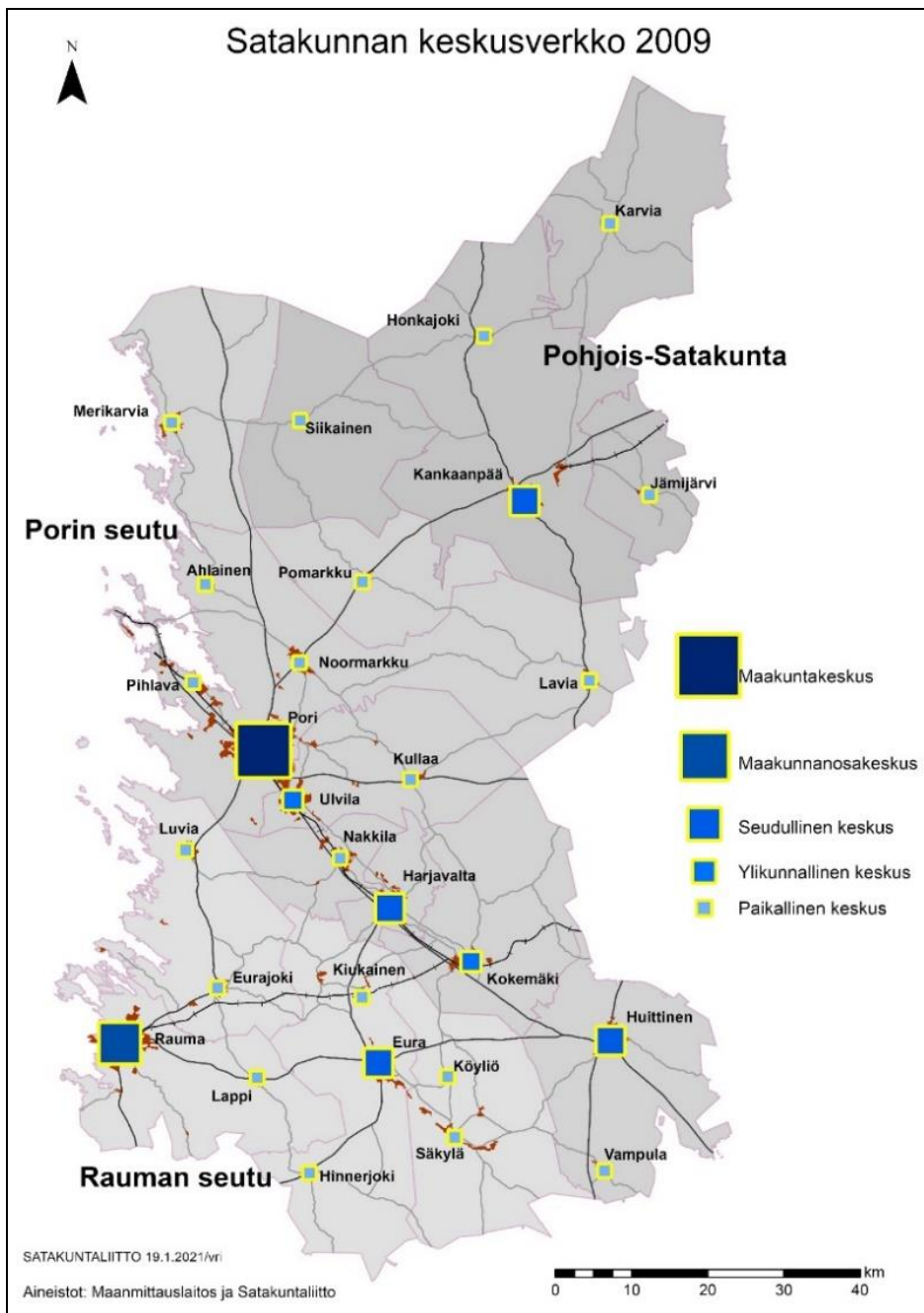
Satakunnan alue- ja yhdyskuntarakenteen ja saavutettavuuden perustekijät ovat maakunnan sijainti Pohjanlahden rannalla, hyödynnettävissä olevat meri- ja lentoyhteydet muuhun Eurooppaan, suurten vesistöjen jokilaaksot taajamineen sekä monipuolinen maaliikennejärjestelmä. Keskeisen osan liikenneverkosta muodostavat rannikon kaupunkien sekä niiden suurten satamien ja sisämaan väliset tavara- ja henkilöliikenteen kuljetusketjut. Aluerakenteen keskusverkon muodostavat palveluja tarjoavat kaupungit ja muut seudulliset keskuskeskukset, joiden välillä on toiminnallisesti yhtenäinen vuorovaikutus ja saavutettavuuden turvaavat liikenneyhteydet. Aluerakenteen kannalta keskeisiä tekijöitä ovat myös Kankaanpään Niinisalon ja Säskylän varuskunnat. Satakunta kytkeytyy ylimaakunnalliseen ja valtakunnalliseen aluerakenteeseen valtatie 2 suuntaisella Kokemäenjokilaakson vyöhykkeellä (Pirkanmaan ja Uudenmaan suunnat) ja valtatie 8 suuntaisella rannikkoalueen vyöhykkeellä (Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan suunnat).

Satakunnan keskusverkko tukeutuu maakuntakeskukseen Poriin ja maakunnanosakeskukseen Raumaan (Kuva 4). Kankaanpään, Harjavallan ja Huittisten seudullisia keskuksia tukevat ylimaakunnalliset keskuskeskukset, joita ovat Eura, Kokemäki, Ulvila ja Säskylä. Keskusverkko perustuu asiointisuuntautuneisuuteen, työpaikkatarjontaan ja palveluihin.⁵ Yleinen palvelujen saavutettavuus ja kattavuus ovat Porin ja Rauman seutukunnissa hyvällä tasolla osin selvästi koko maan keskiarvoa suuremman väestötiheyden ja kuntien välisten suhteellisen lyhyiden etäisyyksien ansiosta. Sen sijaan Pohjois-Satakunnassa väestötiheys on maan keskiarvoa matalampi ja etäisyydet suuriin keskuksiin pidempiä, jolloin palvelujen saatavuus on ainakin joiltain osin muuta Satakuntaa heikempi.

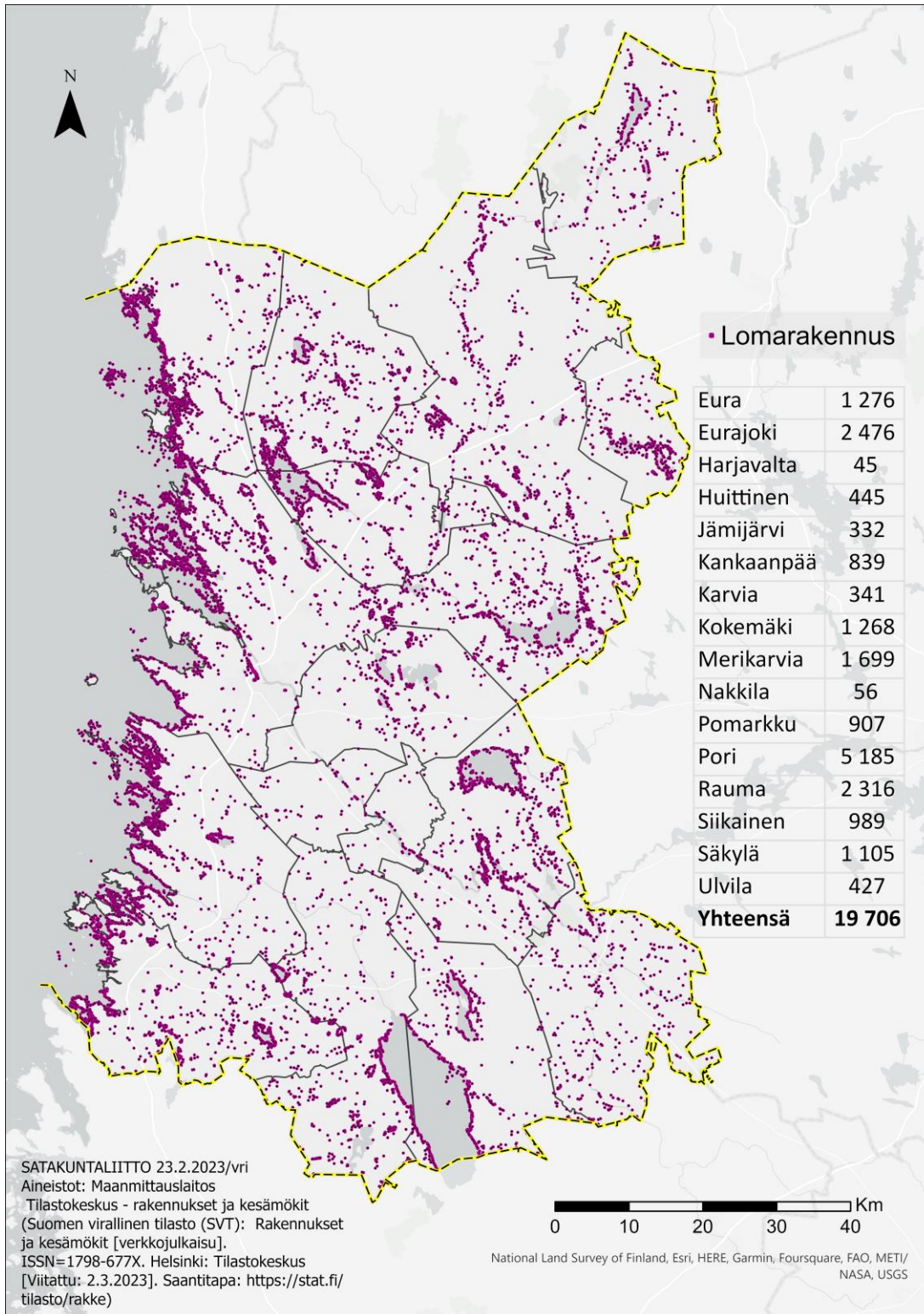
Satakunnan suurimmat työpaikkakeskittymät sijoittuvat Porin ja Rauman seuduille sekä nauhamaisempina kokonaisuuksina Kokemäenjokilaaksoon ja Pyhäjärvisseudulle. Lisäksi Satakunnassa on yksittäisiä työpaikkakeskittymiä Kankaanpäässä, Huittisissa ja Eurajoen Olkiluodossa. Teollisuuden osuus Satakunnan työpaikoista on selvästi koko maan tasoa korkeampi. Satakunnassa on useita vaarallisten kemikaalien laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavia eli Seveso III -direktiivin mukaisia laitoksia erityisesti Harjavallassa, Kankaanpäässä, Porissa ja Raumalla.

Satakunnan suurimmat väestökeskittymät sijaitsevat Selkämeren rannikkoalueella sekä Kokemäenjokilaaksossa. Suurimmat kaupungit ovat Pori ja Rauma, joissa asuu hieman yli puolet koko maakunnan väestöstä. Kaikkiaan rannikon kunnissa asuu Satakunnan väestöstä noin 63 %. Loma-asutus on keskittynyt voimakkaasti rannikolle. Lisäksi suurimpien järvien rannoilla sijaitsee paljon lomarakennuksia (Kuva 5).

⁵ Lehto S. & Liimatainen J., Satakunnan aluerakenne, Satakunnan maakuntakaava, Satakuntaliitto, 15.2.2008.

Kuva 4. Satakunnan keskusverkko 2009.

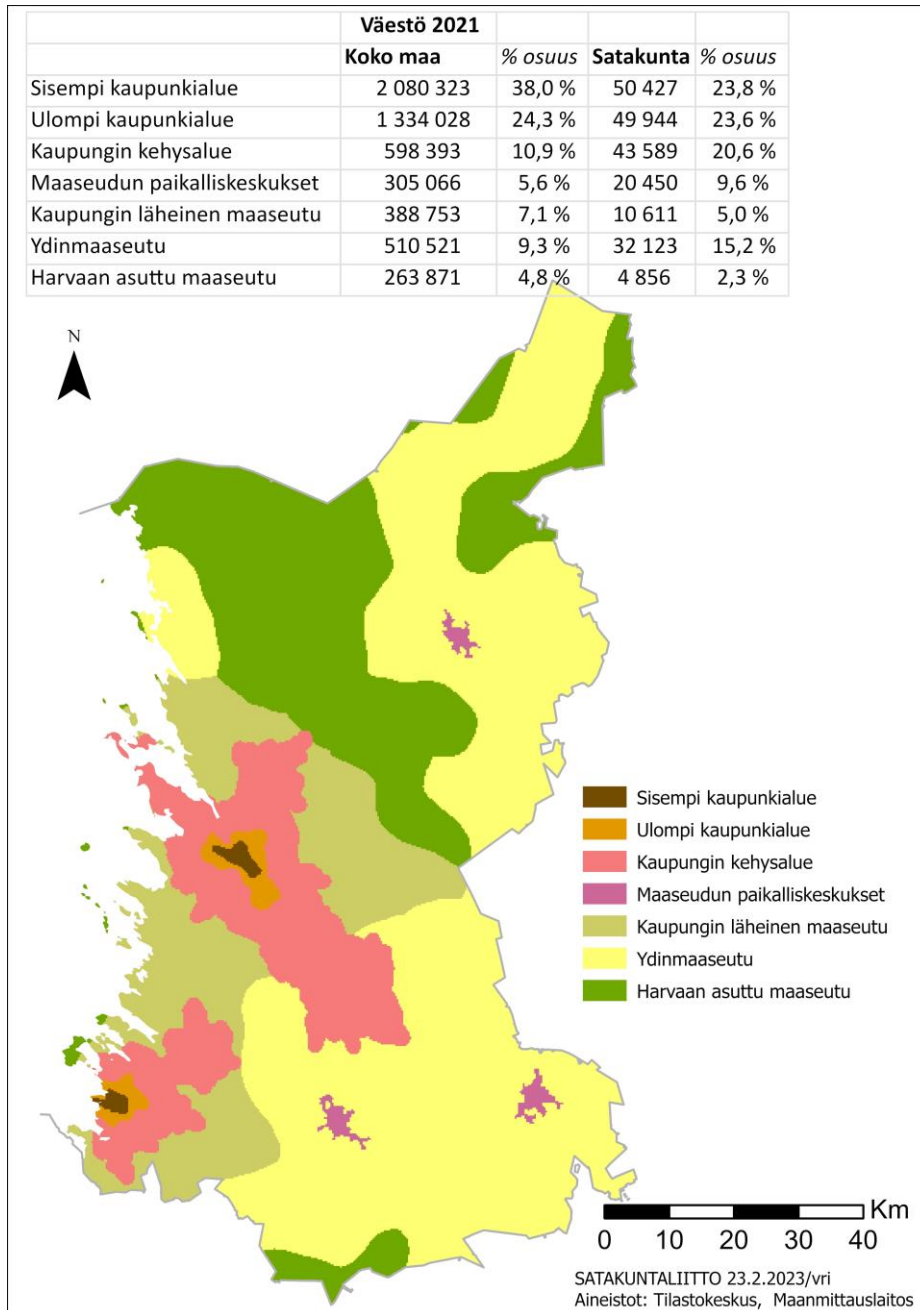

Kuva 5. Satakunnan lomarakennusten sijainti ja määrä kunnissa.

Suomen ympäristökeskus julkaisi vuonna 2013 ensimmäisen kaupunki-maaseutu-alueuokituksen, jonka päivitys julkaistiin 2020. Päivitetyssä aineistossa on samat seitsemän alueuokkaa kuin alkuperäisessä luokituksessa, ja luokituksen kriteerit on säilytetty mahdollisimman muuttumattomina. Satakunnan päivitetty alueuokitus kaupunki-maaseutu on esitetty kuvassa 5 (Kuva 6). Kuva sisältää myös taulukon väkiluvun jakaantumisesta eri alueuokkiin Satakunnan ja koko maan osalta. Suomalaisista 37 % asuu tiivistä ja yhtenäistä kaupunkialuetta kuvaavalla sisemmällä kaupunkialueella. Satakunnassa kaupunkikeskusten merkitys väestökeskittymänä ei ole yhtä suuri. Maakunnan väestöstä noin 23 % asuu sisemmällä kaupunkialueella, ja kun huomioi myös ulomman

kaupunkialueen niin satakuntalaisista asuu kaupunkialueilla 46,5 %. Koko maan asukkaista kaupunkialueilla asuu noin 61 %.

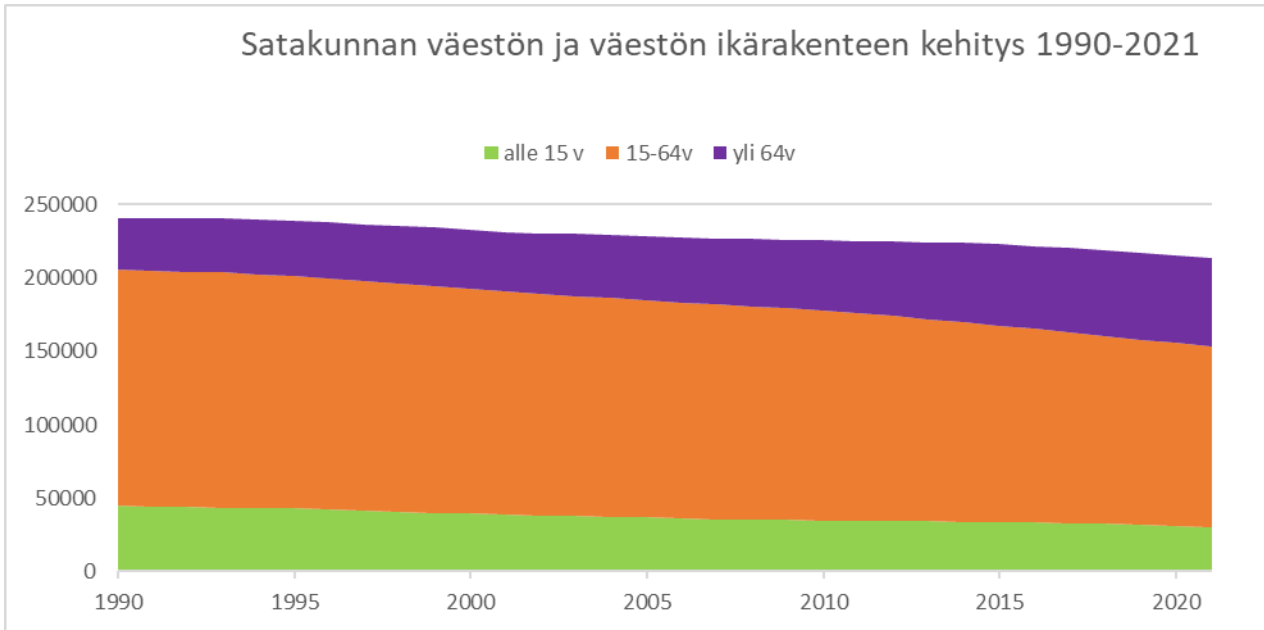
Tiiviisti asuttujen kaupunkikeskusten sijaan luokituksessa korostuu Satakunnan osalta kaupunkiin kytkeytyvä maaseutumainen taajamarakenne sekä intensiivisen maankäytön ja monipuolisen elinkeinorakenteen maaseutu. Meri-Porista Kokemäelle ulottuva nauhamainen taajama-alue sekä Rauman Eurajoelle ulottuva vaikutusalue nostavat kaupungin kehysalueella asuvien osuuden Satakunnassa yli 20 %:n. Satakunnan koillis- ja kaakkoisosissa on laajat ydinmaaseudun alueet, joilla sijaitsee kolme maaseudun paikalliskeskusta, Eura, Huittinen ja Kaanpää. Yhteensä ydinmaaseudulla ja maaseudun paikalliskeskuksissa asuu noin 25 % maakunnan väestöstä, kun koko maan osalta luku on 15 %.

Kuva 6. Kaupunki-maaseutu -luokitus Satakunnassa.

3.2.2 Väestö

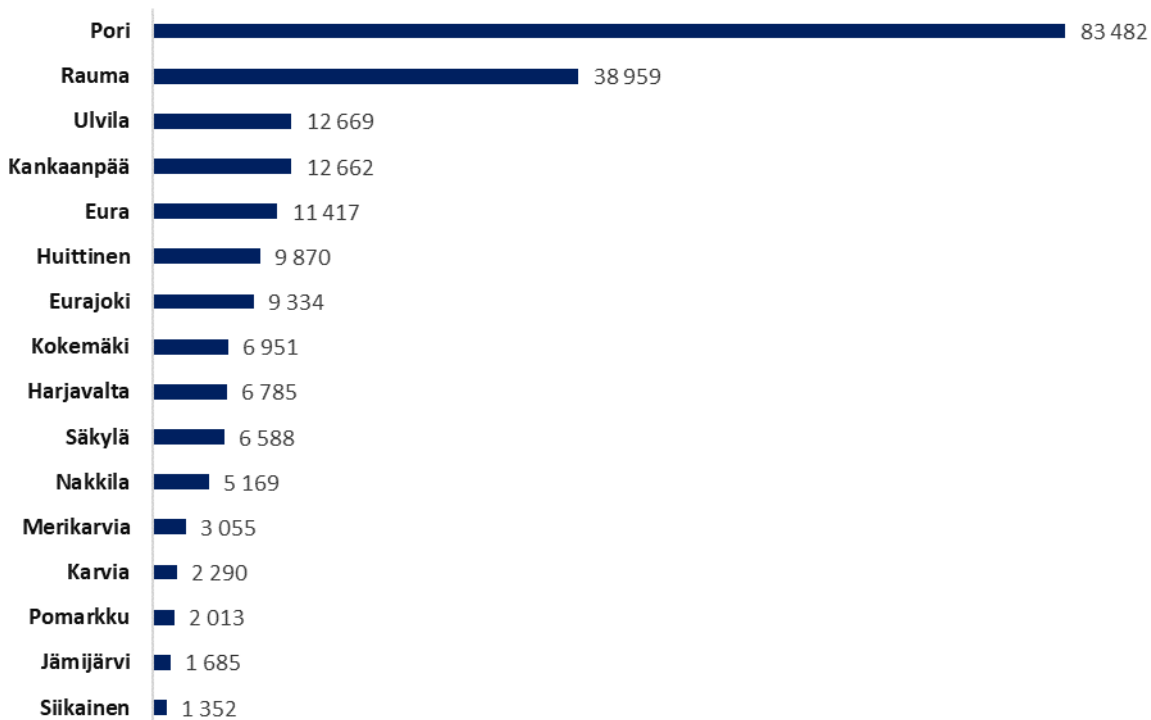
Satakunnassa asui vuoden 2021 lopussa 214 281 henkeä. Maakunnan väkiluvun kehitys on ollut pitkään laskeva. Vuoden 2000 jälkeen väkiluku on laskenut yhden vuoden aikana enimmillään 1 872 (2019) hengellä ja vähimmillään 242 (2009) hengellä.⁶ Väkiluvun lasku johtuu alhaisesta syntyvyydestä kuolleisuuteen nähden sekä muuttotappiosta maan sisäisessä muuttoliikkeessä. Muuttotappio selittyy lähes kokonaan nuorten aikuisten ikäluokkien muuttoliikkeellä, joka on huomattavasti suurempi maakunnasta pois kuin maakuntaan. Maahanmuutto on vuodesta 2000 eteenpäin tarkasteltuna ollut Satakunnassa positiivinen, ja muuttovoitto on viime vuosina kasvanut noin 1 000 henkeen vuodessa. Maahanmuutosta saatava muuttovoitto ei kuitenkaan nykytahdilla ole riittävä kääntämään maakunnan väestökehitystä kasvuun.⁷ Kuvassa 6 (Kuva 7) on esitetty Satakunnan väestökehitys vuodesta 1990 lähtien, ja kuvassa 7 (Kuva 8) on Satakunnan kuntien väkiluvut vuoden 2021 lopussa.

Kuva 7. Satakunnan väestökehitys 1990-2021.

⁶ Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkajulkaisu]. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 24.2.2023]. Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/vaerak>

⁷ Suomen virallinen tilasto (SVT): Muuttoliike [verkkajulkaisu]. ISSN=1797-6766. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 24.2.2023]. Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/muutl>

Kuva 8. Satakunnan kuntien väkiluvut vuonna 2021.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan väkiluvun lasku jatkuu Satakunnassa yli 1 000 hengen vuosivauhtia koko vuoteen 2040 asti ulottuvan ennustejakson ajan. Ennusteen mukaan Satakunnan väkiluku on vuoden 2030 lopussa 201 574 henkeä ja vuoden 2040 lopussa 189 132 henkeä. Väestön ikääntymiskehitys jatkuu, ja tulevaisuudessa nuorten ikäluokkien osuus on entistä pienempi suhteessa vanhuusväestöön.⁸Tämä heikentää luonnollista väestönkasvua ja väestöllistä huoltosuhdetta.

Väestön sijoittumisessa trendi on ollut väestön keskittyminen entistä enemmän keskustaajamiin, lähelle peruspalveluja. Tämä näkyy maaseutualueiden väestön voimakkaana vähentymisenä viime vuosien ja vuosikymmenten aikana. Koska väestön kokonaismäärä on ollut laskeva maakunnan kaikissa osissa, ei keskustaajamissa silti ole ollut voimakasta laajenemispainetta. Satakunnan alueella merkittävin taajama-alueen laajentuminen on tapahtunut Porin keskustaajaman länsireunalla, jonne on viimeisen kymmenen vuoden aikana rakennettu runsaasti pien- ja rivitaloja asumiskäyttöön.

Monipaikkaisuus

Monipaikkaisuudella tarkoitetaan ihmisten ajankäytön ja toimintojen jakautumista usean eri paikan välillä sekä näiden välillä tapahtuvaan liikkumiseen. Vuorovaikutusta syntyy eri maakuntien ja seutujen sekä maaseudun, saariston ja kaupunkien välillä. Monipaikkaisuus voi olla myös rajat ylittävää. Monipaikkaisuuden taustalla voi olla monia syitä, kuten työssäkäynti tai opiskelu, vapaa-ajan vietto, vuoroasuminen tai omaisten hoitaminen. Työhön liittyvällä monipaikkaisuudella tarkoitetaan etätöitä, pendelöintiä ja kausityötä. Monipaikkaisuus voi koskea myös yrityksiä, virastoja, oppilaitoksia ja palveluja, jolloin monipaikkaisuus tarkoittaa useita toimipisteitä

⁸ Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-5137. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 24.2.2023. Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/vaenn>

sekä paikkariippumattomia työ-, opiskelu- ja asiointimahdollisuuksia mistä tahansa etäyhteyksien päästä. Monipaikkaisuudella voi olla myös ajallisesti erilaisia ulottuvuuksia. Monipaikkaisuus ilmiönä ei ole uusi, mutta monipaikkaisuus on lisääntynyt nyky-yhteiskunnassa globalisaation, liikenne- ja viestintätekniikan kehityksen, työelämän muutosten, vapaa-ajan kulutuksen ja perhe-elämän muutosten myötä.⁹

Suomessa tutkitusti suurin monipaikkaisten ryhmä on vapaa-ajan asukkaat (Kuva 9). Vapaa-ajan asuntojen säännöllisiä käyttäjiä on vuosittain yli kaksi miljoonaa, kun työperäinen ja perherakenteisiin liittyvää monipaikkaisuus koskettaa satoja tuhansia suomalaisia. Monipaikkaisuus näyttäytyy alueellisesti vaihtelevasti. Monipaikkaisuuden vaikutus näkyy etenkin kunnissa, joissa on runsaasti vapaa-ajan asuntoja väestöpohjan moninkertaistumisena yksittäisinä kuukausina. Vastaavasti työssäkäyntialueiden päivä- ja työväestön määrään voi työhön liittyvä monipaikkaisuus, pendelöinti ja etätyöskentely vaikuttaa merkittävästi. Lisäksi myös kausityö voi tuoda maaseutu- ja matkailukuntiin kausittain paljon työvoimaa.

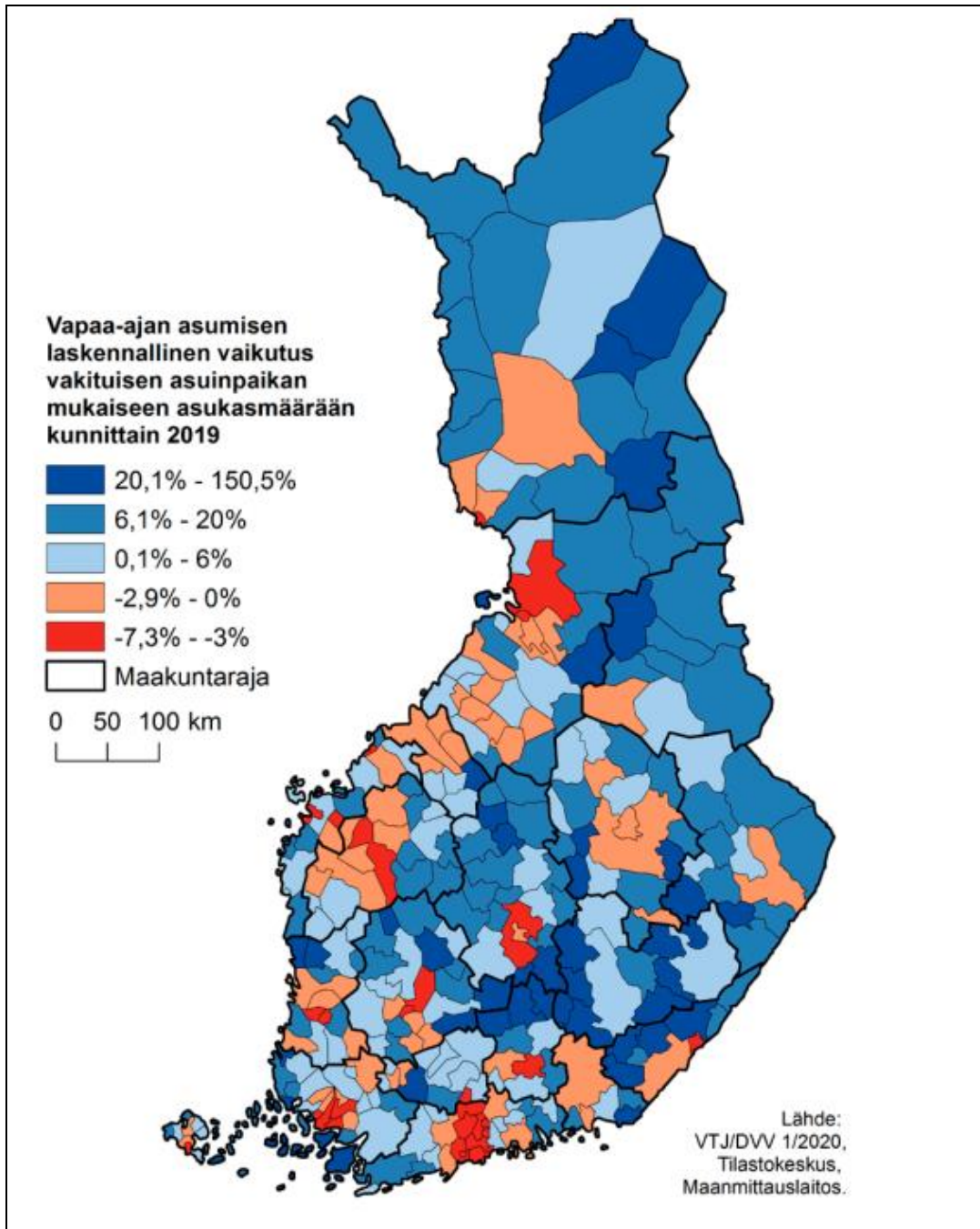
Vakituisen väestön kaupungistuminen kasvattaa monipaikkaisen asumisen merkitystä suurilla kaupunkiseuduilla ja samalla lisää liikkumista vapaa-ajan asumisen ja pendelöinnin seurauksena. Monipaikkainen väestö osana alueellista väestönkehitystä tasoittaa maltillisesti kehityseroja suurten kaupunkien ja muun maan välillä. Vaikutus on kuitenkin vähäinen eikä monipaikkaisuus kohtelee tasavertaisesti kaikkia alueita. Tutkimusten mukaan suhteellisen pieni alue Suomessa saa suurimman hyödyn monipaikkaisuuden lisääntymisestä.

Monipaikkaisuuteen liittyvästä taloudellisesta kestävydestä merkittävä huomio on, etteivät alueelliset tuloerot tasaannu monipaikkaisuuteen liittyvillä nettorahavirroilla vaan monipaikkaisuus pikemminkin lisää alueellista epätasapainoa. Monipaikkaisuus aiheuttaa kustannuksia (rakennustarkastus, infrastruktuuri sekä väestön kausivaihtelusta johtuvaa ensihoidon ja pelastuspalvelujen kysynnän lisääntymistä) mökkipaikkakunnilla. Monipaikkaisuus painottuu myös eri väestöryhmille eri tavoin, mikä lisää sosiaalisesti eriarvoistavaa vaikutusta. Pitkistä työmatkoista aiheutuva monipaikkaisuus painottuu tukku- ja vähittäiskaupan aloille sekä teollisuuden ja rakentamiseen kun taas etätöiden mahdollisuus painottuu tieto- ja asiantuntijatehtäviin (Kuva 10). Vapaa-ajan asumisen hyvinvointi- ja kansanterveydelliset vaikutukset ovat positiivisia. Vapaa-ajan monipaikkaisuus on kuitenkin tyyppillisintä iäkkäämmille ja varakkaammille henkilöille. Monipaikkaisuuden ekologisessa kestävydessä huomionarvoista on liikkumisen lisääntyminen ja liikenteen päästöjen kasvaminen. Toisaalta etätö voi vähentää liikkumistarvetta. Monipaikkaisuus lisää myös kokonaisenergian kulutusta ja vajaakäyttöisiä tiloja.¹⁰

Satakunnan osalta Merikarvialla ja Siikaisissa vapaa-ajan asukkaiden vaikutus painottuu, kun tarkastellaan vapaa-ajan asukkaat huomioon ottavan kokonaisväestön suhdetta vakituisen asuinpaikan mukaiseen asukasmäärään. Etätöiden vaikutus päiväväestön määrään on suurinta maakunnan suurimpien kaupunkien (Pori, Rauma ja Kankaanpää) kehyskunnissa.

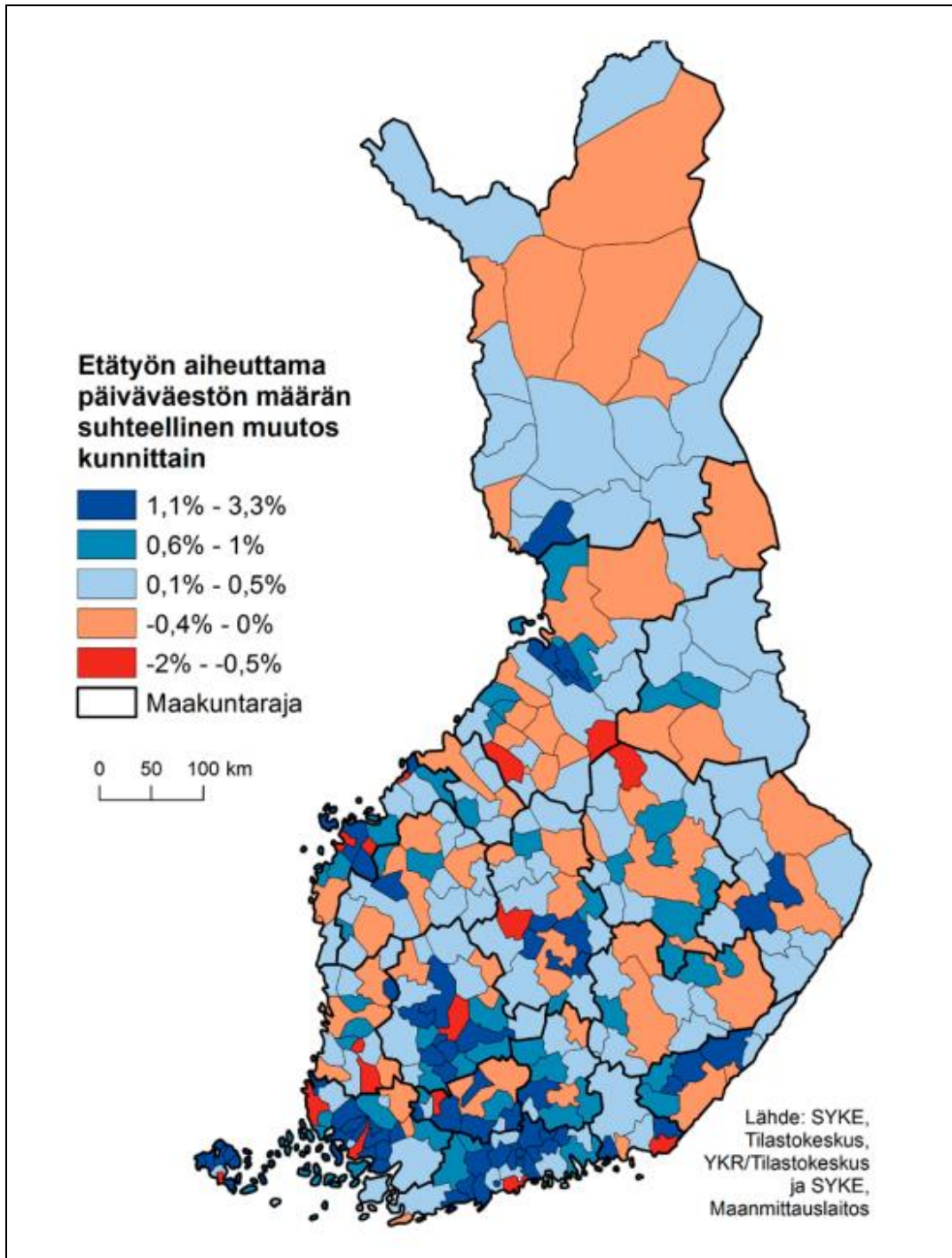
⁹ Sari Rannanpää, Janne Antikainen, Rasmus Aro, Jaakko Huttunen, Sebastian Hovi, Kati Pitkänen, Anna Strandell, Kimmo Nurmio, Antti Rehunen, Hilikka Vihinen, Olli Lehtonen, Toivo Muilu ja Mikko Weckroth Monipaikkaisuus – nykytila, tulevaisuus ja kestävyys, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:9, Valtioneuvoston kanslia Helsinki 2022, s. 249

¹⁰ Sari Rannanpää, Janne Antikainen, Rasmus Aro, Kati Pitkänen, Anna Strandell, Antti Rehunen, Hilikka Vihinen, Olli Lehtonen, Toivo Muilu ja Mikko Weckroth, Kohti kestävää monipaikkaisuutta, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, Policy Brief 2022:4

Kuva 9. Vapaa-ajan asukkaat huomioon ottavan kokonaisväestön suhde vakituisen asuinpaikan mukaiseen asukasmäärään 2019. ¹¹

¹¹ Sari Rannanpää, Janne Antikainen, Rasmus Aro, Jaakko Huttunen, Sebastian Hovi, Kati Pitkänen, Anna Strandell, Kimmo Nurmio, Antti Rehunen, Hilikka Vihinen, Olli Lehtonen, Toivo Muilu ja Mikko Weckroth Monipaikkaisuus – nykytila, tulevaisuus ja kestävyys, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:9, Valtioneuvoston kanslia Helsinki 2022, s. 249.

Kuva 10. Etätyön vaikutus päiväväestön määrään kunnittain. ¹²

3.2.3 Tulvavaara-alueet ja tulvariskien ehkäisy

Tulvariskien hallinta tarkoittaa sellaisten toimenpiteiden kokonaisuutta, jonka tavoitteena on arvioida ja vähentää tulvariskejä sekä estää tai vähentää tulvista aiheutuvia vahinkoja. Toiminta perustuu lakiin tulvariskien hallinnasta.¹³

¹² Sari Rannanpää, Janne Antikainen, Rasmus Aro, Jaakko Huttunen, Sebastian Hovi, Kati Pitkänen, Anna Strandell, Kimmo Nurmio, Antti Rehunen, Hilikka Vihinen, Olli Lehtonen, Toivo Muilu ja Mikko Weckroth Monipaikkaisuus – nykytila, tulevaisuus ja kestävyys, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:9, Valtioneuvoston kanslia Helsinki 2022, s. 249.

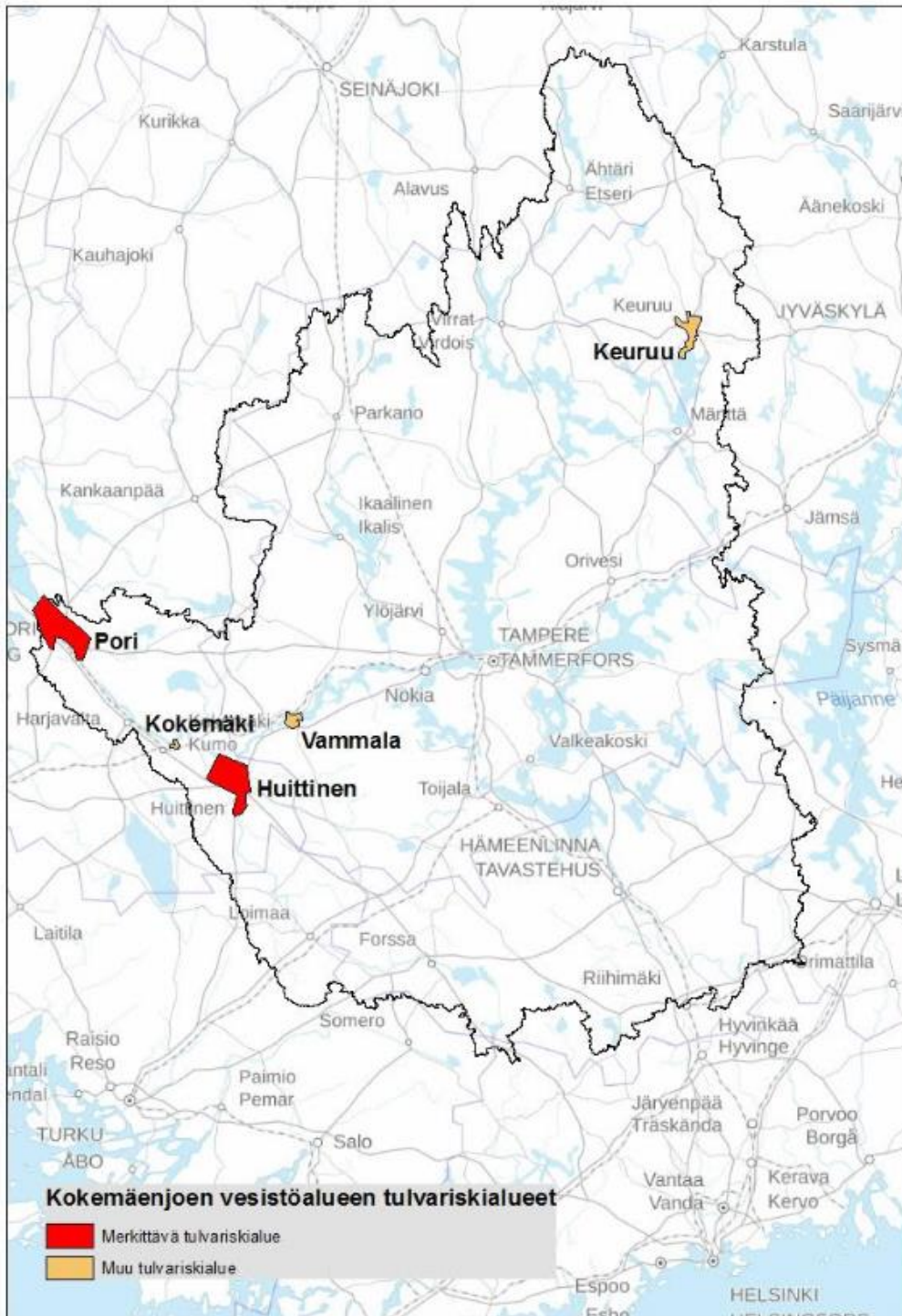
Kokemäenjoen laaja ja monimuotoinen vesistöalue on merkittävä tulvariskivesistö (Kuva 11). Joen alaosalla sijaitseva, tulvariskiltään maamme merkittävin yksittäinen tulvariskikohde Pori ja keskiosalla sijaitseva Huittinen ovat maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä (20.12.2018) nimetty valtakunnallisesti merkittäviksi tulvariskialueiksi. Merkittäviä tulvariskialueita on Suomessa yhteensä 22 kappaletta. Tulvariskien vähentämiseksi, tulvien ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi sekä tulviin varautumisen parantamiseksi merkittävän tulvariskialueen sisältäville vesistö- ja merenrannikon alueille on laadittu tulvariskien hallintasuunnitelmat. Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma on laadittu Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) koordinoimana sidosryhmien asiantuntijoiden yhteistyönä Kokemäenjoen vesistöalueen tulvaryhmän ohjauksessa.¹⁴

ELY-keskukset edistävät tulvariskien hallintaa myös muilla kuin merkittäviksi nimetyillä alueilla ja tulvariskien alustavan arvioinnin yhteydessä on tunnistettu muita alemman riskiluokan tulvariskialueita, joille on perusteltua laatia tulvakarttoja ja suunnitella tulvariskien hallintatoimia. Kokemäenjoen vesistöalueella muita tulvariskialueita ovat Kokemäki, Vammala ja Keuruu. Tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tukevat myös vesistöalueen muiden tulvariskialueiden tulvariskien hallintaa. Hulevesitulvariskien hallinta on kuntien vastuulla eikä hulevesitulvia käsitellä vesistöalueen hallintasuunnitelmassa, ellei niillä ole suoraa kytkentää merkittävyyden perusteena olevaan tulvatilanteeseen.¹⁵

¹³ Laki tulvariskien hallinnasta 620/2010, Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100620> viitattu 3.2.2023.

¹⁴ Kokemäenjoen tulvaryhmä, Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2022–2027, 2022, s.40 [Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2022–2027 - Vesi.fi aineistopankki](#)

¹⁵ Lisätietoa hulevesitulvariskien alustavasta arvioinnista löytyy sivulta www.ymparisto.fi/hulevesitulvat ja hulevesien käsittelystä sivulta www.ymparisto.fi/hulevedet viitattu 3.2.2023.

Kuva 11. Kokemäenjoen vesistöalueen merkittävien ja muiden tulvariskialueiden sijainti. ¹⁶

¹⁶ Kokemäenjoen tulvaryhmä, Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2022–2027. 2022, s.40 [Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2022–2027 - Vesi.fi aineistopankki](#)

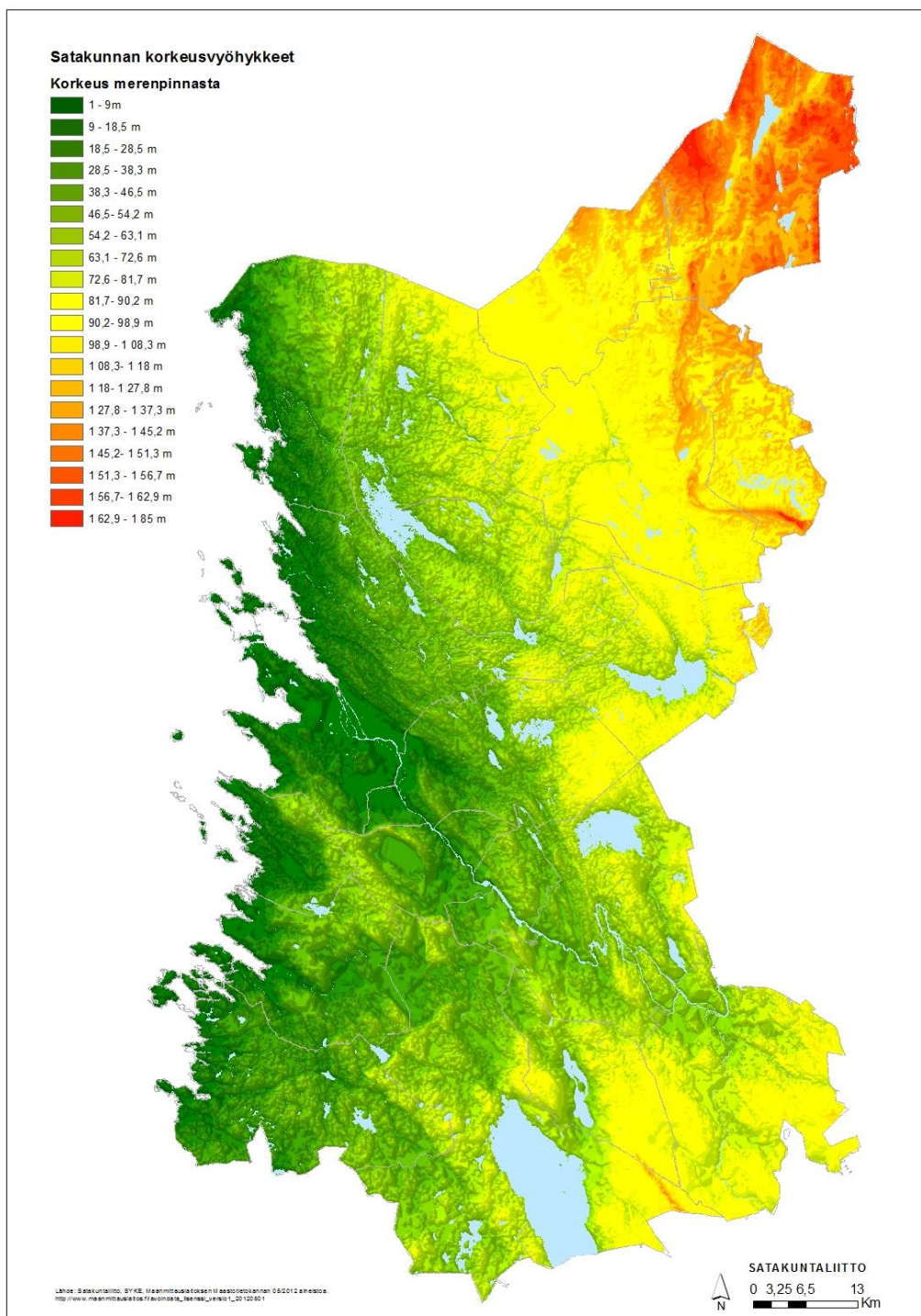
3.3 Alueiden käytön ekologinen kestävyys

Pinnanmuodoiltaan Satakunnan maakunta on matalaa ja loivapiirteistä (Kuva 12). Maanpinta kohoaa melko loivasti rannikolta sisämaahan päin siirryttäessä siten, että Pohjois-Satakunnassa maanpinta on korkeimmillaan. Pääosin luode-kaakko-suuntaiset harjujaksot tuovat vaihtelua Satakunnan tasaiseen korkokuvaan. Maakunnan korkein kohta sijaitsee Hämeenkanalla, jossa Soininharju nousee 180 metriä merenpinnan yläpuolelle. Kokemäenjokilaakso on maakunnan alavinta seutua. Peltomaiset hallitsevat Satakunnan eteläosia ja metsät ja suot maakunnan pohjoisosia. Jääkausi ja jääkauden aikaiset sulamisvedet, merivaiheet ja maankohoaminen ovat muokanneet Satakunnan geologisia ominaispiirteitä ja maisemaa. Maa- ja kallioperän geologiset ominaisuudet luovat perustan luontoarvojen alueelliselle vaihtelulle.

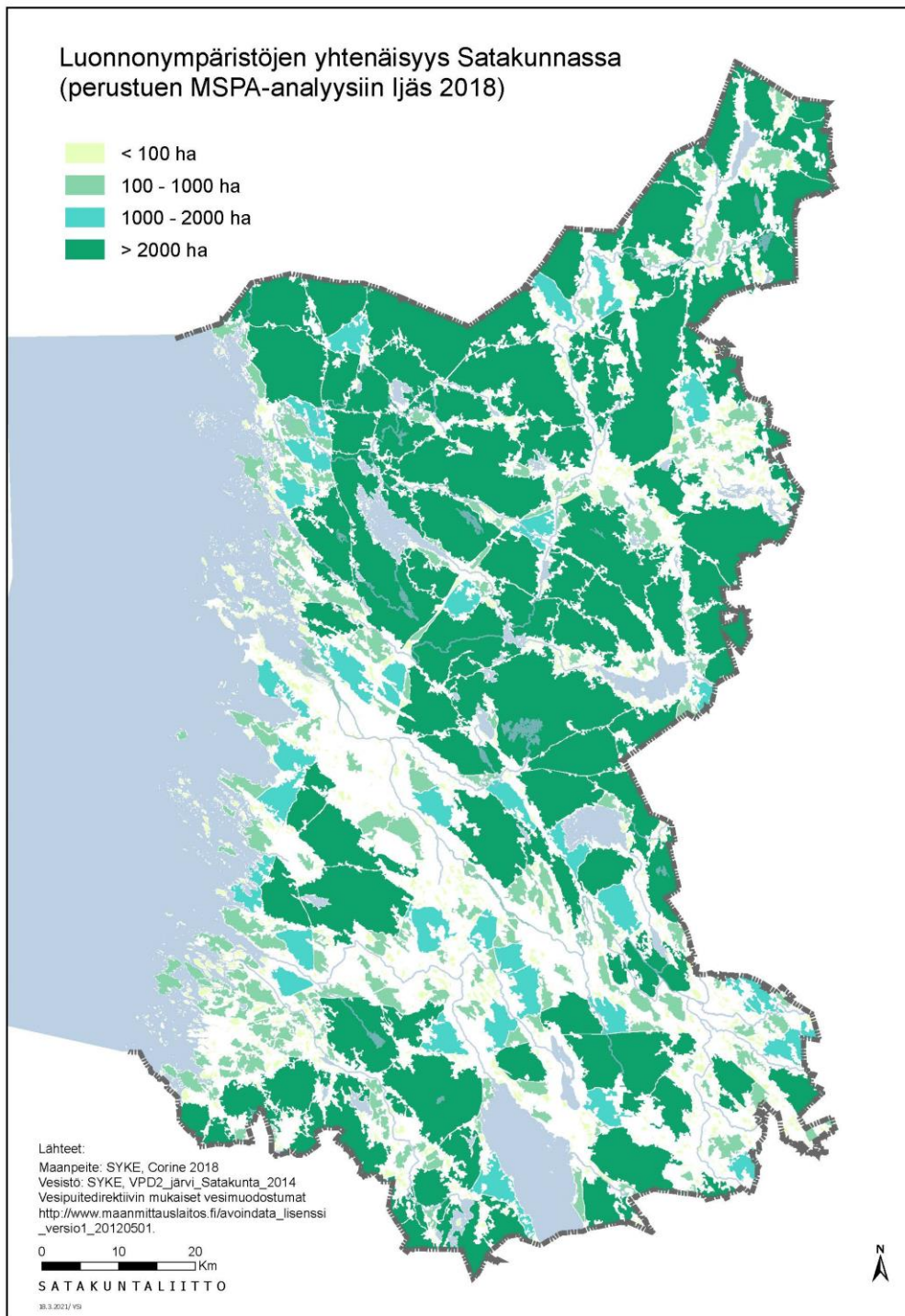
Suuret vesistöt, Selkämeri ja Kokemäenjoki sekä Pyhäjärvi ja muut isot järvet, ovat satakuntalaisen maiseman tärkeitä elementtejä. Satakunnan edustalle sijoittuvalle Selkämerelle on leimallista alava ja maisemakuvaltaan pienipiirteinen rannikkovyöhyke, kapea ja karuhko saaristovyöhyke, sekä avoin ulkomeri. Saaret ovat kooltaan yleensä melko pieniä ja saaristoa ympäröivät vedet matalia. Selkämerellä saaristovyöhyke on kapea ja pääosin alle 10 kilometrin etäisyydellä mantereesta. Selkämeren avoimuuden vuoksi meri vaikuttaa voimakkaasti rannikolla ja pitkälti sisämaahan saakka.

Satakunta kuuluu valtaosin eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen lukuun ottamatta maakunnan koillis-kulmaa, joka on jo keskiboreaalista aluetta. Metsäympäristöt kattavat noin 68 % Satakunnan maa-alueista (ml. manneralue ja yli 50 ha suuriset saaret) ja ne muodostavat yhdessä suo- ja kosteikkoalueiden kanssa rungon Satakunnan ekologiselle verkostolle. Yhtenäisimpiä luonnonympäristöt ovat maakunnan pohjoisosissa (Kuva 13) Pinta-alallisesti Satakunnan metsistä suurin osa on mäntyvaltaista tuoretta, kuivahkoa tai kuivaa kangasmetsää (Kuva 14). Vesistöjen lähellä ja rannikkovyöhykkeellä on enemmän reheviä metsätyyppejä, kuten lehtomaista kangasta ja erilaisia lehtoja.¹⁷

¹⁷ Ahlman, S. & Hankonen, E. 2021: Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Ahlman Group Oy.

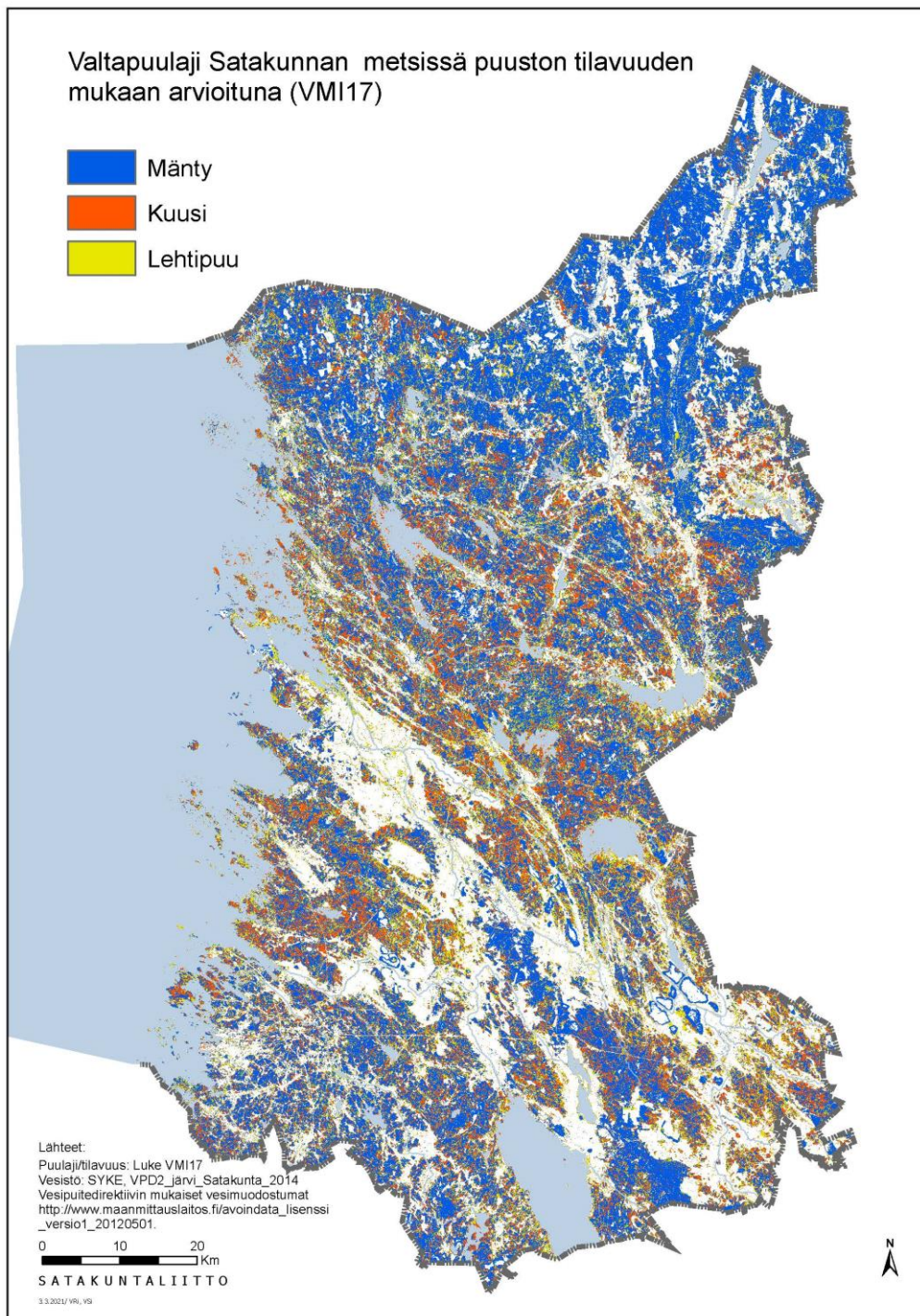

Kuva 12. Satakunnan pinnanmuodot.

Kuva 13. Luonnonympäristöjen yhtenäisyys pinta-alaluokituksineen. ¹⁸

¹⁸ Ahlman, S. & Hankonen, E. 2021: Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Ahlman Group Oy;
 Ijäs A. 2018: Kokemäenjokilaakson ekosysteemipalvelut osaksi alueidenkäytön suunnittelua. Satakuntaliitto. 73 s.

Kuva 14. Metsien valtapuulaji puuston tilavuuden perusteella (VMI17).¹⁹

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on laatinut analyysyjä monimuotoisuuden kannalta merkittävistä metsäalueista Suomessa (nk. Metsä-Zonation).²⁰ Analyysien tavoitteena oli tunnistaa metsiä, joissa on paljon erilaista laho-

¹⁹ Ahlman, S. & Hankonen, E. 2021: Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Ahlman Group Oy.

puuta ja jotka ovat kytkeytyneet muihin laadukkaisiin metsä- ja suojelualueisiin. Myös Satakunnan alueelta on tunnistettu käytetyllä menetelmällä useita potentiaalisesti arvokkaita metsäalueita, jotka jakautuvat eri puolille maakunnan metsävaltaisista osista (Kuva 15).

Satakunnassa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimmät metsäalueet keskittyvät erilaisille luonnonsuojelualueille. Merkittäviä kokonaisuuksia muodostavat muun muassa seuraavat alueet: Rauman Nurmes ja Reksaari, Eurajoen Pinkjärvi, Säskylän Säskylänharju, Euran Koskeljärvi, Harola ja Kauttua, Ulvilan Joutsijärvi, Lavian Metsäkulman alue (Pori), Jämijärven, Kankaanpään ja Karvian Hämeen kangas–Pohjankangas, Porin Ahlainen–Mustalahti–Pohjajoki, Noormarkun taajaman itäpuoli, Lampaluoto, Preiviikinlahti ja Kuuminaisten eteläpuoli. Kokonaistilannetta tarkastellessa Satakunnan pohjoispuoliskolla on enemmän luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä metsäalueita, mikä johtuu laajojen viljelysalojen painottumisesta maakunnan eteläpuoliskolle.²¹

Satakunnassa on soita geologisen määritelmän mukaan noin 80 000 hehtaaria ja metsätieteellisen määritelmän mukaan noin 135 000 hehtaaria. Niistä suurin osa sijaitsee maakunnan pohjoispuoliskolla, erityisesti Suomenselän vedenjakajaseudulla. Satakunnan suot kuuluvat suoyhdistymätyyppien aluejaossa kilpiketaiden alueeseen. Suoyhdistymätyyppien kehitystä säätelevät pääosin ilmastolliset seikat ja maastonmuodot. Kilpiketas on yksi eteläiseen Suomeen painottuvista keidassoiden alatyypeistä. Kilpiketaat ovat suurmuodoltaan kuperia, ja niille on tyypillistä paksu heikosti maaton rahkavaltaisen pintaturvekerros. Suon pienmuodot, mätäspintaisten kermit sekä kuljut ja allikot, kiertävät kehämäisesti suon ylintä kohtaa. Maakunnan koillisosa kuuluu Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan kilpiketaisiin ja muu osa Etelä-Suomen kilpiketaisiin. Soiden osuus maapinta-alasta on suurempi koillisosan kilpiketaiden alueella, missä topografia on vaihtelevampaa ja savikoiden osuus pienempi kuin topografialtaan tasaisemmalla Etelä-Suomen kilpiketaiden alueella.²² Satakunnassa soiden ojitusaste on yli 75 % ja ojitus on vaikuttanut suoluontotyyppien uhanalaistumiseen. Ojittamattomien suoalueiden jakautumisen suhteessa turvemaiden esiintymiseen Satakunnassa on esitetty (Kuva 16). Eniten ojitettuja soita on Pohjois- ja Kaakkois-Satakunnassa. Suomenselän metsäinen ja soinen karu vedenjakajavyöhyke, joka toimii myös ekologisenä kulkureittinä, ulottuu Pohjois-Satakunnan alueelle (Kuva 17).

Satakunnassa on useita laaja-alaisia valtion mailla olevia luonnonsuojelualueita, joista pinta-alaltaan merkittävimpiä ovat Selkämeren, Puurijärvi-Isosuon ja Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistot. Puurijärvi-Isosuon kansallispuisto sijaitsee kokonaan Satakunnan puolella. Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto sijaitsee osittain Etelä-Pohjanmaalla ja Selkämeren kansallispuiston eteläosa ulottuu Varsinais-Suomeen. Lisäksi pääosin Etelä-Pohjanmaan puolella sijaitsevan Lauhanvuoren kansallispuiston eteläosan suoalueista noin 32 hehtaaria sijaitsee Satakunnan puolella. Esimerkkejä muista valtion mailla olevista perustetuista luonnonsuojelualueista, jotka ovat samalla osa Natura 2000 -verkostoa, ovat Pomarkun Isonen suoalueet, osa Porin Preiviikinlahdesta ja useat Pohjois-Satakunnan suokokonaisuudet. Valtio omistaa myös laajoja suojelualueita hankittuja alueita, joita ei ole vielä perustettu luonnonsuojelualueiksi. Yksityisten maanomistajien maille on myös perustettu monipuolisesti erilaisia luonnonsuojelualueita. Valtaosa niistä on pienialaisia, mutta mukana on joukko varsin suuria kohteita, kuten esimerkiksi Siikaisten Niemijärvi-Itäjärven kosteikkokokonaisuus, iso osa Porin Kokemäenjoen suistosta, Poosjärvestä ja Preiviikinlahdesta, suuri ala saaristoa Raumalla, koillisosa Koskeljärvestä Eurassa, Köyliönjärven keskiosat Säskylässä ja Harjunsuo Kokemäellä (Kuva 18) on esitetty Satakuntaan sijoittuvat Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet.

Satakunta on linnustoltaan monipuolinen maakunta, sillä lajisto käsittää niin ulkosaariston merilajeja, rehevien lintuvesien kosteikkolajeja, metsämaiden lajistoa kuin myös luonnontilaisten soiden lajistoa. Satakunnan rannikolle sijoittuu useita sekä kansallisesti että kansainvälisesti merkittäviä lintualueita, joilla on luonnon monimuo-

²⁰ Mikkonen N., Leikola N., Lahtinen A., Lehtomäki J. & Halme P. 2018: Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet Suomessa - Puustoisten elinympäristöjen monimuotoisuusarvojen Zonation-analyysien loppuraportti. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 9/2018. Helsinki. 99 s.

²¹ Ahlman, S. & Hankonen, E. 2021: Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Ahlman Group Oy.

²² Suomi, T.: Satakunnan tutkitut suot. Turvetutkimusselostus 9/2013. Geologian tutkimuskeskus, Etelä-Suomen yksikkö.

toisuuden lisäksi merkitystä luonto- ja linnustomatkailun kannalta (Kuva 19) Linnustokohteista erityisesti Porin alueen lintuvedet (mm. Preiviikinlahti, Kokemäenjokisuisto) ja Yyterin lietteet houkuttelevat lintuharrastajia ympäri vuoden.

Merilintujen pesivät parimäärät ovat suurimpia Luvian saaristoalueella. Siirryttäessä pohjoiseen Gummandooran ja Ourien saaristoalueelle erityisesti vesilintujen ja kahlaajien parimäärät vähenevät saaristoalueiden muuttuessa karummiksi ja kivikkoisemmiksi. Pesimälinnuston ohella Satakunnan matalat merenlahdet ja saaristoalueet keräävät kesäaikaan huomattavia määriä sulkivia tai sulkasatomuuttoon valmistautuvia lintuja. Suurimpia yksilömäärät ovat erityisesti Porin Tahkoluodon ja Preiviikinlahden edustan merialueella sekä Luvian saaristoalueella²³.

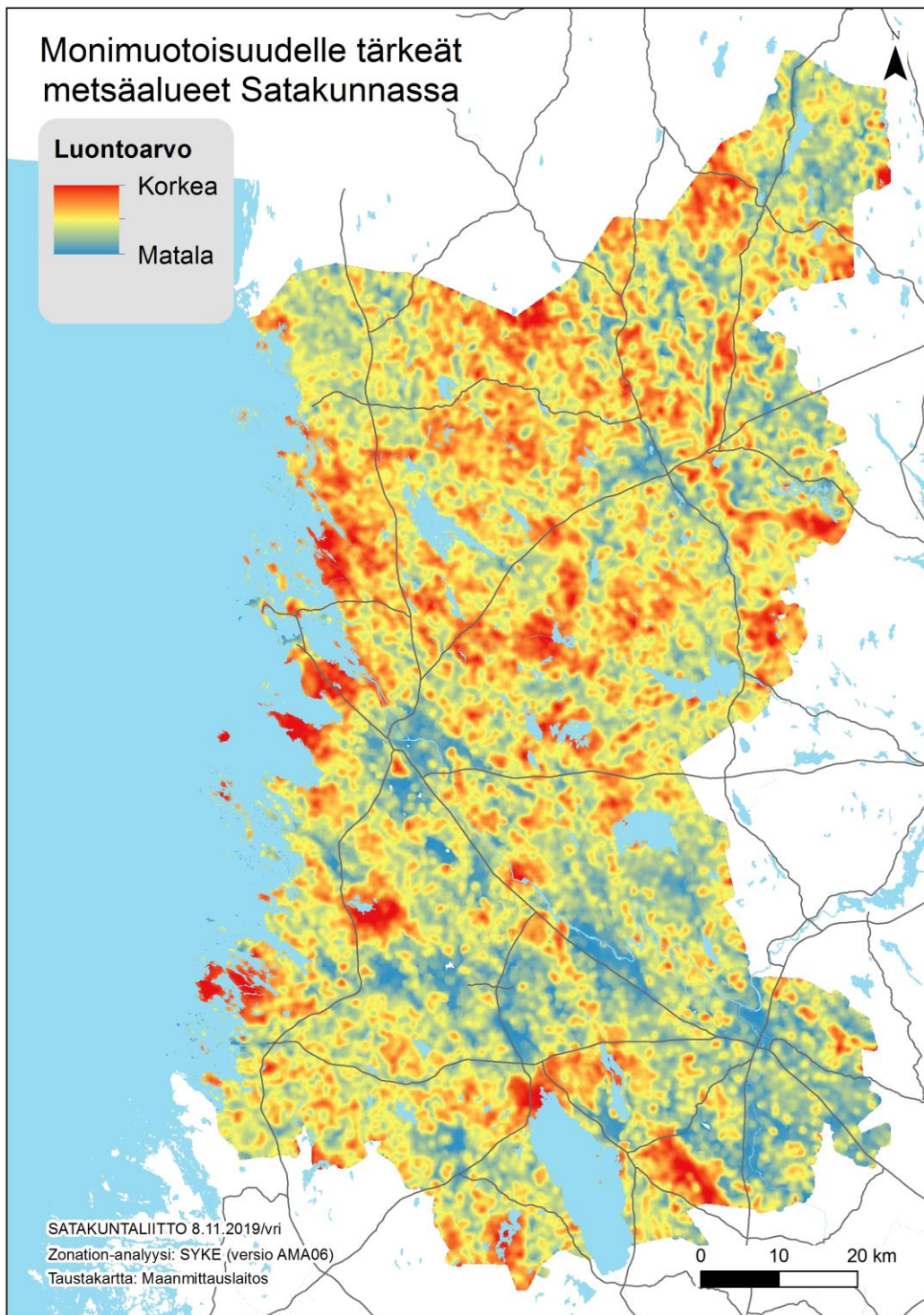
Maakunnassa on kuusi kansainvälisesti tärkeää lintualueita (IBA), jotka käsittävät lähes 61 000 hehtaarin pinta-alan. IBA-kohteisiin lukeutuvat Porin lintuvedet ja rannikko, Koskeljärvi–Vaaljärvi–Pitkäjärvi, Rauman–Luvian saaristot, Puurijärvi–Isosuo, Köyliönjärvi–Pyhäjärvi ja Ouran–Enskerin saaristo. Satakunnasta on myös määritetty yhteensä 18 kansallisesti tärkeää lintualueita (FINIBA), joiden yhteispinta-ala on yli 64 000 hehtaaria. Lisäksi kolme FINIBA-kohdetta on vain osittain Satakunnan puolella (Parkanon–Karvian rajaseudun suot, Uudenkaupungin rannikko ja Otajärvi). Nämä eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin. Satakunnan alueella on myös 31 maakunnallisesti tärkeää lintualueita (MAALI), jotka koskevat saaristo-, kosteikko- ja suolinnustoalueiden lisäksi erityisesti peltoja, joilla levähtää merkittäviä lintumääriä varsinkin keväällä²⁴. Merkittävimmät kosteikkokohteet on otettu jo 1980-luvulla mukaan valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan.

Satakunnan kautta kulkee useita merkittäviä lintujen muuttoreittejä. Rannikkovyöhykettä voidaan pitää muuton päälinjana ja rannikon läheisyys heijastuu karkeasti myös noin 25 kilometriä leveänä sektorina sisämaan suuntaan. Myös sisämaassa on tärkeitä muuttolinjoja, kuten esimerkiksi Huittisten seutu ja Pyhäjärven alue. Lintulajeilla on vaihtelevia muuttotarpeita, minkä vuoksi osa linnuista muuttaa yksinomaan kaukana avomerellä, osa seurailee rantavyöhykkeitä ja osa matkaa peltoalueelta toiselle. Jotkin lajit puolestaan muuttavat yksinomaan yöllä. Lintujen muutto on hyvin monipuolinen ilmiö, johon vaikuttavat useat fyysiset ja ekologiset tekijät (kuva 19).²⁵

²³ Ijäs A., Nuotio K. & Sjöholm J. 2013: Merilintujen lentokonelaskennat Selkämeren rannikkoalueella 2012–2013. Turun yliopiston Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskuksen julkaisuja B 199. Turku. 61 s

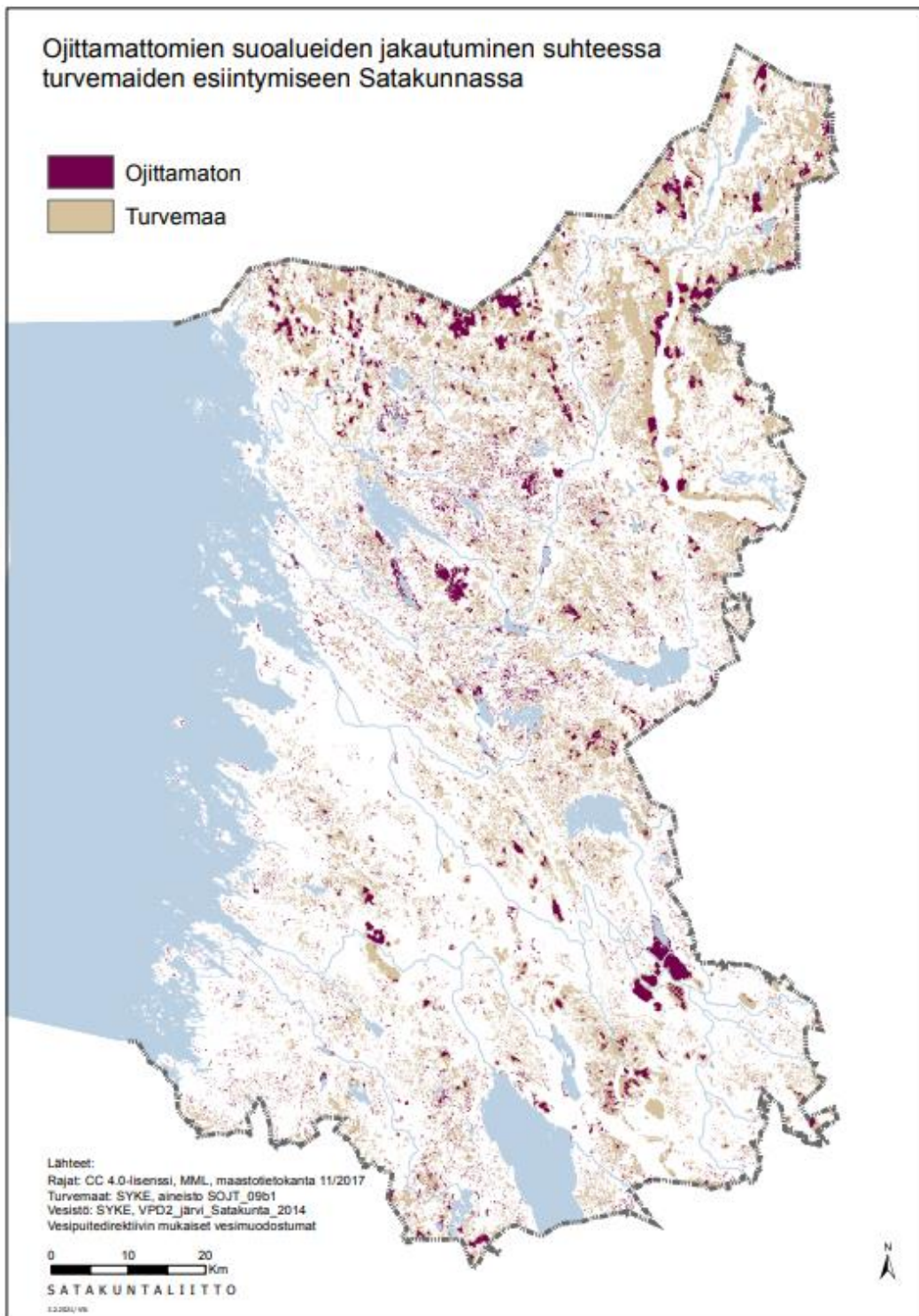
²⁴ Vilén, R., Vasko, V. ja Nuotio, K.: Satakunnan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet 2006–2014. Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry & Rauman Seudun Lintuharrastajat 2015. 303 s.

²⁵ Ahlman, S. & Luoma, S. 2013: Isojen lintujen muuttoreitit Satakunnassa – havaintokatsaus. Turun Yliopisto, Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskus. 117 s
Toivanen, T, Metsänen, T & Lehtiniemi, T. BirdLife Suomi ry (2014). Lintujen päämuuttoreitit Suomessa. BirdLife Suomi ry. [Bird Migration Atlas](#) [viitattu 20.1.2023]

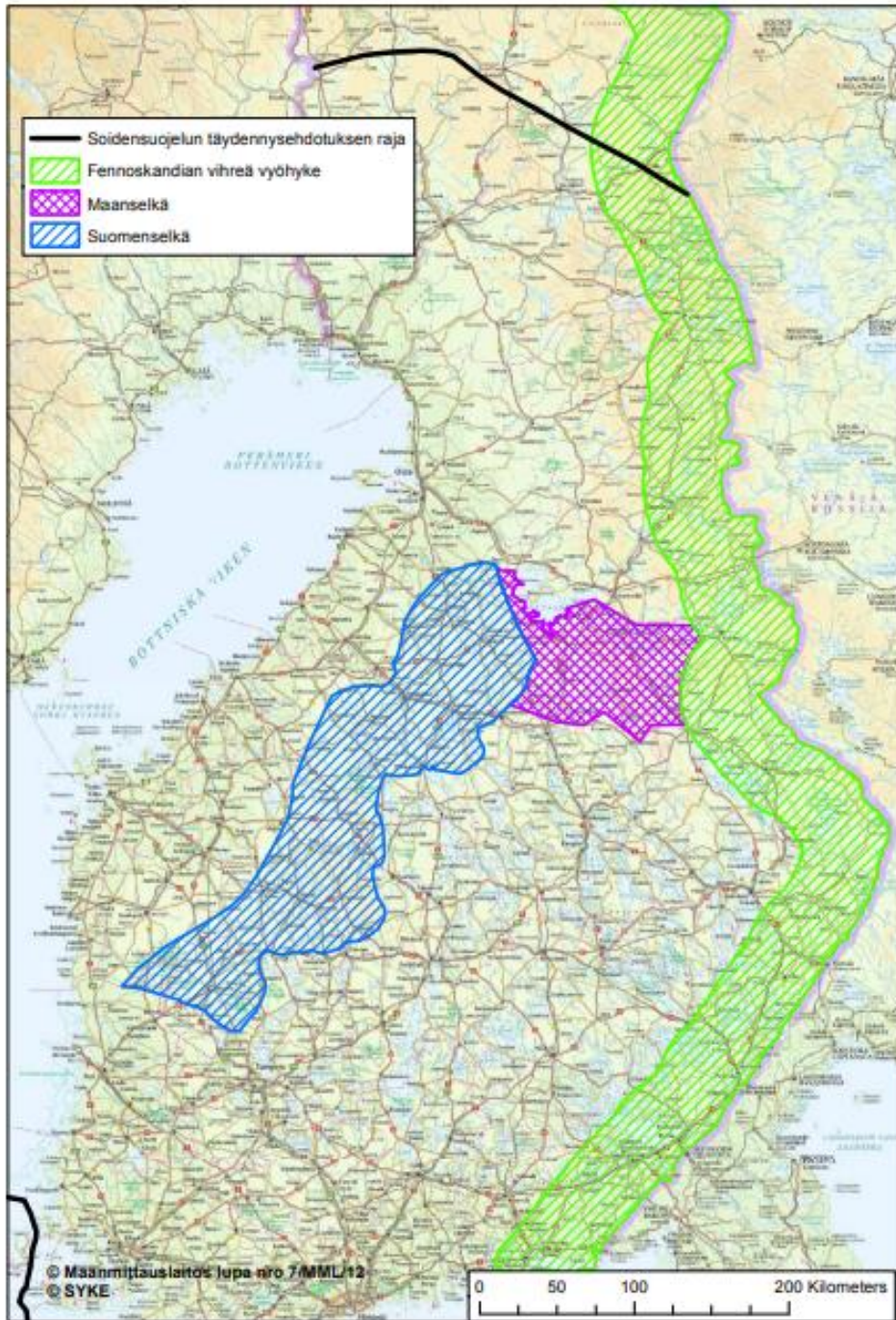
Kuva 15. Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) laatimaan Zonation-analyysiin perustuva karttakuva monimuotoisuuden kannalta tärkeistä metsäalueista Satakunnassa.²⁶ Kuvassa oleva kartta edustaa analyysiversiota 6, jossa on analyysiversioissa 1–5 käytettyjen aineistojen lisäksi otettu huomioon myös kytkeytyvyys pysyviin suojelualueisiin.

²⁶ Mikkonen N., Leikola N., Lahtinen A., Lehtomäki J. & Halme P. 2018: Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet Suomessa - Puustoisten elinympäristöjen monimuotoisuusarvojen Zonation-analyysien loppuraportti. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 9/2018. Helsinki. 99 s.

Kuva 16. Ojittamattomien suoalueiden jakautuminen suhteessa turvemaiden esiintymiseen Satakunnassa. 27

²⁷ Ahlman, S. & Hankonen, E. 2021: Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Ahlman Group Oy.

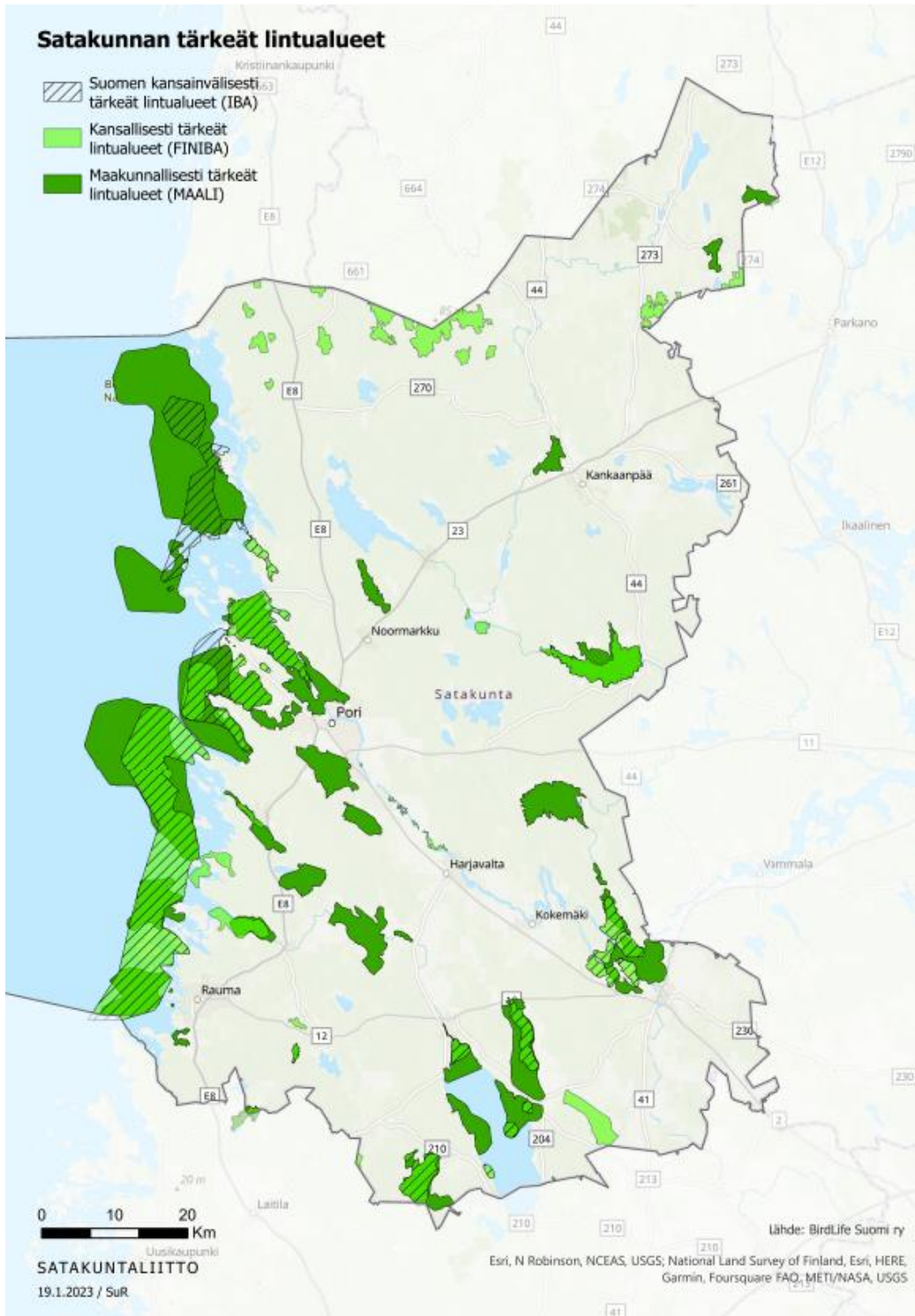

Kuva 17. Suomenselän vedenjakajavyöhyke ulottuu pohjoisen Satakunnan alueelle. ²⁸

²⁸ Alanen, A. & Aapala, K. (toim.): Soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi. Ympäristöministeriön raportteja 26/2015.

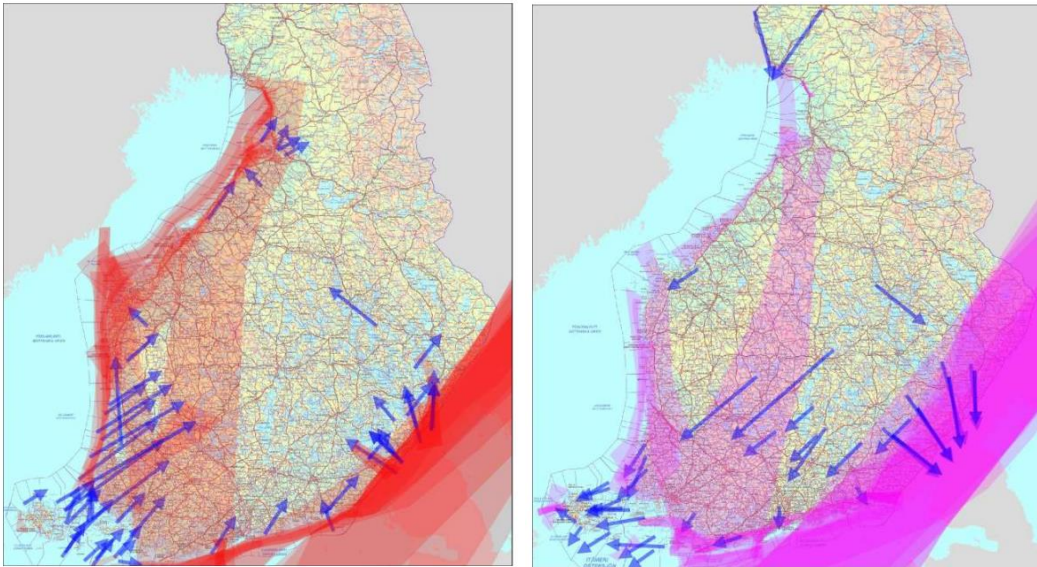

Kuva 18. Natura 2000 -verkosto Satakunnan alueella.

Kuva 19. Satakunnan tärkeät lintualueet (IBA, FINIBA ja Maali-alueet). ²⁹

²⁹ <https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet>

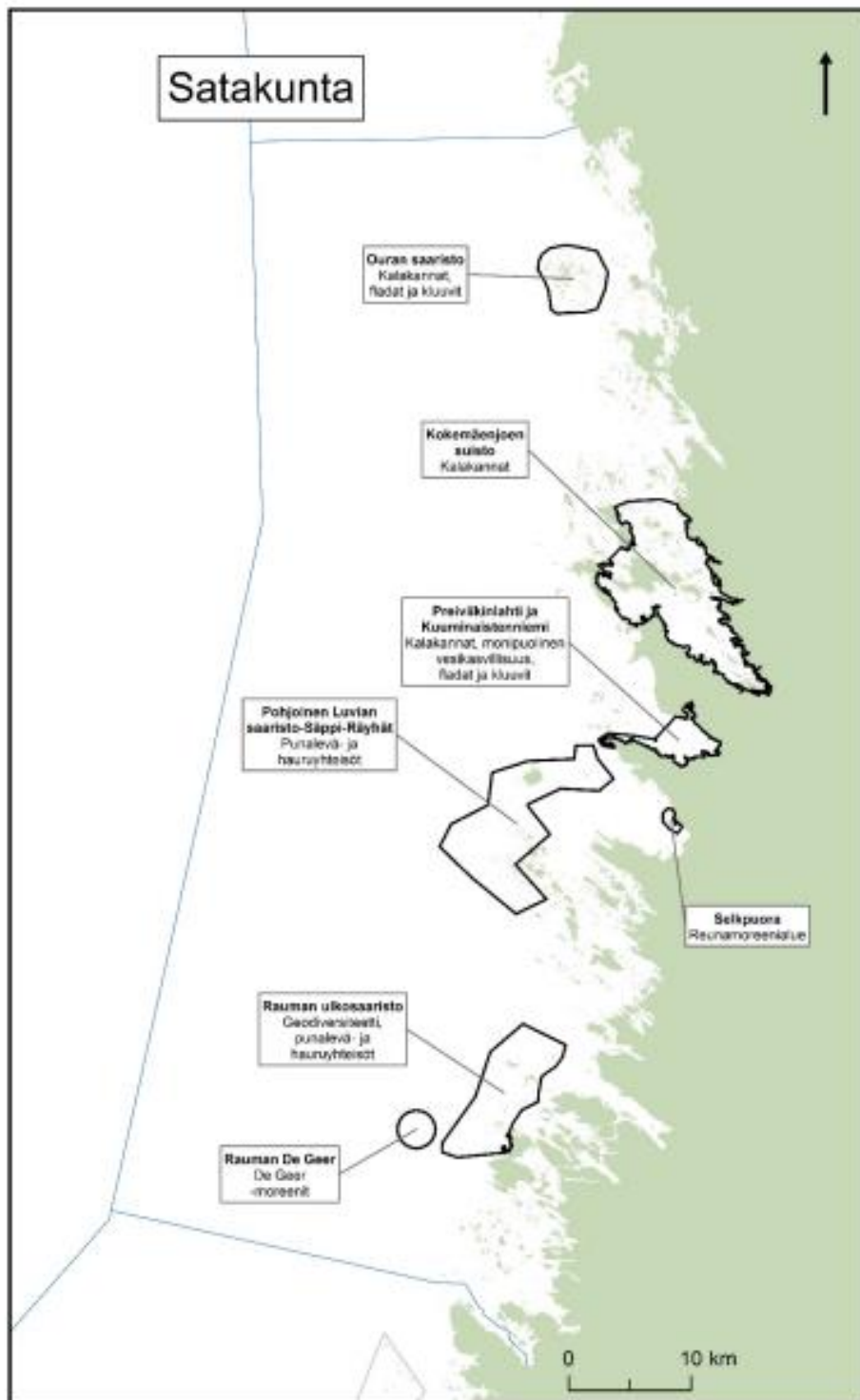

Kuva 20. Yhdistelmäkartat lintulajien päämuuttoreiteistä keväällä ja syksyllä BirdLife Suomi ry:n lintujen päämuuttoreittejä Suomessa käsittelevästä raportista. Mitä voimakkaampi punainen värisävy on, sitä useamman lajin päämuuttoreitti alueella kulkee. Ensimmäinen kartta kuvaa kevätmuuttoa ja toinen syysmuuttoa.³⁰

Satakunnan merialueelle sekä rannikon merenlahdille sijoittuu useita kansallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä suojelualueita sekä Selkämeren kansallispuisto (Kuva 18). Satakunnan merialueen vedenalaista luontoa on kartoitettu 2000-luvun aikana osana valtakunnallista Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelmaa (VELMU), jonka tavoitteena on kartoittaa vedenalaisten luontotyyppien ja eliöyhteisöjen esiintymistä Suomen merialueilla sekä edistää tällä tavoin Itämeren vedenalaisen luonnon suojelua ja alueen kestäväää käyttöä. Selkämeren Satakunnan edustalle sijoittuvalta merialueelta on tunnistettu vedenalaisen luonnon kannalta kuusi merkittävää luontoarvoaluetta, ns. EMMA-alueita, jotka on otettu huomioon merialuesuunnittelussa³¹ (Kuva 21). Alueet sisältävät mm. merkittäviä kalojen lisääntymisalueita, monipuolisesti eri meriluontotyyppisiä, geologisesti monimuotoisia alueita ja monimuotoisia makroleväyhteisöjä. EMMA-alueiksi on määritelty sellaisia alueita, joilta on ollut käytettävissä riittävästi kartoitustietoa. Merkittäviä luontoarvoja sijaitsee myös niiden ulkopuolella. Tulevaisuudessa tiedon lisääntyessä merkittäviä alueita voidaan tunnistaa lisää.

³⁰ Toivanen, T., Metsänen, T. ja Lehtiniemi, T. BirdLife Suomi ry (2014). Lintujen päämuuttoreitit Suomessa. BirdLife Suomi ry. Ks. myös Lehtiniemi, T. & Toivanen, T. BirdLife Suomi ry (2023). Lintujen päämuuttoreitit Suomessa - päivitys 2023

³¹ <https://meriskenaariot.info/merialuesuunnitelma/> viitattu 6.3.2023.

Kuva 21. Merkittävät vedenalaiset luontoarvoalueet Selkämeren eteläosan alueella (Suomen ekologisesti merkittävät meriluontoalueet, EMMA).³²

³² Lappalainen, J., Kurvinen, L & Kuismanen, L. (toim.). Suomen ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet (EMMA). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 8/2020.

Satakunnan viherrakenneselvityksessä on määritelty olemassa olevan luontotiedon pohjalta Satakunnan tärkeimmät luonnon ydinalueet sekä erilaisten paikkatietoaineistojen ja maastokäyntien pohjalta niiden välisiä ekologisia yhteyksiä eli viherkäytäviä. Satakunnan viherrakenne on osa laajempaa kokonaisuutta, joka kytkeytyy ylimaakunnallisten yhteyksien kautta osaksi laajempaa valtakunnallista kokonaisuutta. Viherrakenneselvityksessä on määritelty ekologisiin ominaispiirteisiin perustuen Satakunnan luonnon ydinalueiksi yhteensä 20 aluetta, jotka edustavat monipuolisesti maakunnan arvokkaimpia luontokohteita. Niiden välille on hahmoteltu ekologisiin arvoihin perustuen viherkäytäväverkosto, joka yhdistää luonnon ydinalueet toisiinsa. Vahvimmat käytävälinit sijaitsevat Keski- ja Pohjois-Satakunnassa, jossa on ollut vähiten maankäyttöpainetta. Heikoimmat ekologiset käytävälinit sijaitsevat Lounais- ja Etelä-Satakunnassa, jossa on ollut voimakasta maankäyttöä niin viljelysten kuin suuriin taajamiin liittyvän rakentamisen vuoksi. Jokireitit ovat suurelta osin arvokas osa sinirakenneverkoston, mutta toisaalta suuret joet ja myös järvalueet, kuten Kokemäenjoki ja Pyhäjärvi, voi myös muodostaa maa-eliöstölle estevaikutusta.³³

Lounais- ja Länsi-Suomessa on vahva hirvieläinkanta (hirvi, metsäkauris, valkohäntäkauris). Merkittävimmät kesäaikaiset laidunalueet sijoittuvat Porin ja Merikarvian rannikkovyöhykkeelle, Kankaanpään seudulle ja Pyhäjärven ympäristöön. Talviaikaiset laidunalueet ovat hieman enemmän hajallaan kuin kesäalueet. Vaikka maakunnasta on tulkittu suuri joukko kesä- ja talvilaidunalueita, voi hirvieläimiä kuitenkin esiintyä lähes missä tahansa läpi vuoden. Valkohäntäkauris (valkohäntäpeura) ja metsäkauris hyödyntävät ravinnon etsimisessä myös monentyyppisiä viljelyseutuja. Kaikki kolme hirvieläintä ovat kuitenkin sidoksissa metsäisiin elinympäristöihin. Hirville tyypillinen vuodenaikoihin sidottu vaeltaminen rannikon ja sisämaan välillä tapahtuu rannikolla sijaitsevien vilkasliikenteisten valtateiden yli (Kuva 23). Hirvieläinten laidunalueet ja kulkureitit soveltuvat monelta osin viherkäytäväiksi myös muille eliöille.

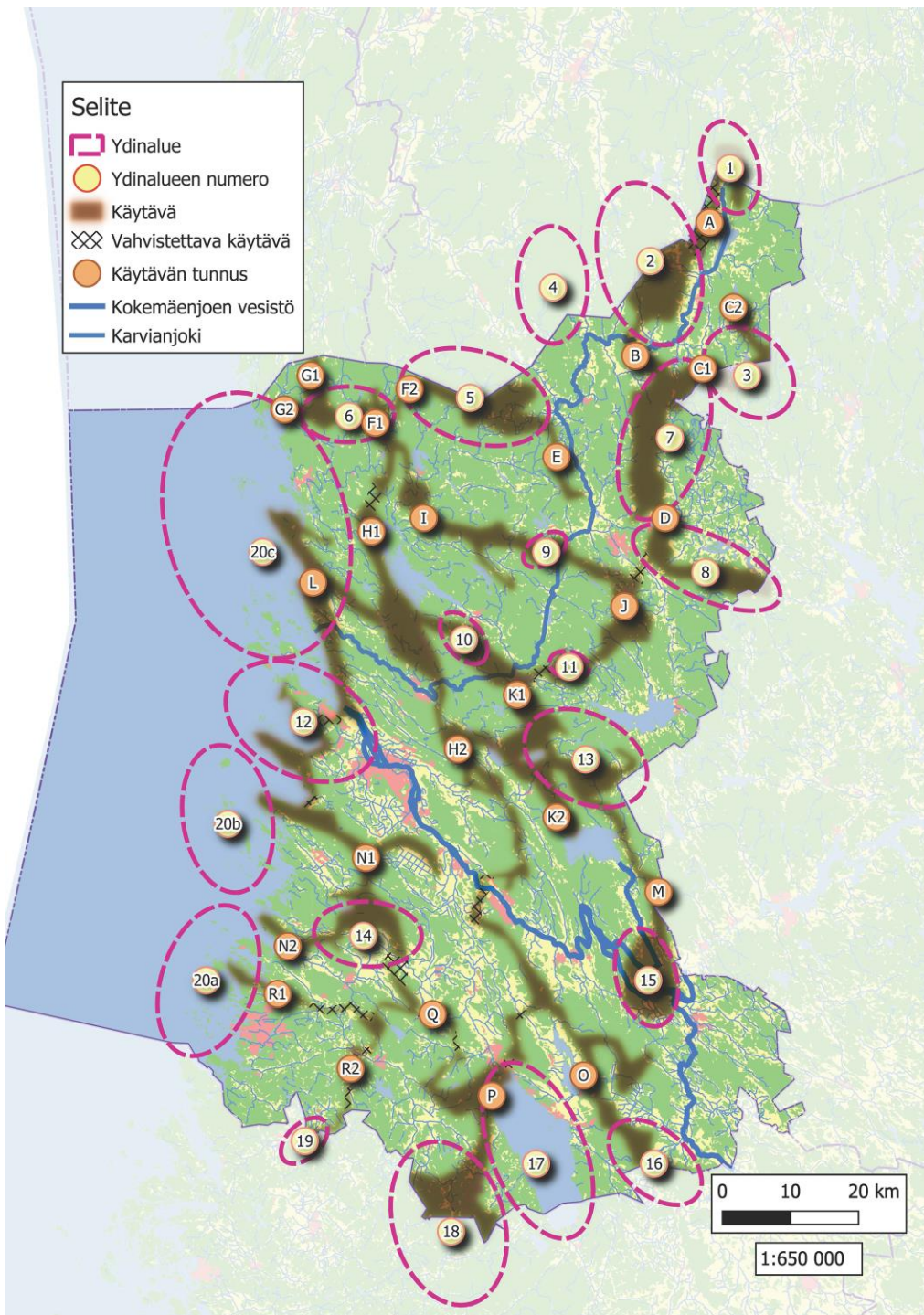
Hirvieläinten liikkumista paikasta toiseen voidaan tarkastella myös tieliikenneonnettomuuksia perusteella, sillä ne ovat alttiita törmäyksille. Satakunnasta on arvioitu 13 korkean riskin tieosuutta, joissa tapahtuu yli 1 000 hirvieläinvahinkoa ja -onnettomuutta 100 miljardia autokilometriä kohden. Pisimmät osuudet sijaitsevat Pyhäjärven itäpuolella, Huittisissa, Säskylässä, Porin ja Eurajoen rajalla, Ulvilassa ja Pomarkussa. Tiedot hirvieläinten laidunalueista ja liikkeistä Satakunnassa perustuvat Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hirvieläinonnettomuuksien vähentämissuunnitelmaan.³⁴

Luonnonvarakeskuksen (Luke) arvion mukaan maaliskuussa 2024 Suomessa oli todennäköisimmin 62 susireviiriä (Kuva 24). Läntisessä Suomessa erottuu vahvimman susikannan alueena Varsinais-Suomen, Satakunnan eteläosien, läntisen Uudenmaan ja Etelä-Hämeen länsiosan ja Pohjois-Hämeen lounaisosan muodostama alue, missä oli noin puolet Suomen kaikista susireviireistä Luonnonvarakeskuksen tekemän arvion mukaan.³⁵

³³ Ahlman, S. & Hankonen, E. 2021: Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Ahlman Group Oy.

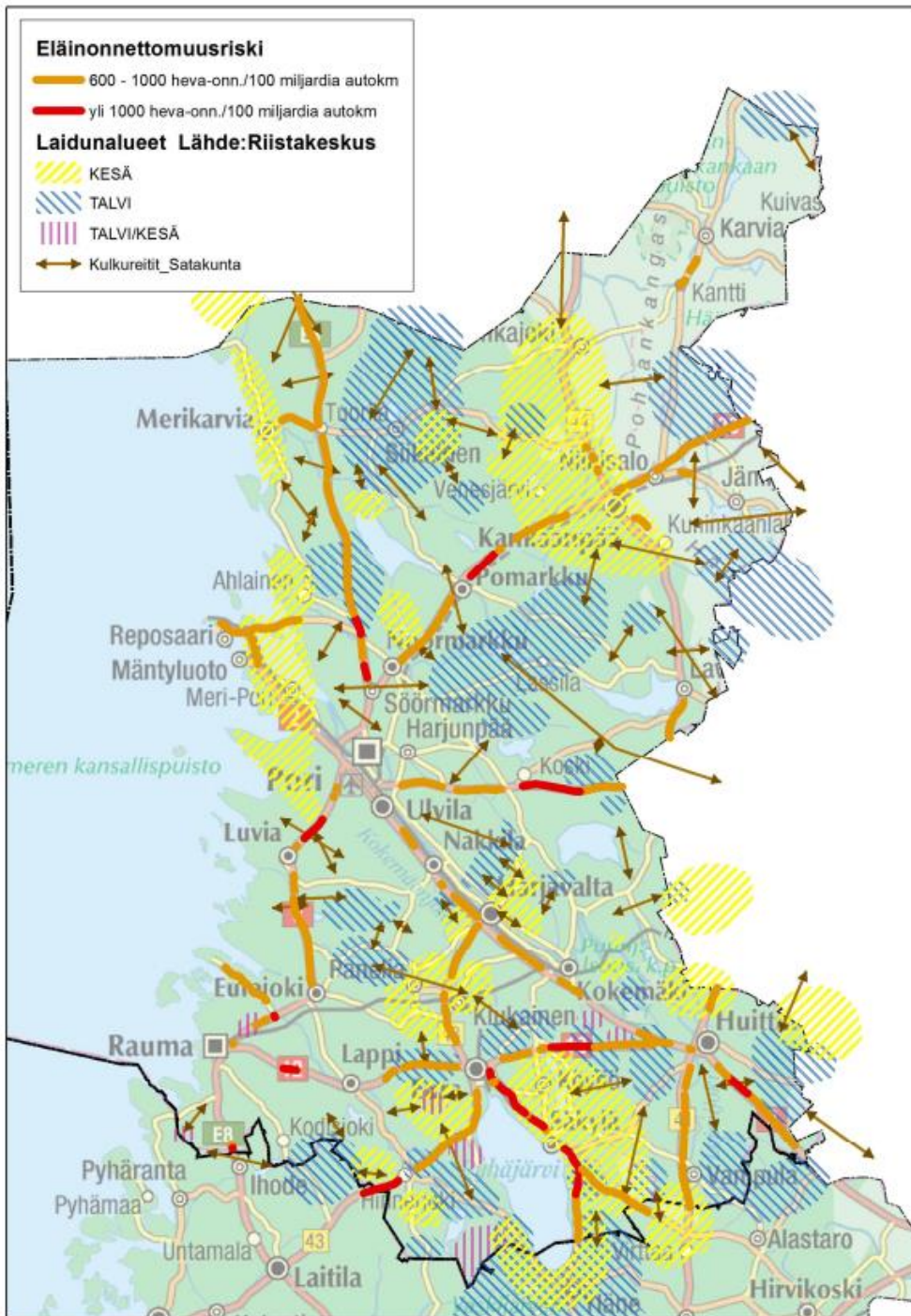
³⁴ Klang, J., Kautiala, C., Yli-Halkola, E. & Mattila, T. (2017). Hirvieläinonnettomuuksien vähentämissuunnitelma Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 32/2017.

³⁵ Valtonen, M., Heikkinen, S., Johansson, H., Härkälä, A., Helle, I., Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2024. Susikanta Suomessa maaliskuussa 2024. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 41 s.

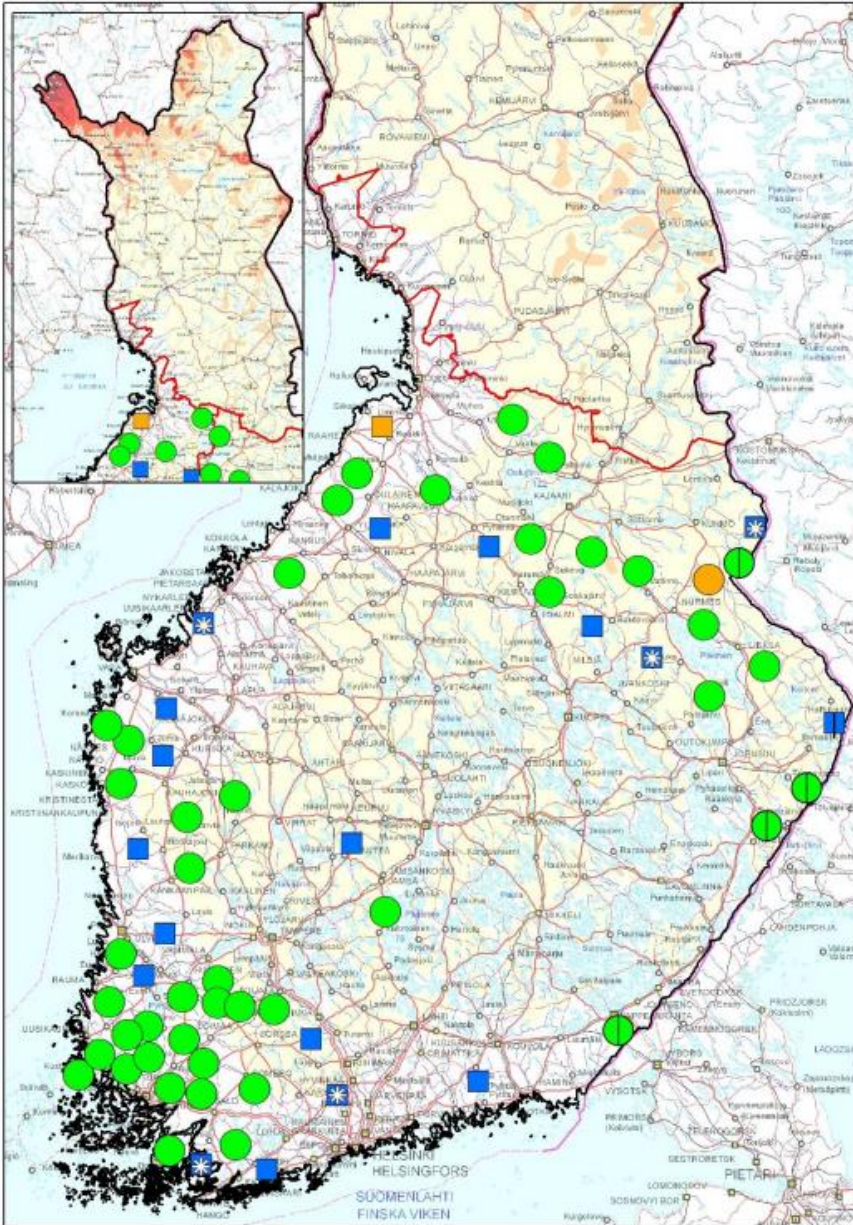
Kuva 22. Satakunnan alueella olevat luonnon ydinalueet ja viherkäytävät. ³⁶

³⁶ Ahlman, S. & Hankonen, E. 2021: Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Ahlman Group Oy.

Kuva 23. Hirviäläinten laidunalueet, kulkureitit ja liikenneonnettomuuksien korkean riskin alueet.³⁷

³⁷ Klang, J., Kautiala, C., Yli-Halkola, E. & Mattila, T. (2017). Hirvieläinonnettomuuksien vähentämisuunnitelma Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 32/2017.

Kuva 24. Susilaumat sekä kahden suden asuttamat reviirit maaliskuussa 2024 Luonnonvarakeskuksen tekemän arvion mukaan. Vihreät ympyräsymbolit viittaavat laumareviireihin ja pienemmät siniset neliöt kahden suden asuttamiin reviireihin. Rajareviirit on merkitty symbolin halki kulkevalla pystyviivalla. Oranssilla värillä on merkitty reviirit, joiden tila on epäselvä.³⁸

3.4 Liikenneverkko ja teknisen huollon verkostot

3.4.1 Satakunnan väyläverkko

Alueidenkäytön suunnittelussa edistetään kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien sekä ratojen, maanteiden ja vesiväylien toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja. Turvataan kansainvälisesti, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien satamien ja lentoasemien sekä rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

³⁸ Valtonen, M., Heikkinen, S., Johansson, H., Härkölä, A., Helle, I., Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2024. Susikanta Suomessa maaliskuussa 2024. Luonnonvara- ja bionalouden tutkimus 54/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 41 s.

Edistetään matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta ja turvataan alueiden käytölliset edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen kehittämiseksi. Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava tavara- ja henkilöliikenteen terminaalien ja matkakeskusten toiminta- ja kehittämisedellytykset.

Suunnittelussa edistetään kestävästä liikennejärjestelmästä, liikenteen sujuvuutta ja toimivuutta sekä liikenneturvallisuutta ja vihervetkon toimivuutta. Alueiden käytön suunnittelussa kiinnitetään huomiota liikkumis- ja kuljetustarpeen vähentämiseen. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen sekä kestävien matkaketjujen kehittymistä edistetään. Taajamien yhdyskuntarakennetta eheytetään ja merkittävät uudet asuin- ja työpaikka- sekä palvelujen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

3.4.2 Satakunnan tieverkko

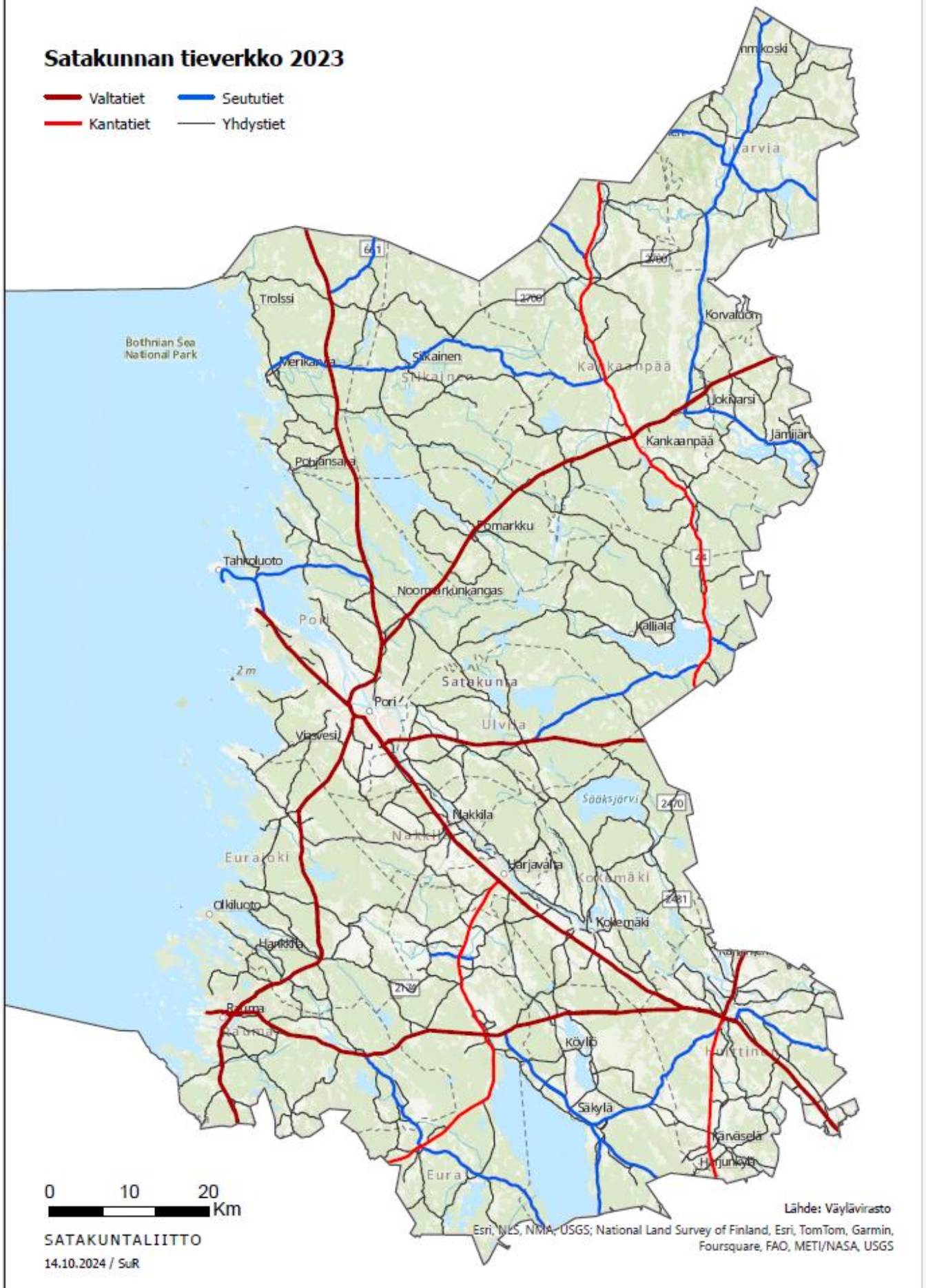
Satakunnassa on yleisiä teitä yhteensä 3227 km. Tiestöstä kuuluu 17,4 % toiminnallisen luokituksen mukaisesti valta- ja kantatieluokkaan, 10,3 % seututieluokkaan ja 71,0 % yhdystieliokkaan (Kuva 25). Lisäksi valtion omistamia jalankulku ja pyöräteitä Satakunnassa on 358 km. Maakunnan tiestöä ei kuulu yleiseurooppalaiseen TEN T-ydinverkkoon, mutta EU:n TEN T-kattavaan verkkoon kuuluvat valtatie 2, 8 ja 12 koko pituudeltaan.

Maanteiden ja rautateiden valtakunnallisesti merkittävät pääväylät on määritetty Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella 1.1.2019.³⁹ Valtioneuvoston asetuksen mukaisesti päätieverkkoon (Kuva 26) kuuluvat valtatie 2, 8 ja 12. Pääväylät yhdistävät valtakunnallisesti ja kansainvälisesti suurimmat keskukset ja solmukohtat, ja ne palvelevat erityisesti pitkien etäisyyksien työmatkaliikennettä sekä elinkeinoelämän tavarakuljetuksia. Kaikkiin maakuntakeskuksiin ulottuu maanteiden ja rautateiden pääväylä. Asetuksella on säädetty myös pääväylien palvelutason tavoitteet. Tärkeimpiä liikenneväyliä ovat pääväyläasetuksen mukaiset pääväylät, tie- ja rataverkko sekä tavara- ja matkustajasatamat. Pääväylien ympärivuotinen korkeatasoinen kunnossapito asetetaan etusijalle niin henkilöliikenteen kuin tavaraliikenteen sujuvuuden vuoksi.

³⁹ LVM 061:00/2018, pääväyläasetus, haettu 28.2.2023.

Satakunnan tieverkko 2023

- Valtatiet
- Seututiet
- Kantatiet
- Yhdystiet

Rataverkon haltija huolehtii rautateiden pääväylien riittävästä palvelutason ylläpitämisestä. Samalla huomioidaan kunkin radan liikenteellinen merkitys. Rautateiden pääväylät (Kuva 26) luokitellaan henkilöliikenteen ja tavaraliikenteen ratoihin niiden pääasiallisen liikenneprofiilin perusteella. Satakunnan rataverkko on luokiteltu kokonaan tavaraliikenteen radoiksi. Rautateiden pääväylien tavaraliikenteen radoilla nopeuden on oltava vähintään 80 km/h. Tavaraliikenteen ratojen kantavuusvaatimus akselipainon osalta on vähintään 22,5 tonnia. Liikenne- ja viestintäministeriön pääväyläasetuksen mukaan rautateiden pääväyliksi on nimetty mm. rataosuudet Tampereen asema-Rauma ja Kokemäki-Tahkoluoto⁴².

Kuva 27. Rautateiden pääväylät.⁴³

3.4.4 Satamat ja meriväylät

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava satamien kehittämisedellytykset, satamien tie- ja rautatieyhteydet sekä meriväylien esteettömyys.

⁴² LVM 061:00/2018, pääväyläasetus

⁴³ Ibid.

Satakunnan rannikkoalueelle sijoittuu kaksi valtakunnallisesti merkittävää rahtisatamaa, Porin ja Rauman satamat, joiden kautta kulkee säännöllistä tavaraliikennettä vuoden ympäri. Sekä Rauman että Porin satamat kuuluvat EU:n TEN T kattavaan verkkoon samoin kuin satamaan johtavat tiet.

Mäntyluodon satama (12 metrin väylä) ja Tahkoluodon syvä- (15,3 metrin väylä) ja kemikaalisatama muodostavat Porin sataman. Porin satama on erikoistunut kuiva- ja nestebulk-tuotteisiin, suuriin ja raskaisiin projektilas-teihin sekä sahatavaraan. Satamasta voidaan liikennöidä myös kovina jäätälvinä.

Rauman satama on merkittävä metsä- ja paperiteollisuuden tuotteiden ja viljan sekä kaoliinin vientisatama ja länsirannikon suurin konttisatama (12 metrin meriväylä).

Eurajoella on yksityisessä yrityksen omistuksessa teollisuussatama, jonka kuljetusmäärät ovat viime vuosina olleet noin 0,2 milj. tonnia. Satamasta viedään pääasiassa kierrätysmateriaaleja ja muuta irtolastitavaraa. Eurajoen sataman väylän syvyys on 6 metriä.⁴⁴ Merikarvialla on teollisuussatama, jonka kuljetusmäärät ovat olleet viime vuosina olleet vähäisiä. Merikarvian sataman väyläsyvyys on 4 metriä. Olkiluodon ydinvoimalan yksityinen satama on vain voimalan omia kuljetuksia varten.

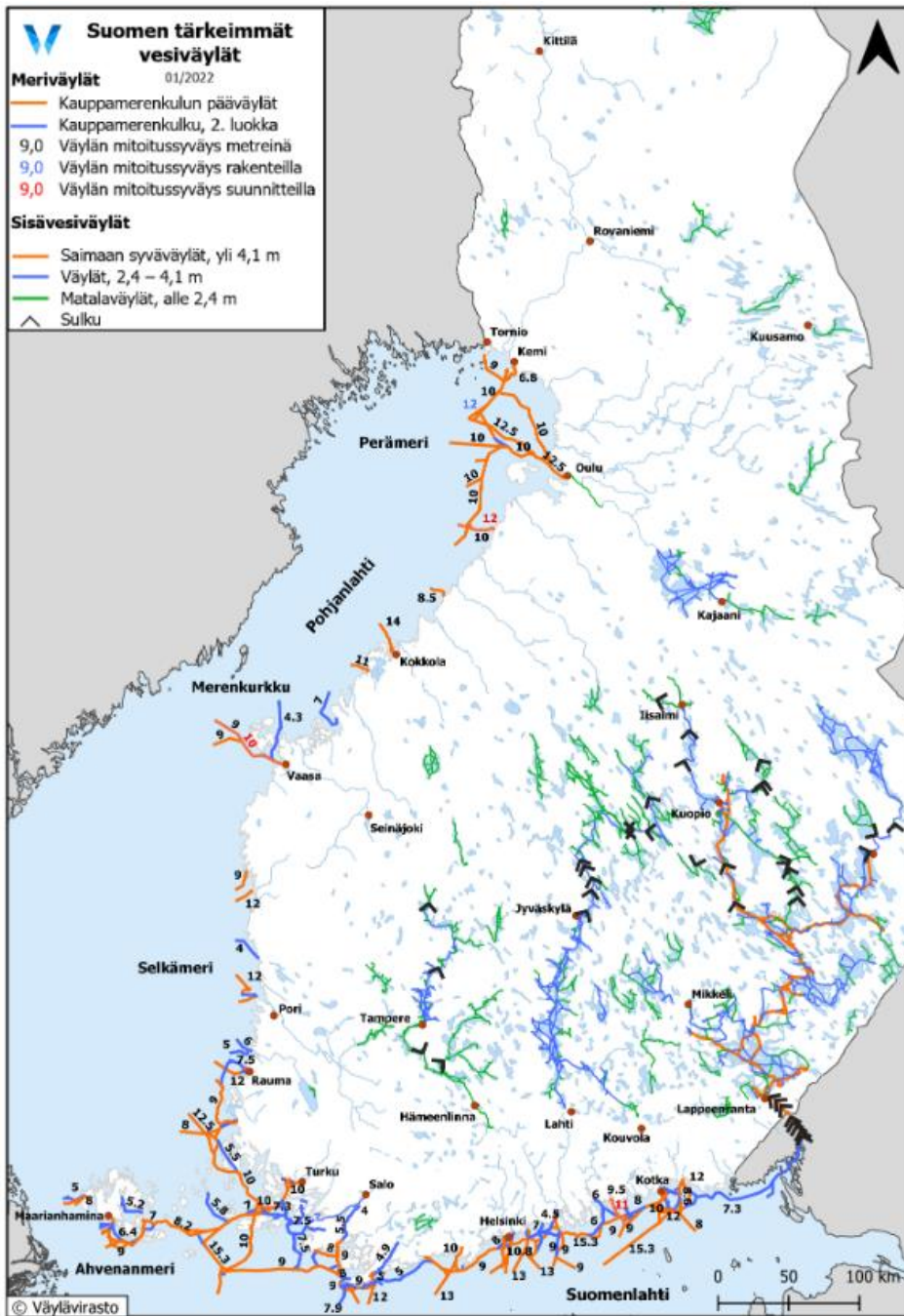
Satakunnan merialueen kauppamerenkulun väylät (Kuva 28) ovat pääosin hyvässä kunnossa. Kauppamerenkulun 1. luokan väylillä ei ole kehittämistarpeita tiedossa. Kauppamerenkulun 2. luokan väyliä on Eurajoen sataman Olkiluodon ydinvoimalan sataman ja Merikarvian sataman väylillä. (Kuva 29).

⁴⁴ Eurajoen sataman verkkosivut: <https://ecoports.fi/> viitattu 27.2.2023.

Kuva 28. Kauppamerenkulun väylät Satakunnassa 2023. ⁴⁵

⁴⁵ Kauppamerenkulun väylät Satakunnassa, Väylävirasto 2023.

Kuva 29. Vesiväylät/Väylävirasto. ⁴⁶

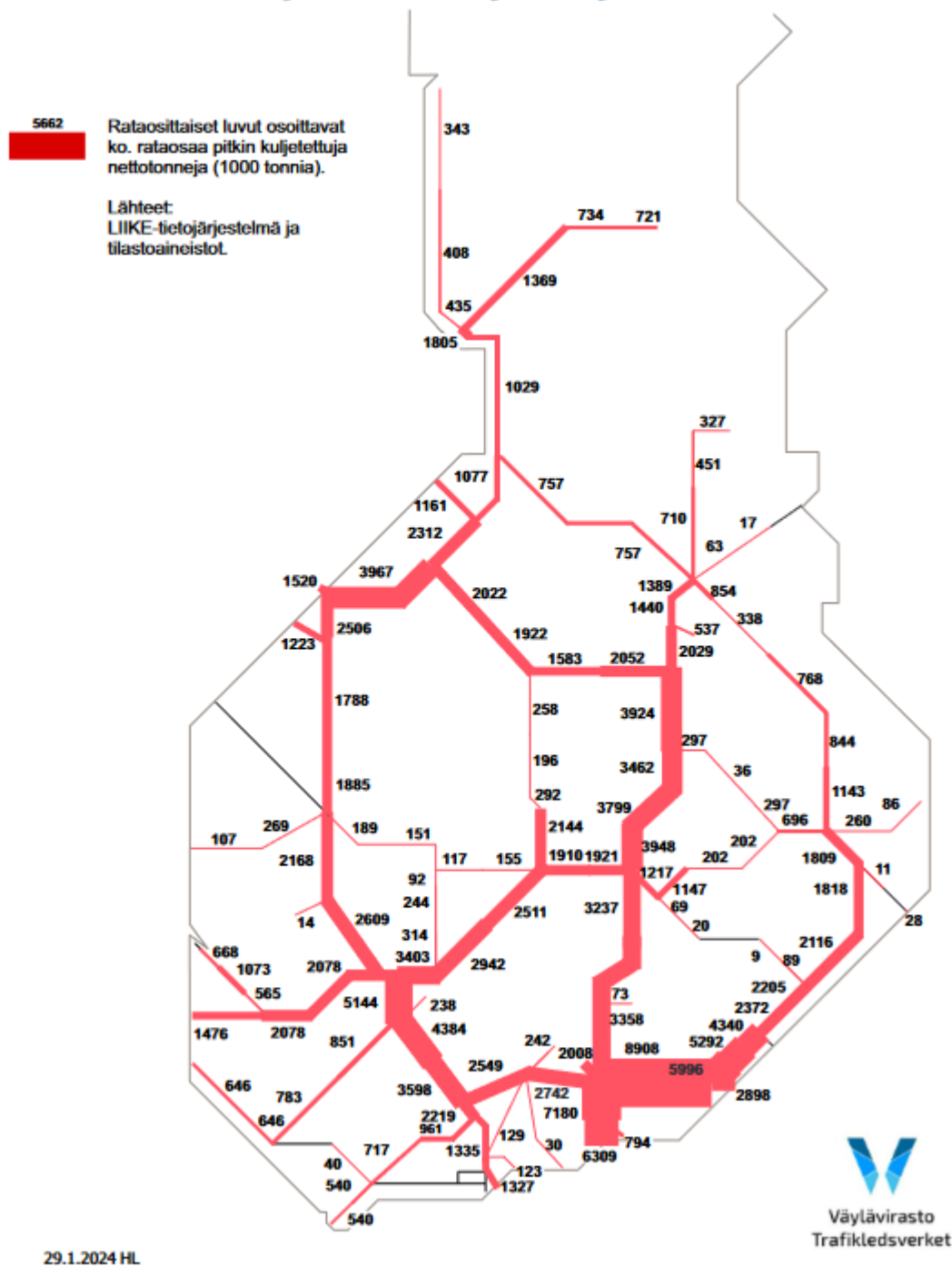
3.4.5 Tavaraliikenne

Elinkeinoelämän kilpailukyvyyn yksi tärkeä edellytys on toimitusketjujen toimivuus. Satakunnan tärkeimmät tavaraliikenteen väylät (Kuva 30) ovat rataverkolla Rauma-Kokemäki-Tampere rataosuus ja Pori-Kokemäki-Tampere rataosuus. Maantieverkolla Satakunnan tärkeimmät tavaraliikenteen väylät ovat valtatie 8 Turku-Pori-Vaasa osuudella, valtatie 2 Helsinki-Pori osuudella ja valtatie 12 Rauma-Tampere osuudella (Kuva 31).

⁴⁶ Väylävirasto/väylästä/vesiväylät/Suomen tärkeimmät vesitiet: <https://vayla.fi/vaylista/vesivaylat>, viitattu 27.2.2023.

Tavaraliikenteen kuljetusvirrat 2023

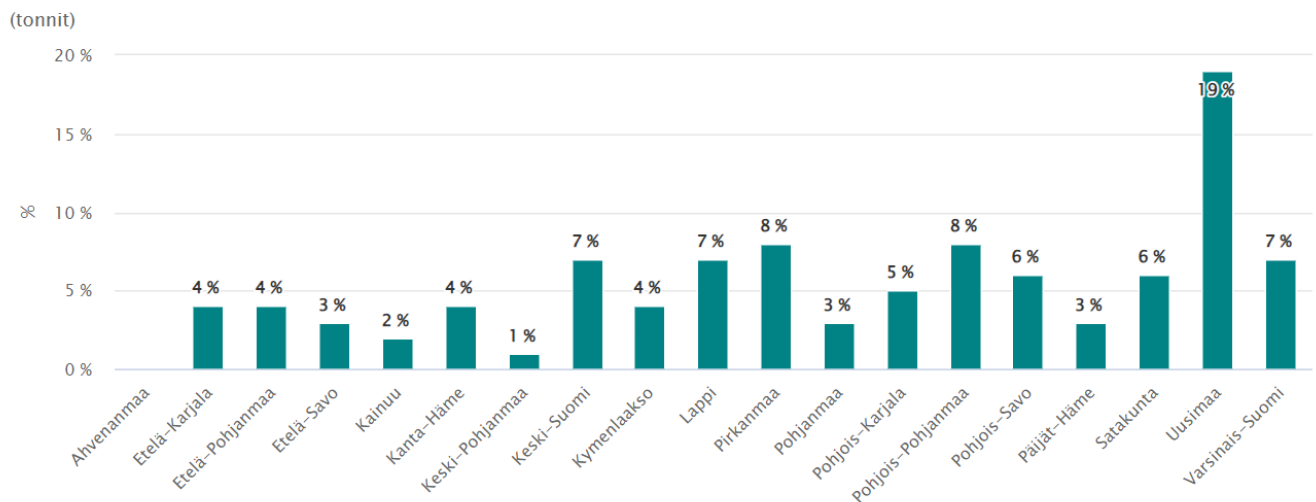
Yhteensä 27 miljoonaa tonnia ja 8 miljardia tonnikipometriä

Kuva 30. Tavaraliikenteen kuljetusvirrat rataosittain. ⁴⁷

⁴⁷ Väylä/Tietoa väylistä/Tietopalvelut ja -aineistot/Tilastot/rautatietilastot/Rautateiden henkilö- ja tavaraliikenne viitattu 20.9.2024.

Maakunnan osuus kaikista lähtevistä ja saapuvista tiekuljetuksista (keskiarvo vuosilta 2020–2022)

Kuva 31. Maakunnan osuus tiekuljetusten kuljetusmäärästä. ⁴⁸

3.4.6 Lentoliikenne

Hyvä kansainvälinen saavutettavuus on elinkeinoelämälle erittäin tärkeää kilpailukyvyyn ja kansainvälisen liiketoiminnan kannalta. Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maakunnan päälentoaseman ja -kentän toimintakyky.

Lentoasemien ympäristön maakäytössä tulee ottaa huomioon lentoliikenteen turvallisuuteen liittyvät tekijät, erityisesti lentoesteiden korkeusrajoitukset, sekä lentomelun aiheuttamat rajoitukset. Uusia lentoasemia suunniteltaessa ja olemassa olevia laajennettaessa tulee ottaa huomioon asutus ja muut melulle herkäät toiminnot. Alueiden-käytön suunnittelussa on turvattava lentoliikenteen nykyisten varalaskupaikkojen ja lennonvarmistusjärjestelmien kehittämismahdollisuudet sekä sotilasilmailun tarpeet.

Porin lentokenttä on Satakunnan ainoa lentoasema, joka sisältyy myös EU:n kattavaan TEN T-verkkoon. Porin kenttä soveltuu sekä kaupalliseen että sotilaskäyttöön. Porin lentokentällä on kaksi kiitorataa, joiden pituudet ovat 2350 m ja 800 m⁴⁹. Porin lentoaseman lentoliikenteen matkustajamäärät ovat vaihdelleet rajusti vuorolennojen muutosten ja koronan aiheuttamien rajoitusten takia. Vuorovälien vaihteluista huolimatta Porin lentoasemalla on tärkeä merkitys kansainväliseen saavutettavuuteen.

Satakunnassa on Porin kaupallisen vuoroliikenteen lentokentän lisäksi neljä yksityistä pienlentokenttää Jämin, Piikajärven, Euran ja Vampulan pienlentokentät. Porissa ja maakunnan pienlentokentillä on tiivistä yksityisten seurojen laskuvarjohyppy- ja lentotoimintaa. Euran lentokentällä on 1100 m pitkä öljysoralla päällystetty, valaistu kiitotie, jossa ei ole vakituista lennonjohtopalvelua. Jämin lentokentällä on kolme kpl 830 m pitkä kiitoteitä, jotka on päällystetty öljysoralla. Kentällä on vilkasta ilmailuharrastetoimintaa⁵⁰. Piikajärven lentokentällä on

⁴⁸ Tiekuljetusten kuljetusmäärät, Traficom: <https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/tiekuljetusten-kuljetusmaarat> viitattu 20.9.2024.

⁴⁹ Finavia Porin lentoasema: <https://www.finavia.fi/fi/lentoasemat/pori/lentoasemalla> viitattu 27.2.2023.

⁵⁰ Jämijärven lentopaikat: <https://lentopaikat.fi/jamijarvi-efjm/> viitattu 27.2.2023.

kaksi 1000 m pitkää kiitotietä ja monipuolista lentotoimintaa⁵¹. Vampulan yksityisomistuksessa olevalla lentokentällä on 1000 m pitkä kiitotie⁵².

3.4.7 Terminaalialueet

Rautateillä raaka- ja energiapuun käsittelyyn soveltuvia terminaaleja on Satakunnassa kaksi, Pori ja Kokemäki. Porin puutavaraterminaali on Porin rautatieaseman yhteydessä, kaupungin keskustan läheisyydessä. Terminaalialueen raiteiston pituudet ovat riittäviä koko junan lastaukseen. Porin puutavaraterminaali on Väyläviraston terminaaliverkostossa ylläpidettävä puutavaraterminaali. Kokemäen puutavaraterminaali on rautatieaseman yhteydessä. Väylävirasto arvioi viimeisessä selvityksessään⁵³ terminaalien olevan luokassa, jota ei olisi tarkoitus kehittää.

Satakunnassa on tie- ja katuverkon varrella kattavasti ympäri maakuntaa bioenergia- ja puuterminaaleja. Terminaalit voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään: Yhdistelmäterminaalit, joissa voidaan käsitellä useampia eri materiaaleja tai puuta eri muodoissaan. Puskuriterminaali on energiapuun välivarastointiin tarkoitettu alue ja operointiterminaali, joka on yhdistelmä- ja puskuriterminaalin välimuoto ja jossa voidaan varastoida ainespuuta tai hakea energiaa⁵⁴.

3.4.8 Pendelöinti

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastojen⁵⁵ mukaan vuonna 2019 noin kaksi kolmasosaa Satakunnan työllisistä kävi töissä omassa kunnassa. Kuntarajat ylittävien työmatkojen osuus on kasvanut pitkään, tosin viime vuosina hidastuen. Satakunnan sisällä voidaan erottaa useita toisiinsa liittyviä työssäkäynti- ja päivittäisasiointialueita, vahvimmat Porin ja Rauman ympärillä ja pienemmät Pyhäjärvisuudella sekä Kankaanpään, Harjavallan ja Huittisten ympärillä. Työssäkäyntialueet limittyvät nauhamaiseksi työssäkäyntivyöhykkeiksi erityisesti Kokemäenjokilaaksoissa välillä Pori–Kokemäki sekä rannikolla Porin ja Rauman välillä. Sen lisäksi Rauman työssäkäyntialue ulottuu vahvana Pyhäjärvisuudelle ja Porin työssäkäyntialue Kankaanpäähen. Suurimpia maakuntarajan ylittäviä pendelöintivirtoja on Huittisten ja Sastamalan sekä Rauman ja Vakka-Suomen välillä.

Satakuntalaisten merkittävimpiä työssäkäyntikohteita oman maakunnan ulkopuolella ovat Varsinais-Suomi, Pirkanmaa ja Uusimaa (Kuva 32). Porin kaupunkiseudulta pendelöinti suuntautuu melko tasaisesti kaikkiin kolmeen suuntaan. Rauman seudulta käydään töissä erityisesti Varsinais-Suomessa, Huittisista ja Pohjois-Satakunnasta erityisesti Pirkanmaalla. Vastaavat pääsuunnat näkyvät, kun tarkastellaan pendelöintiä Satakunnan työpaikkoihin. Vakka-Suomessa ja Turun seudulla asuvaa työvoimaa on erityisesti Rauman seudun työpaikoilla, sastamalalaisia Huittisten seudulla ja pohjoispirkanmaalaisia Pohjois-Satakunnassa. Tampereen seudulta käydään tasaisesti töissä kaikkialla Satakunnassa. Pääkaupunkiseutulaisten työpaikkoja on eniten Porin ja Rauman seuduilla.

Laajemmassa mittakaavassa koko eteläisen Suomen keskeiset kaupunkiseudut ovat vähitellen rakentumassa yhdeksi vyöhykkeiseksi suuralueeksi. Kytkeytyminen osaksi tätä suuraluetta on keskeisen tärkeä haaste alueen reunalla sijaitsevan Satakunnan tulevaisuuden kannalta. Se edellyttää ennen muuta hyviä yhteyksiä Tampereen, Turun ja Helsingin suuntiin.

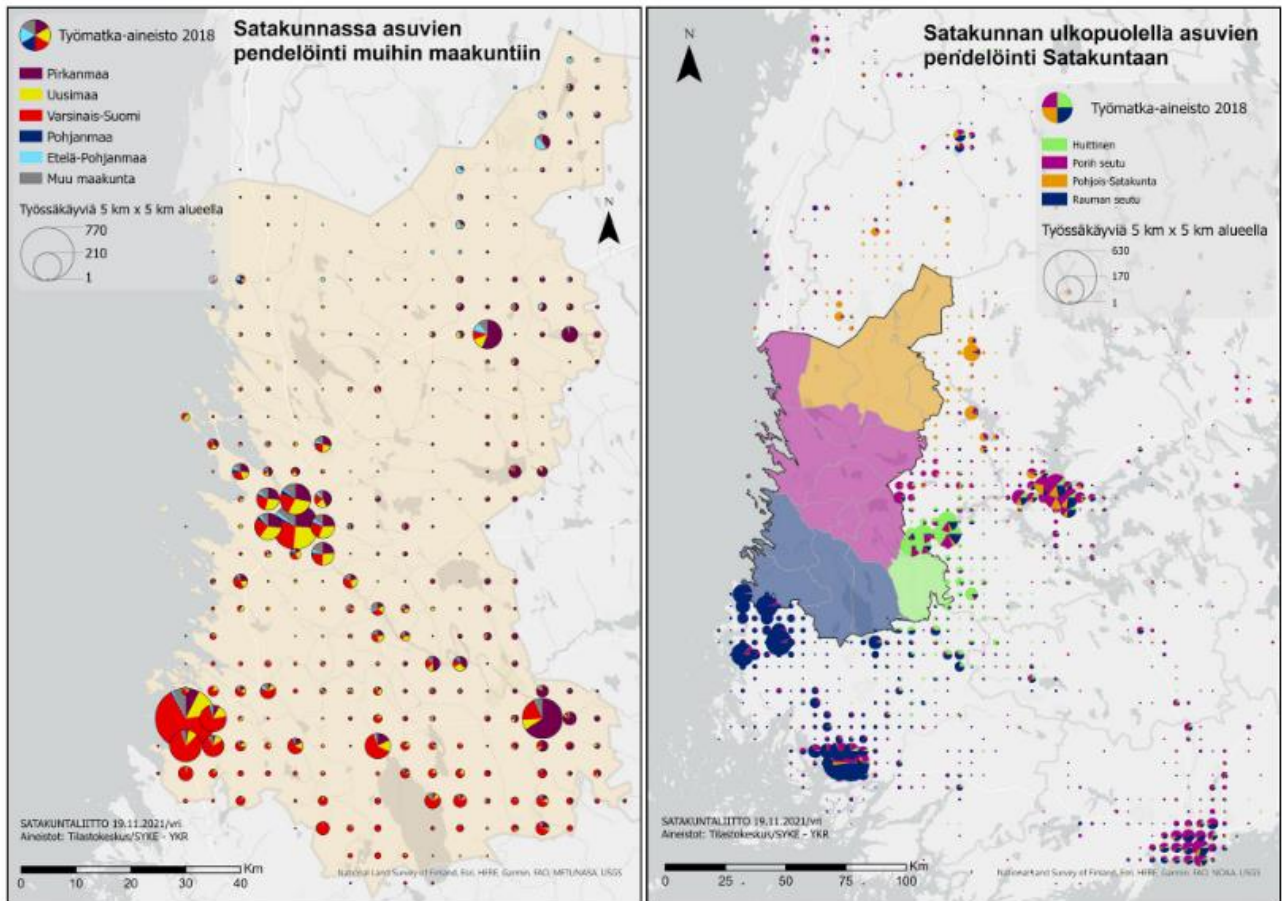
⁵¹ Porin ilmailukerhon internetsivut: <https://porinilmailukerho.fi/> viitattu 27.2.2023.

⁵² Tuulikki Vampulan lentokentän verkkosivut: tuulikki-vampula.fi viitattu 27.2.2023.

⁵³ Rataverkon raakapuun kuormauspaikkaverkon päivitys 11/2018.

⁵⁴ Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, Selvitykset, Terminaalitoimintojen alueet.

⁵⁵ Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastot: <https://www.stat.fi/til/tyokay/index.html> viitattu 21.2.2023.

Kuva 32. Pendelöinti Satakunnasta muihin maakuntiin ja muista maakunnista Satakuntaan. ⁵⁶

3.4.9 Joukkoliikenne ja matkakeskukset

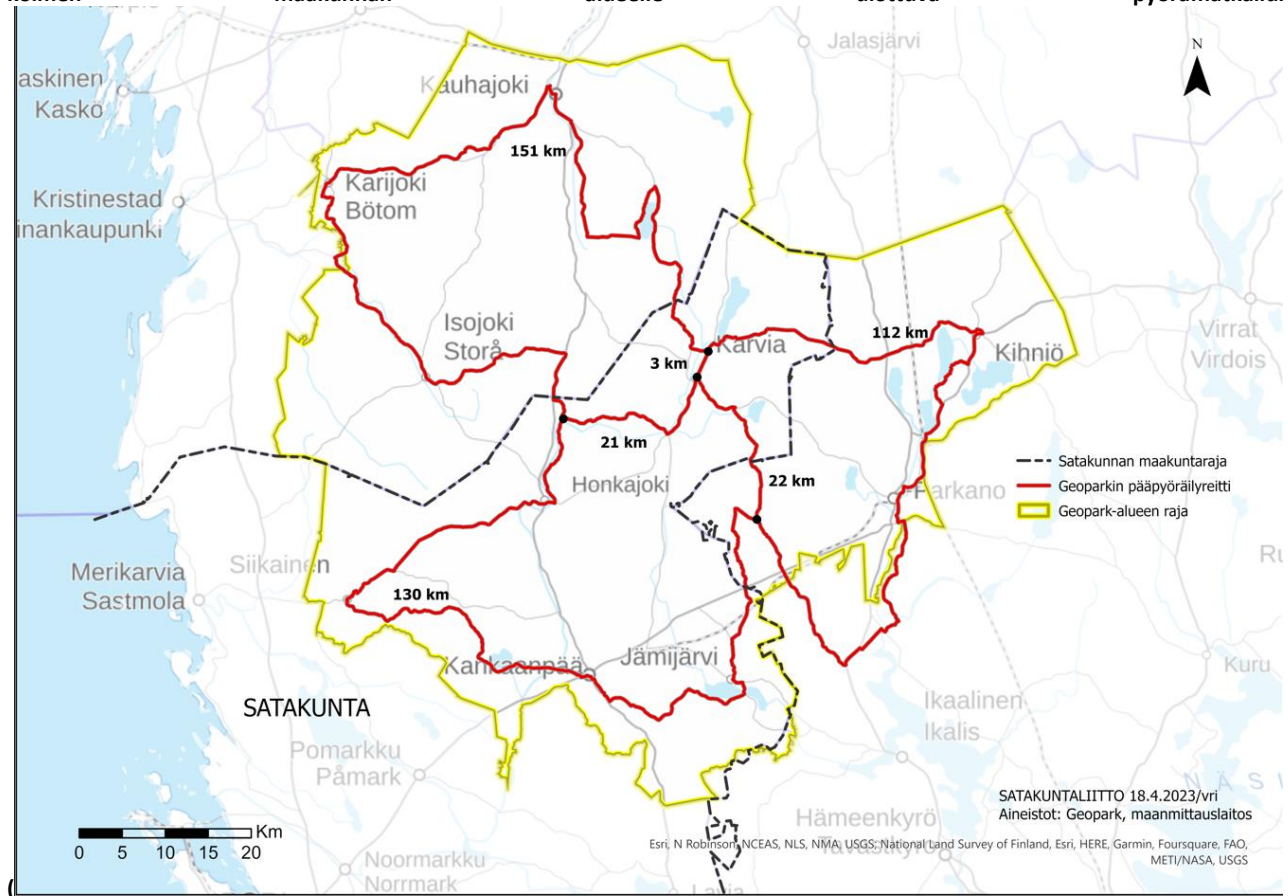
Joukkoliikenteen katsotaan olevan taloudellisesti kannattavaa alueilla, joilla väestötiheys on vähintään 20 asukasta/hehtaari. Satakunnassa tällaisia alueita ovat Porin ja Rauman keskustat sekä eräät niiden reuna-alueet. Porin seutukunnalla pystytään järjestämään joukkoliikennettä valtion tukemana. Porin ja Rauman kaupunkialueet ja Kokemäenjokilaakson nauhataajama ovat potentiaalisia joukkoliikenteen kehittämisaalueita Satakunnassa. Muilla alueilla joukkoliikennettä järjestää Varsinais-Suomen ELY-keskus. Satakunnan hyvinvointialue on merkittävä henkilöliikenteen järjestäjä, joka järjestää sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisia henkilökuljetuksia koko Satakunnan alueella. Kunnat vastaavat lisäksi alueensa koulukuljetuksista.

Toimivat matkaketjut ovat avain joukkoliikenteen käytön lisäämiseen. Fyysiset solmupisteet, joissa kulkuneuvon ja kulkutavan vaihto onnistuu helposti ovat tärkeitä joukkoliikenteen kehittämisen kannalta. Porin matkakeskus rautatieaseman yhteydessä on valtakunnallinen solmupiste. Keskeisiä ovat myös autojen ja pyörien liityntäpysäköintipaikat sekä matkakeskusta pienemmät solmupisteet: rautatie- ja linja-autoasemat sekä joukkoliikenteen palvelupisteet.

⁵⁶ SYKE/YKR 2021/Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2022/Osa 1 Taustaraportti/kuva 14 a ja b.

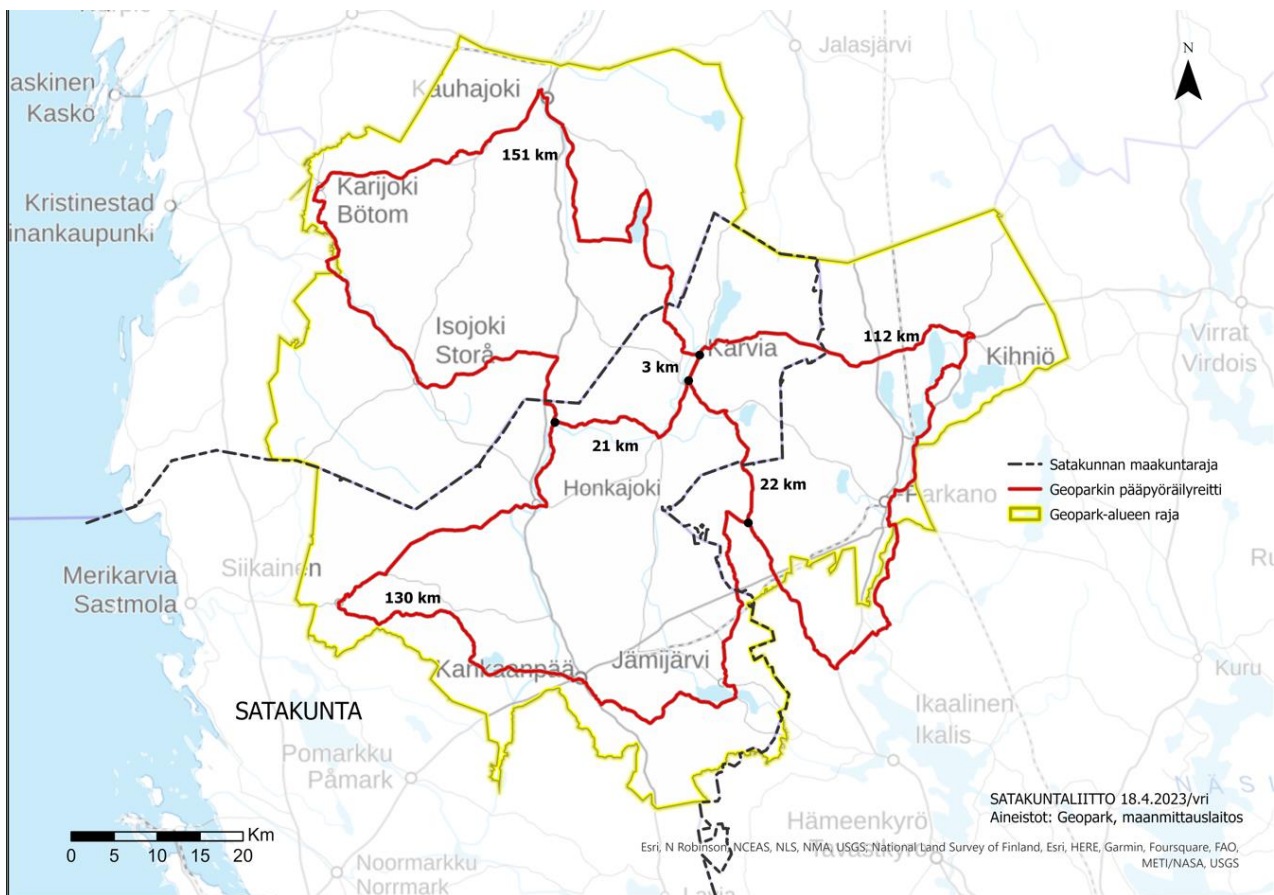
3.4.10 Pyöräily

Kävely ja pyöräily ovat parhaita kestävästi kehittyneen liikennetapa lyhyillä matkoilla. Satakunnassa on laadukkaita pyöräilyreittejä, joita voi kulkea esim. Porin Mäntyluodosta Kokemäelle saakka pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta nykyisiä jalankulku- ja pyöräilyväyliä pitkin. Satakunnan pohjoisosissa on Lauhanvuori-Hämeen kangas Unesco Global Geoparkin yhteyteen suunniteltu laaja, kolmen maakunnan alueelle ulottuva pyörämatkailureitistö

Kuva 33). Satakuntaa halkoo lisäksi EuroVelo 10 reitti, joka kuuluu Pietari-Helsinki-Turku-Tornio-Ruotsi reittiin. EuroVelo-reitit⁵⁷ ovat kansainvälisiä, läpi Euroopan kulkevia pyöräilyreittejä.

⁵⁷ EuroVelo-reitit/pyoraillensuomessa.fi/eurovelo-reitit, viitattu 3.3.2023.

Kuva 33. Unesco Global Geoparkin yhteyteen suunniteltu pyörämatkailureitistö. ⁵⁸

3.4.11 Liikenneturvallisuus

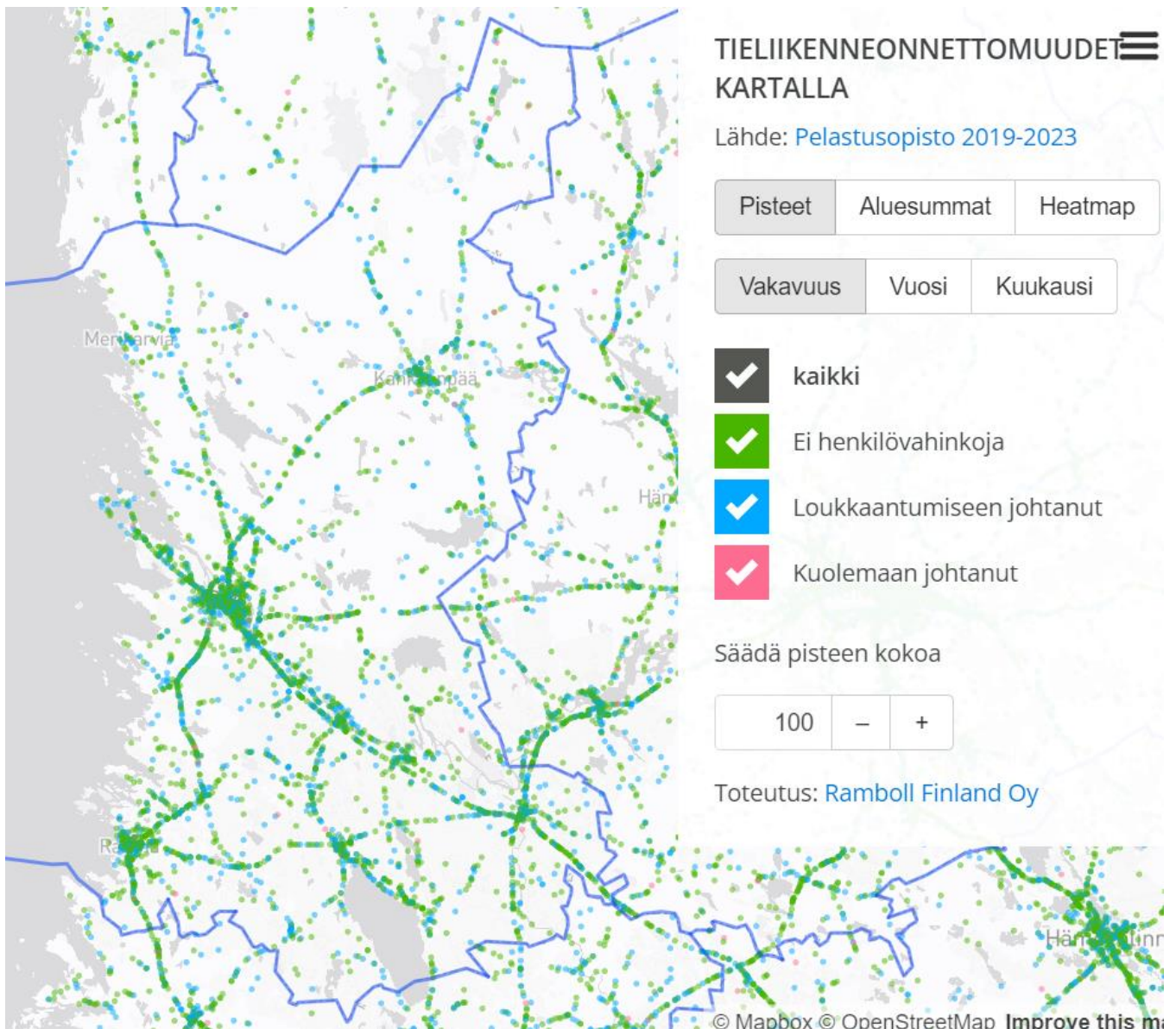
Liikenneturvallisuudessa pidemmän ajan trendi on valtakunnallisesti ollut paraneva. Kuolleiden lukumäärä on kokonaisuudessaan pitkällä aikavälillä laskenut, mutta viime vuosina lukumäärä on tasaantunut. Onnettomuustutkintainstituutin ennakkotiedon mukaan liikenneonnettomuuksissa vuosittain kuolleita oli vuonna 2022 yhteensä 204 kpl. Moottoriajoneuvo-onnettomuuksia oli vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Aiemmistä vuosista poiketen vuoden 2022 yleisin onnettomuustyyppi oli kohtaamisonnettomuus. Nuorten kuljettajien (21–24 v) onnettomuusmäärät nousivat, mutta muiden ikäluokkien osalta määrät vähenivät. Jalankulku- ja polkupyöräonnettomuuksissa onnettomuusmäärät ovat pyöräilyn lisääntyneeseen nousseet viime vuosina, ja loukkaantuneiden kokonaismäärässä on viime vuosina ollut aaltomaista vaihtelua, mutta vuonna 2022 kokonaismäärä on laskenut vuodesta 2021. Loukkaantuneiden määrä on laskenut eniten yli 65-vuotiailla henkilöillä. ⁵⁹

Satakunnan liikenneturvallisuustilanne on koko maan maakuntien tilanteeseen verrattuna heikointa. Kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien määrä valta- ja kantateillä on Satakunnan osalta valtakunnan korkeimmalla tasolla. Väestön kokoon suhteutettuna Satakunnassa on kaikissa ikäryhmissä selvästi muuta maata korkeampi onnettomuusriski (Kuva 33.) ⁶⁰

⁵⁸ Lauhanvuori-Hämeen kangas Unesco Global Geopark/lhgeopark.fi/pyoraily/kartat-ja-esitteet

⁵⁹ Onnettomuustutkintainstituutin ennakkoraportti vuodelta 2022.

⁶⁰ Varsinais-Suomen ELY-keskuksen liikenneturvallisuussuunnitelma, Nykytilan ja lähtökohtien analysointi, luonnos.

Kuva 34. Pelastuslaitoksen tietoon tulleet onnettomuudet 2019–2023.⁶¹

3.4.12 Tietoliikenne

Tietoliikenne on osa yhteiskunnan keskeistä infrastruktuuria. Tietoliikenteen infrastruktuuri koostuu langattomasta verkosta sekä kiinteistä kaapeliyhteyksistä. Molempien verkkojen kehittyminen ja saatavuuden laajeneminen koko maakunnan alueella on tärkeää. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla ongelmana on ollut, että tietoliikenneverkosta vastaavat operaattorit eivät ole markkinaehtoisesti verkkoja rakentaneet. Ongelmaa on ratkaistu tarjoamalla julkisista varoista tukea rakentamishankkeille.

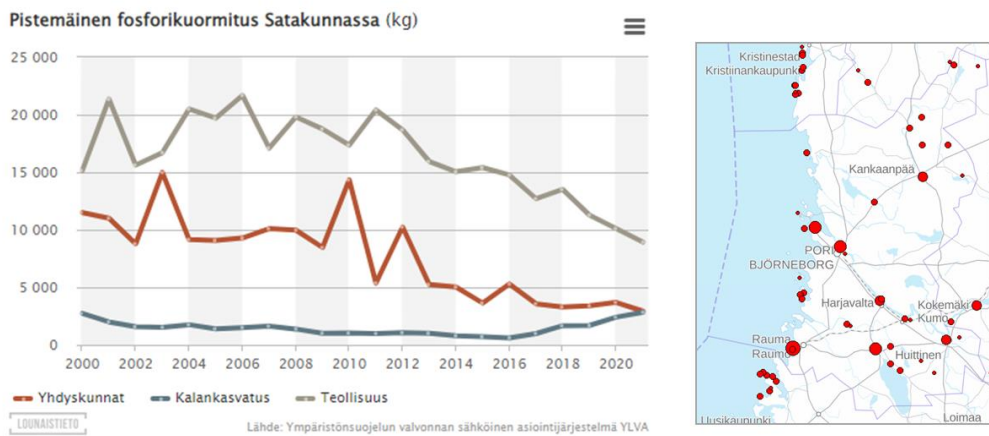
Satakunnan alueella keskustaajamien alueilla on hyvät langattomaan ja kiinteään kaapeliverkkoon perustuvat yhteydet. Ainoastaan Merikarvian keskustaajamassa ei ole saatavilla nopeaa kiinteää laajakaistayhteyttä. Harvaan asutuilla alueilla on rakennettu tukirahojen avulla kattava kiinteä laajakaistaverkko Karviaan, Kankaanpäähän, Siikaisiin, Jämijärvelle, Pomarkkuun, Kokemäelle ja entisen Lavian kunnan alueelle. Myös Säskylässä kiinteä laajakaistaverkko on varsin kattava. Muiden kuntien osalta harvaan asutuilla alueilla on joitain poikkeuksia lukuun ottamatta katvealueita, joissa tietoliikenneyhteydet ovat langattoman verkon varassa.

⁶¹ Tietoliikenneonnettomuudet kartalla-pelastuslaitos/Pelastusopisto 2019–2023/toteutus Ramboll Finland Oy.

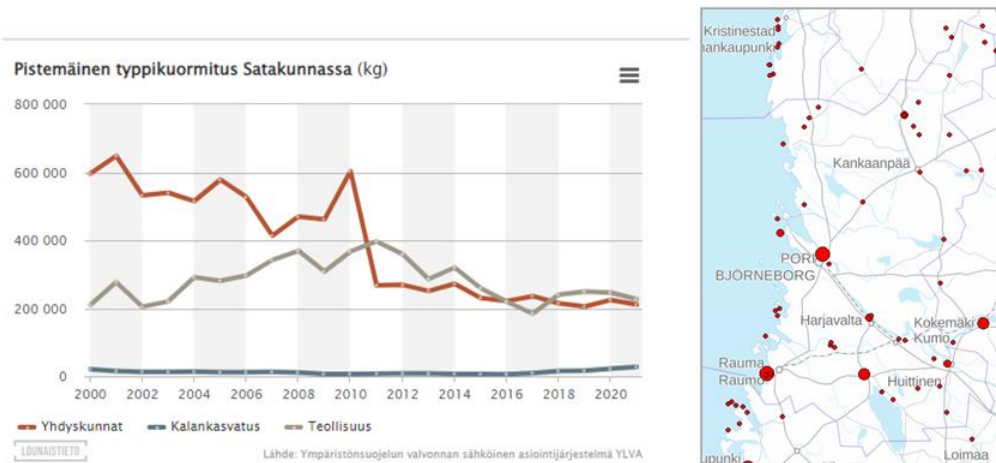
Tulevaisuudessa tietoliikenneverkkojen merkitys kasvaa edelleen, ja verkkoon yhteydessä olevien laitteiden määrä lisääntyy. Tämä nostaa vaatimuksia verkon kapasiteetille ja saatavuudelle. Erityisesti on syytä huomioida moottoriajoneuvojen tarve reaaliaikaiseen yhteyteen internetin välityksellä, mikä asettaa uusia vaatimuksia tietoliikenneverkoille tärkeimpien liikenneväylien varsilla.

3.4.13 Vesihuolto

Yhdyskuntajätevesien kuormitus on vähentynyt 2000-luvulla tehostuneen puhdistuksen ja puhdistamojen keskittämisen seurauksena. Etenkin Kokemäenjoen ja Eurajoen tilaan vaikuttaa kuitenkin yhä myös pistekuormitus, vaikka Kokemäenjoen tila onkin parantunut hyvin merkittävästi pitkällä aikavälillä (Kuva 35) (Kuva 36). Jokien tilaa heikentävät lisäksi vanhojen perkausten ja patojen aiheuttamat muutokset. Satakunnassa vesistöjä on aikoinaan perattu ja järviä laskettu laajasti (Kuva 37).⁶²

Kuva 35. Pistemäisen fosforikuormituksen kehitys Satakunnassa⁶³ ja Vesikartta⁶⁴.

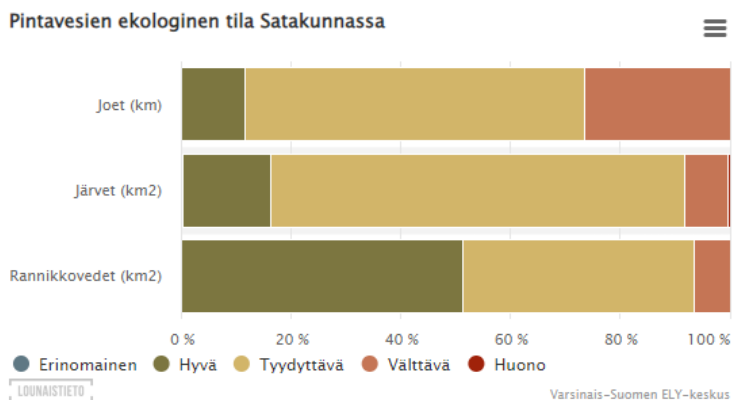
Kuva 36. Pistemäisen typpekuormituksen kehitys Satakunnassa⁶⁵ ja Vesikartta⁶⁶.

⁶² Koskikala J., Lammila J., Nummelin M. Lounais-Suomen vesihuollon nykytilanne 2019: Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen raportteja 38/2021, 2021, s. 60, Doria: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-945-8>

⁶³ Varsinais-Suomen ELY-keskus Pistemäisen Fosforikuormituksen kehitys Satakunnassa. [Ympäristö | Lounaistieto.fi](https://ymparisto.fi) viitattu 2.3.2023.

⁶⁴ Suomen ympäristökeskuksen karttapalvelu: [Vesikartta \(ymparisto.fi\)](https://ymparisto.fi) viitattu 2.3.2023.

Satakunnassa vedenhankinnan kannalta tärkeitä vesistöjä ovat Kokemäenjoki, Pyhäjärvi, Lapinjoki, Eurajoki, Tyvijärvi ja Tuurujärvi. Rauman Veden vedenottovesistöt ovat Lapinjoki ja Eurajoki. Lapinjoen keskivirtaama on 3,6 kuutiota sekunnissa ja Eurajoen keskivirtaama Pappilankoskella 9,2 kuutiota sekunnissa. Kokemäenjoki toimii Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjaveden raakavesilähteenä ottopaikan sijaitessa Huittisissa. Lisäksi Porin kaupungin varavedenottamon vedenotto tapahtuu tarvittaessa Kokemäenjoesta. Kokemäenjoen keskivirtaama Äetsässä 187 kuutiota sekunnissa ja Porissa 245 kuutiota sekunnissa. Porin Veden tekopohjavedenotto tapahtuu Tuurujärvestä ja Tyvijärvestä. Euran vesihuoltolaitoksen tekopohjavedenottamon raakavesi suotautuu pääosin rantaimetyksenä Pyhäjärvestä.⁶⁷

Kuva 37. Pintavesien ekologinen tila Satakunnassa 2021.⁶⁸

Satakunnan pohjavesien laatu soraharjuissa on yleisesti verraten hyvä ja antoisuus on melko riittävä. Alueellisesti pohjavesi jakaantuu kuitenkin epätasaisesti. Esimerkiksi Rauman seudulla ei ole käytettävissä riittävästi pohjavesivarjoja yhdyskuntien vedenhankintaan. Etelä-Satakunnan alueella tärkein pohjaveden muodostumisalue on Köyliö–Uvila harjujakso, joka luode–kaakko suuntaisena jatkuu epäyhtenäisinä esiintyminä Porin suuntaan sekä selvästi ympäristöstään kohoavana Varsinais-Suomen puolelle Virttaan, Mellilän ja Kosken suuntaan. Sen pohjoispuolella on samansuuntainen, mutta epäyhtenäisempi harjujakso, joka kulkee Säpilänniemen, Noormarkun ja Ahlaisten kautta. Paikallisen pohjavedenoton kannalta tärkeitä pohjavesialueita on muun muassa Eurajoen alueella. Pohjois-Satakunnan tärkein pohjaveden muodostumisalue on Hämeenkaan reuna-muodostuma ja siihen liittyvä Pohjankankaan saumamuodostuma. Jämijärvellä, Kankaanpäässä ja Karvialla on erittäin runsaat pohjavesivarjat. Muita yhtenäisiä pitkäisharjujaksoja ei alueella ole, vaan hiekka- ja sora-alueet ovat pieniä erillisiä muodostumia.⁶⁹

3.4.14 Energiahuolto

Satakunnassa on monipuolinen energiatuotannon keskittymä, jossa tuotetaan sähköä noin kolminkertaisesti maakunnan kulutukseen nähden ja noin 40 % koko Suomesta. Satakunta on maamme suurin sähköntuottaja.

⁶⁵ Varsinais-Suomen ELY-keskus: Pistemäisen Fosforikuormituksen kehitys Satakunnassa. [Ympäristö | Lounaistieto.fi](#) haettu 2.3.2023

⁶⁶ Suomen ympäristökeskuksen karttapalvelu: [Vesikartta \(ymparisto.fi\)](#) viitattu 2.3.2023.

⁶⁷ Koskikala J., Lammila J., Nummelin M. Lounais-Suomen vesihuollon nykytilanne 2019: Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen raportteja 38/2021, 2021, s. 60, Doria: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-945-8>

⁶⁸ Suomen ympäristökeskus karttapalvelu: [Ympäristö | Lounaistieto.fi](#) viitattu 2.3.2023.

⁶⁹ Koskikala J., Lammila J., Nummelin M. Lounais-Suomen vesihuollon nykytilanne 2019: Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen raportteja 38/2021, 2021, s. 60, Doria: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-945-8>

Maakunta tuottaa sähköä koko yhteiskunnan tarpeisiin sekä ydinenergialla että uusiutuvien energialähteiden kautta. Tuuli- ja vesivoiman osuus tuotannosta on 8 % ja ydinvoiman 86 %. Energiantuotannon vahvuutena nähdään myös mahdollisuudet hajautettuun energiantuotantoon (Kuva 38).

Maakunnan kaksi ydinvoimalayksikköä OL1 (1978) ja OL2 (1980) Eurajoen Olkiluodossa tuottavat vuodessa sähköä noin 14,1 TWh. EPR-tyyppinen painevesilaitos OL3 on edelleen koekäytössä ja säännöllinen sähköntuotanto alkanee keväällä 2023. OL3:n nettosähköteho on n. 1600 MW ja vuotuinen sähköntuotanto on n. 13TWh. Kun OL3 otetaan tuotantoon, tulee n. 30 % Suomen sähköstä Olkiluodosta ja ydinvoiman osuus Suomen sähköntuotannosta on noin 40 %. Suomessa ei tällä hetkellä ole pienydinvoimaloita, mutta alan kehittymismahdollisuuksia tutkitaan parhaillaan. Teknisten kysymysten lisäksi tulee ydinvoimalainsäädäntöä uudistaa ennen kuin pienydinvoimaloiden rakentaminen on mahdollista.⁷⁰

Vuoden 2022 lopussa Suomessa oli asennettua tuulivoimakapasiteettia 5677 MW ja tuulivoimalla katettiin 14,1 % Suomen sähkön kulutuksesta. Satakunnan osuus kumulatiivisesta tuotantokapasiteetista oli vuoden 2022 lopussa noin 4 %. Tuulivoimaloita oli maakunnassa kaikkiaan 83 kpl. Satakunnassa on vireillä useita hankkeita ja Suomen tuulivoimayhdistyksen mukaan vuosille 2023–2025 tehdyistä investointipäätöksistä 6 % kohdistuu Satakuntaan.⁷¹ Tuulivoimalla tuotetun energian määrä vuonna 2021 oli Satakunnassa 665 GWh.

Myös merituulivoima on tullut merkittävästi mukaan tuulivoima-alan kehitykseen. Satakunnassa on vahvistettu yleiskaava Porin Tahkoluodon merituulipuiston laajenukselle. Alueelle on suunniteltu 40 tuulivoimalaa.⁷² Myös talousvyöhykkeellä on useita hankkeita, jotka ovat saaneet tutkimusluvan ja niille on käynnistetty YVA-menettely.

Satakunnassa on vireillä useita laajoja aurinkoenergiakenttiä koskevia hankkeita mm. Kankaanpäässä, Ulvilassa, Huittisissa, Raumalla, Säskylässä ja Eurassa. Hankkeiden koko vaihtelee useista kymmenistä hehtaareista useisiin satoihin hehtaareihin.

Satakunnan suurimmat vesivoimalaitokset ovat Harjavallan voimalaitos (rakennettu v. 1939) ja Kolsin voimalaitos (v. 1945) Kokemäellä. Harjavallan voimalaitoksen nykyinen teho on 105 MW ja Kolsin voimalaitoksen 45 MW. Vesivoimalla tuotetun sähköenergian määrä vuonna 2021 oli Satakunnassa kaikkiaan 678 GWh.

Tuuli- ja aurinkovoimalla tuotetun energian määrä voi vaihdella paljon sääolosuhteiden mukaan, mikä lisää tarvetta energian varastoinnille ja kulutuksen joustolle. Jos edullista uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä voidaan käyttää vedyn valmistukseen, saadaan puhdasta vetyä teollisuuden tarpeisiin ja esimerkiksi synteettisten polttoaineiden tuotantoon. Suomen ensimmäinen ns. vihreän vedyn tuotantolaitos on rakenteilla Harjavaltaan ja se valmistunee vuonna 2024. Laitoksen synteettistä metaania tuottava elektrolyysilaitteisto on teholtaan 20 MW.⁷³

Satakunnassa sijaitsee noin 9 % koko maan turvetuotannossa olleesta pinta-alasta v. 2019 (5 504 ha koko maan noin 60 000 hehtaaria). Käytössä oleva tuotantoala on laskenut viime vuosina ja laskee edelleen. Suomessa on erillinen lainsäädäntö polttoturpeen turvavarastoinnista.⁷⁴ Turvetta on käytetty energiaksi sekä muun muassa

⁷⁰ Työ- ja elinkeinoministeriön tiedote 8.12.2021: [Ydinenergian tulevaisuus edellyttää asianmukaista ja ajantasaista lainsäädäntöä - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#) viitattu 3.2.2023.

⁷¹ Suomen Tuulivoimayhdistys, tuulivoimatilastot 2022: [Tuulivoimatilastot 2022 - Suomen Tuulivoimayhdistys](#) viitattu 3.2.2023.

⁷² Porin kaupunki, lainvoimainen yleiskaava: [Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen osayleiskaavan hyväksyminen, uusi kaavaprosessi | Pori \(cloudnc.fi\)](#) viitattu 3.2.2023.

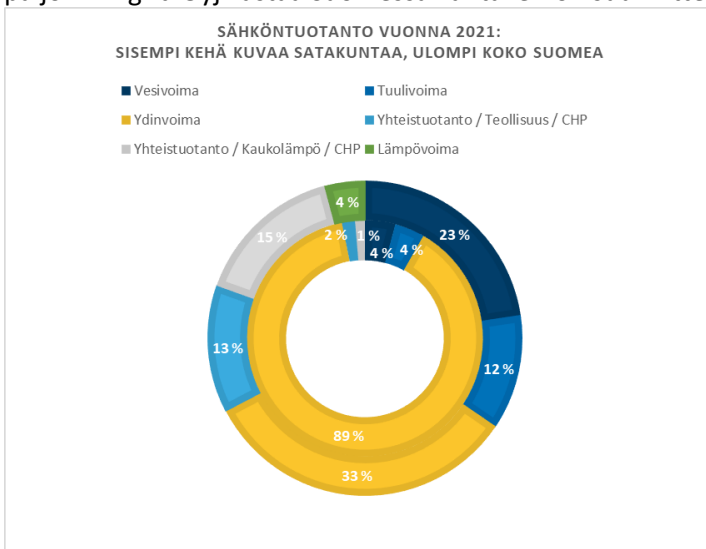
⁷³ P2X Solutions verkkosivut: [Hanke – P2X Solutions](#) viitattu 2.3.2023.

⁷⁴ Satakuntaliitto. Alueellinen oikeudenmukaisen siirtymän (JTF) – suunnitelma. Satakunnan alueellista oikeudenmukaista siirtymää koskeva suunnitelma. EU-komission hyväksymä. [Alueellinen oikeudenmukaisen siirtymän \(JTF\) suunnitelma | Satakunta.fi](#)

kasvualustoissa ja eläinten kuivikkeena. Energiaturpeen tuotanto on painottunut Karvianjoen vesistöalueelle, kasvuturpeen tuotanto Eurajoen vesistöalueelle ja ympäristöturpeen tuotanto Kokemäenjoen vesistöalueelle.⁷⁵ Energiaturpeen käyttö on vähentymässä ja sitä käytetään voimaloilla usein yhdessä hakkeen tai muun poltettavan materiaalin kanssa lämmöntuotantoon tai yhdistettyyn lämmön- ja sähköntuotantoon (CHP).

Laitokset, joissa tuotetaan sekä sähköä että lämpöä (CHP) ovat merkittäviä kaukolämmön tuottajia. Satakunnassa tuotettiin kaukolämpöä vuonna 2021 pääasiassa (88 %) erilaisia puupohjaisia biomassoja ja turvetta polttamalla. Niin sanottujen metsäpolttoaineiden osuus kaukolämmön ja yhteistuotantosähkön tuotantoon käytetyistä polttoaineista on 23 %, turpeen 13 %, teollisuuden puutähteen 39 % ja muiden biomassojen ja polttonesteiden osuus 13 % Kivihiilen, öljyn ja nesteytetyn maakaasun osuus on vain 3 % Satakunnan kaukolämmöntuotannossa. Lämmitysvoimalaitoksia on Satakunnassa viisi kappaletta, kiinteitä lämpökeskuksia ja lämpöpumppuja 44 kappaletta ja siirrettäviä 9 kappaletta. Kaukolämpöverkkojen pituus vuonna 2021 oli Satakunnassa 647 km.⁷⁶

Runsaan ydinvoitotannon määrän vuoksi Satakunnassa on myös paljon 110kV ja 400kV voimalinjoja. Voimalinjoja tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän, koska teholtaan suuria uusiutuvan energian yksiköitä rakennetaan paljon. Fingrid Oyj vastaa Suomessa kantaverkon suunnittelusta ja ylläpidosta (Kuva 39).

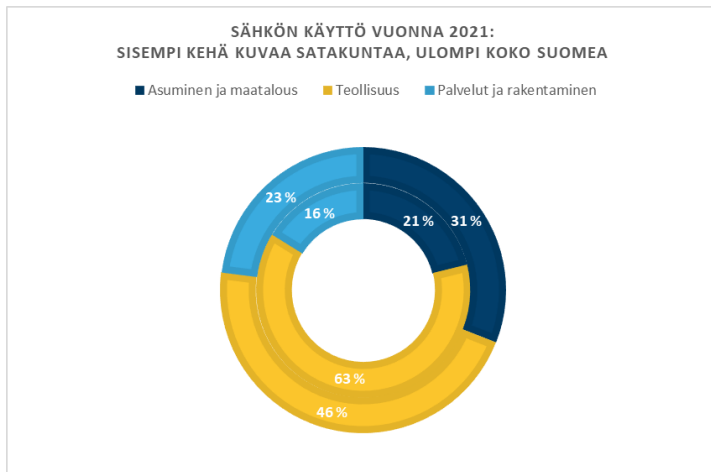

Kuva 38. Eri sähköntuotantomuotojen osuus Satakunnassa ja Suomessa vuonna 2021.⁷⁷

⁷⁵ Satakuntaliitto, turvetuotannon tarveselvitys 2016: [Microsoft Word - Luonnos_Turvetuotannon_tarveselvitys_6.9.2016.docx \(satakunta.fi\)](#) viitattu 2.3.2023.

⁷⁶ Energiateollisuus ry:n tilastot 2021. [Kaukolämpötilasto - Energiateollisuus](#) viitattu 2.3.2023.

⁷⁷ Energiateollisuus ry:n tilastot 2021. [Sähkötilastot - Energiateollisuus](#) viitattu 2.3.2023.

Kuva 39. Sähkön käytön jakautuminen Satakunnassa ja koko Suomessa vuonna 2021. ⁷⁸

3.4.15 Jätehuolto ja kiertotalous

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2021 yhdyskuntajätettä kertyi Suomessa noin 3,3 miljoonaa tonnia. Jättemäärä vastasi noin 609 kilogrammaa asukasta kohden laskettuna. Valtakunnalliset tilastot jätteiden määrästä osoittavat, että yhdyskuntajättemäärän kasvu on jatkunut useita vuosia peräkkäin, mutta vuonna 2021 kasvu pysähtyi. Yhdyskuntajätteeksi katsotaan asumisessa syntyvien jätteiden lisäksi niihin rinnastettavat kaupan, teollisuuden ja palveluiden jätteet, kuten toimistoista ja ruokaloista kertyvät jätteet.

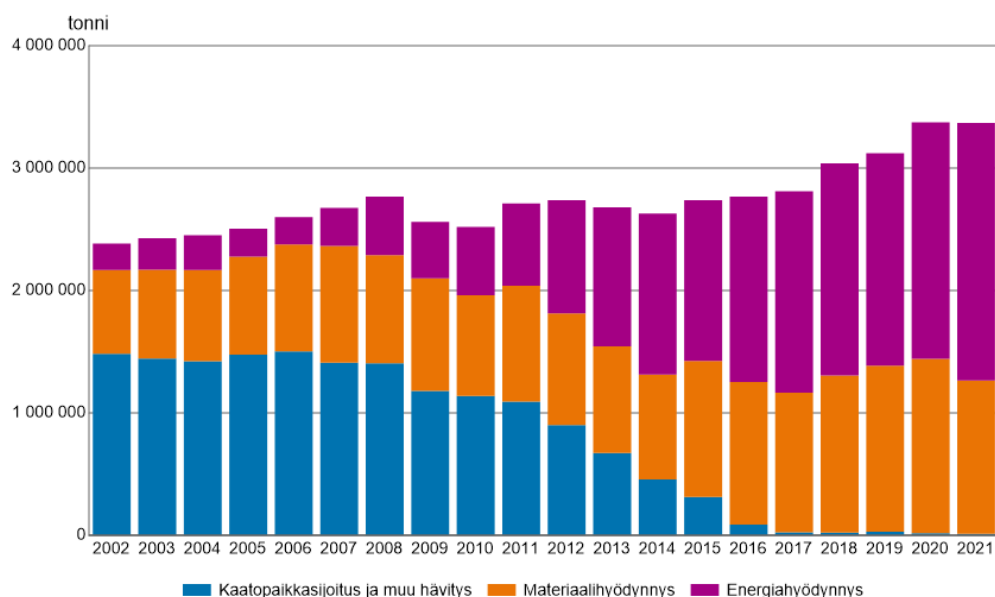
Jätteiden energiahyödyntäminen on vuodesta 2012 asti ollut merkittävin yhdyskuntajätteen käsittelymuoto – vuonna 2021 sen osuus kasvoi hieman, 62 %:n. Yhdyskuntajätteiden energiahyödyntäminen perustuu sähkön ja lämmön yhteistuotantoon, ja lämpöä hyödynnetään varsinkin kaukolämpöverkoissa.

Materiaalihyödynnetty jättemäärä väheni noin 170 000 tonnilla jääden 1 250 000 tonniin. Jätteiden materiaalihyödynnyksen osuus pieneni tästä syystä 37 %:iin. Vähenemää vastaava jättemäärä ohjautui energiahyödyntämiseen. Vuonna 2021 kaatopaikkasijoituksen entuudestaan jo hyvin pieni osuus väheni noin 0,4 %:iin yhdyskuntajätteen kokonaismäärästä (Kuva 40). ⁷⁹

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Tilastokeskus, yhdyskuntajätteen määrä vuonna 2021: Yhdyskuntajätteen määrä pysyi edellisvuoden tasolla vuonna 2021 – yhä suurempi osa jätteistä hyödynnettiin energiana - Tilastokeskus (stat.fi) viitattu 3.2.2023.

Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain vuosina 2002-2021

Lähde: Tilastokeskus, jätetilasto

Kuva 40. Yhdyskuntajätteen määrän kehitys Suomessa vuosina 2002-2021.

Alueidenkäytön näkökulmasta jätteiden käsittelyn vaatimat alueet painottuvat loppusijoitukseen käytettävien alueiden sijaan erilaisiin materiaalien lajitteluun, jatkojalostukseen ja energiantuotantoon käytettäviin alueisiin. Kuljetusten osuus jätehuollon toimintojen kokonaisuudessa on merkittävä.

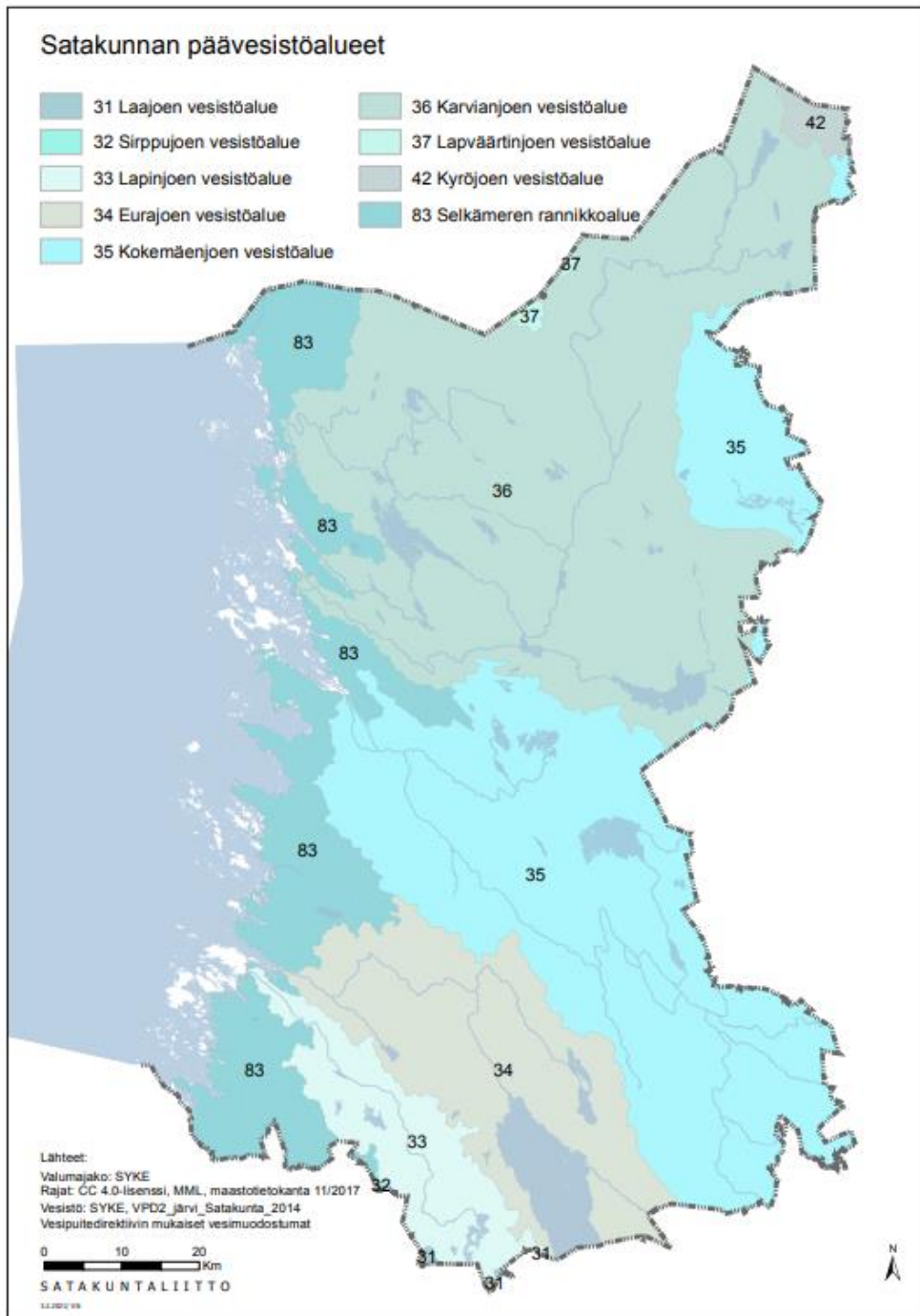
Vuonna 2021 toiminnassa olleet tavanomaisen jätteen kaatopaikat Satakunnassa olivat Porin kaupungin Hangassuon jätekeskus ja Rauman Seudun Jätehuoltolaitoksen Hevossuon jäteasema. Vuonna 2021 Satakunnassa oli toiminnassa kaksi biokaasu- ja biopolttoainelaitosta, Huittisissa ja Porissa. Toiminnassa olevia kompostointilaitoksia (v. 2021) on Satakunnassa kaksi: Mäntyluodon pilaantuneen maan käsittelykeskuksen aumakompostointilaitos Porissa ja teollisuusjätevedenpuhdistamon kompostointikenttä Säskylässä. Vaarallisen jätteen kaatopaikkoja oli vuonna 2021 toiminnassa kaikkiaan kuusi kappaletta: Harjavallassa kolme teollisuuden läjitysalueita ja Porissa kaksi teollisuuden vaarallisen jätteen täyttöaluetta sekä yksi yksityinen läjitysalue. Vuonna 2021 toiminnassa olleet yhdyskuntajätettä polttaneita laitoksia oli Satakunnassa kaksi kappaletta, toinen Euran Kauttuala ja toinen Raumalla.⁸⁰

3.5 Vesi- ja maa-ainesvarat

3.5.1 Satakunnan vesistöt

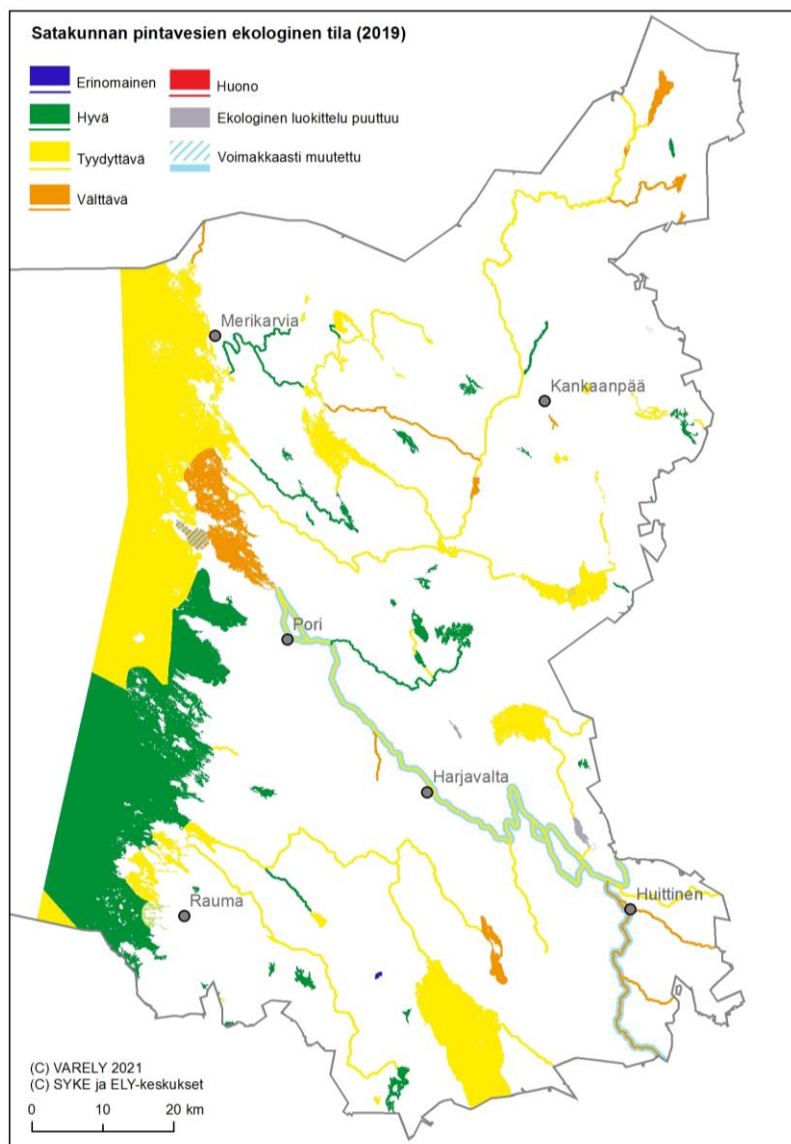
Satakunnan ja koko lounaisen Suomen suurin järvi on Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntajärveksi nimetty Säskylän, Euran ja Pöytyän kunnissa sijaitseva Pyhäjärvi. Osa Pyhäjärvestä on Varsinais-Suomen puolella. Muita suurempia järviä Satakunnassa ovat Isojärvi Pomarkun ja Siikaisten kuntien rajalla, Sääksjärvi Kokemäellä ja Karhijärvi Porissa. Merkittävimmät joet ovat Kokemäenjoki, Loimijoki, Eurajoki, Lapinjoki ja Karvianjoki sivuhaaroinen. Vesistöaluejaossa Satakunta on jakautunut viiteen sisävesialueeseen ja yhteen rannikkoalueeseen (Kuva 41). Vesistöt ovat ominaisuuksiltaan ja luonnonoloiltaan erilaisia.

⁸⁰ Ympäristöministeriö, valtakunnallinen jätesuunnitelma: [Valtakunnallinen jätesuunnitelma - Ympäristöministeriö](#) haettu 3.2.2023.

Kuva 41. Satakunnan vesistöjen valuma-alueet.

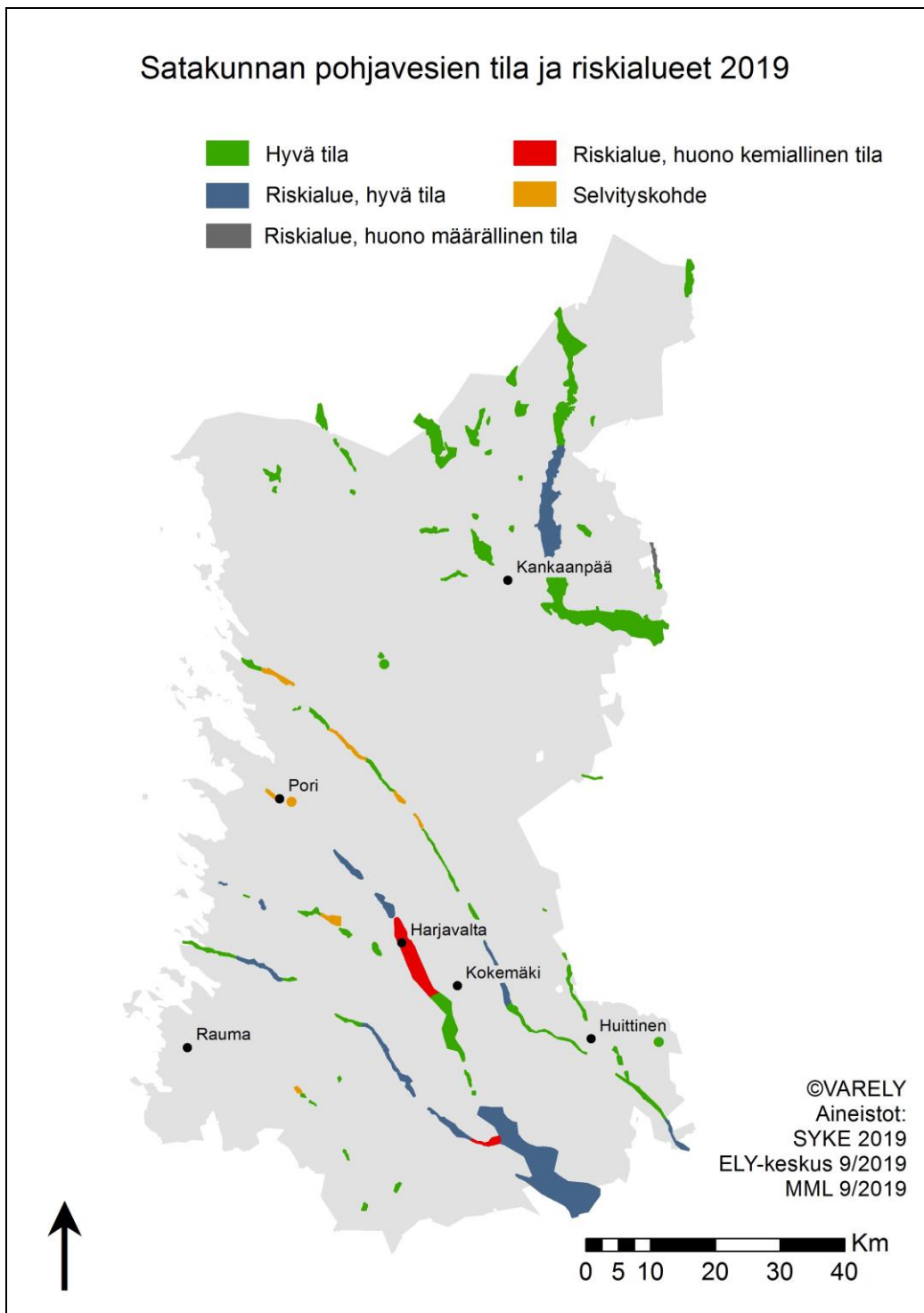
Satakunnan rannikkovesien ekologinen tila vuonna 2019 oli pääosin tyydyttävä tai välttävä. Selkämeren uloimista rannikkovesistä suurin osa on luokituksen mukaan tyydyttävässä tilassa, kun ne olivat edellisessä luokituksessa luokiteltu kokonaisuudessaan hyvään tilaan. Lounais-Suomen suurimman järven, Säkylän Pyhäjärven, ekologinen tila on pitkään ollut hyvän ja tyydyttävän rajalla, ja se on vuoden 2019 luokittelussa luokiteltu tyydyttäväksi. Pyhäjärvi tarvitsee edelleen voimakkaita hoitotoimia, jotta tila saadaan hyväksi ja se säilyy hyvänä. Sisävesistöjen tilanne Satakunnassa on koko Suomeen verrattuna heikko. Pintavesien tilaa heikentää pääasiassa vesien rehevöityminen, joka johtuu liiallisesta ravinnekuormituksesta. Kesällä 2022 eteläisellä Selkämerellä esiintyi paikoitellen runsaita sinileväkukintoja. Järvillä vuoden 2022 kesä oli rauhallisempi, runsaita sinileväkukintoja havaittiin vain muutamalla järvellä. Arvio Satakunnan pintavesien ekologisesta tilasta on esitetty kuvassa 41 (Kuva 42).

Kuva 42. Satakunnan pintavesien ekologinen tila vuonna 2019. Luokittelu perustuu vuosien 2012–2017 seuranta-aineistoon.⁸¹

Pohjavedet muodostavat Satakunnassa merkittävän alueellisen luonnonvaran. Satakunnan runsaimmat pohjavesien esiintymisalueet sijaitsevat Hämeen- ja Pohjankankaalla Pohjois-Satakunnassa sekä Säkylänharjun-Virtaankankaan alueilla Kakkoois-Satakunnassa. Myös Noormarkun-Kokemäen-Huittisten harjujaksolla on merkittäviä pohjavesivarjoja. Satakunnan hiekka- ja sora-alueiden pohjavettä voidaan lähes ongelmitta käyttää yhdyskuntien ja teollisuuden tarpeisiin. Satakunnassa on 89 luokiteltua pohjavesialuetta, joista riskialueeksi on nimetty 16 aluetta. Vuonna 2019 riskialueiden määrä on pysynyt samalla tasolla edelliseen tila-arvioon (v. 2013) verrattuna (Kuva 43).

⁸¹ Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu: [Ymparisto > Pintavesien ekologinen tila - Varsinais-Suomi ja Satakunta](#) viitattu 3.2.2023.

Kuva 43. Satakunnan pohjavesien tila ja riskialueet 2019.

3.5.2 Maa-ainesvarat

Maa- ja kallioperän ainekset ovat uusiutumaton luonnonvara. Suomessa arvioidaan käytettävän maa-aineksia, lähinnä soraa, hiekkaa ja kalliomurskettä, 130–150 miljoonaa tonnia vuodessa. Määrä on asukasmäärään suhteutettuna EU:n suurimpia. Maa-ainesten käytössä Suomi on omavarainen. Maa-ainesten käyttömääriin vaikuttavat merkittävästi taloudelliset suhdannevaihtelut.⁸²

⁸² Ympäristöministeriö (2020). Maa-ainesten ottaminen – opas aineiden kestäväseen käyttöön. Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:24.

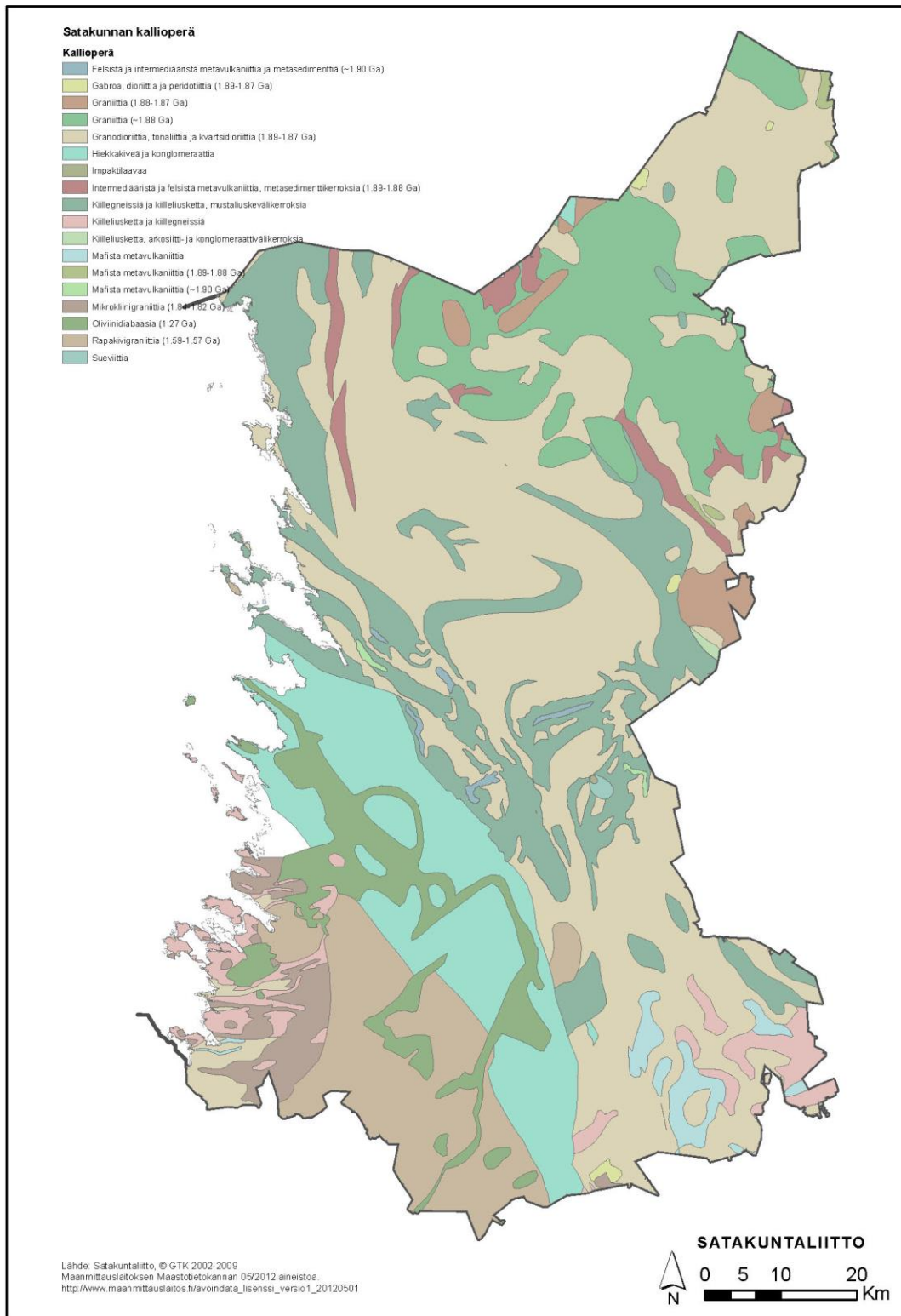
Satakunnan maankamaran erityispiirteitä ovat rikkonainen peruskallio, laaja hiekkakivialue, Kokemäenjoen laakso ja laaja suistoalue sekä maankohoaminen. Satakunnan kallioperä on pääosin graniittien, gneissien ja liuskeiden muodostamaa peruskalliota (Kuva 44). Satakunnan hiekkakivimuodostuma sijaitsee hautavaoamassa, johon lukuisat joet ovat kerrostaneet hiekkaa, soraa ja savea runsaat 1300 miljoonaa vuotta sitten. Ajan mittaan nämä kerrostumat iskostuivat punaisiksi hiekka- ja savikiviksi. Hiekkakivimuodostuma ulottuu Selkämereltä Reposaareen, Poriin, Luvialle ja Kokemäenjokea myötäillen Harjavaltaan, josta se kaartaa kohti Euraa ja Säkylää. Suurin yksittäinen hiekkakivipaljastuma sijaitsee Lammaistenkoskessa, Harjavallan voimalaitoksen alapuolella. Hiekkakivi on nimetty Satakunnan maakuntakiveksi. Oliivinidiabaasia esiintyy maakunnassa pääsääntöisesti vaihtelevan levyisenä vyöhykkeenä ja maaperästä nousevina juonteina Pyhäjärveltä luoteeseen Porin Kuuminaistenniemeen ja Eurajoen Luvialla sijaitsevaan Lankooriin sekä edelleen avomerelle. Oliivinidiabaasivyöhykkeellä on merkittävä vaikutus kasvillisuuden moninaisuuteen. Kokemäen Sääksjärven alue on syntynyt meteoriitin törmäyksessä noin 570 miljoonaa vuotta sitten.

Suurimmat sora- ja hiekkavaraesiintymät sijaitsevat Pohjois-Satakunnassa. Kaakkois-Satakunnassa suurimmat yksittäiset sora- ja hiekkasiintymät sijaitsevat Säkylänharjun-Virttaankankaan alueella.⁸³ Moreenia esiintyy eri puolella Satakuntaa erilaisina kasautumismuotoina (Kuva 45).

Maa-aineslain mukainen kallio- ja sora-aineksen ottamistoiminta on vuoden 2021 lupatietojen perusteella muuttunut vuoteen 2000 verrattuna siten, että kalliokiviaineksen ottomäärät ovat kaksinkertaistuneet ja vastaavasti soraa on maa-ainestenottolupien perusteella otettu lähes kaksi kertaa vähemmän. Vuonna 2021 otetun kalliokiviaineksen määrä oli noin 878 000 k-m³ ja otetun soran määrä noin 503 372 k-m³. Vastaavat ottomäärät vuodelta 2000 ovat 433 574 k-m³ ja 1 047 835 k-m³.⁸⁴

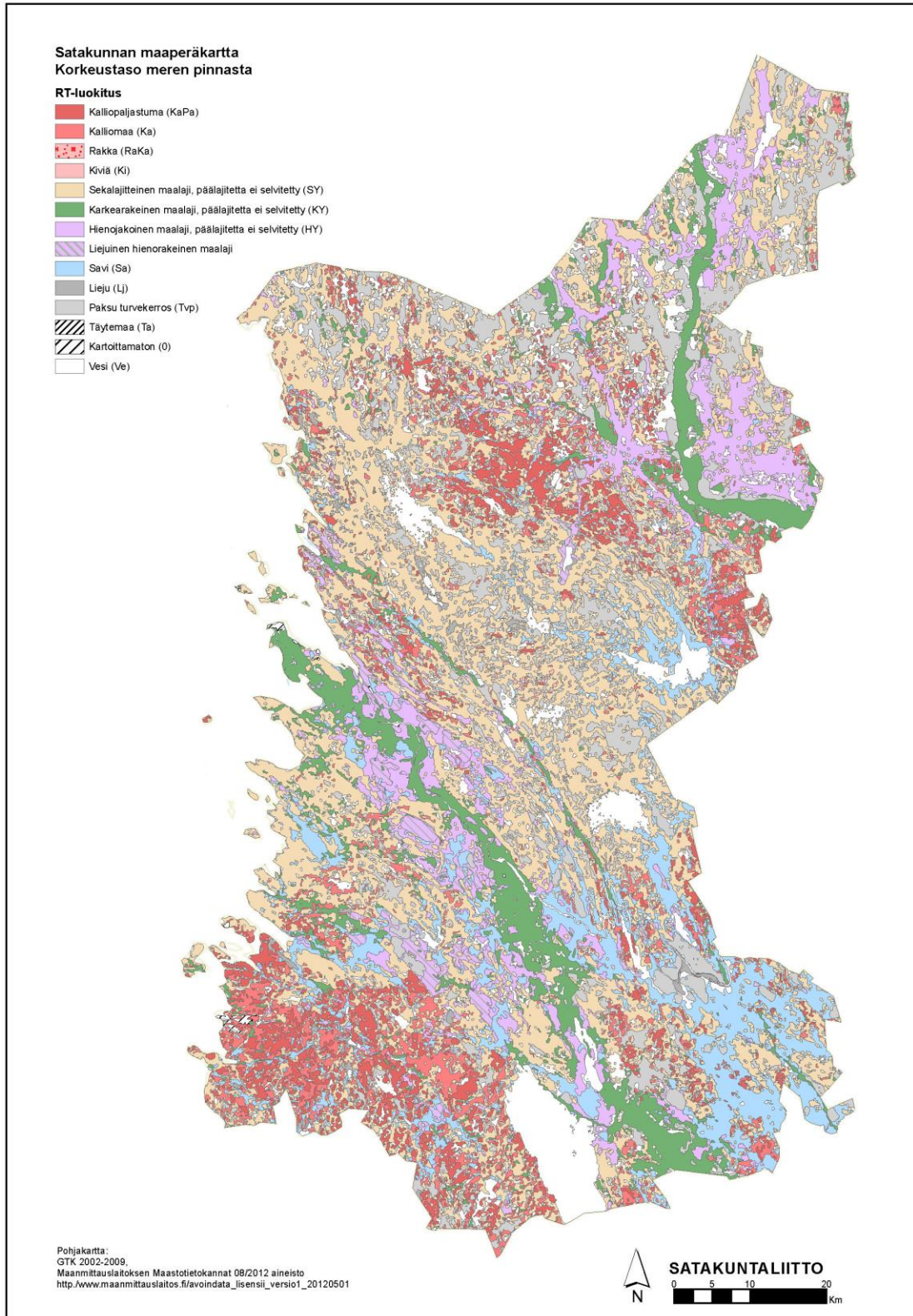
⁸³ Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI), Satakunnan loppuraportti, Satakuntaliitto 2003, Sarja A:267.

⁸⁴ Suomen Ympäristökeskuksen maa-ainesottoluvat – karttapalvelu: Maa-ainestenottoluvat ja kiviainesvarannot -karttapalvelu. Viitattu 3.2.2023.

Kuva 44. Kivilajien jakautuminen Satakunnassa. ⁸⁵

⁸⁵ Alatalo, J. & Sato-Ettala, A.: Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutujaon tarkistamiseksi. Katson maalaismaisemaa –hanke. Satakuntaliitto, sarja A:315. 2014, s. 31.

Kuva 45. Satakunnan maaperä. ⁸⁶

⁸⁶ Alatalo, J. & Sato-Ettala, A.: Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutujaon tarkistamiseksi. Katson maalaismaisemaa –hanke. Satakuntaliitto, sarja A:315. 2014.

Geologisen määritelmän mukaan (yli 20 ha:n suot) Satakunnassa on soita noin 80 000 hehtaaria. Suurin osa soita sijaitsee Satakunnan pohjoisosissa, erityisesti Suomenselän vedenjakajaseudulla. Kuten muuallakin Suomessa, on Satakunnan soita hyödynnetty 1900-luvulla maa- ja metsätaloudessa sekä turpeennostossa. Maanmittauslaitoksen ja Suomen ympäristökeskuksen tuottaman ojitustilanneaineiston mukaan yli 75 % Satakunnan soista on ojitettu. Suurimmat koskemattomat suokokonaisuudet ovat Puurijärven-Iso-suon kansallispuiston suoketjut sekä Siikaisten, Kankaanpään pohjoisosien (entisen Honkajoen kunnan alue) ja Karvian laajat suoalueet. Soistumiskehityksen hitauden takia niin maankohoamisrannikolla kuin vesistöjen umpeenkasvun tai metsämaan soistumisen kautta muodostuu soistumia, mutta ne ovat nykyajajuuressaan pienialaisia (keskimäärin alle 1 ha).⁸⁷

3.6 Satakunnan elinkeinorakenne

Satakunnan suurimmat toimialat ovat (31.12.2020) työpaikkamääriltään sosiaali- ja terveysala (20 %), teollisuus (18 %) sekä tukku- ja vähittäiskauppa (10 %). Sosiaali- ja terveysala (SOTE) nousi vuoden 2020 aikana suurimmaksi toimialaksi teollisuuden ohi. Kolmen suurimman toimialan yhteenlaskettu osuus maakunnan työpaikoista on 47 % (Kuva 46).

Teollisuuden osuus työpaikoista on valtakunnalliseen keskiarvoon nähden 1,5, mikä tarkoittaa paitsi sen suurta osuutta, myös mahdollista aluetaloudellista riskiä. Riskiä kuitenkin pienentää teollisuuden monipuolinen toimialarakenne. Teknologiateollisuuden osuus (kulkuneuvojen, koneiden ja laitteiden sekä elektroniikka- ja sähkötuotteiden valmistus, metallituotteiden valmistus, metallien jalostus) on korkein, 48 % valmistavan teollisuuden työpaikoista, mutta sen rakenne on monipuolinen. Metallien jalostus, metallituotteiden sekä koneiden ja laitteiden valmistus ovat vahvat teollisuudenalat, sillä niiden osuus on 88 % metallialojen työpaikoista. Etenkin koneiden ja laitteiden valmistuksessa on monimuotoista valmistustoimintaa. Elintarviketeollisuuden osuus on 17 %, metsäteollisuuden 10 %, ja kemianteollisuuden 7 % Satakunnan valmistavan teollisuuden työpaikoista. (31.12.2020).

Porin seutukunnassa suurimmat työllistäjät ovat SOTE (23 %), teollisuus (15 %) sekä tukku- ja vähittäiskauppa (11 %). Niiden osuus on 49 % alueen työpaikoista. Teollisuudessa suurimmat työllistäjät ovat teknologiateollisuus (osuus kaikista työpaikoista 8 % ja teollisuudesta 53 %, metallien jalostus, koneiden ja laitteiden sekä metallituotteiden valmistus vahvasti edustettuina), elintarviketeollisuus (osuus teollisuudesta 11 %) koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (7 %). Kemianteollisuuden osuus on supistunut vajaan 7 %:iin teollisuuden työpaikoista.

Rauman seutukunnassa ylivoimaisesti suurin toimiala on työpaikoilla tarkasteltuna teollisuus (24 %) SOTE on toisella sijalla (15 %) ja kolmanneksi sijoittuu tukku- ja vähittäiskauppa (8 %) Näiden kolmen suurimman toimialan osuus on hieman alle puolet alueen työpaikoista. Huomattavaa on teollisuuden kaksinkertainen osuus maan keskiarvoon verrattuna. Sen sijaan SOTE:n ja kaupan osuus jää alle maan keskitason. Erityispiirteinä energiatuotannon osuus on nelisen prosenttia ja sen osuus työpaikoista on lähes 7,5-kertainen maan keskiarvoon nähden. Rauman seutukunnassa teollisuuden suurimmat työllistäjät ovat:

- koneiden ja laitteiden valmistus (osuus teollisuuden työpaikoista 23 %)
- elintarviketeollisuus (osuus teollisuuden työpaikoista 22 %, noussut viime vuosina ohi metsäteollisuuden)
- metsäteollisuus (osuus teollisuuden työpaikoista 14 %),
- metallituotteiden valmistus (osuus teollisuuden työpaikoista 14 %)

⁸⁷ Ijäs, A. 2019: Satakunnan maakuntakaavan päivitys: Luonnon monimuotoisuus Satakunnan maakuntakaavassa ja maakunnallisen luontotiedon päivittäminen. Julkaisematon PowerPoint-esitys.

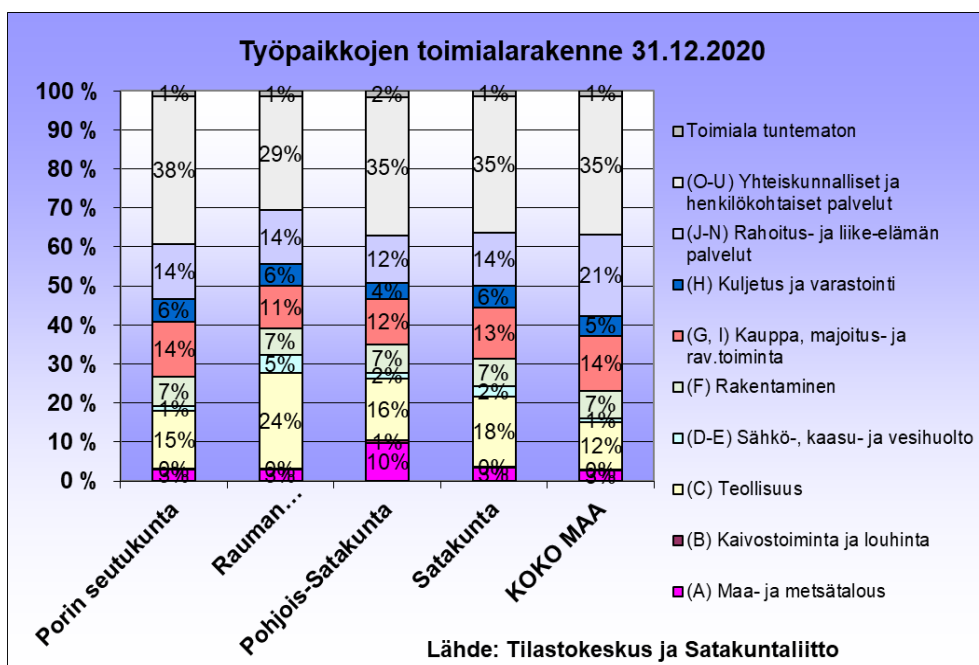
Muiden kulkuneuvojen valmistuksen eli käytännössä Rauman telakan työpaikkojen osuus teollisuudesta on kolmen prosenttia, mutta verkostomaisen toimintatapansa vuoksi meriteollisuuden työpaikkoja kirjautuu myös muille toimialoille.

Pohjois-Satakunnan seutukunnassa suurimmat toimialat ovat työpaikoilla tarkasteltuna teollisuus (16 %), SOTE (16 %) ja alkutuotanto (10 %). Niiden yhteenlaskettu osuus on 41 % alueen työpaikoista. Kaupan osuus (10 %) jää enää vain hieman alle alkutuotannon. Teollisuuden osuus kohoaa vajaan kolmanneksen maan keskiarvoa korkeammaksi, mutta SOTE (pl. sosiaalihuollon laitospalvelut) jää vähän alle. Alkutuotannon osuus on 3,7-kertainen maan keskiarvoon verrattuna. Teollisuudessa suurimmat työllistäjät ovat:

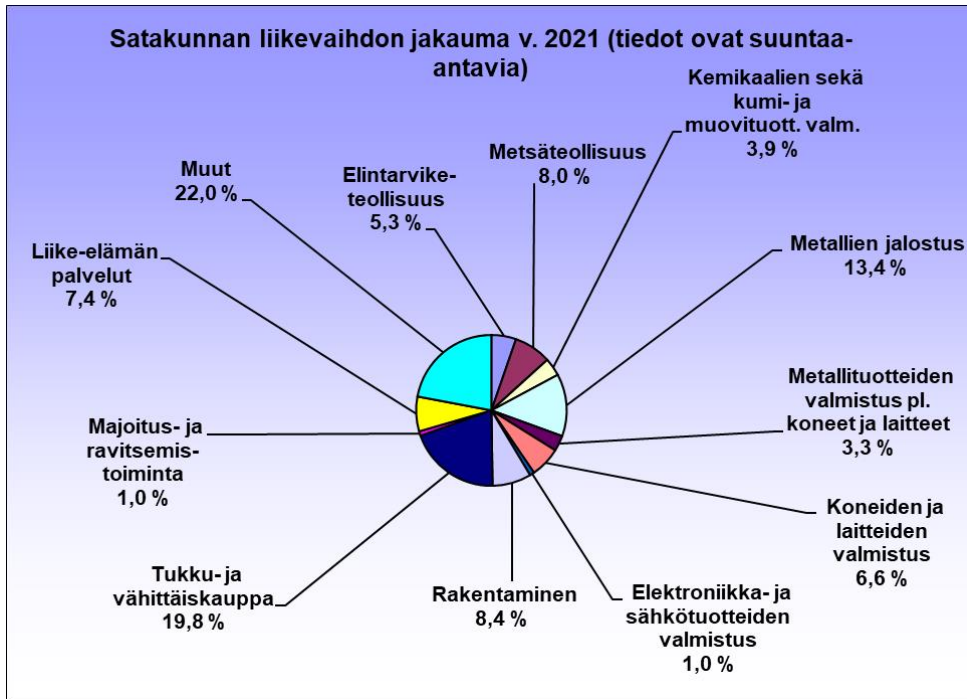
- elintarviketeollisuus (osuus teollisuudesta 21 %)
- metallituotteiden valmistus (osuus teollisuudesta 18 %)
- elektroniikka- ja sähkötuotteiden valmistus (osuus teollisuudesta 17 %). Kaikkien metallialojen (TOL 24-30) osuus teollisuuden työpaikoista on 45 %.

Aiemmin suhteellisen merkittävän tekstiili-, vaate-, nahka- ja kenkäteollisuuden valmistuksen osuus teollisuudesta on kutistunut runsaaseen viiteen prosenttiin viime vuosien aikana.

Satakunta on Suomen teollistuneimpia maakuntia, jonka ytimen muodostavat Kokemäenjokilaakson ja Rauman raskaan teollisuuden keskittymät. Pientä ja keskisuurta teollisuutta löytyy tasaisemmin ympäri Satakuntaa. Pohjois-Satakunta on metsätalousvaltainen alue, jossa myös turvetuotannolla on ollut merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Etelä-Satakunta ja Kokemäenjokilaakso ovat merkittävää maanviljelysalueita, jonka ympärille on kehittynyt Etelä-Satakuntaan myös merkittävää elintarviketeollisuutta (Kuva 47).

Kuva 46. Työpaikkojen toimialarakenne Satakunnassa.

Kuva 47. Satakunnan liikevaihdon jakauma. ⁸⁸ Sähkö-, kaas-, lämpö-, vesi-, viemäri- ja jätevesihuolto -toimialan arvonlisäys oli v. 2019 351 milj. € ja osuus korkeahko 5,1 % Satakunnan BKT:stä lähinnä ydinvoimatuotannon ansiosta. Osuus on myös selvästi suurempi kuin osuus työpaikoista, joka on 2,5 %.

3.6.1 Satakunnalle merkittäviä elinkeinoja ja niiden yleiskuvausta

Tämä osio täydentyy prosessin kuluessa ja mm. Elinkeinoelämän toimintaedellytykset Satakunnan maakunta-kaavassa 2050 -selvityksen valmistuttua.

3.6.2 Metsätalous

Täydentyy.

3.6.3 Maatalous

Täydentyy.

Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä oli Suomessa vuonna 2023 42 271kpl ja Satakunnassa 2584, joka vastaa 6% koko maan maatilojen määrästä. Tilojen keskimääräinen pinta-ala sekä Suomessa, että Satakunnassa oli vuonna 2023 54 hehtaaria. Erikoiskasvien viljely ja erityisesti avomaanvihannesten viljely on Satakunnalle tunnus-omaista: 80% Suomen pinaatista ja 74% punajuurista kasvatetaan Satakunnassa. Muita merkittäviä avomaan viljelykasveja ovat lanttu, palsternakka, tarhaherne, mukulaselleri, porkkana ja avomaankurkku sekä ruokateollisuusperuna. Satakunnassa on myös useita merkittäviä kasvihuoneviljelmiä.

Hiekkamaat sopivat hyvin erikoiskasvien viljelyyn ja Satakunnassa on perinteisesti ollut paljon sopimusviljelyä elin-tarvike-teollisuudelle. Suomen ainoa sokeritehdas sijaitsee Säköylässä ja Kokemäellä toimii peruna tärkkelys-tehdas. Erikoiskasvien viljelyyn liittyy paljon kuljetuksia, mikä asettaa haasteita niin tiestölle kuin kuljetuskapasiteetille. Viljely Satakunnassa on voimaperäistä, mikä selittää osaltaan Satakunnan suhteellisen alhaista luomutuotannon määrää. Vaikka Satakunnassa on paljon viljanviljelyä, maakunnassa on ollut suhteellisen vähän viljan

⁸⁸ Satakunnan liikevaihdon jakauma, Satakuntaliitto 2021.

elintarvikejalostusta. Maakunnan oma sika- ja siipikarjatalous käyttää paljon rehuviljaa ja lisäksi Raumalla on yksi Suomen suurimpia viljan vientisatamia.

3.6.4 Kalastus

Täydentyy.

3.7 Maisema, luonnonarvot ja kulttuuriperintö

3.7.1 Geologiset luontoarvot

Maa- ja kallioperän geologiset tekijät vaikuttavat maanpinnanmuotoihin, kasvillisuuteen, eliöstöön ja yleensäkin luonnon monimuotoisuuteen ja maisemaan. Korkeat kalliot ja harjut erottuvat näkyvinä muotoina muuten pinnanmuodoiltaan tasaisessa Satakunnassa.

Moreenia esiintyy eri puolella Satakuntaa erilaisina kasautumismuotoina. Moreenimuodostumat ovat pääosin moreenista koostuvia kumpuja ja seläniteitä, jotka ovat keskimäärin 5–25 metriä korkeita ja erottuvat maanpinnan korkokuvassa itsenäisinä kohomuotoina. Moreenimuodostumat jaetaan selännemäisiin drumliineihin, kumpumoreeneihin ja reunamoreeneihin. Eteläisessä Satakunnassa sijaitsee Euran–Luvian reunamoreenikenttä ja keskisessä Satakunnassa Porin–Ahlaisten kumpumoreenikenttä. Porin–Ahlaisten kumpumoreenikentän erityispiirteenä on sen erityisen runsas pintalohkareisuus, jossa lohkaaret ovat läpimitaltaan useita metrejä. Kentän moreenimuodostumat ovat runsaslohkareisuuden takia erittäin vaikeakulkuisia.⁸⁹

Satakunnan merkittävimmät harjumuodostumat ovat Varsinais-Suomen puolella sijaitsevan Virttaakankaan alueelta alkava Säskylänharju, joka jatkuu pitkittäisharjuna Ytyeriin ja sieltä edelleen Selkämerelle sekä Hämeenkaan-Pohjankankaan harjumuodostuma. Hämeen kangas on osa Sisä-Suomen reunamuodostumaa. Harjuluonnon suojelemiseksi Suomessa laadittiin valtakunnallinen harjensuojeluohjelma vuonna 1984 ja tähän ohjelmaan kuuluvat Satakunnasta Säskylänharju, Järilän alue Kokemäellä, Hämeen kangas ja Pohjankangas-Nummikangas. Maakunnan lukuisat pohjavesialueet sijoittuvat harjuille ja niiden reunavyöhykkeille.

3.7.2 Kulttuuriympäristö

Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan ympäristöä, jonka ominaispiirteet ilmentävät kulttuurin vaihteita sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Kulttuuriympäristöön liittyy myös ihmisen suhde ympäristöönsä ennen ja nyt; sille annetut merkitykset, tulkinnat ja sen erilaiset nimeämiset. Tarkemmin kulttuuriympäristöä voidaan kuvata käsitteillä kulttuurimaisema ja rakennettu kulttuuriympäristö. Kulttuuriympäristöön kuuluvat myös muinaisjäännekohteet ja perinnebiotoopit.⁹⁰ Kulttuurimaisemista erottuu omanlaisenaan ihmisen ja luonnon pitkäaikaisen vuorovaikutuksen tuloksena muotonsa saanut maaseudun kulttuurimaisema sekä kaupunkimaisema, joka on syntynyt lähes yksinomaan ihmisen tekojen tuloksena.⁹¹

3.7.3 Satakunnan maiseman erityispiirteet

Satakunnan maisemarakenteeseen on keskeisesti vaikuttanut jääkausi ja maan kohoaminen. Satakunnan kallioperälle on ominaista syväkivilajit, jonka lisäksi hiekkakivi on toinen hallitseva kivilaji. Kallioperän luodekaakkois

⁸⁹ Ympäristöministeriö 2007. Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat. Suomen ympäristö 14, Alueidenkäytön osasto.

⁹⁰ [Kulttuuriympäristömme > Yleisiä käsitteitä \(kulttuuriymparistomme.fi\)](#) viitattu 30.1.2023.

⁹¹ Uusi-Seppä, N., (toim.) 2009: Satakunnan kulttuuriympäristöohjelma 2009–2015. Lounasi-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 7/2009. s. 9.

suuntainen ruhje- ja siirroslinja ilmenee parhaiten Kokemäenjokilaaksossa, joka on harjujen lisäksi toinen maakunnan varhaisen asutuksen alueita. Satakunnan maastomuodot ovat enimmäkseen loivat ja matalapiirteiset.⁹² Maiseman peruselementtejä Satakunnassa ovat pelto, metsä ja vesi, joista ensimmäinen näkyy hallitsevana maakunnan eteläisessä, toinen pohjoisessa osissa ja kolmas rannikon alueella. Jokilaaksot viljelyalueineen ja Selkämeri rikkonaisine saaristoineen ovat maakunnan maisemaa tunnusomaisesti kuvaavia tekijöitä, joiden lisäksi on mainittava Satakunnan pohjoisosissa esiintyvät laajat suoalueet.⁹³

Suomi on jaettu kymmeneen eri maisemamaakuntaan, jotka jakautuvat edelleen neljäänkymmeneen maisemaseutuun. Jako ilmentää kulttuurimaisemille ominaisia alueellisia piirteitä ja maisemien vaihtelevuutta. Läheisten seutujen väliset erot eivät ole jyrkkiä, sillä maisemien piirteet vaihtuvat yleensä vähittäin. Kaukaiset seudut ja maakunnat ovat sen sijaan maisemiltaan huomattavan erilaisia. Maisemamaakuntien jaon on laatinut ympäristöministeriön maisema-alue työryhmä vuonna 1992.⁹⁴

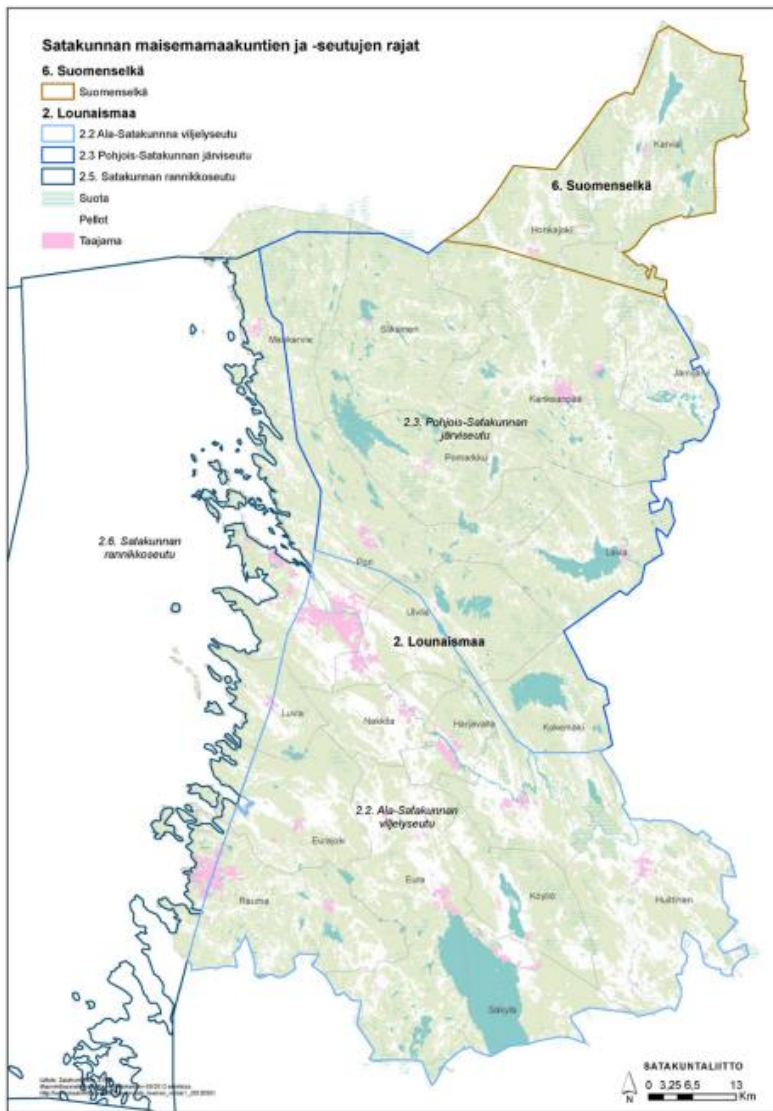
Maisemamaakuntajaossa esitetään, että kukin maakunta on luonnonpiirteiltään, maankäyttötavoiltaan ja kulttuurihistorialtaan yhtenäinen ja muista maisemamaakunnista selvästi erottuva. Eri alueille on määritelty maisemamaakuntajaon avulla tyypilliset maisemapiirteet. Maisemamaakunta- ja maisematyyppi- ja niihin liittyvät kuvaukset on tehty arvokkaiden maisema-alueiden etsimisen ja arvottamisen työkaluksi.⁹⁵

⁹² Alatalo, J. & Sato-Ettala, A. 2014: Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutu- jaon tarkistamiseksi. Katson maalaismaisemaa –hanke. Satakuntaliitto, sarja A:315. s.31.

⁹³ Seppälä, S., & Uusi-Seppä, N.: Satakunnan maiseman erityispiirteitä. Uusi-Seppä, N. (toim.) 2012: Satakunnan kulttuuriympäristöt eilen, tänään, huomenna. Satakunnan Museon julkaisuja 19/2012. s. 127.

⁹⁴ Suomen maisemamaakunnat ja -seudut. [Ympäristö > Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet](#) viitattu 1.3.2023.

⁹⁵ Maisema-alue työryhmän mietintö I 1993, 15.

Kuva 48. Satakunnan maisemamaakunta – ja maisemaseutujako 1992. ⁹⁶

Satakunta kuuluu Lounaismaan ja Suomenselän maakuntiin (Kuva 48). Lounaismaa on pääosiltaan alavaa, mutta eteläinen osa on kuitenkin korkeussuhteiltaan vaihtelevaa. Pohjoiseen päin mentäessä pinnanmuodot loivenevat ja Kokemäenjoen varsilla on suoranaista tasankoa. Rannikkoseudun saaristo on laajaa ja rikkonaista. Manteleen vesiluontoa edustavat erikokoiset joet ja järvet. Järviä on Lounaismaan alueella niukasti, pohjoisosassa niitä on kohtalaisesti. Järvet, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, eivät muodosta selvää leimaa kulttuurimaisemiin. Lounaismaa on hyvin vanhaa ja kehittyntä kulttuuri-Suomea. Viljelylle edullinen ilmasto, maaperä ja sijainti sekä hyvät liikenneyhteydet ovat luoneet edellytykset vauraalle ja tiiviille asutukselle osassa Lounaismaata. Pohjoisosassa on vähemmän vauraita syrjäkyliä ja yksittäisten asumuksia, joissa viljely on varsin vaatimatonta verrattaessa läntisempien osien kartanokulttuurialueeseen. ⁹⁷

Suomenselän maisemamaakunnan yhdistävänä tekijä pidetään sen karuutta ja sille välivyöhykkeenä olevaa luonteenomaista hajanaisuutta. Suomenselän eteläosan poikki kulkee harvakseltaan, ei niin selkeästi maastossa erottuvia pohjois-etelä suuntaisia harjuksoja. Poikkeus on Pohjankankaan harjumuodostumajakso. Harjut ovat

⁹⁶ Alatalo, J. & Sato-Ettala, A. 2014: Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutujaon tarkistamiseksi. Katson maalaismaisemaa –hanke. Satakuntaliitto, sarja A:315, s.54.

⁹⁷ Ympäristöministeriö 1993: Maisemanhoito. Maisema-alueryöryhmän mietintö I. Mietintö 66/1992, s. 20–21.

tarjonnot matkajille käyttökelpoisia kulkureittejä alueen poikki. Maakunnan savi- ja silttikerrostumat keskittyvät suurimpien, rannikolle suuntautuvien jokilaaksojen latvojen varsille. Samoille alueille ovat keskittyneet asutus ja maanviljely. Pienten ja muutaman suuren järven lisäksi alueella on paljon suolampareita, joiden välissä polveilee puroja ja latvajokia. Kylät ja kaupungit ovat alueella edelleen melko pieniä ja ne sijaitsevat usein laaksoissa ja vesistön tuntumassa tai jonkin selänteen rinteellä.⁹⁸

Valtakunnallista maisemamaakuntajakoa on tarkennettu määrittelemällä maakunnalliset maisematyypit. Lounaismaa on jaettu viiteen seutuun, joista Satakunta kuuluu kolmeen seutuun (Kuva 48). Satakunnan seudut ovat; Ala-Satakunnan viljelyseutu, Pohjois-Satakunnan järvisseutu ja Satakunnan rannikkoseutu. Suomenselkä muodostaa kokonaisuudessaan yhtenäisen maisema-alueen.⁹⁹

Ala-Satakunnan viljelyseutu on perusluonteeltaan vaurasta aluetta, joka on maastonmuodoiltaan hyvin tasaista. Suurimmat vesistöt seudulla ovat lounaisreunassa oleva Pyhäjärvi ja seudun poikki viljavien tasankojen läpi virtaava Kokemäenjoki. Toinen suuri seudun poikki kulkeva maaston muoto on Säkylänharju-Kokemäenjokilaakson-Yyterin mittava harjumuodostuma. Viljelymaisemat ja pääosa asutuksesta sijoittuvat yleensä viljaville savikkoalueille, jotka levittäytyvät Kokemäenjokilaaksoissa laajoina tasankoina. Taajamien ulkopuolinen asutus on pääosin nauhamaisesti, mutta melko väljästi ryhmittäytynt.¹⁰⁰ Lisäksi ehdotuksessa¹⁰¹ uudeksi maisemamaakunta- ja maisemaseutujaoksi on tunnistettu omana maisemaseutuna Etelä-Satakunnan kankareseudun, joka sijoittuu Rauman rannikkoalueelta Pyhäjärvelle asti. Ala-Satakunnan viljelyseudusta sitä erottaa maiseman pienipiirteisyys ja vaihtelevuus sekä mosaiikkimaisesti lomittain sijoittuvat metsäiset moreeni- ja kallioalueet sekä niiden välissä olevat suhteellisen pienet ja hajanaiset peltoalueet.

Omaksi alueekseen erotettu Satakunnan rannikkoseutu eroaa muusta Suomen rannikkoseuduista koska saaristovyöhyke kapenee selvästi ja luonto muuttuu karuksi lounaisaaristosta pohjoiseen mentäessä. Maisema on alavaa ja pienipiirteisyys on maaperän monipuolisuuden seuraus. Rannikolla on pitkiä, suojaisia ja ruovikkoisia lahtia, jotka maatuivat maan vähitellen noustessa. Saariston asutus on niukkaa ja kylä ei juuri ole, vain rannikon lahdissa on kalastajakylä.¹⁰²

Pohjois-Satakunnan järvisseudulla lounaismaa vaihtuu kohti Suomenselän karuja vedenjakaja-alueita. Maaperä ja pinnanmuodot ovat melko vaihtelevia ja soiden määrä on selvästi suurempi tällä seudulla kuin muualla Lounaismaassa. Seudun yleisilme on metsäinen, jota elävöittävät monet järvet. Pohjois-Satakunnan järvisseudun ja Suomenselän maisemaraja kulkee Hämeenkaan ja Pohjankankaan harjumuodostumajakson mukaisesti. Alueella on vähän maanviljelyyn sopivia savikoita. Alueella on siten metsätalouteen liittyvillä elinkeinoilla suuri merkitys. Peltoalaa on niukasti ja pellot ovat pieniä, jotka toistuvat melko taajaan kumpuilevassa maisemassa. Asutus on sijoittunut pääasiassa pienten jokien laaksojen tuntumaan.¹⁰³

Rakennettu kulttuuriympäristö

⁹⁸ Ympäristöministeriö 1993: Maisemanhoito. Maisema-alueityöryhmän mietintö I. Mietintö 66/1992, s. 31.

⁹⁹ Ympäristöministeriö 1993: Maisemanhoito. Maisema-alueityöryhmän mietintö I. Mietintö 66/1992, s. 16.

¹⁰⁰ Alatalo, J. & Sato-Ettala, A. 2014: Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutujaon tarkistamiseksi. Katson maalaismaisemaa –hanke. Satakuntaliitto, sarja A:315, s.59.

¹⁰¹ Alatalo, J. & Sato-Ettala, A. 2014: Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutujaon tarkistamiseksi. Katson maalaismaisemaa –hanke. Satakuntaliitto, sarja A:315, s.61.

¹⁰² Alatalo, J. & Sato-Ettala, A. 2014: Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutujaon tarkistamiseksi. Katson maalaismaisemaa –hanke. Satakuntaliitto, sarja A:315, s. 63.

¹⁰³ Alatalo, J. & Sato-Ettala, A. 2014: Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutujaon tarkistamiseksi. Katson maalaismaisemaa -hanke. Satakuntaliitto, sarja A:315, s. 61.

Satakunnassa on ajallisesti monikerroksinen kulttuuriympäristö esihistoriallisen ajan muinaisjäänöksistä modernin arkkitehtuurin merkkiteoksiin. Satakunnan alueen asutus on saanut alkunsa varhaisella kivikaudella ja monet Kokemäenjokilaakson pelloista ovat olleet viljelyksessä rautakaudelta alkaen. Keskiajalla viljelyalueiden ympärille alkoi muodostua ryhmä- ja rivikyliä. Varhaiskeskiajalla asutus sijaitsi Kokemäenjoen varrella seuraten maakoitoamisesta vapautuvia alueita. Myöhäiskeskiajalla asutus laajeni myös Pohjois-Satakunnan eräalueille. Satakunnan maakunta on yksi Suomen keskiaikaisten linnaläänien mukaan määritellyistä historiallisista maakunnista, jossa oli jo keskiajalla kaksi kaupunkia. Ulvila oli Satakunnan ensimmäinen kaupunki, joka sai kaupunkioikeudet vuonna 1365. Maankokoamisen myötä Kokemäenjoen suisto oli siirtynyt kauemmas merelle ja vuonna 1558 kaupunki siirrettiin nykyisen Porin paikkeille. Satakunnan toinen Suomen keskiaikaisiin kaupunkeihin lukeutuva Rauma sai kaupunkioikeudet vuonna 1442. Rauman Pyhän Ristin kirkko on säilynyt keskiajalta lähtien ja kaupungin asemakaavassa on edelleen nähtävissä keskiaikaisen kaupungin piirteitä. Unescon maailmanperintöluetteloon vuonna 1991 hyväksytty Vanhan Rauman rakennuskanta on pääosin peräisin 1800-luvulta. Isojako vaikutti merkittävästi 1700-luvulla yhtenäisiin ryhmäkyliin, Satakunnassa on kuitenkin säilynyt muutamia yhtenäisiä pieniä kyliä kuten Ulvilan Suosmeri, Merikarvian Alakylä, Euran Korvenkylä ja Luvian Lemlahti. Porin Ahlaisissa, Pomarkussa ja Euran Panelian suurkylässä on vielä nähtävissä vanha kirkonkylän rakenne ja perinteistä rakennuskantaa.¹⁰⁴

Satakuntalainen kulttuuriympäristö muodostuu valtakunnallisesti katsottuna hyvin säilyneestä talonpoikaisesta rakennuskulttuurista, muutamien kirkonkylien ehyenä säilyneistä miljöistä, monimuotoisista teollisuusympäristöistä, saariston ja rannikon kalastajailoista, rannikon ja Kokemäenjoen suiston huvila-asutuksesta, satama- ja laivanveistopaikoista sekä Vanhan Rauman alueesta ja Porin puutalokortteleista ja Etelärannan kivikortteleista. Jokilaaksojen avarat viljelymaisemat ja hyvin säilynyt talonpoikainen rakennusperintö kuuluvat Satakunnan kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin. Modernin arkkitehtuurin satakuntalaisiin parhaimmisiin kuuluvat Alvar Aallon suunnittelemat Villa Mairea ja Kauttuan Terassitalon rinnalla Kankaanpään Niinisalon ja Säskylän Huovrinteen varuskunta-alueet. Satakunnan rakennuskannan keski-ikä on Suomen vanhimpia, joten sotien jälkeisen ajan hyvinvointi-Suomen rakentamisen esimerkkejä on verrattain vähän. Uudemman arkkitehtuurin merkkiteoksiin kuuluu myös arkkitehtitoimisto Nurmela-Raimoranta-Tasan suunnittelema vuonna 1989 Porin ruutukaava-keskustan eteläpään nousut kauppakeskus BePOP.¹⁰⁵

Rakennustyypeittäin tarkasteltuna Satakunnan rakennusperintö on monipuolista. Köyliön kirkko on yksi harvoista Satakunnan 1700-luvulla rakennetuista ristikirkoista ja Kokemäen kirkko ainoa 1700-luvun kivikirkko. Edustavimpia 1700-luvun puukirkkoja ovat Euran Honkilahden ja Hinnerjoen kirkot, Eurajoen Irijanteen, Karvian, Porin Ahlaisten, Säskylän ja Rauman Lapin kirkot. Satakuntalaisia 1800-luvulla rakennettuja kirkkoja ovat Eurajoen, Kankaanpään, Merikarvian, Siikaisten Kokemäen Kouvatsan ja Keski-Porin kirkot.

Maaseudun kulttuurimaisemaan alkoi 1800-luvun lopulla nousta monia uusia rakennustyyppisiä kuten kansakouluja, osuusmeijereitä, sairaaloita, rautatieasemia, seurojentaloja ja työväentaloja. Kouluasetuksen jälkeen rakennettuja Satakunnan vanhimpia säilyneitä kouluja ovat Kokemäen Tulkkilan, Köyliön Yttilän, Euran kirkonkylän ja Siikaisten kansakoulut. Muita merkittäviä koulurakennuksia ovat Kokemäen maatalousoppilaitoksen päärakennus, Kankaanpään opiston päärakennus ja asuntola, Rauman seminaarinmäen rakennusten kokonaisuus, Rauman triviaalikoulu ja merikoulu, Porin koulukorttelin kokonaisuus, Porin suomalainen yhteislyseo ja Tyttöjen ammattikoulu. Satakunnan merkittävimpiä sairaalarakennuksia ja hoitolaitoksia ovat Porin kaupunginsairaala, Harjavallan mielisairaala ja Satalinnan sairaala, Rauman kuumesairaala, Merikarvian vanha sairaala, Noormarkun kunnalliskoti ja Euran toipilaskoti. Vilkaan yhdistyselämän myötä Satakuntaankin rakennettiin 1800-luvun lopulla monia työväen- ja seurantalaja, joista edelleen hyvin säilyneitä ovat mm. Nakkilan työväentalo Koti ja seurojentalo Karhula, Euran Kiukaisten seurojentalo, Euran Pirtti, Euran työväentalo Onnela, Luvian Tasala, Karvian

¹⁰⁴ Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, Selostus osa A, Satakuntaliitto, 2019, s. 43–45.

¹⁰⁵ Ibid.

nuorisoseurantalo Sampola. Myöhemmin seurantalojen ohella yleistyivät hotelliravintolat kuten Porin Hotelli Otava ja Mäntyluodon hotelli sekä Rauman seurahuone.¹⁰⁶

Satakunnalla on myös merkittävä teollisuushistoria, mikä näkyy edelleen kulttuurimaisemassa. Raudanjalostuksen historiasta muistuttavat Euran Kauttuan, Ulvilan Leineperin ja Porin Noormarkun ruukkimiljööt ovat nykyään matkailunähtävyyksiä. 1800-luvun lopulla kasvanut sahateollisuus on ollut Satakunnan keskeisin teollisuudenhaara, joista Porin Noormarkun Makkarakosken vesisaha on valtakunnallisestikin merkittävä sahateollisuuden muistomerkki. Huittisten Vampulan ja Köyliön Tuiskulan mylly ja saha ovat myös merkittäviä kokonaisuuksia. Porin Pihlavan saha on modernisoituna toiminnassa edelleen. Kaupunkien merkittäville teollisuuslaitoksilla oli vaikutus asutuskeskittymien kehittymiseen ja arkkitehtuuriltaan yhtenäisten työläisasuntoalueiden syntymisen myötä. Porissa Pihlavan teollisuusalueen kupeeseen syntyneet Kaunismäen virkailijatalot, Pihlavan huvila-alue ja työväen asuntoalueet sekä puistot. Porin kaupunkialueen erikoisuutena voidaan myös pitää Huvilajuovan laajaa työväestön kesäasutusta, joka on palstoitettu jo 1900-luvun alussa. Teollisuuslaitosten yhteyteen rakennetut monimuotoiset ja historiallisesti kerrokselliset asuinalueet ovat myös Raumalla merkittäviä kulttuurihistoriallisia kohteita kuten Rauma-Repolan entiset asuinalueet ja entisen Lönnströmin tehtaan lähialueet.¹⁰⁷

Rakennetut kulttuuriympäristöt ovat muodostuneet usein vanhojen kulkuväylien varsille. Varsinais-Suomen ja Satakunnan hallintokeskuksia, kaupunkeja ja kauppapaikkoja yhdistävä Huovintie oli osa keskiaikaista tieverkkoa. Huovintie alkoi Ulvilan kaupungista Kokemäenjoen suulta ja jatkui vesistöjä harjajaksoja seuraillen Nakkilan, Harjavallan, Kokemäen, Köyliön ja Säskylän kautta Varsinais-Suomen puolelle. Toinen keskiaikainen tielinjaus on Hämeenkaan-Kyrönkankaantie, joka on ollut aikanaan ainoa kesäaikaan kuljettavissa oleva reitti Satakunnasta ja Hämeestä Pohjanmaalle. Ikaalisten suunnasta Satakunnan puolella Jämijärvelle saapuvan ja sitten Kaanpään ja Karvian kautta Kauhajoelle kulkeneen tien varrelle perustettiin Kyrön Skanssina tunnettu pieni linna, joka myöhemmin toimi Karvian Kantti- nimisenä kestikievarina. Satakunnan rannikkoa myötäilevä valtakunnalliseksi matkailutiekse hyväksyty Pohjanlahden rantatie on keskiajalta periytyvä postitie, joka yhdisti toisiinsa Turun ja Korsholman linnahallinnon.¹⁰⁸

Satakunnassa on myös monia liikenteeseen liittyviä rakennushistoriallisia kohteita. Merenkulun rakennusperintöä parhaiten edustavat Santkarin pooki, Säpin majakka, Kallon majakka, Ryssäntorni, Kylmäpihlajan majakka sekä Ouran majakka. Arvokkaista silloista ovat mainitsemisen arvoisia Panelian kaksiaukkoinen kivisilta, Kokemäen Sonnilanjoen silta, Lapijoen silta, Lankosken kaksiaukkoinen kivisilta sekä Porin silta. Rautatieyhteyksien rakentaminen 1890-luvulla Tampereesta Poriin, Porista Mäntyluotoon sekä Peipohjan ja Rauman välille toi tullessaan asemamiljööt asuinrakennuksineen, makasiineineen ja vesitorneineen. Parhaiten säilyneitä esimerkkejä ovat Kokemäen Peipohjan asemamiljöö, Rauman aseman rakennukset sekä Porin uusi funktionalistisen kauden asemarakennus.

3.7.4 Muinaisjäännökset

Satakunnalla on rikas esihistoria. Asutuksen leviämistä on jääkauden päättymisen jälkeen ohjannut maaston suurmuodot kuten vesistöt, vesireitit, jokilaaksot ja harjujaksot. Ympäristön soveltumiseen asutukselle ovat vaikuttaneet maaperän laatu, ilmasto-olosuhteet ja paikallistopografia. Kaikilta esihistorian ajanjaksoilta tiedetään tällä hetkellä toistatuhatta muinaisjäännöskohdetta.¹⁰⁹

Satakunnassa vanhimmat merkit asutuksesta ovat löytyneet Loimi- ja Karvianjoen varsilta ja ne ajoittuvat mesoliittiselle kivikaudelle (8300-5000 eaa). Kampakeraamisen kulttuurivaiheen aikana (5000-3200 eaa.) ihmiset oli-

¹⁰⁶ Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, Selostus osa A, Satakuntaliitto, 2019, s. 43–45.

¹⁰⁷ Ibid.

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, Selostus osa A, Satakuntaliitto, 2019, s. 43.

vat sijoittuneet uusille veden alta paljastuneille alueille kuten Kokemäenjoen laajan suistoalueen ja kalaisten koskien tuntumaan, Kokemäen Pispalle ja Kraviojankankaalle ja hieman myöhemmin Harjavallan Hiittenharjun ja Lyytikänharjun asuinpaikoille. Nuorakeraaminen eli vasarakirveskulttuuri ajoittuu kivikauden jälkipuoliskolle (3200-2300 eaa.). Satakunta oli vasarakirveskulttuurin ydinaluetta siksi, että alueen kallioperästä löytyy kiviaseiden valmistukseen sopivaa diabaasia. Vasarakirvesajan asuinpaikat sijaitsivat usein laidunnukseen sopivien rantaniittyjen tuntumasta. Satakunnassa vasarakirveskulttuuria edustavia asuinpaikkoja tunnetaan Kokemäenjoen, Karviajjoen ja Loimijoen varsilta. Varsinainen kulttuurikeskus sijaitsi kuitenkin Pyhäjärven seudulla. Kiukaisten kulttuurina (2300-1500 eaa.) tunnettu kivikauden viimeinen vaihe on saanut nimensä Kiukaisten Paneliassa sijainneen Uotinmäen laajan löytöpaikan mukaan. Kiukaisten kulttuurin aikana maanviljely levisi Suomeen ja asutus alkoi vähitellen muuttua pysyvämmäksi. Kulttuuri levisi kapealle rantavyöhykkeelle ja sydänalueet sijaitsivat Kiukaisten, Harjavallan ja Nakkilan välisillä rajaseuduilla. Myös Eurajoen Irijanteella tunnetaan Kiukaisten kulttuurin asuinpaikkoja.¹¹⁰

Pronssikausi (1500-500 eaa.) näkyy satakuntalaisessa maisemassa esihistorian aikakausista parhaiten.

Pronssikaudella Keski- ja Etelä-Ruotsin yhteyksien vahvistuttua Satakunta liittyi skandinaavisen pronssikulttuurin piiriin. Tavaksi tuli haudata vainajat varsinkin alkuaikoina suuriin ja monumentaalisiin hautaröykkiöihin. Suomen suurimpana tunnettu pronssikaudelta peräisin oleva hautaröykkiö on Euran Paneliassa sijaitseva Kuninkaanhauda. Rauman Sammallahdenmäen hautaröykkiöalue valittiin Unescon maailmanperintökohteeksi vuonna 1999. Pronssikaudella asutus oli muuttunut pysyvämmäksi, ihmiset elivät metsästämyllä ja siinä rinnalla karjanhoidolla ja kaskiviljelyllä. Pronssikaudella Satakunnan rantaviiva eheytyi ja mm. Nakkilan eteläpuoliset savialueet syntyivät lahdenpohjukkaan. Parhaiten tutkittu pronssikautinen asuinpaikka sijaitseekin Nakkilan Rieskaronmäellä.¹¹¹

Rautakauden (500 eaa.-1150 jaa.) alussa Satakuntaan saapui uusia maahanmuuttajia Ruotsista ja Baltiasta. Rautakautisia hautalöytöjä on Satakunnassa runsaasti, mutta asuinpaikkoja tunnetaan vähän. Luultavimmin rautakautiset asuinpaikat sijaitsivat samoilla alueilla kuin keskiaikaiset kylät.¹¹²

3.8 Virkistykseen soveltuvat alueet

Selkämeri ja maankohoamisrannikko, Kokemäenjokilaakso, ympäristöstään erottuvat harjut, Pohjois-Satakunnan suot ja metsät sekä Etelä-Satakunnan viljelyaukeat muodostavat Satakunnan maiseman ja luonnon olennaiset piirteet ja lähtökohdat. Suuret järvet, kuten maakuntajärveksi nimetty Pyhäjärvi, sekä suuret joet (Kokemäenjoki, Karviajoki) elävöittävät näitä maisemia. Monimuotoiset luonto- ja kulttuuriympäristöt, Selkämeri sekä merialueen järvet ja joet ovat tärkeä osa Satakunnan monipuolisia virkistysmahdollisuuksia ja ne lisäävät maakunnan vetovoimaisuutta ja yleensäkin elinympäristön viihtyvyyttä (Kuva 3).

Metsähallituksen ylläpitämät kansallispuistot reitistöineen (Kauhaneva-Pohjankangas, Puurijärvi-Isosuo, Selkämeri ja pinta-alaltaan noin 30 hehtaarin kokoinen alue Lauhanvuoren kansallispuistoa), Lauhanvuori-Hämeen kangas UNESCO Global Geopark sekä Satakunnan suojelalueverkosto (luonnonsuojelualueet, Natura 2000 – verkosto) soveltuvin osin muodostavat tärkeän rungon Satakunnan luonnon virkistyskäytölle. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ohella kansallispuistot ja suojelalueverkosto ovat samalla Satakunnan luontomatkailun kärkikohteita ja merkittäviä ihmisen hyvinvoinnin lähteitä. Muita virkistyskäytön kannalta tärkeitä alueita ovat mm. UNESCO:n maailmanperintökohteet (Vanha Rauma, Sammallahdenmäki), maisema-alueet (mm. Yyterin maisemat) ja kulttuuriympäristöt (mm. ruukinpuistot) Satakunnan vesialueita unohtamatta sekä Porin kansallinen kaupunkipuisto sekä asutuskeskittymien lähetyvillä sijaitsevat virkistysalueet ja lähiluontokohteet.

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Ibid.

3.9 Ilmastomuutos ja luontokato

Satakunnassa on terveellinen ja viihtyisä elin- ja toimintaympäristö, yleisesti ottaen hyvä ilmanlaatu, riittävästi käyttökelpoista raakavettä sekä monipuolisia käyttömahdollisuuksia tarjoavat maa- ja vesialueet. Satakunnan monimuotoiset luonto ja kulttuuriympäristöt ovat keskeisiä maakunnan elinympäristön vetovoimaisuutta ja elinympäristön viihtyvyyttä lisääviä tekijöitä. Pellot ja metsät ovat hyväkasvuisia ja tuottavat raaka-ainetta maakunnan elintarvike- ja metsäteollisuudelle ja energiantuotantoon.

Ympäristön kannalta vaikeimmat ongelmat myös Satakunnassa liittyvät ilmastonmuutokseen, luonnon pirstoutumisen ja luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen, vesistöjen rehevöitymiskehityksen jatkumiseen sekä rakennusperinnön hoitoon liittyviin haasteisiin. Ilmastonmuutoksen vaikutukset tulevat näkymään erityisesti keskilämpötilan sekä vuorokauden ylimmän ja alimman lämpötilan huomattavana kohoamisena, pakkaspäivien, lumen ja roudan määrän huomattavana vähenemisenä, sään ja vesiolojen vaihteluina sekä ääri-ilmiöiden lisääntymisenä, mikä voi kasvattaa myös tulvavahinkoja tulevaisuudessa. Ympäristön kemikalisoituminen sekä paikallinen maaperän ja pohjavesien pilaantuminen ovat esimerkkejä muista ympäristöongelmista.

Ilmastonmuutoksen keskeisiksi merkittäviksi vaikutuksiksi merellä katsotaan vedenpinnan nousu ja rehevöityminen. Ennustetut lämpötilan nousu, lisääntyvät sateet ja mantereelta tulevat ravinnehuuhtoumat saattavat muuttaa lajiston elinolosuhteita merellä. Ilmastonmuutoksen vaikutukset Itämereen vaikuttavat myös rannikko- ja merialueen ihmistoimintaan kuten merenkulkuun, kalastukseen ja virkistyskäyttöön. Sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen voi johtaa myös ympäristöonnettomuuksien riskien kasvamiseen.

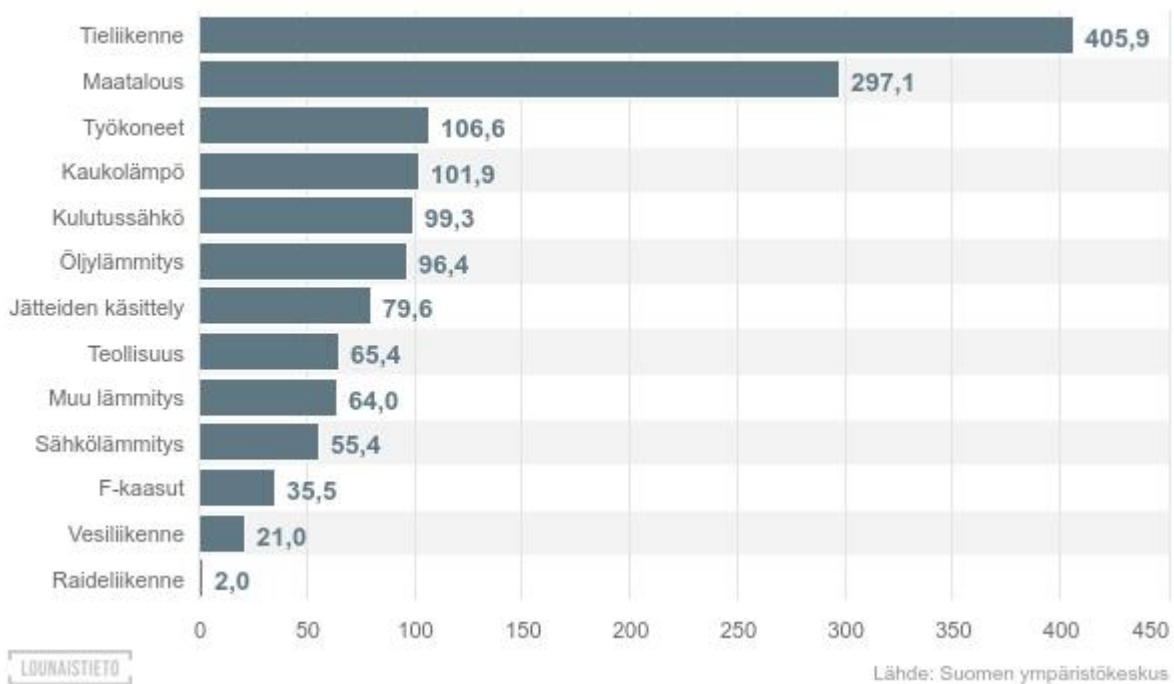
3.9.1 Ilmastomuutos

Satakunnan kasvihuonepäästöjen kehitys on ollut pitkään laskeva ja kokonaispäästöjä on saatu Hinku-laskennan mukaan vähennettyä 40 % vuosien 2007–2021 aikavälillä. Asukaskohtaiset päästöt ovat samassa ajassa vähentyneet 37 %. Hinku-laskennan mukaan eniten ilmastopäästöjä Satakunnassa aiheutuu tieliikenteestä, eri lämmitysmuodoista ja maataloudesta. Vähennys päästöissä johtuu muun muassa fossiilisten polttoaineiden osuuden vähentymisestä sekä biopolttoaineiden osuuden lisääntymisestä energiantuotannossa.

Taakanjakosektorin ja päästökaupan piiriin kuuluvien tahojen yhteenlasketut kokonaispäästöt vuosina 2007–2021 ovat alentuneet Satakunnassa 53 % ja per asukas 50 %. Vastaavasti koko Suomen osalta kokonaispäästöt ovat vähentyneet 41 % ja per asukas 43 % edellä mainitulla aikavälillä 2007–2021. Kokonaispäästöt sisältävät Suomen kasvihuonekaasuinventaarion päästöt lukuun ottamatta teollisuuden prosessipäästöjä, kotimaan lento-liikennettä, jäänmurtojia ja maankäyttösektoria. Hinku-laskennasta poiketen mukana ovat kaikki teollisuuden päästöt ja läpiajoliikenne (ei sisällä päästöhyvityksiä). Kulutussähkön kokonaispäästömäärässä on saatu vuosien aikana suuri vähennys. Myös teollisuuden sekä sähkö-, kauko- ja öljylämmityksen kokonaispäästöt ovat laskeutuneet huomattavasti.¹¹³

¹¹³ Suomen ympäristökeskus SYKE koordinoi Canemure - Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia sekä Hinku - Kohti hiilineutraalia kuntaa -verkostoja [Hiilineutraalisuomi](#) viitattu 4.4.2024.

Satakunnan ilmastopäästöt 2021 (CO₂-ekv., 1000 t)

Kuva 49. Satakunnan ilmastopäästöt sektoreittain vuonna 2021. ¹¹⁴

Satakunnassa on neljä Hinku-kuntaa, Pori, Rauma, Eurajoki ja Harjavalta, jotka ovat sitoutuneet vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Satakunnan kuntien ilmastotyötä edistää myös kunta-alan energiatehokkuussopimus, joka on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunta-alalla vuosina 2017–2025. Sopimukseen ovat Satakunnasta liittyneet Kankaanpää, Pori, Rauma, Säköylä, Harjavalta ja Satakunnan hyvinvointialue (syksy 2024). Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittyneet kunnat ja kuntayhtymät ovat sitoutuneet tavoittelemaan 7,5 % energiansäästötavoitetta 2025 vuoteen mennessä.

Satakunnassa on monipuolinen energiantuotannon keskittymä, jossa tuotetaan sähköä noin kolminkertaisesti maakunnan kulutukseen nähden ja noin 40 % koko Suomesta. Satakunta on maamme suurin sähköntuottaja. Maakunta tuottaa sähköä koko yhteiskunnan tarpeisiin sekä ydin- että uusiutuvien energialähteiden kautta. Satakunnan energiantuotannon vahvuutena nähdään myös mahdollisuudet hajautettuun energiantuotantoon.

Kiertotalous on yksi tärkeä osa ilmastotoimia ja tarjoaa keinoja hillitä myös muita globaaleja ongelmia, kuten luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä sekä luonnonvarojen ylikulutusta. Kiertotaloudessa tuotteet suunnitellaan siten, että ne ovat sellaisenaan tai materiaalina uudelleen käytettävissä ja kierrätettävissä, suositaan uusiutuvia luonnonvaroja, tuotteita korvataan palveluilla ja energia tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä. Toteutukseen kiertotalous vaatii merkittäviä muutoksia niin yhteiskunnallisella tasolla kuin yksityisten kansalaisten ja kuluttajien valinnoissakin. Satakunnassa toimii kiertotalouteen perustuvia yrityksiä ja kiertotalous on huomioitu alueen teollisuuspuistojen yritysten välisessä yhteydessä. Kiertotalous on Satakuntaan kehittyvän akkuklusterin toimintaperiaatteena. Yhteiskunnan siirtymistä kiertotalouteen voidaan vauhdittaa vapaaehtoisella Kiertotalouden strategisella green deal sitoumuksella, jonka toimintaperiaatteiden valmistelussa Satakuntaliitto on ollut mukana.

¹¹⁴ Lounais-Suomen alueellinen tietopalvelu: <https://www.lounaistieto.fi/tilastot/ymparisto/> viitattu 4.4.2024.

Ilmastonmuutos vaikuttaa Satakunnassa erityisesti lämpötilan, veden kiertokulun, lumi- ja jääolosuhteiden ja tuulisuuden muuttumiseen. Muutokset vaikuttavat suoraan luontoon, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnon-ilmioihin, maa- ja metsätalouden sekä monien elinkeinojen toimintaedellytyksiin, merenkulkuun ja tienpitoon sekä kulttuuriympäristöihin. Kulttuuriympäristöt ovat esimerkkejä kohteista, jotka ovat alttiita ilmastonmuutoksen aiheuttamille olosuhteiden muutoksille etenkin rakennetun ympäristön säilymisen osalta ¹¹⁵. Ennusteiden mukaan vuotuiset sademäärät lisääntyvät, sateet ovat entistä rankempia ja tulvia voi esiintyä lähes mihin vuodenaikaan hyvänsä sisävesillä, rannikkoalueilla ja taajamissa. Alueellisesti tulvat voivat olla hyvinkin paikallisia, mutta niiden vaikutukset voivat kohdistua suuriin ihmismääriin. Erityisesti taajama-alueilla on tärkeää varautua rankkasadetulviin. Suomen merkittävin tulvariskialue sijaitsee Porissa. ¹¹⁶

Pohjanlahden jääolosuhteita on seurattu viime vuosisadan alusta lähtien ja havaintojen mukaan jääolosuhteet vaihtelevat suuresti. Keskimääräisinä talvina jää on peittänyt koko Perämeren ja Selkämeren rannikkoalueet. Viimeisten vuosikymmenien aikana Pohjanlahden jääkenttä on havaintojen mukaan supistunut ja ohentunut. Ilmastonmuutoksen oletetaan vaikuttavan Pohjanlahdella muuta Itämeren enemmän.¹¹⁷ Jääpeitteisen alueen ja jään paksuuden pientyminen Selkämerellä vaikuttavat mm. ekosysteemien toimintaan ja helpottavat merenkulkua. Toisaalta satama-aleilla tulvariski voi nousta tuulisuuden, sateisuuden ja sään ääri-ilmiöiden lisääntymisen seurauksena.

3.9.2 Luontokato

Luontotyyppien uhanalaisuus arvioitiin Suomessa toista kertaa vuonna 2018.¹¹⁸ Vajaasta 400 luontotyyppistä noin puolet (48 %) arvioitiin uhanalaisiksi koko maassa. Etelä-Suomessa uhanalaisten luontotyyppien osuus (59 %) on selvästi suurempi kuin Pohjois-Suomessa (32 %). Kaikki perinnebiotoopit arviointiin uhanalaisiksi, ja niistä valtaosa jopa äärimmäisen uhanalaisiksi. Erittäin uhanalaisia (EN) ja vaarantuneita (VU) luontotyyppisiä on eniten soiden, metsien ja Itämeren rannikon luontotyyppiryhmässä. Tärkeimmiksi luontotyyppien uhanalaistumisen syiksi arvioitiin metsien uudistamis- ja hoitotoimet, ojitus, pellonraivaus sekä rakentaminen ja vesien rehevöityminen. Arvioinnissa esitettyjen toimenpide-ehdotuksien mukaan luontotyyppien suojelua, hoitoa ja ennallistamista on tehostettava, ja myös uusia keinoja kuten ekologisia kompensatioita on syytä kehittää. Ilmastonmuutos lisää entisestään luontotyyppien tilaa parantavien toimien käynnistämisen ja tehostamisen tarvetta, koska se vahvistaa monien uhkien, kuten rehevöitymisen haitallisia vaikutuksia.

Satakunnassa luonnonvarojen käyttö on ollut intensiivistä jo pitkään, joten useimpien Etelä-Suomessa uhanalaisten luontotyyppien voidaan arvioida olevan uhanalaisia myös Satakunnassa. Yhtenäisimpiä luonnonympäristöt ovat maakunnan pohjoisosissa, minne sijoittuu lukuisia ylimaakunnallisia Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita sekä Lauhanvuoren ja Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistot. Vanhoja metsiä (iältään yli 100-vuotiaita) on Satakunnassa vähän jäljellä, ja ne ovat pirstoutuneet pienialaisiksi kuvioiksi maakunnan eri osiin. Satakunnassa soiden ojitusaste on yli 75 % ja ojitus sekä turvetuotanto ovat vaikuttaneet suoluontotyyppien uhanalaistumiseen. Luonnontilaisilla soilla on suuri merkitys myös hiilivarastona ja tulvien tasaajina.

¹¹⁵ Karilas, A., Liljeström, E., Lohman, E., Nieminen, E., Nukki, H., Virolainen, E. & Voutilainen, E. (2023). Ilmastonmuutos ja kulttuuriympäristö Tunnistetut vaikutukset sekä hillinnän ja sopeutumisen edistäminen. Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:3.

¹¹⁶ Canemure Life-hanke / SAMK (2021). Satakunnan ilmasto- ja energiastrategia 2030. Satakunnan ammattikorkeakoulu Sarja B, Raportit 5/2021.

¹¹⁷ Tietolaatikat: tulevaisuuden Pohjanlahti - SmartSea (fmi.fi) [Tietolaatikat: tulevaisuuden Pohjanlahti - SmartSea \(fmi.fi\)](#) haettu 7.2.2023.

¹¹⁸ Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Uusin, viidennen kerran tehty, Suomen lajien uhanalaisuusarviointi julkaistiin vuoden 2019 alussa ¹¹⁹. Arvioinnin mukaan joka yhdeksäs Suomen kaikista arvioituista lajeista on uhanalainen. Uhanalaisia eliölajeja on kaikissa lajiryhmissä, suhteellisen eniten linnuissa ja sammalissa. Uhanalaisista lajeista suurin osa elää ensisijaisesti metsissä (noin 31 %) sekä perinneympäristöissä ja muissa ihmisen muuttamissa ympäristöissä (noin 24 %). Metsissä ja perinneympäristöissä elää kaiken kaikkiaan eniten lajeja, mikä osaltaan selittää uhanalaisten lajien suurta määrää. Suurin syy lajien uhanalaistumiseen on lajien elinympäristöjen väheneminen ja laadullinen heikkeneminen. Nämä edellä esitetyt uhanalaisuusarvioinnissa todetut tulokset ilmentävät uhanalaislajiston tilannetta myös Satakunnassa.

Uusin uhanalaisuusarviointi kattoi ensimmäistä kertaa lähes koko Suomen rannikolla esiintyvän levälajiston. Tämä ensimmäinen kattava arvio Suomen levien uhanalaisuudesta kertoi tietopuutteista, mutta myös levien uhanalaisuudesta. Uhanalaisuusarvio nosti esiin rehevöitymisestä kärsivät näkinpartaislevät ja kalliopohjien kookkaat punalevät ja ruskeat levät. Rehevöityneissä olosuhteissa vesi on sameaa ja valon määrä ja laatu muuttuvat, jolloin monivuotisten levien elintila kapenee kalliorannoilla ja matalissa merenlahdissa. Rehevöitymisen seurauksena kalliopinnoille kertyy orgaanista ainesta, joka estää levien kiinnittymisen. Tämän lisäksi nopeakasvuiset, usein yksivuotiset rihmalevät hyötyvät ravinnerikkaasta vedestä, runsastuvat ja valtaavat kasvupinnat nopeasti keväällä estäen hidaskasvuisten lajien leviämistä ja kasvua.

Luontotyyppejä ja lajeja koskevat uhanalaisuusarviointien tulokset ovat keskeinen tietopohja jatkotyölle, kun tarkastellaan mihin lajeihin, lajiryhmiin tai elinympäristöihin olisi jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta Suomen lajiston monimuotoisuus ja erityispiirteet voidaan säilyttää.

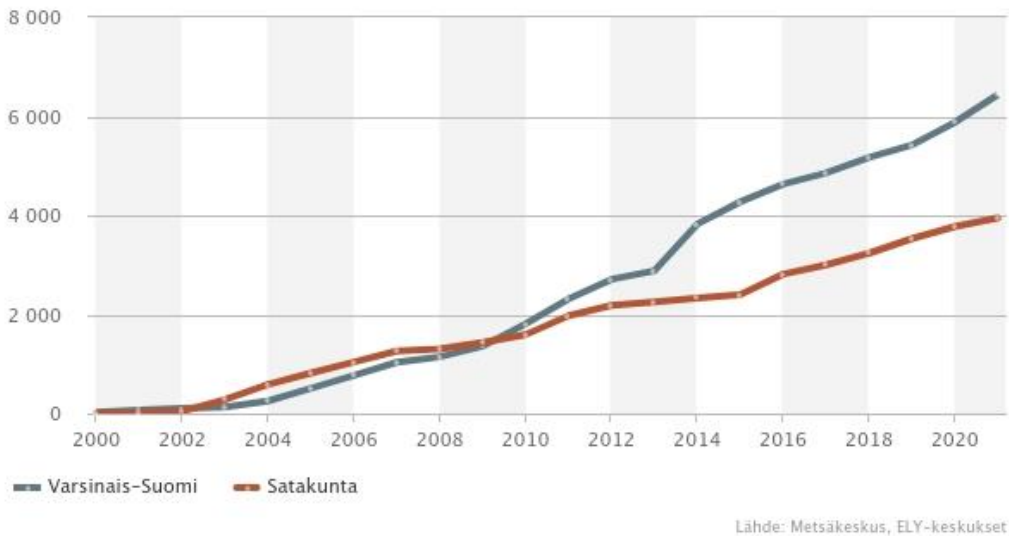
Ekologisen kestävyden kannalta Lounais-Suomen talousmetsien suurimmat rakenteelliset puutteet ovat laho-puun ja palaneen puun vähyyks sekä luonnontilaisen kaltaisten vanhojen metsien, pienvesien ja rehevien soiden vähäisyys. Kuollutta puuta on Satakunnassa keskimäärin 3,2 kuutiota hehtaarilla ja vastaavasti Varsinais-Suomessa 4,6 kuutiota hehtaarilla. Lounais-Suomen laajimmat luonnontilaisen kaltaiset metsät sijaitsevat nykyisin suojelualueilla. ¹²⁰

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014–2025 eli METSO-ohjelma tarjoaa maanomistajille mahdollisuuden vapaaehtoiseen suojeluun ja luonnonhoitoon (Kuva 50). Suojelu voi olla pysyvää tai määraikaista. Vapaaehtoisella suojelulla pyritään turvaamaan arvokkaimpien luontokohteiden säilyminen ja samalla metsänomistaja saa tuloja suojelusta. Maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuvan Helmi-elinympäristöohjelman 2021–2030 kautta puolestaan suojellaan ja ennallistetaan soita, kunnostetaan lintuvesiä ja kosteikkoja ranta-alueineen, hoidetaan perinnebiotooppeja ja metsäisiä elinympäristöjä sekä hoidetaan ja kunnostetaan ranta- ja vesiluontoa.

¹¹⁹ Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

¹²⁰ Metsäkeskus (2020). Lounais-Suomen metsäohjelma 2021–2025.

Vapaaehtoisesti suojeltu metsäala (ha)

Kuva 50. Satakunnassa vapaaehtoisesti suojellun metsäalan määrä (ha) vuonna 2021 oli lähes 4000 ha ja Varsinais-Suomessa lähes 6500 ha.¹²¹

3.10 Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaympäristö on viime vuosina ollut muutoksessa. Muutoksille ovat ominaisia muutoksen nopeus ja ennakoimattomuus. Toimintaympäristön muutoksilla on vaikutuksia Suomen sisäiseen kehitykseen ja turvallisuuteen.

Kokonaisturvallisuus Suomessa perustuu suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalliin, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Kokonaisturvallisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuviin uhkiin ja riskeihin on varauduttu.¹²² Elintärkeiksi toiminnoiksi on määritelty johtaminen, kansainvälinen ja EU-toiminta, puolustuskyky, sisäinen turvallisuus, talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus, väestön toimintakyky ja palvelut sekä henkinen kriisinkestävyys.¹²³

3.10.1 Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen

Elintärkeisiin toimintoihin lukeutuvan Suomen puolustuskyvyn ylläpitäminen ja kehittäminen on yhteiskunnan eri toimijoiden yhteistyötä. Puolustusvoimien tehtävänä on Suomen sotilaallinen puolustaminen, muiden viranomaisten tukeminen, osallistuminen aluevalvontaan ja kansainvälisen avun antamiseen sekä kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan.

Porin prikaatissa koulutetaan sodan ajan joukkojen lisäksi sotilaita vaativiin kriisinhallintatehtäviin ympäri maailman. Länsi-Suomen alueelle sijoittuvan Porin prikaatin Säkylän ja Niinisalon varuskunnat sijoittuvat Satakuntaan. Lisäksi Porin prikaatilla on kuusi harjoitusaluetta kahdeksan kunnan alueella Säkylässä, Huittisissa, Oripäässä,

¹²¹ Lounais-Suomen alueellinen tietopalvelu: <https://www.lounaistieto.fi/tilastot/ymparisto/> viitattu 10.2.2023.

¹²² Sanastokeskus TSK ry, Kokonaisturvallisuuden sanasto, Helsinki 2017, s. 87.

¹²³ Turvallisuuskomitea, Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, Valtioneuvoston periaatepäätös / 2.11.2017, s.98.

Harjavallassa, Kokemäellä, Eurassa, Pöytyällä ja Niinisalossa. Niinisalon varuskunnan lähimaastossa sijaitsee puolustusvoimien käytössä olevat Pohjankankaan ampuma-alue Kankaanpään ja Karvian alueella ja Hämeenkaan harjoitusalue Kankaanpään, Ikaalisten ja Jämijärven alueella. Pohjankankaan aluetta käyttävät Porin prikaatin lisäksi myös muut Länsi-Suomessa harjoittelevat joukot. Aluetta käyttää myös Koeampumalaitos. Alueella suoritetaan kovapanosammuntoja, joissa käytössä ovat jalkaväen eri aseet sekä tykistöaseet. Porin prikaatin joukot käyttävät Hämeenkaan harjoitusalueetta taistelukoulutukseen ja harjoitteluun lähes päivittäin. Eri tykistöaseilla harjoitellaan toimintaa, mutta ei suoriteta kovapanosammuntoja. Säskylän ja Huittisten alueelle sijoittuva Huovinrinteen ampuma- ja harjoitusalue on Porin prikaatin pääharjoitusalue. Harjoitusalueella käytetään jalkaväen aseiden lisäksi kranaatinheittämiä. Piikajärven harjoitusalue sijoittuu Harjavallan, Kokemäen ja Euran alueille. Alueella käytetään harjoitusampumatarvikkeita.¹²⁴

Suomen ilmavoimien käytössä oleva noin kolmen kilometrin pituinen Niinisalon maantietukikohta sijoittuu valtatielle 23 Kankaanpää-Parkano välille. Maantietukikohtaan liittyy Kankaanpään kaupungin ja Jämijärven kunnan alueille ulottuva 12 km:n suojavyöhyke, jolla on lentoesterajoituksia. Kantatielle 41 sijoittuvan Loimaan Virttaan maantietukikohdan suojavyöhyke ulottuu Satakuntaan Säskylän kunnan ja Huittisten kaupungin eteläosiin.¹²⁵

Puolustusvoimien ampumaratojen käyttöaste on nousemassa, joten myös muille kuin puolustusvoimien ampumaradoille on yhä suurempaa tarvetta.¹²⁶ Suomessa ampumaratoja hallinnoivat puolustusvoimien lisäksi pääasiassa metsästys- ja ampumaseurat, riistanhoito- ja erilaiset ratayhdistykset. Ampumaurheilun harrastajat on myös merkittävä ampumaratojen käyttäjätaho. Lisäksi poliisille, rajavartiolaitokselle ja turvallisuusviranomaisille sekä muille ammatissaan ampumataitoa tarvitseville ampumaradat ovat välttämättömiä.

Satakunnan ampumarataverkostoon kuuluu 37 ampumarataa, joista 33 on yhdistysten ylläpitämiä ampumaratoja ja 4 puolustusvoimien ylläpitämiä. Määrällisesti suurin osa Satakunnan ampumaradoista sijaitsee maakunnan eteläisellä puoliskolla, jossa myös suurin osa maakunnan väestöstä asuu. Myös laukausmääriltään suurimmat radat sijaitsevat maakunnan väkirikkaimmilla alueilla. Suurimmat laukausmäärät ovat Katinkurun ampumaradalla Porissa ja Kuivassuon ampumaurheilukeskuksessa Raumalla.¹²⁷

3.10.2 Sisäinen turvallisuus

Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan niitä yhteiskunnan tekijöitä ja ominaisuuksia, joiden vaikutuksesta ihmiset voivat nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman pelkoa ja turvattomuuden tunnetta, mikä johtuisi rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja niihin rinnastettavista kansallisista ja kansainvälisistä ilmiöistä.¹²⁸

Suomen rajojen valvonnalla ylläpidetään rajajärjestystä ja rajaturvallisuutta etenkin Schengen-alueen ulkorajalla. Maarajalla rajojen valvontaa toteutetaan partioimalla perinteisesti, mutta partioinnissa hyödynnetään myös Vartiolentolaivueen helikoptereita ja lentokoneita sekä muita kulkuvälineitä ja teknisiä valvontajärjestelmiä. Merirajalla valvonnan rungon muodostavat merivartioasemat tutka- ja kamerajärjestelmineen, jota täydennetään vartiolaivojen ja veneiden partioinnilla. Vartiolentolaivueen ilma-alukset partioivat myös merirajoilla säännöllisesti.

¹²⁴ Porin prikaatin maavoimien verkkosivut: <https://maavoimat.fi/porin-prikaati/tietoa-meista> viitattu 24.2.2023.

¹²⁵ Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, Selostus, osa A, Satakuntaliitto 2019, s. 188.

¹²⁶ Esa Pulkkinen ja Timo Tuurihalme, Valtioneuvoston selvitys eduskunnalle Suomen ampumaratojen tilanteesta VN/23649/2022, Puolustusministeriö, 21.12.2022, s. 14.

¹²⁷ Rintala, Veli-Matti ja Savola, Anne: Satakunnan ampumarataselvitys ja kehittämissuunnitelma, Satakuntaliitto 2021.

¹²⁸ Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta, Valtioneuvoston julkaisuja 2021:48 vn.f, s.48.

Merivartiosto vastaa toimialueellaan rajojen valvonnasta, rajatarkastuksista, meripelastuksesta ja ympäristöva-
hinkojen torjunnasta aavalla merellä. Länsi-Suomen merivartioston (LSMV) toimialue käsittää koko Suomen
rannikon ja sen talousvyöhykkeen alueen sekä Ahvenanmaan – Suomenlahtea lukuun ottamatta. Alueen rajan-
ylityspaikat ovat myös merivartioston toimialuetta.

Länsi-Suomen merivartioston esikunta ja merivartioston johto- ja meripelastuskeskus (MRCC Turku) sijaitsevat
Turun sataman läheisyydessä. Länsi-Suomen merivartiostolla on kymmenen merivartioasemaa ja kaksi vartiolai-
vaa: VL Uisko ja VL Tursas. Satakuntaan sijoittuu Porin ja Rauman merivartioasemat.¹²⁹

Pelastuslaitos huolehtii pelastustoiminnasta, väestön varoittamisesta, valvontatehtävistä oman alan ohjauksesta
ja neuvonnasta. Pelastuslaitos tunnistaa alueen onnettomuusriskejä, ehkäisee onnettomuuksia ja varautuu on-
nettomuuksiin. Pelastustoimen järjestäminen kuuluu hyvinvointialueiden lakisääteisiin tehtäviin. Satakunnan
hyvinvointialueen pelastuslaitoksella on pelastusasemat Harjavallassa, Huittisissa, Kankaanpäässä, Meri-Porissa,
Kanta-Porissa, Raumalla ja Ulvilassa. Lisäksi Satakunnan alueella toimii yhteensä 49 sopimuspalokuntaa.¹³⁰

Sisäisen turvallisuuden osalta myös suuronnettomuuksien riskien ennaltaehkäiseminen on Suomessa korkealla
tasolla. Suuronnettomuudella tarkoitetaan onnettomuutta, jota on menehtyneiden, loukkaantuneiden, ympäris-
töön tai omaisuuteen kohdistuneiden vahinkojen määrän taikka onnettomuuden laadun perusteella pidettävä
erityisen vakavana.

Suomessa on sähköntuotannossa neljä ydinvoimalaitosyksikköä, joista kaksi sijaitsee Eurajoen Olkiluodossa.
Viides ydinvoimalaitosyksikkö on käyttöönottoaiheessa Olkiluodossa. Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo ydintur-
vallisuutta. Valvonnan kohteina ovat ydinvoimalaitokset, ydinmateriaalit ja ydinjätteet. Vakavan säteilyvaarati-
lanteen todennäköisyyden arvioidaan olevan Suomessa pieni. Säteilytilannetta tarkkaillaan jatkuvasti koko
maassa säteilyturvakeskuksen, ilmatieteenlaitoksen ja puolustusvoimien havaintoasemilla. Pahimmassa tapauk-
sessa ydinvoimalaitosonnettomuus voi kuitenkin aiheuttaa vakavan säteilyvaaratilanteen. Säteilyonnettomuu-
den vaikutukset voivat ulottua laajalle alueelle tuulen mukana. Eurajoelle Olkiluotoon on rakenteilla myös käyte-
tyn polttoaineen kapselointi- ja loppusijoituspaikka. Toiminnan on tarkoitus alkaa vuoden 2025 alkuun menses-
sä.

Satakunnassa on useita vaarallisten kemikaalien laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavia eli
Seveso III -direktiivin mukaisia laitoksia erityisesti Harjavallassa, Kankaanpäässä, Porissa ja Raumalla.¹³¹ Tuotan-
tolaitoksiin liittyy kiinteästi myös vaarallisten aineiden kuljettaminen maanteitse, rautateitse ja aluskuljetuksin.
Vaarallisten aineiden kuljetusmäärät ovat kasvaneet viime vuosina erityisesti tiekuljetusten osalta, rautatiekulje-
tykset ovat vähentyneet ja aluskuljetusten määrä on pysynyt miltei samana.¹³² Tuotantolaitosten toimintaan,
kuljetuksiin ja tilapäiseen säilyttämiseen voi liittyä mahdollisuus onnettomuuksiin, joissa vaaralliset aineet ai-
heuttavat vakavaa haittaa ihmisille ja ympäristölle (luontokohteet, virkistysalueet, vesistöt, pohjavedet, infra-
struktuuri, muut tuotantolaitokset, kulttuurihistorialliset kohteet).¹³³

¹²⁹ <https://raja.fi/etusivu> viitattu 10.2.2023.

¹³⁰ <https://pelastustoimi.fi/satakunta> viitattu 10.2.2023.

¹³¹ Kemikaalilaitosten konsultointivyöhykkeet, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES), 1.7.2022.

¹³² Hanna Strömmer, Vaarallisten aineiden kuljetukset vuonna 2017, Traficom julkaisu 4/2019, s. 26.

¹³³ Opas, Tuotantolaitosten sijoittaminen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES), 2015, s. 48.

3.10.3 Huoltovarmuus

Huoltovarmuus on toimintaa, jonka tarkoituksena on turvata väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämätön tuotanto, palvelut ja infrastruktuuri vakavien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalta.¹³⁴

Huoltovarmuustyön tavoitteissa on keskeistä huomioida Suomen erityispiirteet kuten kylmä ilmasto, syrjäinen sijainti, riippuvuus merikuljetuksista, energiaintensiivisyys, pitkät kuljetusyhteydet ja riippuvuus ulkomaisista hyödykkeistä.

Ilmastonmuutoksen eteneminen ja sen myötä yleistyvät sään ääri-ilmiöt ja riskit ekosysteemeille ovat riskejä myös Suomen huoltovarmuudelle. Erityisen keskeisiä ilmastomuutokseen liittyviä kysymyksiä ovat energiamurros, sään-ääri-ilmiöiden vaikutukset infrastruktuurille kuten sähkön siirrolle sekä ilmatoriskit ruoantuotannolle ja metsätaloudelle.

Energiahuolto on muiden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen perusedellytys. Sähkön tai lämmön saannin häiriö voi vaarantaa kriittiset toiminnot ja väestön hyvinvoinnin. Suomessa energian tuotanto ja käyttö on maantieteellisesti hajautettua ja siirtoetäisyydet ovat pitkiä. Energiansiirtoverkot ovat usein suojaamattomia ja alttiita vaurioitumaan. Energiaomavaraisuuden lisääminen auttaa pääsemään irti tuontiriippuvuudesta ja parantaa energiasektorin huoltovarmuutta.¹³⁵

Satakunnassa tuotetaan ydinenergian lisäksi energiaa monipuolisesti uusiutuvista energialähteistä kolminkertaisesti maakunnan omaan kulutukseen nähden. Satakunnan energiahuolto on käsitelty Satakunnan nykytilaa kuvaavan osion kappaleessa 1.4.11 Energiahuolto.

Huoltovarmuuden kannalta on oleellista, että väestön riittävän ravinnon saatavuus, laatu ja turvallisuus turvataan kaikissa tilanteissa. Alkutuotanto (maa- ja puutarhatalous, kalatalous ja luonnontuotteet) ja elintarviketeollisuuden toiminta on väestön kannalta elintärkeää. Satakunnassa alkutuotanto on monipuolista ja elintarviketeollisuus valtakunnallista tasoa. Satakunnassa tuotetaan sokeria, kasviksia, viljeltyjä sieniä sekä siipikarjaa ja lihaa. Viljanviljely keskittyy Satakunnassa voimakkaasti Kokemäenjokilaaksoon, mutta myös muut jokilaaksot ovat merkittäviä viljelyalueita. Jokilaaksoissa pellot ovat hyvälaatuisia ja viljelyolot ovat suotuisat. Lisäksi entiset merenpohjat ovat viljavia peltoalueita. Myös intensiivinen kotieläintuotanto on voimakkaasti alueellisesti keskittynyttä. Neljäsosa koko Suomen broilerin- ja kalkkunalihan tuotannosta sijaitsee Satakunnassa. Karkeasti yleistäen voidaan todeta, että Satakunnan maidontuotanto on keskittynyt Pohjois-Satakuntaan, sianlihantuotanto Kaakkois-Satakuntaan ja siipikarjantuotanto Etelä-Satakuntaan. Satakunnan erityispiirteenä on myös vahva ammattikalastus sekä merellä että sisävesillä.¹³⁶

Vesihuolto luokitellaan huoltovarmuudessa myös elintärkeäksi toiminnoksi. Vesihuollolla turvataan puhtaan veden saatavuus ja jätevesien asianmukainen käsittely. Vesihuolto voidaan pitää välttämättömänä ihmisille, sosiaali- ja terveydenhuollon ja elintarviketuollisuuden toimivuudelle sekä teollisuuden toimintaedellytyksille. Myös jätehuollon toiminnan turvaaminen on ihmisten terveyden kannalta tärkeää sekä normaalioloissa että häiriötilanteissa. Satakunnan vesihuolto ja jätehuolto on käsitelty Satakunnan nykytilaa kuvaavan osion kappaleissa 1.4.10 Vesihuolto ja 1.4.11 Jätehuolto ja kiertotalous.

Suomen huoltovarmuuden takaamiseksi ensiarvoisia ovat tie- ja rautatiekuljetukset, meri- ja ilmakuljetukset sekä satamat. Kuljetusten ja sotilaallisen liikkuvuuden vaatiman infrastruktuurin rooli on merkittävä. Huoltovarmuuden kannalta merkittäviä yhteyksiä ovat Satakunnassa sisämaan yhteydet tie- ja rautatieverkon osalta

¹³⁴ Sanastokeskus TSK ry: Kokonaisturvallisuuden sanasto, Helsinki 2017, s. 87.

¹³⁵ Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko, Valtioneuvoston julkaisuja 2022:59: Valtioneuvosto, Helsinki 2022, s. 61.

¹³⁶ Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, Selostus, osa A, Satakuntaliitto 2019, s. 188.

Porin ja Rauman satamiin ja edelleen meriteitse muualle maailmalle. Satakunnan elinkeinorakenne edellyttää myös toimivaa alemman asteista tieverkkoa.

4 Maakuntakaavan tavoitteet

Satakunnan maakuntakaavan 2050 perustavoitteet on määritelty maankäyttö- ja rakennuslain yleisten alueiden käytön suunnittelun tavoitteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan sisältövaatimusten sekä valtakunnallisten ja maakunnallisten strategioiden, ohjelmien ja suunnitelmien pohjalta Satakunnan maakunnalliset olosuhteet ja erityistarpeet huomioiden. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet on esitetty kokonaisuudessaan erillisessä asiakirjassa. Asiakirja sisältää Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteiden lisäksi alustavan Satakunnan nykytilan kuvauksen ja lähtötietoja käsittävän osuuden.

4.1 Maakuntakaavan yleiset tavoitteet

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan keskeisenä lähtökohtana ovat voimassa olevat Satakunnan maakuntakaavat. Kaavojen kehittämistarpeita tarkastellaan suhteessa olosuhteissa, ympäristössä ja tietoperustassa esiin tulleisiin muutoksiin ja suunnittelun perustana olevien tavoitteiden, strategioiden ja suunnitelmien ja lainsäädännön muutoksiin sekä maakuntakaavan toteutumisen seurannan kautta esiin nousseisiin tarkistamistarpeisiin.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 perustavoitteet määritellään maankäyttö- ja rakennuslain yleisten alueiden käytön suunnittelun tavoitteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan sisältövaatimusten sekä valtakunnallisten ja maakunnallisten strategioiden, ohjelmien ja suunnitelmien pohjalta Satakunnan maakunnalliset olosuhteet ja erityistarpeet huomioiden (kuva x).

Satakunta-strategiassa on määritelty maakunnan tavoiteltu kehitys, jota pyritään konkretisoimaan Satakunnan maakuntakaavalla 2050. Satakunnan maakunnallisia strategioita, selvityksiä ja suunnitelmia on tarkasteltu tavoitteenä maakuntakaavan tavoitteiden näkökulmasta. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitevuosi on 2050 Satakunta-strategian maakuntasuunnitelman tavoitevuoden mukaisesti.

Laadittaessa Satakunnan maakuntakaavaa 2050 huomioidaan naapurimaakuntien voimassa olevat tai vireillä olevat maakuntakaavat ja yhteensovitetään maakuntien tavoitteita erityisesti koskien aluerakenteen ja liikenneverkon tavoitteita sekä ympäristöön liittyviä näkökulmia kuten vesistöalueet, maisema-alueet ja vihverkosto.

Kuva 51. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteiden muodostaminen.

4.2 Kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien tavoitteet

Maakunnan kehittämistarpeiden täsmentämiseksi Satakuntaliitto lähetti keväällä 2022 kunnille, viranomaisille ja sidosryhmille Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteita koskevan kyselyn. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoite-esityksissä tuotiin esille maakunnan elinvoimaisuuden ja sen edellytyksenä nähdyin hallitun ja toimivan yhdyskuntarakenteen turvaamisen keskeistä merkitystä. Tavoite-esityksissä haluttiin kiinnittää huomiota myös alueiden käytön kestävyden ja resurssitehokkuuden merkitykseen. Maakuntakaavan suunnittelutyöltä odotettiin kyselyn perusteella erilaisten käyttötarkoitusten huolellista ja tasapainottavaa yhteen sovittamista yhdyskuntien ominaispiirteisiin ja vahvuuksiin nojaten.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoite-esitysten yhteenvedona voidaan todeta maakunnan kehittämistarpeiden keskittyvän elinkeinoelämän tarpeisiin, vihreän siirtymän hankkeiden edistämiseen sekä energian tuotantoon ja sähkönsiirtoon. Keskeisinä maakuntakaavan tavoitteina pidettiin myös kestävä liikunnan edistämistä, virkistys- ja viherverkoston riittävyttä, luonnon monimuotoisuuden turvaamista, kulttuuriympäristön vaalimista sekä ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja sen vaikutuksiin varautumista. Tavoite-esityksissä nousi vahvasti esiin myös kansalliseen turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen liittyvät näkökulmat.

Tavoite-esitysten perustella laadituista tavoiteluonnoksista pyydettiin kunnilta, viranomaisilta ja sidosryhmiltä lausuntoja. Lausuntovaiheen jälkeen Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteita täydennettiin lausuntoihin annettujen vastineiden ja muiden täsmentyneiden tietojen perusteella.

4.3 Tavoitteet muodostavat yhdessä kokonaisuuden

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet on jaoteltu maankäyttö- ja rakennuslain maakuntakaavan sisältövaatimusten otsikoiden sekä tulevaisuuden muutostekijöistä keskeiseksi tunnistetun kahden muun teemakokonaisuuden mukaisesti. Laadittaessa Satakunnan maakuntakaavaa 2050 eri teemojen tavoitteet sovitetaan yhteen. Tavoitteet muodostavat yhdessä tavoitekokonaisuuden.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitekokonaisuuden keskiössä ovat YMPÄRISTÖ, IHMINEN, TULEVAISUUS. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteena on ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävä ja vetovoimainen Satakunta.

Satakunnan maakuntakaava 2050 YMPÄRISTÖ - IHMINEN - TULEVAISUUS

Ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävä ja vetovoimainen Satakunta

4.4 Maakuntakaavan sisällölliset tavoitteet

Satakunnan maakuntakaavan 2050 alueidenkäyttösuunnitelma on kuvattu maankäyttö- ja rakennuslaissa maakuntakaavalle asetettujen sisältövaatimusten mukaisessa järjestyksessä luvussa x. Sisältövaatimuskohtaisen suunnitelman kuvauksen alussa on koottuna sisältöön liittyvät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet ja kooste merkittävimmiksi arvioituista vaikutuksista.

5 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tausta-aineisto ja selvitykset

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinta perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti kaavan merkittävät vaikutukset arvioimaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin, jotta kaavan toteutumisen vaikutukset on voitu tarpeellisissa määrin tunnistaa, ennakoida ja ottaa huomioon kaavaa laadittaessa. Maakuntakaavaa laadittaessa on otettu huomioon maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaiset sisältövaatimukset ja niiden edellyttämät selvitykset siinä määrin kuin maakuntakaavan tarkkuustaso edellyttää.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmistelu pohjautuu monipuoliseen tietopohjaan. Maakuntakaavan keskeisenä lähtöaineistona maankäytöllisissä ratkaisuissa ovat lainvoimaiset Satakunnan maakuntakaava, Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 sekä niiden laadinnan pohjana olleet valmisteluvaiheen teemaraportit ja selvitykset.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoa on käsitelty teemoittain. Teemakokonaisuuksiin liittyvät lähtötiedot, tavoitteet ja selvitykset sekä teemaa koskevat kaavan muutos- ja kehittämistarpeet ja suunnitteluperiaatteet on yhdistetty valmisteluvaiheessa kutakin teemaa käsitteleväksi teemaraportiksi.

Satakunnan maakuntakaavaa 2050 varten on laadittu useita selvityksiä ja laadittu paikkatietoon perustuvia analyysejä. Kuntien kaavoitusta koskevia selvityksiä ja tietopohjaa hyödynnetään myös Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnassa. Maakuntakaavan laadinnassa hyödynnetään myös muuta maakunnan liiton, kuntien, valtionhallinnon ja tutkimuslaitosten ym. tuottamia selvityksiä ja tietoa.

5.1 Maakuntakaavan toteutuneisuuden arviointi

Voimassa olevien Satakunnan maakuntakaavojen toteutuneisuuden seuranta toteutetaan Satakuntaliitossa karttasovelluksen avulla. Sovellukseen sisältyy maakuntakaava-aineiston ohella paikkatietoaineistoa, laadittujen selvitysten aineistoja, aineistolinkkejä ja tekstejä, joiden avulla on mahdollista arvioida maakuntakaavoissa osoitettujen alueiden ja kohteiden nykytilaa ja kehitystä maakuntakaavan voimassaoloaikana.

Erillisessä sovelluksen liiteasiakirjassa käsitellään taajamatoimintojen alueiden (A), keskustatoimintojen alueiden (C), palvelujen alueiden (P), työpaikka-alueiden (TP), vähittäiskaupan suuryksikköjen alueiden (KM) ja teollisuus- ja varastotoimintojen alueiden (T, T1 ja T2) sekä palvelukylien (at) kehitystä väkiluvun, asumisen, työpaikkojen ja rakentamisen näkökulmasta.

5.2 Tietopohja ja paikkatietoaineistot

Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnittelussa on käytetty apuna erilaisia paikkatietoaineistoja ja paikkatietopalveluita. Satakuntaliitossa paikkatietoa käsitellään ja analysoidaan ArcGIS Pro -ohjelmistolla sekä verkkoselaimella käytettävällä ArcGIS Online -alustalla. Lisäksi käytössä on ollut erillisiä verkkoselaimella käytettäviä tietopalveluita.

Käytetyt paikkatiedot ovat pääosin avoimesti saatavia valtakunnallisia aineistoja, joiden tuottajina ovat Suomen ympäristökeskus, Väylävirasto, Geologian tutkimuskeskus, Luonnonvarakeskus, Metsäkeskus, Maanmittauslaitos ja Museovirasto. Paikkatietoaineistoja Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmistelua varten ovat tuottaneet lisäksi Puolustusvoimat, Fingrid, Gasgrid sekä Varsinais-Suomen ELY-keskus.

Avoimien paikkatietopalvelujen lisäksi Satakuntaliitolla on käytössä Suomen Lajitietokeskuksen ylläpitämä viiranomaisportaali, Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämä Rakennus- ja huoneistorekisteri sekä Suomen ympäristökeskuksen tuottama Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä (YKR) -aineisto. Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä sisältää keskeiset väestöön, asumiseen, työssäkäyntiin ja rakennuksiin liittyvät tilastoaineistot sijoitettuna 250 m x 250 m tilastoruutuihin. Paikkatietoaineistoja on tuotettu myös Satakuntaliiton omissa selvityksissä.

Satakuntaliitto on Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän Liiteri-tietopalvelun sopimuskäyttäjä. Tietopalvelu kokoaa laajasti yhteen eri tahojen tuottamaa rakennettua ympäristöä ja kaavoitusta koskevia tilasto- ja paikkatietoja. Palvelu toimii verkkoselaimella ja se mahdollistaa erilaiset karttatarkastelut ja analyysien teon.

5.3 Selvitykset

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maakuntakaavoituksessa selvityksillä varmistetaan maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset täyttävä ratkaisu. Selvityksiä laaditaan sillä tarkkuudella kuin maakuntakaavan tarkkuustaso vaatii. Selvitysten yksityiskohtaisuuteen vaikuttaa myös kaavanvaikutusten merkittävyys sekä kaavan ohjausvaikutus, joka riippuu kaavassa käytettävistä merkinnöistä ja määräyksistä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Satakunnan maakuntakaavaa 2050 varten on laadittu seuraavat selvitykset:

5.3.1 Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen suojelualueiden seurantaselvitys (2019)

Satakuntaliitto arvioi Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen luonnonsuojelualueiden (SL) ja suojelualueiden (S) tilaa vuonna 2019 valmistuneessa selvityksessä. Suojelualueiden tilan arviointi on osa maakuntakaavan toteutumisen seurantaa ja arvioinnissa keskityttiin Natura 2000 -verkoston ja suojeluohjelmien ulkopuolisiin alueisiin. Selvitystyö käsitti olemassa olevan aineiston läpikäynnin ja maastokäynnit. Maastokäynnit kohdennettiin alueisiin, joista ei ollut tuoretta tietoa ja jotka eivät olleet toteutuneet suojelualueina. Seurantaraportissa on kuvattu 122 Satakunnan maakuntakaavassa osoitettua luontokohdetta. Selvitys valmistui marraskuussa 2019.

5.3.2 Satakunnan viherrakenneselvitys (2021)

Satakunnan viherrakenneselvitys valmistui marraskuussa 2021. Viherrakenteella tarkoitetaan erilaisten luontoalueiden ja niiden välillä olevien yhteyksien muodostamaa verkostoa. Viherrakenne on yhdessä rakennetun ympäristön ja liikenneverkon kanssa osa yhdyskuntarakennetta. Valmistunut selvitystyö on osa maankäyttö- ja rakennuslain velvoittamaa maakunnallista suunnittelutyötä ja toimii Satakunnan kokonaismaakuntakaavan laadintaa koskevan suunnittelun tausta-aineistona. Viherrakenteen selvittäminen maakuntatasolla on yleispiirteistä ja siinä korostuvat yksittäisten lajien sijaan elinympäristöjen väliset yhteydet.

5.3.3 Satakunnan ampumarataseelvitys (2021)

Ampumaratalaki (763/2015) velvoittaa maakunnan liittoa laatimaan ja ylläpitämään maakunnallista ampumaratojen kehittämissuunnitelmaa. Satakunnan ampumarataverkoston kehittämissuunnitelma valmistui vuonna 2021. Suunnitelmaan sisältyy yksityiskohtainen selvitys maakunnan ampumaradoista, ja sen pohjalta on laadittu arvio ampumarataverkoston kattavuudesta ja riittävydestä. Suunnitelma sisältää myös kehittämissuosituksen ampumarataverkoston ja ampumaratojen käytön kehittämiseksi.

Satakuntaliitto ylläpitää ampumaratoja koskevia tietoja ja päivittää kehittämissuunnitelmaa tarpeen mukaan. Kehittämissuunnitelma toimii myös maakuntakaavan laadintaa koskevan suunnittelun tausta-aineistona.

Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma (2022)

Satakuntaliitossa käynnistettiin vuoden 2021 alussa liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys. Suunnitelma edistää osaltaan Satakunnan maakuntakaavan ja maakuntasuunnitelman toteutumista. Suunnitelman lähtökohtana

on maakunnan saavutettavuuden parantaminen siten, että Satakunnan kilpailukyky ja aluekehityksen edellytykset paranevat.

Liikennejärjestelmällä tarkoitetaan kaikkia liikennemuodot kattavasta henkilö- ja tavaraliikenteestä, niitä palvelevista liikenneverkosta, viestiyhteyksistä ja tiedoista sekä liikenteen palveluista annetussa laissa tarkoitetuista palveluista, liikennevälineistä ja liikennettä ohjaavista järjestelmistä muodostuvaa kokonaisuutta. Liikennejärjestelmäsuunnittelussa on eri tasoja, jotka ovat kaikki sidoksissa toisiinsa.

5.3.4 Satakunnan tuulivoimaselvitys (2022)

Satakuntaliitossa käynnistettiin vuonna 2021 tuulivoimaselvitys, jossa tavoitteena on arvioida Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 osoitettujen maakunnallisesti merkittävien tuulivoimaloiden alueiden toteutuneisuus ja päivitystarve ja tarkastella Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan merialuesuunnitelmassa 2030 Satakunnan merialueelle osoitettuja merituulivoimalle potentiaalisia alueita. Lähtökohtana ovat uuden teknologian tuulivoimalat, jotka ovat aiempaa tehokkaampia ja kookkaampia. Tavoitteena on, että selvitys antaa riittävästi tietoa Satakunnan maakuntakaavan 2050 pohjaksi.

Ympäristöministeriö on myöntänyt Satakuntaliiton hakemuksesta selvitystyötä varten valtionavustusta, joka on suunnattu tuulivoimarakentamisen edistämiseen. Avustuksella toteutetaan SataTuuli-hanke, jonka tavoitteena on tuottaa tietoa, ovatko Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 osoitetut tuulivoimatuotannon alueet (17 kpl) edelleen toteuttamiskelpoisia ja mitkä olisivat aikaisemmin suunniteltuja voimaloita selkeästi suurempien voimaloiden aiheuttamat vaikutukset lähialueen ihmisiin ja ympäristöön. Vaikutusten arvioinnissa ja vaikutusten havainnollistamisessa käytetään tuulivoimalan kokonaiskorkeutena 310 metriä. Lisäksi tehdään maisemavaikutuksiin keskittyvä selvitys ja Natura-arvioinnin tarveharkinta Suomen merialuesuunnitelmassa 2030 Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueella tunnistetuille merituulivoimalle potentiaalisille alueille.

5.3.5 Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (2023)

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadintaa varten vuosina 2022-2023 laaditussa inventoinnissa tarkistettiin maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen tiedot ja aluerajaukset sekä täydennettiin kohdeluettelo modernin rakennusperinnön osalta. Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi antaa alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin kattavan kuvan Satakunnan rakennetun ympäristön historiallisesta kehityksestä ja ominaispiirteistä.

Inventoinnin lähtökohtana on ollut vuosina 2004–2005 valmistunut Satakunnan rakennusperintö -inventointi, jonka ajantasaistaminen sisälsi lähtötietojen tarkastelun, maastotyövaiheen, arvottamisvaiheen sekä kunnille ja sidosryhmille tarkoitetun alustavien inventointitulosten kommentointivaiheen. Tarkastelussa pääpaino asetettiin maakuntatason mittakaavaan ja kohteiden maakunnalliseen merkittävyyteen. Lisäksi inventoinnissa keskityttiin yksinomaan rakennettuihin kulttuuriympäristöihin ja rajattiin maisemaan perustuvia alueita ja muinaisjäännökset aineiston ulkopuolelle. Inventointihankkeessa tarkistettiin kohteiden säilyneisyys ja kuvaustekstit. Arvoalueiden määrittelyssä ja kuvausteksteissä on huomioitu aiempaa vahvemmin hyvinvointivaltion rakentamista maakunnassa parhaiten ilmentävät yhtenäiset asuinalueet, koulurakennukset, virastotalot, kulttuuri- ja liikuntaympäristöt, terveydenhuollon ja yhdys-kuntahuollon rakentaminen sekä seurakuntien rakennusperintö.

5.3.6 Vihreän siirtymän hankkeet Satakunnan maakuntakaavassa 2050 -selvitys (2023)

Ympäristöministeriön avustuksella (Suomen kestävä kasvun ohjelma / NextGenerationEU -elpymis- ja palautumistukiväline) toteutetun selvitystyön tavoitteena on edistää vihreän siirtymän hankkeiden sijoittumista Satakuntaan selvittämällä maakuntakaavoitukselle syntyviä suunnittelutarpeita, yhteensovittamalla tarpeet valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan sisältövaatimusten kanssa sekä arvioimalla yleispiirteisesti vihreän siirtymän hankkeiden maakuntakaavatasoisen vaikutuksia ilmastomuutokseen, ympäristöön ja talouteen. Selvityksessä on käsitelty tarkemmin sähköverkon, vetyverkon, liikenteen suurteholatausasemien, aurinkovoiman sekä teollisuuden suunnittelutarpeita. Työssä myös tutkittiin, minkälaista kehitystä edellä mai-

nittuihin teknologioihin liittyy sekä minkälaisia hankkeita Satakunnassa on niitä koskien vireillä. Selvitys perustui laajaan yhteistyöhön Satakuntaliiton sidosryhmien kanssa hyödyntäen Satakuntaliiton koollekutsumaa Satakunnan aluesuunnittelun yhteistyöryhmää (Sata-alsu). Työn aikana haastateltiin keskeisimpiä sidosryhmiä, järjestettiin erillinen työpaja selvityksen aiheista sekä toteutettiin tarkentava kysely kunnille liittyen kuntien teollisuusalueiden kehitykseen ja sähköverkon tarpeisiin.

5.3.7 Satakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset -selvitys (vireillä)

Satakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä koskevan selvityksen tavoitteena on edistää elinkeinoelämän kehittämistä yhteensovittamalla maakunnalliset kehittämistarpeet valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan sisältövaatimusten kanssa.

Selvityksessä arvioidaan Satakunnan elinkeinoelämän kehitystavoitteita ja mitoitetaan aluevaraukset maakuntakaavan laadintaa varten (teollisuus- ja varastotoimintojen alueet, kaupan sijoittumisen alueet, työpaikka-alueet, taajamatoimintojen alueet) ja esitetään mitoituksen perusteet. Lisäksi selvityksessä arvioidaan maakuntakaavassa esitetyille elinkeinoelämän toimintaympäristölle kohdistuvia kehittämistarpeita ja vaatimuksia ja arvioidaan elinkeinoelämän sijoittumisalueiden ja toimintaympäristöjen laadullisia vaatimuksia maakuntakaavoituksen näkökulmasta. Työssä tehdään haastatteluja kuntien ja elinkeinoelämän edustajille ja järjestetään työpajatilaisuuksia.

Selvityksen laatimista varten on kutsuttu koolle ohjausryhmä, jossa on edustaja Satakunnan ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksista (alueiden käyttö) ja Satakunnan yrittäjistä, Rauman kauppakamarilta ja Satakunnan kauppakamarilta sekä kolme Satakunnan kuntien edustajaa. Lisäksi ohjausryhmässä on Satakuntaliiton aluekehityksen toimialan edustaja ja alueiden käytön toimialan edustajia. Sidoryhmätapaaminen järjestetään hyödyntämällä Satakuntaliiton koollekutsumaa Satakunnan aluesuunnittelun yhteistyöryhmää (Sata-alsu). Selvitys valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä.

5.3.8 Muut aiemmin laaditut selvitykset:

Kaupan palveluverkkoselvitys (2016) ja Satakunnan kaupanpalveluverkkoselvityksen päivitys (2017)

Satakunnan kaupan palveluverkko -selvitys ja Satakunnan kaupan palveluverkkoselvityksen päivitys vastaavat voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaista maakuntakaavan selvitystarvetta. Kaupan palveluverkkoselvitys antaa lähtötiedot ja perusteet maakuntakaavassa tehtäville kaupan sijaintia ja mitoitusta koskeville kaavaratkaisuille. Satakunnan kaupan palveluverkkoselvityksessä esitetään kaupan palveluverkon kehittämisen lähtökohdat (yleiset lähtökohdat, alue- ja yhdyskuntarakenteen keskeiset piirteet, vähittäiskaupan nykytila ja kehitysnäkymät) ja suositus vähittäiskaupan sijoittumisesta ja mitoituksesta maakuntakaavan kannalta riittävällä tarkkuudella perusteluineen sekä suosituksen mukaisen merkitykseltään seudullisen kaupan palveluverkon arviointi. Selvitys on laadittu olemassa oleviin selvityksiin ja suunnitelmiin, tilasto- ja rekisteritietoihin sekä paikkatietoanalyysiin perustuen.

Selvityksen yhteydessä on toteutettu kysely Satakunnan kuntien kaavoittajille. Kyselyllä selvitettiin tiedot kuntien nykyisistä vähittäiskaupan suuryksiköistä ja suurimmista kaupan yksiköistä, vireillä olevista kaupan hankkeista, voimassa olevien kaavojen liiketilavarouksista sekä potentiaalisista uusista vähittäiskaupan suuryksiköiden sijaintipaikoista. Selvityksen aikana järjestettiin sidosryhmille keskustelu- ja työpajatilaisuus. Kaupan palveluverkkoselvityksen laatimista ohjasi Satakuntaliiton liiton kutsuma ohjausryhmä. Selvitysluonnos lähetettiin kommentoiville kaikille Satakunnan kunnille ja ohjausryhmän jäsenille.

Bioenergia- ja puuterminaaliselvitys (2015)

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 bioenergiaa käsittelevän teeman taustaselvitykseksi Satakuntaliitto tilasi Manu Hollménilta Bioenergia- ja puuterminaaliselvityksen. Selvitys tehtiin keväällä 2015. Selvityksessä on koottu

yhteen Satakunnan alueella olevia bioenergian käsittelyyn soveltuvia alueita ja kuvattu niiden ominaisuuksia sekä tarkasteltu lyhyesti myös bioenergia- ja puuterminaalien vaikutuksia.

Selvitykseen on koottu perustiedot 47 terminaali-alueesta ja ne on esitetty selvityksen lopussa terminaalikortteissa. Jokaisen terminaalin kohdalla on kerrottu terminaalin tyyppi, alueen nykyinen käyttö, alueen omistus, kaava-tilanne ja pinta-ala. Lisäksi on mainittu etäisyys havumetsään, naapurialueiden maankäyttö, laajentumismahdollisuudet, etäisyys asutukseen, ympäristölliset riskit, liikenneyhteydet ja mahdollisuudet sähkö- ja vesiliittymään sekä sammutusveteen.

Rataverkon raakapuun kuormauspaikkaverkon tilanne- ja tulevaisuuskuva -selvityksen päivitys 2023

Rataverkon raakapuun kuormauspaikkaverkon tilanne- ja tulevaisuuskuva -selvitys valmistui toukokuussa 2022. Selvityksessä muodostettiin Väyläviraston, metsäsektoreiden toimijoiden ja rautatieliikennöitsijöiden yhteinen näkemys raakapuun kuormauspaikkaverkon ylläpidosta ja kehittämisestä seuraavan kymmenen vuoden aikajännteellä. Tilanne ja tulevaisuuskuva päivityksessä (v. 2023) on arvioitu puun tuonnissa ja kysynnässä Ukrainan kriisin puhjettu tapahtuneiden muutosten vaikutuksia selvityksen toimenpidesuosituksiin.

Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI). Satakunnan loppuraportti (2003)

Pohjavesien suojelun ja kiviainesten käytön välistä ristiriitaa aluesuunnittelun näkökulmasta selvitettiin Satakunnassa "Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen" (eli POSKI) -projektissa vuosina 1997-2000. Projektin tavoitteena oli turvata sekä geologisen luonnon ympäristöarvot, hyvälaatuinen pohjavesi yhdyskuntien vesihuoltoon, että laadukkaiden kiviainesten saanti yhdyskuntarakentamiseen. Alueet arvotettiin luonnon- ja maisema-arvojen sekä toisaalta vesi- ja kiviaineshuollon soveltuvuuden perusteella. Tutkimuksen tuloksena syntyi alueellinen yleissuunnitelma, jossa esitettiin ehdotukset maa-ainestenottoon soveltumattomista alueista, maa-ainestenottoon osittain soveltuvista alueista ja maa-ainestenottoon soveltuvista alueista. Projektin loppuraportti taustaselvityksineen toimi Satakunnan maakuntakaavan suunnittelun taustaselvityksenä.

Britschgi R., Ahonen I., Lammila J., Lähteenmäki P., Sahala L. ja Vuokko J. (2003). Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI). Satakunnan loppuraportti. Satakuntaliitto, Lounais-Suomen ympäristökeskus, Suomen ympäristökeskus, Ympäristöministeriö, Tiehallinto, Tiehallinnon Turun tiepiiri, Geologian tutkimuskeskus, Euroopan Unionin rakennerahasto.

Turvetuotantoa koskevat selvitykset

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 turvetuotantoa käsittelevän teeman taustaselvityksiksi tilattiin seuraavat selvitykset:

- Pöyry Finland Oy: Turvetuotannon nykytilan vesistövaikutukset, vaihe 1. 16X286434, 3.12.2015. Satakuntaliitto.
- Mikkilä, Elisa & Kirkkala, Teija: Turvetuotannon tarve Satakunnassa vuoteen 2035 mennessä, Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 taustaselvitys. Pyhäjärvi-instituutin julkaisuja, sarja B nro 31. Eura 2016.
- Pöyry Finland Oy: Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitettujen turvetuotantoalueiden vesistövaikutusten arviointi, vaihe 2., 101006333, 5.10.2017. Satakuntaliitto, turvetuotannon vesistövaikutukset.
- Ahlman Group Oy: Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 soiden kasvillisuus selvitys 2017. Raportteja 26/2017. Satakuntaliitto.

Arvokkaita geologisia muodostumia koskevat selvitykset

Satakunnan maakuntakaavan laadinnassa hyödynnettiin Satakunnan seutukaavan 5 ja aiempien seutukaavojen suunnittelun pohjaksi laadittuja Satakunnan geologisia arvoja koskevia selvityksiä. Lisäksi Satakunnan maakuntakaavan laadinnan suunnittelun tausta-aineistoina toimivat valtakunnallinen harjajensuojeluohjelma (Valtioneuvosto 1984) ja arvokkaita kallioalueita koskeva selvitys: Heikkinen R. & Husa J (1995). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. Vesi- ja ympäristöhallinto.

Satakunnan alueelta laaditut selvitykset:

- Satakunnan seutukaavaliitto (1988). Satakunnan maa-ainesselvitys, I osa, Harjualueiden maisemaluokitus.
- Satakunnan seutukaavaliitto (1990). Satakunnan harjututkimus 1987–1988. Valtakunnallinen harjututkimus, selvitysraportti 42/1990.
- Satakunnan seutukaavaliitto (1987). Satakunnan maa-ainesselvitys, II osa, Kallioalueiden maisemaluokitus ja louhintakohteet, Porin ja Rauman ympäristöt. Satakunnan seutukaavaliitto.
- Satakuntaliitto (1992). Satakunnan maa-ainesselvitys, III, Kallioalueiden maisemaluokitus. Satakuntaliitto.
- Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen arvokkaiden kallioalueiden (ge2) nykytilan inventointiaineisto (Rintala, V-M 2012)
- Rintala, Veli-Matti (2013). Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen arvokkaiden kallioalueiden (ge2) nykytilan inventointi – raportti. Satakuntaliitto.

5.4 Maakuntakaavamerkinnyt ja -määräykset

Satakunnan maakuntakaavan 2050 kaavakartta sekä kaavamerkinnyt ja -määräykset ovat maakuntakaavan oikeusvaikuttaisia asiakirjoja. Kaavakartalla esitetään kutakin teemaa koskeva ratkaisu maakuntakaavamerkinnyt, jotka ovat merkintöinä yleispiirteisiä ja täsmentyvät kuntien yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Kuntien kaavoitusta ohjataan maakuntakaavassa merkintöihin sisältyvillä määräyksillä.

Ympäristöministeriön asetus (311/2024) maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta astui voimaan 11.6.2024. Asetuksella kumottiin ympäristöministeriön kaavamerkinnytjä koskeva asetus (Ympäristöministeriö: A5 Ympäristöministeriön asetus maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä, 31.3.2003). Voimaan tulleen asetuksen 3 §:n mukaan kunta ja maakunnan liitto saavat yksittäisen kaavan laatimisen yhteydessä soveltaa aiempaa asetusta vuoden 2028 loppuun, jos ne laativat kaavaa noudattaen niitä maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä, jotka olivat voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 kaavamerkinnytjen ja määräysten lähtökohtia ovat olleet maankäyttö- ja rakennuslaissa määritellyt maakuntakaavan sisältövaatimukset. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaan maakuntakaavoissa käytetään kehittämisperiaatemerkinnytjä, alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevia merkintöjä sekä varsinaisia aluevaraus-, kohde- ja viivamerkinnytjä.

5.4.1 Kehittämisperiaatemerkinnyt

Kehittämisperiaatteita koskevilla merkinnöillä ja niihin liittyvillä määräyksillä osoitetaan alueita, jotka ovat merkittäviä maakunnan tavoitellun kehityksen kannalta ja siksi alueihin kohdistuu muussa suunnittelussa huomioon otettavia alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeita. Merkintätyyppi antaa mahdollisuuksia maakunnan alueiden käytön suunnittelun ja alueen muun kehittämisen yhteen niveltämiselle. Kehittämisperiaatteet voivat koskea maakunnan kehittämisen kannalta tärkeitä alueidenkäyttökysymyksiä, joihin liittyvät yksityiskohtaisemmat aluevaraustarpeet tai muut alueiden käyttöön liittyvät järjestelyt on tutkittava kuntatasolla tai muun toteuttavan suunnittelun yhteydessä. Kehittämisperiaatteisiin liittyvät kaavamääräykset koskevat siten lähes aina toteuttavaa suunnittelua.

5.4.2 Alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevat merkinnät

Maakuntakaavan osa-alueiden erityisominaisuudet voivat liittyä luonnon- tai kulttuuriympäristön, maiseman sekä luonnonvarojen erityisiin arvoihin. Erityisominaisuuksia voivat olla myös osa-alueiden alueidenkäyttöä erityisesti rajoittavat ominaisuudet, kuten melu- ja vaara-alueet tai suojavyöhykkeet. Merkintäryhmään kuuluvat myös rakentamisrajoitusalueen laajentamista tai poistamista koskevat merkinnät. Osa-alueiden erityisominaisuuksia osoittamaan voidaan käyttää rasteri- tai viivamerkinnytjä. Erityisominaisuuksia osoittavien merkintöjen alueella voi olla monenlaista alueidenkäyttöä. Jotkin erityisominaisuuksia osoittavat merkinnät viittaavat tarpeisiin, joiden toteutus tapahtuu erityislainsäädännön kautta. Tällöin osa-aluemerkinnän merkitys on ensisijaisesti

informatiivinen. Erityisominaisuuksia osoittavia merkintöjä voidaan käyttää muiden merkintöjen kanssa päällekkäisesti.

5.4.3 Aluevaraus-, kohde- ja viivamerkinnot

Maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita osoitetaan aluevarausmerkinnöillä. Aluevarausmerkinnät on laadittu maakuntakaavan mittakaavassa yleispiirteisinä merkintöinä. Aluevarauksiin rinnastettavia kohde-merkintöjä käytetään kaavan mittakaavaan nähden pienialaisia alueita osoitettaessa (alle 10 ha) tai kun aluevarauksen ulottuvuudella ei ole ylikunnallisen ohjaustarpeen tai maakuntakaavan muun sisällön kannalta merkitystä.

Aluevarauksia voidaan tavanomaisen aluevaraus suunnittelun tarpeiden lisäksi käyttää täsmentämään ja tarkentamaan kehittämisperiaatteita tai osa-alueiden erityisominaisuuksia. Aluevarausmerkinnöillä osoitetaan alueen pääasiallinen käyttötarkoitus. Aluevarausmerkinnät ovat toisensa poissulkevia siten, että samalla alueella ei voi samanaikaisesti olla voimassa kahta eri aluevarausmerkintää. Viivamerkinnoilla osoitetaan liikenneyhteyksiä, johtoja ja osa-alueita. Aluevarausmerkintöihin rinnasteiset viiva- ja kohde merkinnät ovat aluevarausmerkinnöistä poiketen kaavan muihin merkintöihin nähden päällekkäisiä.

5.4.4 Viivamerkinnot ja muut merkinnät

Aluevarauksiin rinnastettavia viivamerkintöjä käytetään osoittamaan sellaisia alueidenkäyttömuotoja, jotka kartalla ovat viivamaisia kuten tiet, rautatiet ja johtolinjat. Maakuntakaavan mittakaavasta johtuen viivamerkinnot tarkoittaman alueiden käytön tosiasiallinen leveys maastossa voi olla huomattavasti kapeampi kuin millaisena se piirtämisteknisistä syistä joudutaan kaavakartalla esittämään.

5.4.5 Kaavamääräykset

Maakuntakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan maakuntakaava- aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa. Lisäksi maakuntakaavassa voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä, jos jotakin aluetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava. Maakuntakaavamääräykset jaetaan kolmeen ryhmään: suunnittelumääräyksiin, rakentamismääräyksiin ja suojelumääräyksiin.

Suunnittelumääräyksellä ohjataan ensisijaisesti yksityiskohtaisempaa kaavoitusta ja muuta eri viranomaisten alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua. Suunnittelumääräyksillä voidaan antaa rajoituksia ja reunaehtoja sekä laventaa kaavamerkinnot mukaista tulkintaa. Suunnittelumääräykset voivat koskea myös alueen ympäristöarvojen säilyttämistä sekä haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista. Suunnittelumääräyksillä voidaan tarvittaessa ohjata yksityiskohtaisemman suunnittelun tai muun maakuntakaavaa toteuttavan toiminnan ajoitusta, mutta määräyksillä ei voida velvoittaa kuntaa tai muuta viranomaista maakuntakaavaa toteuttavan suunnittelun aloittamiseen. Suunnittelumääräysten merkitys perustuu MRL:n 32 §:ssä säädettyihin maakuntakaavan oikeusvaikutuksiin.

Maakuntakaavassa voidaan antaa myös rakentamismääräyksiä, jotka liittyvät maakuntakaavan rakentamisen ohjaamista koskeviin oikeusvaikutuksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaan maakuntakaavassa on voimassa rakentamista koskeva rajoitus virkistys- tai suojelualueeksi osoitetulla alueella, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitetulla alueella ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä rakentamismääräyksellä laajentaa tai supistaa. Rakentamisrajoitusalueella on voimassa ehdollinen rakentamisrajoitus. Rakentamismääräyksillä voidaan määritellä yleispiirteisesti, minkälainen rakentaminen on rakentamisrajoitusalueilla maakuntakaavan mukaista.

Lisäksi maakuntakaavassa voidaan antaa MRL:n 30 §:n mukaisia suojelumääräyksiä. Suojelumääräykset eivät ole ehdollisia kuten rakentamisrajoitukset. Maakuntakaavassa voidaan antaa tarpeellisia suojelumääräyksiä, jos

jotakin aluetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava. Suojelumääräyksellä ei voida velvoittaa maanomistajaa aktiivisiin toimenpiteisiin maakuntakaavan toteuttamisen edistämiseksi. Suojelumääräyksellä voidaan asettaa alueen erityisten ympäristöarvojen turvaamiseksi tarpeellisia rajoituksia ja reunaehtoja. Suojelumääräyksillä voidaan turvata erityisten ympäristöarvojen säilyminen ennen kuin maakuntakaavaa ryhdytään toteuttamaan esimerkiksi yksityiskohtaisemman kaavoituksen, luonnonsuojelulain tai rakennussuojelulain keinoin.

Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on käytetty edellä kuvattuja maakuntakaavamerkintöjä koskevia määräyksiä.

5.4.6 Mittakaava ja pohjakarttamerkinnot

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 9 §:n mukaan maakuntakaava esitetään kartalla tai kartoilla sellaisessa mittakaavassa, että niistä alueiden käytön ohjaustarve huomioon ottaen ilmenevät tarkoituksenmukaisella tavalla alueiden käytön periaatteet, tarpeelliset alueet ja kaavan muu sisältö. Maakuntakaavan esitystapa on yleispiirteinen ja yksityiskohtainen suunnittelu jää suurelta osin kuntakaavoituksen tehtäväksi.

Maakuntakaavan pohjakartan tulee olla sellainen, että sen avulla voidaan saada kuva olemassa olevan ympäristön oleellisista piirteistä ja paikantaa maakuntakaavakohteiden sijainti kaavan yleispiirteisyyden mukaisella tarkkuudella. Satakunnan maakuntakaavan 2050 pohjakartalla esitetään siten kuntarajat, tärkein nimistö, vesistöt, pellot, keskeinen liikenneverkko ja rakennettujen alueiden yleispiirteinen sijoittuminen.

Kartta-aineistoa käsitellään numeerisesti ja pohjakartassa käytetään pääasiassa Maanmittauslaitoksen avointa paikkatietoaineistoa. Aineistoja päivitetään tarvittaessa kaavaprosessin kuluessa. Aineistoja käsitellään ja kaava laaditaan ETRS-TM35FIN tasokoordinaatistossa.

Satakunnan maakuntakaava ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 on laadittu mittakaavaan 1:100 000. Tuulivoimaa käsittelevä Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 laadittiin mittakaavassa 1:200 000, koska katsottiin, että se on tuulivoimaloiden alueiden yleispiirteisyys huomioiden riittävä. Satakunnan maakuntakaava 2050 laaditaan mittakaavassa 1:100 000

6 Osallistuminen, vuorovaikutus ja kaavaprosessin keskeiset vaiheet

6.1 Osalliset

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavaprosessissa ovat osallisia ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Satakunnan maakuntakaavan 2050 aloitusvaiheessa on osallisiksi arvioitu oheisen taulukon mukaiset tahot. Maakuntakaavan suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin edetessä voidaan tunnistaa lisää osallistahoja ja yhteistyötarpeita. Osallisten joukkoa voidaan täydentää koko suunnittelutyön ajan.

Maanomistajat	Kaava-alueen maanomistajat ja -haltijat
Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa	Kaava-alueen ulkopuolisen alueen maanomistajat ja -haltijat Kaavan vaikutusalueen asukkaat Yritykset ja elinkeinonharjoittajat Alueella työssä tai koulua käyvät henkilöt Yritysten ja laitosten palvelujen käyttäjät

<p>Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään</p>	<p>Maakunnan alueen kunnat</p> <p>Naapurimaakuntien liitot ja kunnat, joihin kaava vaikuttaa</p> <p>Ministeriöt</p> <p>Valtion keskushallinnon viranomaiset kuten Museovirasto, Metsähallitus, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)</p> <p>Aluehallinnon viranomaiset kuten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, alueellinen vastuumuseo, metsäkeskus, puolustushallinto, aluehallintovirasto</p> <p>Valtakunnalliset edunvalvontajärjestöt</p>
<p>Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään</p>	<p>Maakunnan tasolla toimivat yhteisöt kuten, Suomen luonnonsuojeluliiton piirit ja kaupapakamarit</p> <p>Alueellisella tai paikallisella tasolla toimivat yhteisöt ja yhdistykset</p> <p>Erytystehtäviä hoitavat yhteisöt kuten energialaitokset (energian tuotannosta ja siirrosta vastaavat tahot), vesilaitokset ja tietoliikenteen välityksestä vastaavat yhtiöt</p> <p>Maanomistajia edustavat yhteisöt</p> <p>Asukkaita edustavat yhteisöt kuten kylätoimikunnat, asukasyhdistykset tai niiden kattojärjestöt sekä harrastusjärjestöt</p> <p>Elinkeinonharjoittajia edustavat yhteisöt</p>

Taulukko 1. Maakuntakaavoituksen osallisia

6.2 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Satakuntaliitolla on maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaisesti vastuu Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatimisesta, selvitysten tekemisestä ja vaikutusten arvioinnista. Kaavaprosessi tulee kuitenkin järjestää siten, että kaikilla niillä, joihin kaava vaikuttaa, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun ja arvioida kaavan vaikutuksia.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyjen tavoitteena on jakaa tietoa kaavasta, hankkia kaavan suunnittelua varten tietoa, käydä vuoropuhelua osallisten kanssa ja tehdä kaavaa yhteistyönä eri tahojen kanssa.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 8 §:n mukaan maakunnan liiton on maakuntakaavaa laadittaessa oltava tarpeellisissa määrin yhteistyössä asianosaisten kuntien, valtion viranomaisten ja muiden maakuntakaavoituksen kannalta keskeisten tahojen kanssa. Lisäksi valtakunnallisesti merkittävässä asioissa on oltava yhteistyössä ympäristöministeriön ja niihin ministeriöihin, joita koskevia asioita kaavassa käsitellään.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnitteluprosessia varten muodostettiin 2022 keväällä kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien edustajista koostuva yhteistyöryhmä (SataYTR2050). Tarkoituksena on, että yhteistyöryhmän edustajat tuovat kaavaprosessille edustamansa tahon näkemyksiä ja asiantuntijuutta ja toisaalta myös vievät tahoilleen tietoa kaavan sisällöstä ja vaiheista.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen ja ehdotusvaiheen kuulemisen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, joissa esitellään kaavan suunnittelutilannetta, ratkaisuja ja vaikutuksia. Yleisötilaisuuksia käytetään ennen kaikkea tiedon jakamiseen, osallisten kuulemiseen ja yleiseen keskusteluun.

Maakuntakaavaa laadittaessa ei suoraan olla yhteydessä esimerkiksi kirjeitse kaikkiin kaava-alueen asukkaisiin tai maanomistajiin niin kuin kunnan yleiskaavaa laadittaessa.

6.3 Viranomaisyhteistyö

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 11 §:n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:ssä tarkoitettu viranomaisneuvottelu järjestetään kaavoitukseen ryhdyttäessä sekä ennen kuin kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Viranomaisyhteistyön tavoitteena on varmistaa, että maakunnan liitto saa riittävän varhaisessa suunnitteluvaiheessa tietoonsa valtakunnalliset, seudulliset ja muut keskeiset tavoitteet. Neuvottelu käydään valtion ympäristöhallinnon ja muiden viranomaisten kesken sekä niiden ministeriöiden, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Toisaalta myös viranomaiset saavat tietoonsa maakuntakaavassa käsiteltäviä asioita ja voivat vaikuttaa maakuntakaavassa käsiteltäviin asioihin. Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa selvitetään, miten valtakunnalliset ja muut tavoitteet on kaavalla saavutettu ja miten annetut lausunnot voidaan ottaa huomioon. Viranomaisneuvottelut ovat keskeinen osa valtion viranomaisten ja maakunnan liittojen vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä maakuntakaavoituksen ohjausta.

Kaavasta pyydetään myös lausunnot elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta, Satakunnan kunnilta, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoilta sekä tarpeen mukaan myös naapurimaakuntien kunnilta, keskeisiltä viranomaistahoilta, yhteisöiltä sekä ehdotusvaiheessa myös niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee.

Viranomaisneuvottelujen välisenä aikana voidaan tarvittaessa pitää erillisiä työneuvotteluja ja tehdä muutoin tiivistä yhteistyötä koko kaavaprosessin aikana.

6.4 Tiedottaminen

Satakunnan maakuntakaavaa 2050 koskevat kuulutukset kaavan vireilletulosta, virallisista kuulemisista ja voimaan tulosta julkaistaan Satakuntaliiton ja kuntien virallisilla ilmoitustauluilla, Satakuntaliiton verkkosivuilla ja vähintään seuraavissa sanomalehdissä: Satakunnan Kansa Länsi-Suomi ja Kankaanpään seutu.

Kaavan vaiheista lähetetään tietoa tarpeen mukaan alueellisille, maakunnallisille ja paikallisille median edustajille, kunnille, naapurimaakunnille, naapurimaakuntien kunnille, viranomaistahoille sekä muille sidosryhmille. Kaavaprosessin etenemistä voi seurata myös Satakuntaliiton verkkosivuilla. Kaavan valmistelusta, tavoitteista ja vaikutuksista saa lisätietoja myös Satakuntaliiton alueiden käytön toimialalta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 67 §:n mukaisesti kaavan hyväksymistä koskevasta maakuntavaltuuston päätöksestä lähetetään tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n mukaan maakunnan liiton on lähetettävä viivytyksettä maakuntakaavan hyväksymistä koskeva päätös niille ministeriöille, joita kaava koskee, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Maanmittauslaitokselle, maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoille, maakuntakaava-alueen kunnille ja rakennusvalvontaviranomaisille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 97 §:n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 142 ja 198 §:n nojalla julkipanon jälkeen annettavan päätöksen antamisesta ilmoitetaan ennen sen antamispäivää päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla. Ilmoituksessa on mainittava viranomainen, asian laatu ja päätöksen antamispäivä. Ilmoitus on pidettävä päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaan maakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu maakuntakaavan alueeseen kuuluvissa kunnissa, niin kuin kunnalliset ilmoitukset niissä julkaistaan. Maakuntakaavan voimaantulosta kuulutetaan, kun päätös on saanut lainvoiman. Jos maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla on määrätty kaava tulemaan voimaan ennen kuin päätös on saanut lainvoiman, kuuluttaminen voidaan tehdä välittömästi määräyksen antamisen jälkeen.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaan maakunnan liiton on lähetettävä voimaan tullut maakuntakaava tiedoksi niille ministeriöille, joita kaava koskee, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Maan-

mittauslaitokselle, maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoille, maakuntakaava-alueen kunnille ja rakennusvalvontaviranomaisille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

6.5 Päätöksenteko

Satakunnan maakuntakaavan 2050 hyväksyy maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n mukaisesti liiton ylin päättävä toimielin eli Satakuntaliiton maakuntavaltuusto. Maakuntavaltuustolle annetaan ajankohtaiskatsauksia ja järjestetään seminaareja Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmistelun edetessä.

Satakuntaliiton maakuntahallitus ohjaa maakuntakaavoitusta ja tekee maakuntakaavoituksen valmistelua koskevat päätökset. Maakuntahallitus on kokouksessaan 18.10.2021 (MH§151) asettanut toimikaudekseen maakuntakaavatyötä varten maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnan. Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnan tehtävänä on maakuntastrategian ja maakuntakaavan valmistelun ohjaus. Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnan kokouksiin osallistuvat asiantuntijoina virastosta maakuntakaavan ja maakuntastrategian valmistelijat sekä kutsuttaessa muita viraston asiantuntijoita. Toimikunta voi kutsua tarvittaessa kokouksiinsa myös viraston ulkopuolisia asiantuntijoita. Maakuntajohtaja osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan toimikunnan työhön ja kokouksiin.

6.6 Aloitus- ja tavoitevaihe

Satakunnan maakuntakaavan 2050 osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyjen tavoitteena on jakaa tietoa kaavasta, hankkia kaavan suunnittelua varten tietoa, käydä vuoropuhelua osallisten kanssa ja tehdä kaavaa yhteistyönä eri tahojen kanssa. Kaavan aloitusvaiheessa vuorovaikutus painottuu erityisesti tiedon hankkimiseen ja jakamiseen.

Satakuntaliiton maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta käsitteli kokouksessaan 13.12.2021 maakuntakaavoituksen lähtökohtia ja suunnittelutilannetta sekä käynnistettävän Satakunnan maakuntakaavan 2050 prosessin etenemistä ja alustavaa aikataulua. Satakuntaliiton maakuntahallitus päätti 20.12.2021 (MH § 185) käynnistää Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatimisen ja ilmoittaa kaavan vireilletulosta.

Vuoden 2022 perustettiin kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien edustajista koostuva Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n mukainen Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatimista koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 17.2.2022. Kokouksessa esiteltiin osallistumis- ja arviointisuunnitelman alustava luonnos ja käytiin läpi valtakunnalliset ja muut keskeiset kaavan tavoitteet. Viranomaisilta saadun palautteen pohjalta tarkistettua suunnitelmaluonnosta esiteltiin 1.3.2022 Satakuntaliiton maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnalle sekä Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatimista varten alkuvuonna 2022 perustetulle yhteistyöryhmälle (SataYTR2050).

Osana aloitusvaihetta toteutettava tavoitevaihe käynnistyi Satakunnan maakuntakaavan 2050 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta järjestetyn kuulemisen yhteydessä. Satakuntaliiton maakuntahallitus päätti 14.3.2022 (MH § 17) pidetyssä kokouksessaan hyväksyä osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnoksen, kuuluttaa suunnitelman nähtäville asettamisesta ja pyytää osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnoksesta lausunnot kunnilta, viranomaisilta ja sidosryhmiltä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos asetettiin nähtäville 1.4.-13.5.2022 väliseksi ajaksi. Nähtäville asettamisesta kuulutettiin sanomalehdissä (Satakunnan Kansa, Satakunnan Viikko, Kankaanpään seutu, Länsi-Suomi, Alasatakunta ja Sydän Satakunta), Satakuntaliiton virallisella ilmoitustaululla, verkkosivuilla ja Satakunnan kuntien ilmoitustaululla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville Satakuntaliiton ja kuntien ilmoitustaululle sekä Satakuntaliiton verkkosivuille. Satakunnan maakuntakaavan 2050 vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta julkaistiin tiedote, mikä lähetettiin mm. medialle, päättäjille, kunnille, naapurimaakuntien rajoille sijoituville kunnille,

naapurimaakuntien liitoille, viranomaisille ja muille yhteistyötahoille. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevia lausuntoja pyydettiin antamaan 10.6.2022 mennessä. Lausuntopyyntöt lähetettiin Satakunnan kunnille (16 kpl), maakunnan naapurikunnille (14 kpl) ja naapurimaakuntien liitoille (5kpl), viranomaisille ja sidosryhmille (44 kpl) sekä ministeriöille (10 kpl).

Kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevissa lausunnoissa nostettiin esiin monipuolisesti kaavan laadintaan liittyviä näkökulmia ja lähtökohtia. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa pidettiin yleisesti selkeänä ja kattavana tietopakettina. Lausunnoissa pyydettiin täydentämään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa lähtötietojen, tavoitteiden, osallisten ja selvitysten osalta. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota myös muuttuneen maailmantilanteen huomioimiseen ja esitettiin muita näkökulmia kaavan varsinaiseen valmisteluvaiheen suunnittelutyöhön liittyen.

Yksityisten henkilöiden ja muiden toimijoiden esittämässä mielipiteissä tuotiin esiin Satakunnan maakuntakaavan 2050 tuulivoiman suunnitteluun ja matkailun kehittämiseen liittyviä tavoitteita. Mielipiteissä nostettiin esiin myös luonnonarvojen ja kulttuuriympäristöjen säilyttämistä koskevia tavoitteita.

Saatuja lausuntoja ja mielipiteitä sekä niihin laadittuja alustavia vastineita esiteltiin Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmälle (SataYTR2050) ja maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnalle 8.11.2022. Satakuntaliiton maakuntahallitus hyväksyi laaditut vastineet 22.11.2022 (MH § 100). Satakunnan maakuntakaavan 2050 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa muutettiin ja täydennettiin vastineiden ja muiden täsmennyneiden tietojen perusteella. Muutoksia ja täydennyksiä esiteltiin 7.12.2022 Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmälle (SataYTR2050) ja Satakuntaliiton maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnalle. Satakuntaliiton maakuntahallitus hyväksyi 19.12.2022 (MH § 119) Satakunnan maakuntakaavan 2050 osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

Maakuntakaavan tavoitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnosta koskevien lausuntopyyntöjen kanssa samanaikaisesti 8.4.2022 lähetettiin kysely kunnille, sidosryhmille ja viranomaisille. Kyselyssä pyydettiin antamaan 10.6.2022 mennessä tavoite-esityksiä perustavoitteita tarkentaviksi maakunnallisiksi ja seudullisiksi tavoitteiksi. Yhteensä kolmetoista teemaa sisältävä tavoitekyselylomake oli laadittu maankäyttö- ja rakennuslain maa-kuntakaavan sisältövaatimuksien sekä muiden tulevaisuuden muutostekijöinä tunnistettavien ilmiöiden pohjalta. Tavoitekyselyssä pyydettiin myös näkemys Satakunta-strategian Satakunnan maakuntasuunnitelman 2050 mukaisista pitkän aikavälin kehittämistä ohjaavista tulevaisuuskuivist.

Tavoitekyselyyn vastasi Satakunnan kymmenen kuntaa, kolme viranomaista ja neljä sidosryhmiä edus-tavaa tahoa. Tavoite-esitysten pohjalta järjestettiin vuoden 2022 syksyllä neuvottelut niiden kuntien kanssa, jotka olivat vastausten yhteydessä sitä pyytäneet (Eura, Eurajoki, Harjavalta, Huittinen, Kankaanpää, Kokemäki, Nakkila, Rauma, Ulvila). Lisäksi neuvoteltiin Satakunnan Museon ja elinkeinoelämän edustajien kanssa (Satakunnan rittäjät, Satakunnan kauppakamari ja Rauman kauppakamari).

Tavoite-esitysten yhteenvedot ja esitysten alustavia vastineita käsiteltiin Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmässä (SataYTR2050) ja maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnassa 8.11.2022. Satakuntaliiton maakuntahallitus hyväksyi vastineet 22.11.2022 (MH § 100). Raportit saaduista tavoite-esityksistä ja niihin laadituista vastineista julkaistiin Satakunnan maakuntakaavan 2050 verkkosivuilla.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteita valmisteltiin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan sisältövaatimusten, valtakunnallisten ja maakunnallisten strategioiden, suunnitelmien ja ohjelmien sekä maakunnan omien kehittämistarpeiden pohjalta. Tavoiteluonnoksia käsiteltiin Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmässä (SataYTR2050) ja Satakuntaliiton maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnassa 7.12.2022. Satakuntaliiton maakuntahallitus päätti 19.12.2022 (MH § 120) pidetyssä kokouksessaan hyväksyä Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoiteluonnokset sekä pyytää luonnoksista kunnilta, sidosryhmiltä ja viranomaisilta lausunnot. Saatuja lausuntoja ja niihin laadittuja vastineita sekä tavoitteisiin tehtyjä muutoksia ja täydennyksiä esiteltiin 28.3.2023 Satakunnan maakuntakaavan 2050

yhteistyöryhmälle (SataYTR2050) ja Satakuntaliiton maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnalle. Satakuntaliiton maakuntahallitus hyväksyi kokouksessaan 17.4.2023 (MH § 28) Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoiteluonnosten lausuntoihin annetut vastineet ja niiden pohjalta viimeistellyt Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet.

6.7 Valmisteluvaihe

Satakunnan maakuntakaavan lähtökohtia, tavoitteita ja kehittämistarpeita käsiteltiin teemoittain vuoden 2023 keväästä alkaen viranomaisten ja sidosryhmien kesken käydyissä työneuvotteluissa. Satakuntaliitto järjesti ympäristöministeriön ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa viranomaistyöneuvottelun 2.5.2023. Viranomaisyöneuvottelussa käytiin läpi maakuntakaavan laadinnan tilannekatsaus, laaditut selvitykset ja Satakunnan maakuntakaavan 2050 luonnoksen valmistelua ekologista kestävyttä, maa-ainesvaroja ja teknisen huollon järjestelyjä koskevien teemojen osalta.

Satakuntaliiton maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta ja Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmä käsittelee maakuntakaavan teemoja maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimusten mukaisina kokonaisuuksina syksyn 2023 ja kevään 2024 aikana kuudessa kokouksessa seuraavasti: Yhteistyöryhmä ja toimikunta 19.10.2023; Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuri-perinnön vaaliminen, yhteistyöryhmä ja toimikunta 20.12.2023; Alueiden käytön ekologinen kestävyys ja virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys, yhteistyöryhmä ja toimikunta 29.1.2024; Maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne, Vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö, yhteistyöryhmä ja toimikunta 28.2.2024; Ympäristön ja talouden kannalta kestävä liikenteen ja teknisen huollon järjestelyt, Vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö, yhteistyöryhmä ja toimikunta 20.3.2024; Maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne, Maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset, yhteistyöryhmä 18.4.2024; Ilmastonmuutos ja luontokato, Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus, toimikunta 6.5.2024; Ilmastonmuutos ja luontokato, Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus.

Vuoden 2024 kevään aikana kuntien kanssa pidetyissä työneuvotteluissa käsiteltiin kuntien tavoitteita ja käytiin läpi mahdollisia maakuntakaavan ratkaisuehdotuksia. Teemoittaisen valmistelun pohjalta laadittiin Satakunnan maakuntakaavan 2050 alustava luonnosaineisto maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Alustavaa luonnosaineistoa käsiteltiin Satakunnan maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunnassa ja maakuntakaavan yhteistyöryhmässä 10.9.2024 sekä Satakuntaliiton maakuntahallituksessa 23.9.2024 (MH § 65). Alustavan luonnosaineiston pohjalta käytiin myös viranomaistyöneuvottelu 24.9.2024. Työneuvottelussa esiteltiin alustavan luonnoksen lisäksi myös kaavan vaikutusten arvioinnin menettelyt.

6.8 Ehdotusvaihe 1

Täydennetään työn edetessä.

6.9 Ehdotusvaihe 2

Täydennetään työn edetessä.

6.10 Hyväksymisvaihe

Täydennetään työn edetessä.

6.11 Seurantavaihe

Satakunnan maakuntakaavan 2050 saatua lainvoiman Satakuntaliitto seuraa kaavan toteutumista ja mahdollisia muutostarpeita sekä kuntien kaavoituksen ja muiden alueiden käyttöä koskevien suunnitelmien suhdetta Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteisiin.

6.12 Yhteenveto osallistumisen, vuorovaikutuksen ja kaavaprosessin keskeisistä vaiheista

Taulukko 2. Yhteenveto kaavaprosessin vaiheista.

Aloituskvaihe 2022

- Kaavan työohjelman ja alustavan aikataulun laadinta
- Kaavan lähtökohdat, yleiset tavoitteet, lähtötietojen ja selvitysten ajantasaisuus
- Kaavan sisältö ja laatimispäätös
 - Käsittely toimikunnassa 13.12.2021
 - Maakuntahallituksen päätös 20.12.2021 (MH § 185)
- Laaditut selvitykset
 - Esittely toimikunnalle 15.2.2022
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laadinta
- Maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen (MRL 66§, MRA 11§) mukainen kaavan lähtökohtia ja tavoitteita koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 17.2.2022
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos ja kuuleminen
 - Käsittely yhteistyöryhmässä ja toimikunnassa 1.3.2022
 - Maakuntahallituksen päätös 14.3.2022 (MH § 17)
- Ilmoitus kaavan vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä asettamisesta 1.4.-13.5.2022 väliseksi ajaksi, mahdollisuus palautteen antamiseen, lausuntopyynnöt 10.6.2022 mennessä, (MRL 63§, MRA 30§)
- Kysely kunnille ja muille sidosryhmille kaavan tavoitteista määräaika 10.6.2022
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kyselyistä saadun palautteen kokoaminen
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut palautteet, tavoite-esitykset ja niihin laaditut vastineet
 - Käsittely yhteistyöryhmässä ja toimikunnassa 8.11.2022
 - Maakuntahallituksen päätös 22.11.2022 (MH § 100)
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman hyväksyminen
 - Käsittely yhteistyöryhmässä ja toimikunnassa 7.12.2022
 - Maakuntahallituksen päätös 19.12.2022 (MH § 119)

Tavoitevaihe 2022-2023

- Tavoitekyselyn yhteenvedot
- Neuvottelut kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien kanssa
- Määritellään kaavan tavoitteet valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakunnan omien kehittämistarpeiden, kuntien, sidosryhmien ja toimijoiden tavoitteiden pohjalta
- Tavoiteluonnokset ja kuuleminen
 - Käsittely yhteistyöryhmässä ja toimikunnassa 7.12.2022
 - Maakuntahallituksen päätös 19.12.2022 (MH § 120)
- Lausuntoihin laaditut vastineet ja maakuntakaavan tavoitteet
 - Käsittely yhteistyöryhmässä ja toimikunnassa 28.3.2023
 - Maakuntahallitus 17.4.2023 (MH § 28)

Valmisteluvaihe 2023-2024

- Kaavan valmisteluvaiheen aineistojen laadinta teemoittain, käsittely
 - Yhteistyöryhmä ja toimikunta 19.10.2023: Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen
 - Yhteistyöryhmä ja toimikunta 20.12.2023: Alueiden käytön ekologinen kestävyys ja virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys
 - Yhteistyöryhmä ja toimikunta 29.1.2024: Maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne, Vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö
 - Yhteistyöryhmä ja toimikunta 28.2.2024: Ympäristön ja talouden kannalta kestävät liikenteen ja teknisen huollon järjestelyt, Vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö
 - Yhteistyöryhmä ja toimikunta 20.3.2024: Maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne, Maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
 - Yhteistyöryhmä 18.4.2024: Ilmastonmuutos ja luontokato, Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus
 - Toimikunta 6.5.2024: Ilmastonmuutos ja luontokato, Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus
- Viranomaistyöneuvottelut 2.5.2023
- Satakuntaliiton maakuntavaltuuston seminaari 21.3.2024
- Viranomaistyöneuvottelu 24.9.2024
- Valmisteluvaiheen alustavan luonnosaineiston esittely
 - Yhteistyöryhmälle ja toimikunnalle 10.9.2024
 - Maakuntahallitukselle 23.9.2024 (MH § 65)
- Valmisteluvaiheen aineiston nähtäville asettaminen ja lausuntopyynnöt
 - Maakuntahallituksen päätös 14.10.2024 (MH § 75)
- Kuulutus kaavan nähtäville asettamisesta, mahdollisuus mielipiteen antamiseen, lausuntopyynnöt (MRL 62§, MRA 30§)
- Yleisötilaisuudet
- Valmisteluvaiheen aineistosta annetut lausunnot ja mielipiteet, vastineet
 - Käsittely yhteistyöryhmässä ja toimikunnassa
 - Maakuntahallituksen päätös (MH § xx)

Ehdotusvaihe 2024-2025

- Saatujen palautteiden ja niihin laadittujen vastineiden perusteella sekä mahdollisten lisäselvitysten perusteella laaditaan kaavaehdotus
- Ehdotusvaiheen aineisto 1
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Lausunnot kaavaehdotuksen aineistosta 1 (myös ministeriöt) (MRA 13 §)
- Viranomaisneuvottelu (MRL 66 §, MRA 11 §)
- Vastineiden laatiminen ehdotusvaiheen aineistosta annettuihin lausuntoihin
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Ehdotusvaiheen aineiston 2 nähtäville asettaminen
 - Yhteistyöryhmä
 - Maakuntastrategia- ja maakuntakaavatoimikunta
 - Maakuntahallitus
- Kuulutus kaavan nähtäville asettamisesta, mahdollisuus muistutuksen antamiseen, (MRL 65 §, MRA 12§)
- Yleisötilaisuudet nähtävillä oloaikana
- Viranomaistyöneuvottelut (tarvittaessa)

Hyväksymisvaihe 2026

- Vastineiden laatiminen muistutuksiin
- Kaava-aineistoon tehtävät tarkistukset ja täydennykset (Mikäli kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti, se on asetettava uudelleen nähtäville)
- Kaavan hyväksyminen
 - maakuntahallitus
 - maakuntavaltuusto
- Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen (MRL 188 §) ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen
- Hyväksymispäätöksestä tiedottaminen
- Lainvoimaisuudesta tiedottaminen

Seurantavaihe

- Seurataan
 - Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteutumista ja mahdollisia muutostarpeita
 - Kuntien kaavoituksen ja muiden alueiden käyttöä koskevien suunnitelmien suhdetta maakuntakaavan tavoitteisiin

7 Satakunnan maakuntakaavan 2050 alueidenkäyttösuunnitelma

Satakunnan maakuntakaavan 2050 alueidenkäyttösuunnitelman sisältö on kuvattu teemoittain jaoteltuna. Teemojen otsikoiden perustana ovat maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaiset kokonaisuudet. Näiden lisäksi ilmastomuutos ja siihen olennaisesti kytkeytyvä luontokadon ilmiö on tunnistettu tulevaisuuden kannalta keskeisinä muutostekijöinä. Temaattisen jaottelun viimeisenä kokonaisuutena on vielä huomioitu kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden kysymykset maankäyttö- ja rakennuslain 4 a §:n mukaisesti.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n sisältövaatimusten mukaan maakuntakaavassa on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN.

Maakuntakaavan ratkaisun esittelyssä hyödynnetään lisäksi kahta muuta poikkileikkaavaa teemakokonaisuutta:

- 8) ilmastomuutos ja luontokato
- 9) kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus

Maakuntakaavan ratkaisun esittelyä edeltää valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet. Seuraavaksi esitellään Satakunnan maakuntakaavan 2050 alueidenkäyttösuunnitelman ratkaisu läpikäymällä maakuntakaavamerkinntät ja -määräykset teemoittain. Jokaisen teemakokonaisuuden käsittelyn lopussa on kooste kunkin otsikon mukaiseen teemaan liittyvistä merkittäviksi arvioiduista vaikutuksista MRA 10 §:n mukaan jaoteltuna.

7.1 Maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne

7.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.

Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

7.1.2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Satakunnan alue- ja yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukaista kehittämistä ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä kilpailukyvyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista tuetaan hyödyntämällä maakunnan ominaispiirteitä, edistämällä toimivia liikenneyhteyksiä, elinympäristön laadun parantamista ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Merellisiä toimintoja kehitetään ottaen huomioon meriympäristön hyvä tila, vedenalaisen luonnon monimuotoisuus, maisema ja virkistys- ja matkailukäyttö.

Satakunnan monikeskuksinen ja verkottuva alue- ja yhdyskuntarakenne perustuu olemassa olevaan rakentamiseen ja tasapainoiseen merialueen, rannikon, taajamien ja maaseutualueiden kehittämiseen. Tavoitteena on vähähiilinen ja resurssitehokas alue- ja yhdyskuntarakenne, jossa työpaikat, palvelut ja vapaa-ajan alueet ovat hyvin saavutettavissa eri väestöryhmien kannalta ja eri liikkumismuodoilla. Kehitettäessä alue- ja yhdyskuntarakennetta edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä ja huomioidaan viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämisedellytykset. Maakuntakaavan alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen nojautuu väestön, palvelujen ja tuotannon kehitysarvioihin.

Satakunnan alue- ja yhdyskuntarakenteeseen perustuvia kehittämisvyöhykkeitä vahvistetaan elinkeinotoiminnan ja väestön keskittyminä hyvien liikenneyhteyksien varrella. Satakunnan alue- ja yhdyskuntarakennetta kehitettäessä huomioidaan valtakunnalliset ja ylimaakunnalliset aluerakenteelliset ja toiminnalliset kokonaisuudet.

Osana tarkoituksenmukaista ja toimivaa alue- ja yhdyskuntarakennetta huomioidaan viherrakenne, jolla on merkitystä erityisesti alueiden välisen kytkeytyneisyyden ja ekologisten yhteyksien kannalta ottaen huomioon luonnon monimuotoisuuden, virkistyksen sekä ilmastonmuutoksen näkökulmat maa- ja merialueilla. Yhtenäisille tai maiseman kannalta tärkeille pelto-, metsä- ja suoalueille ei osoiteta muuta maankäyttöä ilman eri perusteita. Maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset turvataan alueiden käytön suunnittelussa.

Kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta edistetään Satakunnassa kehittämällä kyläverkostoa sen omista lähtökohdista, missä otetaan huomioon olemassa olevat rakenteet, palvelujen saatavuus, elinkeinotoiminnan monipuolisuus sekä ympäristöarvojen säilyminen.

Satakunnan kaupan palveluverkkoa kehitettäessä turvataan kaupan alueiden riittävyys, monipuolisuus sekä hyvä saavutettavuus niin kaupan logistiikan kuin asukkaiden palveluiden saavutettavuuden näkökulmasta. Keskusta-alueita priorisoidaan ensisijaisina kauppapaikkoina, ja tilaa vaativan kaupan erityisluonne huomioidaan.

Alueidenkäytön suunnittelussa otetaan huomioon maanpuolustuksen tarpeet siten, että turvataan riittävät alueidenkäyttölliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnoille sekä muille maan-

puolustuksen toimintamahdollisuuksille samalla kun huomioidaan muun yhdyskuntarakenteen, elinympäristön laadun ja säilytettävien ympäristöarvojen sekä elinkeinojen harjoittamisen asettamat vaatimukset.

Satakunnan merkittävät tulvariskialueet, tulvariskien hallinnan toimenpiteet ja tulviin varautuminen huomioidaan alueiden käytön suunnittelussa. Tavoitteena on, että vesistöalueille ei synny uusia tulvariskikohteita.

Alueiden käytön suunnittelulla ja toimintojen sijoittelulla muodostetaan viihtyisää ja toimivaa elinympäristöä ja pyritään ennalta ehkäisemään suuronnettomuusriskejä sekä haittavaikutuksia asutukselle ja ympäristölle. Tavoitteena on, että Satakunnan maakunta tarjoaa asukkaalleen myös tulevaisuudessa viihtyisän, turvallisen ja terveellisen elinympäristön maalla ja merellä.

Alueiden käytön suunnittelun keinoin edistetään ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävän ja vetovoimaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen luomista Satakunnassa.

7.1.3 Maakuntakaavan ratkaisu

Koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset:

Kauppa

Suunnittelumääräys

Vähittäiskauppojen sijainnin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon tasapainoisen palveluverkon kehittäminen, olemassa olevien keskustatoimintojen alueiden kaupalliset palvelut ja niiden toiminta- ja kehitysedellytykset, yhdyskuntarakenteen muu kehitys sekä palveluiden saavutettavuus kaikki väestöryhmät huomioiden.

Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota vähittäiskaupan sijoittumiseen ja palveluverkon kattavuuteen suhteessa asuin- ja työpaikka-alueisiin ja varmistaa asiointitiheydeltään päivittäisasiintiin perustuvan kaupan alueiden kytkeytyneisyys asuin- ja työpaikka-alueisiin erityisesti kevyenliikenteen verkostolla ja mahdollisuuksien mukaan myös joukkoliikenteen kulkutavoilla.

Keskustatoimintojen alueiden ja vähittäiskaupan suuryksiköiden alueiden ulkopuolelle sijoittuva kauppa ei saa heikentää keskustatoimintojen alueiden kaupan toimintaedellytyksiä ja sitä kautta palveluiden seudullista saavutettavuutta.

Päivittäistavarakaupan osalta suuryksikön mitoitus arvioidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vaikutustarkastelujen ja ostovoiman kasvun perusteella.

Raumalla kaupan hankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan huomioon Vanhan Rauman maailmanperintöarvot ja kaupan hankkeiden vaikutukset arvioidaan erityisesti Vanhan Rauman palvelutarjonnalle.

Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat:

Jollei selvitysten perusteella erityisesti muuta osoiteta, merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on Satakunnassa kaikkien kaupan laatujen osalta 4000 k-m² lukuun ottamatta seuraavia:

- päivittäistavarakaupassa ja erikoiskaupassa alaraja on Porin ja Rauman keskustaajamien alueilla 5000 k-m²*
- tilaa vaativan erikoistavaran kaupassa alaraja on Porin ja Rauman keskustaajamien alueilla 10 000 k-m² sekä Euran, Harjavallan, Huittisten, Kankaanpään, Kokemäen ja Ulvilan keskustaajamien alueilla 5000 k-m²*

Mitoitus:

Keskustatoimintojen alueiden ulkopuolisen merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksiköiden alueiden ja tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeiden vähittäiskaupan yhteenlasketun kerrosalan enimmäismitoitus vuonna 2035 (sisältäen alueen kaiken kaupan kerrosalan):

- Porin kaupan alueet (KM, km) ja tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke 280 000 k-m²
- Rauman kaupan alueet (KM, km) ja tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke 113 000 k-m²
- Huittisten kaupan alueet (KM) ja tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke 58 000 k-m²
- Harjavallan tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke 10 000 k-m²
- Kankaanpään tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke 10 000 k-m²

Satakunnan maakuntakaavassa 2050 koko maakuntakaava-alueetta koskevat suunnittelumääräykset merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajoista ja keskustatoimintojen alueiden ulkopuolisesta mitoituksesta perustuvat Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 2 varten laadittuun Satakunnan kaupan palveluverkkoselvitykseen, (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 18.5.2016), Kaupan palveluverkkoselvityksen päivitykseen (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 22.9.2017) ja Huittisten kaupan mitoituksen erillistarkasteluun (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 4.1.2018) sekä kuntien asema- ja yleiskaavoihin.

Rantarakentaminen

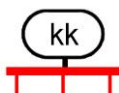
Suunnittelumääräys

Rantojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon, että rakentaminen suunnitellaan ensisijaisesti sijoitettavaksi sietokyvyltään kestäville ranta-alueille, turvaten kullakin vesistöalueella riittävät yleiset virkistyskäyttömahdollisuudet ja yhtenäisen vapaan ranta-alueen varaaminen rannan suunnittelussa. Suunnittelussa on turvattava myös maankohoamisrannikolle ominaisten luonnon kehityskulkujen alueellinen edustavuus.

Rantojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon rakennusoikeuden, yhteiskäyttöalueiden ja yleisten alueiden tasapuolinen jakautuminen eri maanomistajille, palvelujen kohtuullinen saavutettavuus ja vesihuollon järjestäminen.

Omarantaisen loma-asutuksen mitoitus tulee sijoittua välille 0–8 loma-asuntoa mitoitusrantaviivakilometriä kohti. Yhteisrantaaisena loma-asutuksena mitoitus voi olla perustellusti suurempi.

Taajama-alueet

KAUPUNKIKEHITTÄMISEN KOHDEVYÖHYKE

Merkinällä osoitetaan niitä vyöhykkeitä, joihin kohdistuu valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeitä alueidenkäyttöllisiä kehittämistarpeita.

Suunnittelumääräys

Aluerakenteeltaan monikeskuksisia vyöhykkeitä kehitetään eheyttämällä olemassa olevien keskusten ja taajamien yhdyskuntarakennetta sekä turvaamalla viher- ja virkistysverkon jatkuvuus sekä palvelujen saatavuus.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää elinympäristöjen toimivuutta ja taloudellisuutta hyödyntämällä rakennettuja verkostoja, vähentämällä liikennetarvetta sekä edistämällä joukkoliikenteen ja kevytliikenteen edellytyksiä.

Alueen arkeologiset kohteiden, valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden sekä merkittävien kulttuuriympäristöjen tulee olla alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina.

Kehittämissuositus

Alueen maankäytön kehittämistarpeet tulisi tutkia yksityiskohtaisemmalla seudullisella maankäytön suunnitelmalla.

-1

Merkinnällä osoitetaan Kokemäenjokilaakson valtakunnallisesti merkittävä, monikeskuksinen aluerakenteen kehittämisvyöhyke, jolle kohdistuu työpaikka- ja teollisuustoimintojen, taajamatoimintojen, joukkoliikenteen ja palvelujen sekä virkistysverkoston pitkän aikavälin alueidenkäytöllisiä ja toiminnallisia yhteensovittamis- ja kehittämistarpeita.

Suunnittelumääräys

Aluerakenteeltaan monikeskuksisia vyöhykkeitä kehitetään eheyttämällä olemassa olevien keskusten ja taajamien yhdyskuntarakennetta sekä turvaamalla viher- ja virkistysverkon jatkuvuus sekä palvelujen saatavuus.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää elinympäristöjen toimivuutta ja taloudellisuutta hyödyntämällä rakennettuja verkostoja, vähentämällä liikennetarvetta sekä edistämällä joukkoliikenteen ja kevytliikenteen edellytyksiä.

Alueen arkeologisten kohteiden, valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden sekä merkittävien kulttuuriympäristöjen tulee olla alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina.

Alueen kilpailukyvyyn ja vetovoimaisuuden kasvua edistetään korostamalla alueen keskuksien kehittämistä. Suunnittelulla tulee edistää alueen ominaispiirteitä ja liikenne-, energia- ja virkistysverkkojen toiminnallisuutta seudullisena kokonaisuutena.

Kehittämissuositus

Alueen maankäytön kehittämistarpeet tulisi tutkia yksityiskohtaisemmalla seudullisella maankäytön suunnitelmalla.

Merkinnällä kk1 on osoitettu Porin, Ulvilan, Nakkilan, Harjavallan, Kokemäen ja Huittisten muodostama valtakunnallisesti merkittävä monikeskuksinen aluerakenteeltaan yhtenäinen kokonaisuus. Merkinnällä kk osoitetaan Rauman ja Eurajoen, Euran ja Säskylän sekä Kankaanpään ja Jämijärven muodostamat maakunnallisesti merkittävät monikeskuksiset yhdyskuntarakenteen kehittämisvyöhykkeet.

Yhdyskuntarakenteen kehittäminen perustuu palvelujen saavutettavuuden ja joukkoliikenteen toimivuuden kehittämiseen asutusrakennetta eheyttämällä sekä palvelujen ja työpaikka-alueiden tasapainoiseen kehittämiseen alueen keskuksissa.

Kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeiden rajaukset perustuvat YKR-taajamien laajuutta sekä väestön, työpaikkojen ja liikerakennusten alueellista keskittymistä kuvaaviin aineistoihin. Lisäksi kohdevyöhykkeiden määrittelyssä on hyödynnetty Satakunnan keskusverkon määrittelyä (2009), Satakunnan aluerakenne - väestö, työpaikat ja työmatkat taustaraporttia (2021), Kaupunki-maaseutu alueluokitusta (SYKE, 2018) sekä kuntien tavoitekyselyssä (2022) ja maakuntakaavan valmisteluvaiheen työneuvotteluissa (2024) esille tuomia näkemyksiä.

KAUPUNKIKEHITTÄMISEN KOHDEYÖHYKKEIDEN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeiden toiminnalliset yhteystarpeet.

Kehittämissuositus

Maankäytön suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeiden välisten alueiden toiminnallisiin kehittämistarpeisiin.

Yhteystarvemerkinä ilmentää kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeiden välisiä ja yli maakuntarajan vaikuttavia keskeisiä vuorovaikutussuhteita sekä pääasiallisia alueiden välisiä virtoja ja kytköksiä osana verkottuvaa monikeskuksista aluerakennetta. Yhteystarvemerkinä yhdessä kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeiden kanssa hahmottavat maakunnan toiminnallisen kokonaisuuden osana tasapainoisesti kehitettävää valtakunnallista aluerakennetta.

Kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeet ja yhteystarvemerkinä on esitetty selostuksen osan B kartassa 1 ja yksilöity taulukossa x.

A

TAAJAMATOIMINTOJEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan rakentamisalueita yksityiskohtaista suunnittelua edellyttävät asumiseen ja muille taajamatoiminnoille, kuten keskustatoiminnoille, palveluille ja teollisuudelle rakentamisalueita, pääväyliä pienempiä liikenneväyläalueita, virkistys- ja puistoalueita sekä erityisalueita.

Suunnittelumääräys

Aluetta suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen ja täydentämiseen hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristöönsä tavalla, joka vahvistaa taajaman omaleimaisuutta. Suunnittelussa on lisäksi kiinnitettävä huomiota viher- ja virkistysverkon riittävyyteen ja jatkuvuuteen sekä hulevesien hallintaan.

Täydennysrakentamista ja muuta alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaispiirteet.

Alueilla on turvattava yleisten ranta-alueiden varaaminen maisemarakenteellisesti ja -kuvallisesti ja luontoarvoiltaan kestäviltä, korkeatasoisilta alueilta, osana alueen yhtenäistä viher- ja virkistysverkkoa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan palveluverkon tarpeiden perusteella taajamatoimintojen alueelle osoittaa uusia vähittäiskaupan suuryksiköitä silloin, kun kyseiset yksiköt ovat merkitykseltään paikallisia, yhdyskuntarakenne tukee kaupan saavutettavuutta ja haitalliset vaikutukset voidaan välttää.

Taajamatoimintojen alue ei ole ensisijaisesti tarkoitettu tilaa vaativan kaupan suuryksikköjen sijoittumisalueeksi.

Kaupan suuryksiköiden mitoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellä paikallisen ostovoiman pohjalta ja yksiköiden toteutumisen ajoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sitoa muun taajamarakenteen ja liikennejärjestelmien toteutukseen.

Taajamatoimintojen aluevarausten laajuuden riittävyyden tarkastelussa on käytetty seuraavia aineistoja ja tietoja: toteutuneen väestönkehityksen tiedot vuosien 2010 ja 2020 välillä, tilastokeskuksen väestöennuste, YKR-taajamat (Suomen ympäristökeskus) 2005-2022 välisenä aikana, taajamatoimintojen toteutuma maastotietokannan mukaan (Maanmittauslaitos), CORINE Land Cover 2018 -hankkeessa tuotetut maankäyttö- ja maanpeitteaineistot, kuntien yleis- ja asemakaavat ja Satakunnan maakuntakaavan toteutumisen seurantasovellus sekä maakuntakaavan kuntaneuvottelut. Taajama-toimintojen aluevarausten kokonaispinta-ala yhteensä noin 31 550 ha.

Taajamatoimintojen alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 2 ja yksilöity taulukossa x.

YHDYSKUNTARAKENTEEN TAAJAMATOIMINTOJEN LAAJENEMISSUUNTA

Merkinällä osoitetaan yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta sellaiset tavoitteelliset maankäytön päälaajenemissuunnat, joilla voidaan katsoa olevan maakunnallista tai seudullista tarvetta laajenemisen selvittämiseen ja suunnitteluun.

Merkinän väri osoittaa laajenemisalueen maankäyttömuodon.

Suunnittelumääräys

Yhdyskuntarakenteen laajenemisen suunnittelussa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteelliset ja liikenteelliset edellytykset uusien rakentamisalueiden toteuttamiselle, viher- ja virkistysyhteyksien jatkuvuus sekä alueen luonnon ja maiseman ominaispiirteet.

Maakuntakaavan tavoitteena on eheyttää ja täydentää nykyisiä taajamia ja näin tukea tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä hyvän elinympäristön kehittämistä. Taajamatoimintojen laajenemissuuntia on tarkasteltu seuraavien aineistojen pohjalta: YKR-taajamat (2005-2022), kuntien voimassa olevat yleis- ja asemakaavat ja CORINE Land Cover 2018 -aineisto.

KYLÄ

Merkinällä osoitetaan maakunnan keskusverkkoon kuuluvat maaseudun kylät.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tuettava asumisen ohella alueen luonteeseen soveltuvan elinkeinotoiminnan sijoittumista, parannettava kylän elinvoimaisuuden edellytyksiä, varmistettava kylien liikenneyhteydet päätieverkkoon ja otettava huomioon yhdyskuntateknisen huollon järjestäminen.

Täydennysrakentamisessa on hyödynnettävä ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria. Täydennysrakentamista ja muuta alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaispiirteet.

Kylämerkinällä osoitetaan maakunnan aluerakenteen kannalta merkittävimmät taajamien ulkopuoliset asumiskeskittymät. Kylien merkittävyys on arvioitu laadullisesti käyttäen kriteereinä kyläalueiden väkilukua, palveluita,

kylätoiminnan aktiivisuutta, arvokasta kulttuuriympäristöä, erityisiä vetovoimatekijöitä (esim. matkailu- tai luontokohde), yleiskaavatilannetta ja kylän sijaintia suhteessa maakunnan muuhun aluerakenteeseen. Kylät osoitetaan kohdemerkinnällä.

Kylät on esitetty selostuksen osan B kartassa 4 ja yksilöity taulukossa x.

Keskukset ja palvelut

TILAA VAATIVAN KAUPAN KEHITTÄMISVYÖHYKE

Merkinnällä osoitetaan kaupallisia vyöhykkeitä, joilla on tai jonne voi sijoittua tilaa vaativan erikoistavarakaupan seudullisesti merkittäviä yksiköitä tai kaupan yksiköitä, jotka eivät muutoin sovellu keskustatoimintojen alueelle. Vyöhykkeillä kehitetään kauppaa, jonka tyyppillinen asiointitiheys on vähäinen.

Suunnittelumääräys

Tilaa vaativan erikoistavarakaupan suuryksiköiden mitoitus ja tarkempi sijoittuminen on suunniteltava siten, ettei niillä yksin tai yhdessä muiden vyöhykkeiden hankkeiden kanssa ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin tai niiden kehittämiseen.

Suuryksiköiden toteutumisen ajoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sitoa muun taajamarakenteen ja liikennejärjestelmien toteuttamiseen.

Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu erikseen seudullisesti merkittävän kaupan sijoittuminen päivittäis- ja erikoiskaupan osalta alue- ja kohdemerkinnöin (KM, km). Seudullisesti merkittävän tilaa vaativan kaupan sijoittuminen on osoitettu aluevarausmerkintöjen päälle mahdollistavana kehittämisvyöhykkeenä.

Maakuntakaavan palvelujen alueelle (P, p) ja työpaikka-alueille (TP) voidaan sijoittaa lähtökohtaisesti vain paikallisesti merkittävää tilaa vaativaa kauppaa. Merkitykseltään seudullisen tilaa vaativan kaupan sijoittuminen edellyttää tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeen merkintää.

Seudullisesti merkittävää tilaa vaativaa kauppaa on mahdollistettu teollisuus- ja varastotoimintojen alueeksi (T) osoitetulle alueelle Kankaanpäässä ja Porissa. Tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeiden osoittamisen perusteina ovat alueiden sijainti yhdyskuntarakenteessa, vakiintunut toimialarakenne, liikenteellinen sijainti ja toteutus kunnan yleiskaavassa. Tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeet ovat Harjavallan tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke, Huittisissa Vanhakosken tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke, Kankaanpään tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke ja Porin tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke sekä Rauman tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke.

Maakuntakaavassa osoitetut tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeet perustuvat Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 2 varten laadittuun Satakunnan kaupan palveluverkkoselvitykseen, (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 18.5.2016), Kaupan palveluverkkoselvityksen päivitykseen (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 22.9.2017) sekä Huittisten kaupan mitoituksen erillistarkasteluun (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 4.1.2018). Tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeiden (km) suunnittelussa on myös hyödynnetty kuntien asema- ja yleiskaavoja.

Maakuntakaavan koko maakuntakaava-alueita koskeissa suunnittelumääräyksissä on osoitettu keskustatoimintojen alueiden ulkopuolisen merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksiköiden alueiden ja tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeiden vähittäiskaupan yhteenlasketun kerrosalan enimmäismitoitus vuonna 2035 (sisältäen alueen kaiken kaupan kerrosalan). Vyöhykemitoituksen pohjana on Satakunnan kaupan palveluverkkoselvityksen mukainen mitoitustarkastelu alueittain.

Tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeet on esitetty selostuksen osan B kartassa 5 ja yksilöity taulukossa X.

Merkinnällä osoitetaan palveluvarustukseltaan kaupunkitasoisten ja vastaavien seudullisten keskusten ydinalueet, joihin sijoittuu keskustahakuisten palvelu-, hallinto-, asumis- ja muiden toimintojen alueita niihin liittyvine liikennealueineen ja puistoineen.

Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Suunnittelumääräys

Keskustatoimintojen alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueen arkkitehtuuriin, ympäristökuvaan, ominaispiirteisiin, viihtyisyyteen ja toimivuuteen, jalankulku-, huolto- ja julkisen liikenteen järjestelyjen tarkoituksenmukaisuuteen sekä häiriöttömyyteen. Suunnittelussa on lisäksi kiinnitettävä huomiota viher- ja virkistysverkon riittävyteen ja jatkuvuuteen sekä hulevesien hallintaan. Aluetta suunniteltaessa on varauduttava riittävään palvelu- ja liiketilatarjontaan.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattu merkittävien luonto-, maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen myös eheyttävän suunnittelun yhteydessä.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vähittäiskaupan suuryksiköt tulee suunnitella siten, että ne arkkitehtuuriltaan ja sijoitukseltaan sopeutuvat ympäristöön ja mitoitukseltaan täydentävät keskustan palvelutarjontaa.

-1

Merkinnällä osoitetaan maakuntakeskuksen ydinalue, johon sijoittuu koko maakuntaa palvelevia keskustahakuisia kaupan sekä hallinto-, hyvinvointi- ja vapaa-ajan palveluja ja asumista.

Suunnittelumääräys

Keskustatoimintojen alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueen arkkitehtuuriin, ympäristökuvaan, ominaispiirteisiin, viihtyisyyteen ja toimivuuteen, jalankulku-, huolto- ja julkisen liikenteen järjestelyjen tarkoituksenmukaisuuteen sekä häiriöttömyyteen. Suunnittelussa on lisäksi kiinnitettävä huomiota viher- ja virkistysverkon riittävyteen ja jatkuvuuteen sekä hulevesien hallintaan. Aluetta suunniteltaessa on varauduttava riittävään palvelu- ja liiketilatarjontaan.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytyksiä kansainvälisen, kaupallisesti ja kulttuurisesti vetovoimaisen ja merkittäviä kulttuurihistoriallisia arvokerrostumia kaupunkirakenteessa korostavan kaupunkikeskuksen edelleen kehittämiseksi.

Keskustatoimintojen aluevarausmerkinnällä (C, C1) on osoitettu Porin, Rauman, Euran, Harjavallan, Huittisten, Kankaanpään, Kokemäen ja Ulvilan kaupunkien ydinkeskustat.

Esitetyt keskustatoimintojen alueet osoittavat maakunnan keskusverkon rakenteen ja osaltaan ohjaavat palvelujen sijoittumista Satakunnassa. Keskustatoimintojen alueiden osoittaminen korostaa nykyisten seudullisten keskusten asemaa ja tukee niiden kehittämistä perinteisinä ja omaleimaisina keskusta-alueina. Paikallisissa keskuksissa keskustatoiminnot sisältyvät taajamatoimintojen alueisiin. Keskustatoimintojen alueet esitetään yleispiirteinä alueina, jotka osoittavat keskustatoimintojen likimääräisen sijainnin.

Keskustatoimintojen alueiden suunnittelu perustuu Satakunnan aluerakenne -selvityksen analyysiin kuntien palvelurakenteesta ja -tasosta, asiointisuuntautuneisuudesta ja vetovoimaisuudesta alueensa keskuksena. Keskustatoimintojen aluevarausten kokonaispinta-ala on noin 1250 ha. Maakunnan keskusverkko on kuvattu Satakunnan maakuntakaavan 2050 selostuksen kohdassa 3.2.1.

Keskustatoimintojen alueet on esitetty selostuksen osassa B kartassa 3 ja yksilöity taulukossa x.

KM

km

VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKÖIDEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan keskustatoimintojen alueen ulkopuolisia alueita, joille voidaan sijoittaa yksi tai useampi merkitykseltään seudullinen suuryksikkö. Merkinnällä sallitaan myös erikoistavarakaupan yksiköiden (retail park) sijoittuminen alueelle.

Suunnittelumääräys

Vähittäiskaupan suuryksikön mitoituksessa ja tarkemmassa sijoittumissuunnittelussa sekä ajoituksessa on otettava huomioon seudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen siten, ettei vähittäiskaupan suuryksikkö aiheuta palvelutarjonnassa alueellisia tai väestöryhmittäisiä palvelujen saavutettavuuteen vaikuttavia merkittäviä heikennyksiä.

Alue- tai kohdemerkinnällä osoitetaan jo rakennetut vähittäiskaupan suurmyymälöiksi määritellyt kohteet ja alueet, joiden kaupalliset vaikutukset on selvitetty asemakaavatasolla. Lisäksi merkinnällä osoitetaan ne olemassa olevat ja rakennetut alueet, joiden aluerakenteelliset ja ostovoimaan kohdistuvat vaikutukset on selvitetty Kauppa Satakunnassa 2009 -selvityksen, Kaupan palveluverkkoselvityksen ja Satakunnan kaupan palveluverkkoselvityksen päivityksen yhteydessä. Aluevarauksena on osoitettu yhteensä noin 150 ha. Aluevarausmerkinnällä on osoitettu Porissa Mikkolan alue, Huittisissa Sahkon alue ja Raumalla Fere-Center -niminen alue. Kohdemerkintöinä on osoitettu kolme vähittäiskaupan suurmyymälöille varattua aluetta: Porissa Eteläväylä ja Isosanta ja Raumalla Pick n Pay.

Alueet ja kohteet on esitetty selostuksen osan B kartassa 3 ja yksilöity taulukossa x.

P

P

PALVELUJEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan julkisten ja yksityisten palvelujen ja hallinnon alueita. Alueelle voidaan sijoittaa myös paljon tilaa vaativan erikoistavarakaupan yksiköitä.

Suunnittelumääräys

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan palveluverkon tarpeiden perusteella palvelujen alueelle osoittaa uusia vähittäiskaupan yksiköitä vain silloin, kun kyseiset yksiköt ovat merkitykseltään paikallisia, yhdyskuntarakenne tukee kaupan saavutettavuutta ja haitalliset vaikutukset voidaan välttää. Kaupan mitoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellä paikallisen ostovoiman pohjalta ja yksiköiden toteutumisen ajoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sitoa muun taajamarakenteen ja liikennejärjestelmien toteuttamiseen.

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä julkisia ja yksityisiä opetus-, sivistys- ja tutkimustoimintaa sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuuluvia laitoksia tai kaupallisten palvelujen alueita ja kohteita. Merkinnällä osoitetaan lähinnä taajaman ulkopuolisia palvelujen ja hallinnon alueita sekä taajamissa alueellisesti laajoja ja alue- tai yhdyskuntarakenteen kannalta erityisen merkittäviä palvelun ja hallinnon alueita.

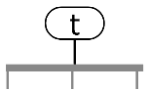
Tällaisia ovat useampaa kuntaa palvelevat sairaalat, oppilaitokset ja tutkimuslaitokset sekä paljon tilaa vaativan kaupan alueet.

Palvelujen alueen aluevarausten kokonaispinta-ala on noin 560 ha. Aluemerkinällä on osoitettu 11 aluetta ja kohdemerkinnällä on osoitettu 6 aluetta.

Suunnittelun perustana ovat seuraavat tietopohjat ja aineistot: toteutuma maastotietokannan (Maanmittauslaitos) mukaan, kuntien asema- ja yleiskaavat ja kuntaneuvottelut.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 3 ja yksilöity taulukossa x.

Teollisuus- ja työpaikka-alueet

TEOLLISUUSTOIMINTOJEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Merkinnällä osoitetaan teollisuus- ja varastotoimintojen kehittämisen kohdealueet, joihin kohdistuu teollisuustoimintoihin liittyviä alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita.

Suunnittelumääräys

Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee turvata pitkän aikavälin teollisuus- ja varastotoimintojen kehittämisedellytykset ja aluevaraukset.

Teollisuus- ja varastotoimintojen alueiden suunnittelussa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteelliset ja liikenteelliset edellytykset ja viher- ja virkistysyhteyksien jatkuvuus. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöön, asutukseen, loma-asutukseen, yleiseen virkistykseen, linnustoon ja muuhun eliöstöön.

Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu teollisuus- ja varastotoimintojen kohdealueiksi, yhteensä 7 aluetta, jotka ilmentävät kuntien pidemmän aikavälin tavoitteita luoda teollisuustoiminnoille uusia sijoittumis- ja laajentumismahdollisuuksia. Kohdealueiden määrittelyssä on hyödynnetty Vihreän siirtymän hankkeet Satakunnan maakuntakaavassa 2050 -selvityksessä toteutettujen kyselyjen tuloksia sekä kuntien kanssa maakuntakaavasta järjestettyjä työneuvotteluja. Satakunnan maakuntakaavassa 2050 teollisuustoimintojen kehittämisen kohdealueena osoitetut alueet on valikoituneet edellä mainitun selvityksen osana laaditun yleispiirteisen ympäristövaikutusten arvioinnin sekä Satakuntaliiton tarkemman teemakarttatarkastelun perusteella. Tarkastelussa on tutkittu alueiden sijoittumisedellytyksiä yhdyskuntarakenteessa arvioiden sijainnin sopivuutta suhteessa liikenneverkkoon- ja muun teknisen huollon verkostoon sekä uuden teollisen toiminnan mahdollisten vaikutuksia luontoarvoihin, ja luonnon monimuotoisuuteen, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön. Lisäksi ehdotettujen alueiden laajuutta ja sijaintia on tarkasteltu myös lähiympäristön asutuksen ja haavoittuvien kohteiden näkökulmasta.

SELVITYSALUE

Merkinnällä osoitetaan sellaiset alueet, joiden maankäyttöön kohdistuu muutospaineita eikä niiden maankäyttöä ole voitu ratkaista maakuntakaavaa laadittaessa. Merkittävyytensä vuoksi alueet katsotaan tarpeelliseksi osoittaa maakuntakaavassa. Alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä ja jatkosuunnittelua.

-t

Merkinnällä osoitetaan teollisuus- ja varastotoimintojen selvitysalueet.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa on osoitettu teollisuus- ja varastotoimintojen selvitysalueiksi yhteensä 10 aluetta. Alueilla on vireillä yleis- ja/tai asemakaavoja, joiden tavoitteena olevalla maankäytön muutoksella on maakunnallista merkitystä. Teollisuus- ja varastotoimintojen selvitysalueita tarkastellaan maakuntakaavan jatkosuunnittelussa vireillä olevien yleis- ja/tai asemakaavojen ja niiden yhteydessä laadittujen selvitysten pohjalta.

TEOLLISUUS- JA VARASTOTOIMINTOJEN ALUEET

Merkinnällä osoitetaan merkittävät teollisuus- ja varastotoimintojen alueet.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen sekä huolehtia, että teollisuustuotannosta tai muusta toiminnasta viereisten alueiden ympäristölle ja asutukselle sekä mahdollisille pohjavesialueille aiheutuvat merkittävät haitalliset vaikutukset estetään. Suunnittelussa on lisäksi kiinnitettävä huomiota viher- ja virkistysverkon riittävyyteen ja jatkuvuuteen sekä hulevesien hallintaan.

-1

Merkinnällä osoitetaan merkittävät teollisuus- ja varastoalueet, joille saa sijoittaa merkittäviä vaarallisia kemikaaleja valmistavia tai varastoivia laitoksia, ja joita koskee EU-direktiivi 2012/18/EU vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta (SEVESO III- direktiivi).

Merkintään liittyy alueelle sijoittuvalle laitokselle sen toiminnan laajuuden mukaan *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES)* määrittämä konsultointivyöhyke.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon alueella sijaitsevista laitoksista tai vaarallisten kemikaalien valmistuksesta, varastoinnista tai kuljetuksesta lähiympäristölle ja alueelle sijoittuville toiminnoille mahdollisesti aiheutuvat riskit.

Alueen suunnittelussa tulee palo- ja pelastusviranomaiselle sekä tarvittaessa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

-2

Merkinnällä osoitetaan Harjavallan suurteollisuuspuiston teollisuus- ja varastoalueet, joille saa sijoittaa ja varastoida teollisuusprosesseissa syntyviä kiinteitä sivutuotteita sekä näiden käsittelyyn ja varastointiin liittyviä laitteita ja laitoksia.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää siihen, että toiminnasta aiheutuvat ympäristöhäiriöt viereisille alueille ja asutukselle estetään.

Merkinnällä T osoitetaan ne teollisuus- ja varastotoimintojen alueet, joilla sijaitsee tai joihin voidaan sijoittaa maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä teollisuuslaitoksia ja -yrityksiä. Teollisuus- ja varastotoimintojen alueet sijaitsevat varsinaisten taajamatoimintojen, työpaikka-alueiden tai palvelualueiden ulkopuolella. Maakuntakaavassa osoitetaan teollisuus- ja varastotoimintojen alueiksi (T) kokonaisala on noin 5960 ha.

Merkinnällä (T1, t1) osoitetaan ne teollisuus- ja varastotoimintojen alueet, joilla aluerakenteen kannalta sijaitsee tai joille saa sijoittaa seudullisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä vaarallisia kemikaaleja valmistavia tai varastoivia teollisuuslaitoksia. Merkinnällä T1 ja t1 osoitetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston julkaiseman Kemikaalilaitosten konsultointiväyhykkeet luettelossa (4.1.2024) nimetyt Seveso III -direktiivin mukaiset laitokset, joiden konsultointiväyhyke on 1 km tai sitä laajempi. Lisäksi merkinnällä on osoitettu alueita, joilla voimassa oleva asema- tai yleiskaava sallii merkittävän vaarallisia kemikaaleja valmistavien tai varastoivien laitoksen sijoittamisen. Maakuntakaavassa osoitetaan teollisuus- ja varastotoimintoja varten 5 aluevarausta alueena (T1) ja 12 aluevarausta kohteena (t1), joille saa sijoittaa merkittäviä vaarallisia kemikaaleja valmistavia tai varastoivia laitoksia. Alueiden kokonaispinta-ala on noin 930 ha.

Merkinnällä T2 osoitetaan ylikunnallisesti merkittävät teollisuus- ja varastotoimintojen alueet/läjitysalueet Harjavallassa, joilla on tai joille saa sijoittaa teollisuustuotannossa muodostuvia kiinteitä sivutuotteita (esim. rikastushiekkaa, raekuonaa, rauta- ja kipsisakkaa) sekä niiden siirtämiseen, käsittelyyn, varastointiin tai muuhun toimintaan liittyviä laitteita ja laitoksia. Maakuntakaavassa osoitetaan Harjavallan kaupungin voimassa olevien asemakaavojen pohjalta Ratalan ja Sievarin alueilta pinta-alaltaan yhteensä noin 240 ha aluetta teollisuuden sivutuotteiden käsittelyyn ja varastointiin.

Teollisuus- ja varastotoimintojen aluevarausmerkintöjen tarkastelussa on käytetty seuraavia lähtöaineistoja: Vihreän siirtymän hankkeet Satakunnan maakuntakaavassa 2050 (Ramboll Finland Oy, 2023), YKR-taajamat (2005-2021), kuntien voimassa olevat yleis- ja asemakaavat, CORINE Land Cover 2018 -aineisto ja Satakunnan maakuntakaavan toteutumisen seurantasovellus sekä maakuntakaavan kuntaneuvottelut.

Teollisuus- ja varastotoimintojen alueet (T, T1, t1 ja T2) on esitetty selostuksen osan B kartassa 6 ja yksilöity taulukossa x.

YHDYSKUNTARAKENTEEN TEOLLISUUS- JA VARASTOTOIMINTOJEN LAAJENEMISSUUNTA

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta sellaiset tavoitteelliset maankäytön päälaajenemissuunnat, joilla voidaan katsoa olevan maakunnallista tai seudullista tarvetta laajenemisen selvittämiseen ja suunnitteluun.

Merkinnän väri osoittaa laajenemisalueen maankäyttömuodon.

Suunnittelumääräys

Yhdyskuntarakenteen laajenemisen suunnittelussa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteelliset ja liikenteelliset edellytykset uusien rakentamisalueiden toteuttamiselle, viher- ja virkistysyhteyksien jatkuvuus sekä alueen luonnon ja maiseman ominaispiirteet.

Maakuntakaavan tavoitteena on eheyttää ja täydentää nykyisiä taajamia ja näin tukea tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä elinkeinoelämän pitkän aikavälin kehittämisen edellytyksiä. Teollisuus- ja varastotoimintojen laajenemissuuntia on tarkasteltu seuraavien aineistojen ja tietojen pohjalta: YKR-taajamat (2005-2021), kuntien voimassa olevat yleis- ja asemakaavat, CORINE Land Cover 2018 -aineisto, Satakunnan viherrakenneselvitys (2021) ja maakuntakaavan kuntaneuvottelut.

Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla alueiden käyttöä on läheisen alueen toiminnan tai muun ympäristöönä käyttörajoituksia aiheuttavan luonteen vuoksi rajoitettava.

-1

Merkinnällä osoitetaan vaarallisia kemikaaleja valmistavien tai varastoivien Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) valvonnassa olevien turvallisuusselvitys- tai toimintaperiaateasiakirjavelvollisten laitosten vähintään 1 km laajuiset konsultointivyöhykkeet.

Suunnittelumääräys

Suunnittelussa on otettava huomioon alueella sijaitsevista laitoksista tai vaarallisten kemikaalien valmistuksesta, varastoinnista tai kuljetuksesta ympäristölle ja alueelle sijoittuville toimintoille mahdollisesti aiheutuvat riskit.

Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista suojavyöhykkeelle tulee palo- ja pelastusviranomaiselle sekä tarvittaessa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Suojavyöhykemerkinällä osoitetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston julkaiseman Kemikaalilaitosten konsultointivyöhykkeet -nimisessä luettelossa (4.1.2024) vähintään 1 km laajuiset konsultointivyöhykkeet SEVESO III -direktiivin mukaisten laitosten osalta. Seveso III -direktiivin mukaiset laitokset ovat laitoksia, joiden toiminnan laajuus on turvallisuusselvityslaitos tai toimintaperiaateasiakirjalaitos. Merkinän osoittamat konsultointivyöhykkeet on kaavakartalla lähtökohtaisesti määritetty kohteen tontin rajasta. Pääallekkäin sijoittuvien konsultointivyöhykkeiden tapauksessa on huomioitu niiden yhdistelmästä muodostuva laajin ulottuvuus.

TP

TYÖPAIKKA-ALUEET

Merkinnällä osoitetaan merkittävät ja monipuoliset työpaikka-alueet, joille voi sijoittua sekä toimisto- ja palvelutyöpaikkoja että ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuus- ja varastotoimintaa. Alueelle voidaan sijoittaa myös tilaa vaativaa erikoistavarakauppaa.

Suunnittelumääräys

Alueelle voidaan pääkäyttötarkoitusta muuttamatta suunnitella myös asumista. Alueelle ei saa suunnitella sellaisia työpaikkatoimintoja, joiden haitalliset ympäristövaikutukset läheisille alueille ja asutukselle voivat olla merkittäviä.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan palveluverkon tarpeiden perusteella työpaikka-alueelle osoittaa uusia vähittäiskaupan suuryksiköitä silloin, kun kyseiset yksiköt ovat merkitykseltään paikallisia, yhdyskuntarakenne tukee kaupan saavutettavuutta ja haitalliset vaikutukset voidaan välttää. Kaupan mitoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellä paikallisen ostovoiman pohjalta ja yksiköiden toteutumisen ajoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sitoa muun taajamarakenteen ja liikennejärjestelmien toteuttamiseen.

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat työpaikka-alueet, jotka on tarkoitettu taajamaan soveltuvien työpaikkatoimintojen tarpeisiin. Alueilla on merkittäviä toimisto- ja palvelutyöpaikkoja sisältäviä alueita, jotka liittyvät kiinteästi taajamatoimintojen alueisiin tai niiden välittömään läheisyyteen. Työpaikka-alueisiin on luokiteltu myös sellaiset alueet, joille sijoittuu ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuus- ja varastotoimintaa. Työpaikka-alueet ovat erilaisten ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien yritystoimintojen, palveluiden ja kaupan keskittymiä erotukseksi varsinaisista teollisuus- ja varastoalueista sekä varsinaisista palvelualueista.

Työpaikka-alueiden osoittamisen perusteina ovat alueiden sijainti yhdyskuntarakenteessa, vakiintunut toimialarakenne, liikenteellinen sijainti ja toteutuneisuus kuntien voimassa olevissa yleis- ja asemakaavoissa. Lisäksi aluevarausten määrittelyssä on hyödynnetty Satakunnan maakuntakaavan toteutumisen seurantasovelluksen aineistoa sekä maakuntakaavan kuntaneuvotteluja. Maakuntakaavassa on osoitettu yhteensä 17 työpaikka-alueita ja niiden kokonaisala on noin 1200 ha.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 3 ja yksilöity taulukossa x.

Matkailualueet

MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISVYÖHYKE

Merkinnällä osoitetaan vyöhykkeitä, joille sijoittuu merkittäviä matkailun ja virkistyskäytön kannalta vetovoimaisia alueita ja joihin kohdistuu matkailun ja virkistyskäytön kehittämistarpeita.

Suunnittelumääräys

Vyöhykkeiden sisällä toteutettavassa alueidenkäytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota matkailuelinkeinojen ja virkistyspalveluiden kehittämiseen ja kehittämismahdollisuuksien säilymiseen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen.

Kehittämisyöhykemerkinällä osoitetaan maakunnan matkailun ja virkistyskäytön kannalta merkittävät matkailun kehittämisyöhykkeet, jotka ovat Selkämeren rannikkovyöhyke (Merikarvianjoen ja Ouran saaristo, Pori-Yyteri, Luvian saaristo ja Säpin sekä Raumanmeren ja Vanhan Rauman kehittämisyöhyke), Pohjois-Satakunnan suo- ja metsäalue, Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemavyöhyke, Joutsijärven järvi- ja metsäalue, Pyhäjärvi-Köyliöjärvi, Pinkjärvi ja Koskeljärvi sekä Leineperin ja Noormarkun ruukinalueet. Kauttuan ruukinalue sijaitsee Pyhäjärvi-Köyliöjärvi-kehittämisyöhykkeellä ja sitä ei ole erikseen osoitettu. Lisäksi Kankaanpää, Kuninkaanlähde ja Jämijärven Jämi muodostavat kehittämisyöhykkeen, jonka keskeiset vetovoimakohteet yhdistyvät toisiinsa Hämeenkaan kulkua myötäillen. Sammallahti linkittyy Raumanmeren, Vanha Rauman ja Pyhäjärvi-Köyliönjärvi sekä Koskeljärven – kehittämisyöhykkeisiin. Leineperin ja Noormarkun ruukinalueet yhdistyvät Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemavyöhykkeeseen.

Vyöhykkeiden matkailullinen vetovoima perustuu luonnonolosuhteisiin, maisemaan, kulttuuriympäristöihin ja - historiaan. Hämeenkaakalle kohdistuvan kehittämisvyöhykkeen osalta on otettava huomioon, että Hämeenkaakaan ensisijainen käyttäjä on Puolustusvoimat ja matkailupalveluihin liittyvät toiminnot on sopeutettava Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen kohdistuviin käyttötarpeisiin.

MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan merkittävien matkailun ja virkistyskäytön kannalta vetovoimaisten kehittämisvyöhykkeiden toiminnalliset yhteystarpeet.

Kehittämissuositus

Maankäytön suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota matkailun ja virkistyskäytön kannalta merkittävien toiminnallisten yhteystarpeiden kehittämismahdollisuuksiin.

Matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen yhteystarvemerkinnät osoittavat Satakunnassa sijaitsevien merkittävien matkailun ja virkistyskäytön kannalta vetovoimaisten kehittämisvyöhykkeiden välisten toiminnallisten yhteystarpeiden ohella myös ylimaakunnallisia yhteystarpeita.

Hämeenkaakalle osittain sijoittuvan yhteystarpeen osalta on otettava huomioon, että Hämeenkaakaan ensisijainen käyttäjä on Puolustusvoimat ja matkailu- ja virkistyspalveluihin liittyvät toiminnot on sopeutettava Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen kohdistuviin käyttötarpeisiin.

RM

MATKAILUPALVELUJEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan merkittävät matkailua palvelevat alueet.

Suunnittelumääräys

Suunnittelussa, rakentamisessa ja muissa toimenpiteissä on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot.

Matkailupalveluiden alueina on osoitettu matkailu- ja lomakeskuksia tai muita vastaavia tai sellaisiksi suunniteltuja alueita, joilla on vähintään seudullista merkitystä. Useilla alueilla on myös maakunnallista tai jopa valtakunnallista merkitystä (esim. Yyteri, Kuuskajaskari, Kylmäpihlaja, Kuninkaanlähde, Jämi). Kullakin alueella on omat erityispiirteensä, joihin alueen vetovoima ja palvelut perustuvat. Alueiden toteuttajina ovat lähinnä matkailualan yrittäjät ja kunnat.

Aluevarausmerkinnällä osoitetaan viisi matkailupalveluiden aluetta (RM) ja kohdemerkinnällä (rm) on osoitettu 21 kohdetta. Alueista ja kohteista 10 sijaitsee rannikkovyöhykkeellä ja 11 sisämaan joki- ja järviolueilla.

mv

MATKAILUTIE

Merkinnällä osoitetaan valtakunnalliseen matkailutieverkkoon kuuluva seutu- tai yhdystien osa.

Matkailutienä on osoitettu valtakunnalliseen matkailutieverkkoon kuuluvat Taikayöntie ja Kammista Skanziin – Taiteiden reitti – nimiset ylimaakunnalliset matkailutiet. Huittisista Punkalaitumen kautta Urjalaan kulkeva Taikayöntie sijoittuu Punkalaitumenjoen varrelle ja on olennainen osa joen kulttuurimaisemaa. Kammi-kylästä Kulttuurikeskus Skanziin kulkeva, noin 37 kilometriä pitkä Taiteiden reitti sijoittuu Kauhajoen ja Karvian kuntien alueille. Satakunnan kolmas matkailutie, Pohjanlahden rantatie, on osoitettu maakuntakaavassa historiallisena tienä (ht).

SELVITYSALUE

Merkinnällä osoitetaan sellaiset alueet, joiden maankäyttöön kohdistuu muutospainetta eikä niiden maankäyttöä ole voitu ratkaista maakuntakaavaa laadittaessa. Merkittävyytensä vuoksi alueet katsotaan tarpeelliseksi osoittaa maakuntakaavassa. Alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä ja jatkosuunnittelua.

-rm Merkinnällä osoitetaan matkailun selvitysalue Yyterissä.

Selvitysalueena osoitetaan Porin Yyterissä sijaitseva matkailupalvelujen hankkeen alue. Alueen varausta ja mahdollista rajausta ei ole voitu ratkaista maakuntakaavan valmisteluvaiheessa. Alueella on vireillä UPM:n loimakylän ranta-asetmakaava ja ranta-asetmakaavan muutosta koskeva kaavaprosessi.

Matkailua koskevien vyöhykkeiden, yhteistarpeiden sekä matkailupalvelujen alueiden ja kohteiden määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat, Suomen merialuesuunnitelma 2030, Kestävän matkailun kehittäminen Satakunnan rannikkoalueella – maankäytön suunnittelun näkökulma -raportti 2018 (Satakuntaliitto, ICZM-projekti), valtakunnallisia matkailuteitä koskevat aineistot, Lauhanvuori-Hämeen kangas UNESCO Global Geopark -alue, matkailu- ja virkistysalueita koskevat kävijätutkimukset, maakunnalliset matkailuselvitykset ja -tutkimukset, kansallinen luonnon ja virkistyskäytön strategia 2022, Suomen rannikkostrategia 2023, kunta- ja viranomaisneuvottelut sekä kuntien kaava-aineistot. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun matkailua käsittelevään teemaraporttiin 10.9.2024.

Matkailua koskevat varaukset on esitetty selostuksen osan B kartassa 7 ja yksilöity taulukossa x.

Maa- ja metsätalousalueet

MY

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA

Merkinnällä osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joihin liittyy erityisiä kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvoja

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon alueen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot.

Merkinnällä on osoitettu mm. Eteläjoen, Kuollejoki-Poosjoen, Pohjajoen ja Merikarvianjoen joenvarsialue ja Kivijärvi Porissa, Vaaljärven itä- ja pohjoisranta Eurassa, Kiviharju-Tarrunkorpi Kankaanpäässä, Matinjärvi-Kolmikoura Kokemäellä, Kivikangas-Karjaluoto-Isoluoto Siikaisissa ja Isosuo Säkylässä.

Ympäristöarvoja omaavilla maa- ja metsätalousvaltaisilla voidaan harjoittaa maa- ja metsätaloutta metsälain mukaisesti. Alueilla sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä muu sellainen rakentaminen, joka soveltuu

alueen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvoihin. Alueilla tulee kiinnittää erityistä huomiota kyseisten arvojen säilymiseen sekä ympäristönhoitoon.

Maakuntakaavassa osoitettavien ympäristöarvoja omaavien maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden yhteispinta-ala on noin 3535 ha. Lisäksi kohdemerkinnällä rm on osoitettu 12 aluetta.

MU

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAAMISTARVETTA

Merkinnällä osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joille suuntautuu tai on odotettavissa suuntautuvan ulkoilun ohjaamistarvetta.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää alueen ulkoilumahdollisuuksien turvaamiseen sekä ulkoilua palvelevien reittien toteuttamismahdollisuuksiin.

Ulkoilun ohjaamistarvetta omaaviksi maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi on osoitettu ne alueet, jotka sekä sijainniltaan, luonnonolosuhteiltaan ja saavutettavuudeltaan soveltuvat hyvin ulkoiluun ja retkeilyyn sekä täydentävät maakuntakaavan ulkoilu-, retkeily- ja virkistysalueverkkoa. Ulkoilun ohjaamistarvetta edellyttävät alueet ovat joko maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä.

Maakuntakaavassa osoitettavien maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta, yhteispinta-ala on noin 4 085 ha.

M

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOILLA ON MERKITYSTÄ LUONNONVARA-ALAN OPETUSMETSINÄ.

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita.

-1 Merkinnällä osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on merkitystä luonnonvara-alan opetusmetsinä.

Merkinnällä M1 osoitetaan Metsähallituksen hallinnassa olevat, Länsirannikon koulutus Oy Winnovan metsä- ja luontoalan opetusmetsäkäytössä olevat kaksi aluetta. Opetusmetsien aluevaraukset perustuvat tietoihin käytössä olevista opetusmetsistä. Alueiden yhteispinta-ala on noin 760 ha.

Maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat ja Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden toteutuneisuuden seuranta, valtakunnallinen liikunnan paikkatietojärjestelmä LIPAS, valtakunnallisen soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi 2015, kuntien kaava-aineistot sekä kunta- ja viranomaisneuvottelut. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun maa- ja metsätalousvaltaisia alueita käsittelevään teemaraporttiin 10.9.2024.

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 8 ja yksilöity taulukossa x.

Maanpuolustus

EP

PUOLUSTUSVOIMIEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan sellaiset Puolustusvoimien käytössä olevat tai sellaisiksi suunnitellut varuskunta-, harjoitus- ja muut vastaavat alueet, joilla liikkuminen on rajoitettua. Aluetta kehitetään Puolustusvoimien tarpeisiin.

Suunnittelumääräys

Aluetta kehitetään Puolustusvoimien erityisalueena siten, että alueiden käytön suunnittelussa kiinnitetään huomiota ympäristöarvoihin sekä yleiseen turvallisuuteen.

Merkinnällä osoitettuja Puolustusvoimien käytössä olevia tai sellaisiksi suunniteltuja varuskunta-, harjoitus- ja muita vastaavia alueita sijaitsee Kankaanpäässä (Niinisalo), Säskylässä (Huovinrinne) sekä Kokemäellä (Piikajärvi). Alueilla liikkuminen on turvallisuus- tai muista syistä rajoitettua. Puolustusvoimien alueiden pinta-ala on lähes 800 ha.

EAH

AMPUMA- JA HARJOITUSALUE

Merkinnällä osoitetaan sellaiset Puolustusvoimien käytössä olevat tai sellaisiksi suunnitellut ampuma- ja harjoitusalueet, joilla liikkuminen on rajoitettua. Aluetta kehitetään Puolustusvoimien tarpeisiin.

Suunnittelumääräys

Aluetta kehitetään Puolustusvoimien erityisalueena siten, että alueiden käytön suunnittelussa kiinnitetään huomiota ympäristöarvoihin, yleiseen turvallisuuteen sekä alueen lähiympäristölle ja asutukselle mahdollisesti aiheutuviin haittoihin.

Merkinnällä EAH osoitetaan puolustusvoimien käytössä olevat valtakunnallisesti merkittävät ampuma- ja harjoitusalueet maanpuolustuksen tarpeita varten. Puolustusvoimien käytössä olevia tai sellaisiksi suunniteltuja ampuma- ja harjoitusalueina käytettäviä erityistoimintojen alueita ovat Jämijärven, Karvian ja Kankaanpään kuntien alueilla sijaitsevat Pohjankangas, Hämeen kangas ja Kantinkangas sekä Huittisten ja Säskylän kuntien alueilla sijaitseva Säskylänharju. Näillä alueilla liikkuminen on yleensä turvallisuus- tai muista syistä rajoitettua. Maakunta-kaavassa osoitettujen aluevarausten pinta-ala on yhteensä noin 20 000 ha.

MELUALUE

Merkinnällä osoitetaan vyöhykkeitä, joilla melua aiheuttavan toiminnan meluhaittojen vähentämiseksi on tarpeen ohjata tai rajoittaa alueiden käyttöä.

-1 Merkinnällä osoitetaan Puolustusvoimien ampumatoiminnoista johtuva melualue, jolla melu ylittää tason 55 dB L_{Rden} . Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Merkintä sallii nykyisen toiminnan jatkamisen ja kehittämisen sekä rakennusten täydennys- ja peruskorjaustoimenpiteet.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätöksellä ja asetuksella annetut melutason ohjearvot.

Rakentamismääräys

Alueelle ei tule sijoittaa uutta asumista tai muita melulle herkkiä toimintoja. Suunniteltaessa rakentamista alueelle on Puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetaan Puolustusvoimien Pohjankankaan ja Säköjärven alueilla tapahtuvista ampumatoiminoista johtuvat melualueet, joilla melutaso L_{Rden} ylittää tason 55 dB. Alueiden laajuus perustuu nykytoimintaan. Pohjankankaan melualue sijoittuu valtaosiltaan Kankaanpään kaupungin alueelle sekä pohjoisosistaan myös Karvian kunnan alueelle. Säköjärven melualue sijoittuu Huittisten ja Säköjärven kuntien alueille.

SUOJAVYÖHYKE

Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla alueiden käyttöä on läheisen alueen toiminnan tai muun ympäristönsä käyttörajoituksia aiheuttavan luonteen vuoksi rajoitettava.

-6 Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden alueiden käyttöä on lähellä sijaitsevan varaa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.

Suunnittelumääräys

Alueella on sallittua maa- ja metsätalousrakentaminen sekä puolustushallintoa palveleva rakentaminen. Alueelle ei tule sijoittaa sairaalaa, vanhainkotia, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huomioitava suojavyöhykkeen alueelle aiheuttamat käyttörajoitukset. Suunniteltaessa alueen käyttöä on Puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Maanpuolustusta koskevien alueiden määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat ja alueiden toteutuneisuuden seuranta, valtioneuvoston asetus raskaiden aseiden ja räjäytysten melutasoista (903/2017), ympäristöluvut, ympäristömeluselvitykset, Hämeenkaan monikäyttö- ja harjoitusalueen sekä Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma (Metsähallitus 2008) ja kuntien kaava-aineistot sekä kunta- ja viranomaisneuvottelut. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun maanpuolustusta käsittelevään teemaraporttiin 26.9.2024.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 9 ja yksilöity taulukossa X.

Erityisurheilualueet

ERITYISURHEILUALUE

Merkinnällä osoitetaan urheilualueita, joilla on tietty erityiskäyttötarkoitus.

-1 Merkinnällä osoitetaan Kokemäen ravirata.

Suunnittelumääräys

Alueen toimintaa suunniteltaessa ja kehitettäessä on otettava huomioon alueen mahdollinen sijainti tärkeällä pohjavesialueella.

Raviratojen merkinnän perustana on Satakunnan maakuntakaava, jossa on osoitettu E1-merkinnällä Kokemäen ravirata.

-2 Merkinnällä osoitetaan merkittävät ajoharjoittelu- ja moottoriurheiluradat.

Suunnittelumääräys

Alueen toimintaa suunniteltaessa ja kehitettäessä on otettava huomioon alueen mahdollinen sijainti tärkeällä pohjavesialueella.

Ajoharjoittelu- ja moottoriurheiluratojen merkinnän perustana on Satakunnan maakuntakaava. Merkinnöistä on poistettu Kankaanpään ajoharjoittelurata, jonka toiminta on loppunut. Porin Hangassuon ja Kankaanpään Pesämaiden alueet on muutettu kohdemerkinnöistä aluevarauksiksi. Kahdeksan moottoriurheilurataa osoitetaan kohdemerkinnöin.

Erityisurheilualueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 11 ja yksilöity taulukossa X.

AMPUMARATA

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ampumaradat.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa toiminnan kehittämismahdollisuudet sekä ottaa huomioon toiminnasta aiheutuvat mahdolliset ympäristöhäiriöt.

Seudullisesti merkittävät ampumaradat on määritelty Satakunnan ampumarataselvityksessä. Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetaan 12 siviiliampumarataa sekä kaksi varuskunnan ampumarataa. Lisäksi osoitetaan yksi uuden ampumaradan sijainti.

Ampumaradat on esitetty selostuksen osan B kartassa 10 ja yksilöity taulukossa X.

Tulvavaara-alueet ja tulvariskien ehkäisy

Koko maakuntakaava-aluetta koskeva suunnittelumääräys:

Tulvasuojelu

Suunnittelumääräys

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja tulviin liittyvät riskit. Suunniteltaessa toimintoja tulvaherkille alueille tulee tulvasuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Tulvasuojelua koskevalla suunnittelumääräyksellä kiinnitetään huomiota tulvavaaraan ja pyritään ehkäisemään tulvista aiheutuvia vahinkoja myös muualla kuin nimetyillä merkittäville tulvariskialueilla. Viranomaisten selvi-

tyksillä viitataan mm. Tulvakeskuksen (Suomen Ilmatieteen laitoksen ja Suomen ympäristökeskuksen yhteinen palvelu) ylläpitämiin tulvariski- ja tulvakartta-aineistoihin ja aineistoissa esitettyihin tulvariskialueisiin.

TULVARISKIALUE

Merkinnällä osoitetaan Porin ja Huittisten tulvariskialueet.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee huomioida sään ääriolosuhteet ja tulvista aiheutuvat riskit. Uutta tulvalle herkkää rakentamista ei tule perusteettomasti sijoittaa tulvariskialueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos voidaan osoittaa, että tulvariskit pystytään hallitsemaan.

Suunniteltaessa toimintoja tulvaherkille alueille tulee tulvasuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Tulvariskialueen merkintä perustuu Porin ja Huittisten merkittävien tulvariskialueiden rajauksiin. Tulvariskialue on alue, jolla vallitsee tulvavaara ja jolla tulva todennäköisesti aiheuttaisi vahinkoja. Merkittävällä tulvariskialueella tarkoitetaan tulvariskilainsäädännön mukaisesti nimettyä, tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella tunnistettua aluetta. Porissa merkintää on jatkettu Pihlavanlahden suuntaan kunnan kanssa käytyjen neuvotte- lujen ja suunniteltujen tulvasuojelutoimenpiteiden perusteella. Maakuntakaavan ominaisuusmerkintää varten rajausta on yleispiirteistetty maakuntakaavan yleispiirteisyyteen ja mittakaavaan sopivaksi.

SELVITYSALUE

Merkinnällä osoitetaan sellaiset alueet, joiden maankäyttöön kohdistuu muutospainetta eikä niiden maankäyt- töä ole voitu ratkaista maakuntakaavaa laadittaessa. Merkittävätytensä vuoksi alueet katsotaan tarpeelliseksi osoittaa maakuntakaavassa. Alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä ja jatkosuunnittelua.

– **tr** Merkinnällä osoitetaan Kokemäenjoen Säpilänniemen oikaisu-uoman selvitysalue.

Selvitysalueen sijainnissa ja muodossa on huomioitu Säpilänniemen mahdollisen oikaisu-uoman sijaintia koskeva Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa laadittu selvitys vuodelta 2014: Suunnitelma oikaisu-uoman toteutuksesta Kokemäellä, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Toukokuu 2014 | Vesien tila –yksikkö. Oikaisu-uoman suunnitteluun keskeisesti liittyvä Natura 2000 -verkoston alueen kompensointikysymyksen rat- kaisu on vuoden 2024 syksyllä vielä käsittelyssä ja kesken.

Tulvariskialueet ja tulvariskien selvitysalue on esitetty selostuksen osan B kartassa 1 ja yksilöity taulukossa x.

7.1.4 Kooste merkittäviksi arvioiduista vaikutuksista (MRA 10 §)

- Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön

Satakunnan alue- ja yhdyskuntarakenne kytkeytyy osaksi valtakunnallista ja ylimaakunnallista aluerakennet- ta ja toiminnallisia kokonaisuuksia. Samalla edistetään monikeskuksisen ja verkostomaisen alue- ja yhdys- kuntarakenteen säilymistä ja kehittymistä tasapainoisena maa- ja merialueet käsittävänä kokonaisuutena. Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen perustuvia kehittämisvyöhykkeitä vahvistetaan elinkeinotoiminnan ja vä-

estön keskittyminä. Myös kyläverkoston rooli osana verkostomaista alue- ja yhdyskuntarakennetta on tunnistettu merkittäväksi. Keskusta-alueita priorisoidaan ensisijaisina kaupan sijaintipaikkoina.

Maanpuolustuksen alueellisia edellytyksiä turvaavien merkintöjen osoittaminen maakuntakaavassa mahdollistaa puolustusvoimien toimintojen, asutuksen ja elinkeinojen pitkän aikavälin alueidenkäytölliset yhteensovittamis- ja kehittämistarpeet. Myös ampumaratojen ja moottoriurheiluratojen osoittamisella varmistetaan alueiden toimintaedellytysten huomioonottaminen maankäytön suunnittelussa.

Matkailun ja virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeitä sekä matkailupalveluiden alueita osoittavat merkinnät edistävät omalta osaltaan suunnitelmallista matkailun kehittämistä alue- ja yhdyskuntarakenteen osana.

- Luontoon ja maisemaan

Alue- ja yhdyskuntarakenteen suunnittelussa on otettu huomioon Satakunnan viherrakenne eli luonnon ydinalueet ja ekologiset verkostot, mikä vähentää rakennetun ympäristön aiheuttamia vaikutuksia luonnonarvoihin. Luonnonolosuhteiltaan vaihtelevat maa- ja metsätalousvaltaisina osoitetut aluevaraukset edistävät osaltaan luonnon monimuotoisuuden vaalimista.

Olemassa olevilla ampuma- ja harjoitusalueilla harjoitettavien toimintojen merkittävimmät ekologiset vaikutukset kohdistuvat harjoitusalueiden käytössä kuluviin osiin, kuten kulkureitteihin ja maalialueisiin. Toisaalta ampuma- ja harjoitusalueet ovat rakentamatonta aluetta, millä on myönteisiä vaikutuksia ekologisten yhteyksien kannalta ja lisäksi alueilla on lajistoa, joka voi hyötyä avoimista pysyvistä, paljaista hiekka-alueista tai palaneista alueista.

Matkailun ja virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeiden osoittaminen edistää suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema- ja kulttuuriympäristöalueiden kestävä hyödyntämistä Satakunnan vetovoimakohteina, matkailun kehittämiseen linkittyvinä tukialueina ja matkailukäytön ohjaamista kulutusta hyvin kestäville alueille. Kehittämisvyöhykkeiden osoittamisella on merkitystä myös matkailun vetovoimakohteiden vaalimisen kannalta.

- Liikenteeseen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen

Alue- ja yhdyskuntarakennetta laajennettaessa ja uusia alueita osoitettaessa syntyy alueiden saavutettavuutta, liikenneturvallisuutta ja liikenteen toimivuutta sekä teknisen huollon (vesi- ja jätehuolto, energiahuolto) kehittämistarpeita.

Alue- ja yhdyskuntarakennetta kehittämällä tuetaan Satakunnan elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia, kilpailukykyä ja kansainvälistä asemaa. Maakuntakaavan ratkaisulla mahdollistetaan investointeja, vahvistetaan työllisyyttä ja väestön kasvua.

Satakunnassa sijaitsevien kahden varuskunnan toimintaedellytysten huomioonottaminen maankäytön suunnittelussa vahvistaa varuskuntien toimintaan liittyviä taloudellisia vaikutuksia Satakunnassa. Varuskunnat vaikuttavat välillisesti monin tavoin myönteisesti ympäröiviin seutukuntiin palveluiden kuluttajana.

- Terveysten, sosiaalisiin oloihin (ml. virkistys) ja kulttuuriin

Alue- ja yhdyskuntarakenteen ratkaisussa on huomioitu suuronnettomuusriskit, millä pyritään ehkäisemään mahdollisia haittavaikutuksia asutukselle ja ympäristölle. Myös Satakunnan merkittävät tulvariskialueet, tulvariskien hallinnan toimenpiteet ja tulviin varautuminen on huomioitu Satakunnan maakuntakaavan 2050 alue- ja yhdyskuntarakennetta koskevissa ratkaisussa.

Tehdyillä maankäytön suunnitteluratkaisuilla on pyritty vahvistamaan viihtyisää, turvallista ja terveellistä Satakunnassa. Toisaalta kehitettäessä alue- ja yhdyskuntarakenteen toimintoja lisääntyvät myös ympäristöhai-

tat kuten melu, tärinä, pienhiukkaset ja päästöt sekä onnettomuusriskit, joilla voi olla vaikutuksia ihmisten terveyteen ja elinympäristön viihtyisyyteen.

Luonnonolosuhteiltaan monipuoliset ja vaihtelevat maa- ja metsätalousvaltaiset alueet rikastuttavat osaltaan maakunnan asukkaiden asuin- ja elinympäristöä, virkistytymismahdollisuuksia luonnossa sekä lisäävät luonnon hyvinvointivaikutuksia. Matkailun ja virkistystyksen kehittämisvyöhykkeiden osoittaminen voi omalta osaltaan edistää myös maakunnan asukkaiden asuin- ja elinympäristön kannalta tärkeiden vetovoima-alueiden huomioonottamista alueidenkäytön suunnittelussa ja edistää mm. virkistyskäytön kannalta tärkeän infran kehittämistä, mikä lisää omalta osaltaan asuinympäristön viihtyisyyttä vaikuttaen myös maakunnan vetovoimaan.

- Muuta huomioitavaa (mm. elinkeinoelämä, huoltovarmuus, ilmasto ja ilmastonmuutos, luontokato)

Alue- ja yhdyskuntarakennetta kehittämällä tuetaan Satakunnan elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia, kilpailukykyä ja kansainvälistä asemaa. Maakuntakaavan ratkaisulla tuetaan investointeja, työllisyyttä ja väestön kehitystä. Kehittämisvyöhykkeiden ja -kohdealueiden osoittaminen edistää omalta osaltaan suunnittelu- ja kehittämissyhteistyötä alueen toimijoiden kesken sekä lisää yleistä tietoisuutta mm. elinkeinoelämään liittyvistä sijoittumismahdollisuuksista sekä ylikunnallisesta luonteesta.

Kansallinen turvallisuus on huomioitu alue- ja yhdyskuntarakenteessa turvaamalla riittävät alueiden käytölliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnoille sekä muille maanpuolustuksen toimintamahdollisuuksille ja kehittämiselle. Alue- ja yhdyskuntarakennetta kehitettäessä on otettu huomioon maanpuolustuksen tarpeet ja pelastuslaitosverkoston alueidenkäytölliset toimintaedellytykset. Kattava ampumarataverkosto on tärkeä viranomaistoiminnalle sekä tukee maanpuolustusta ja kansallista turvallisuutta

Olemassa olevan rakenteen hyödyntäminen ja kehittäminen muodostavat vähähiilisen ja resurssitehokkaan alue- ja yhdyskuntarakenteen, jossa työpaikat, palvelut ja vapaa-ajan alueet ovat hyvin saavutettavissa eri väestöryhmien kannalta ja eri liikkumismuodoilla. Resurssitehokkaalla ja vähähiilisellä rakenteella pyritään hillitsemään ilmastonmuutosta. Liikennesuoritteiden määrän hillitseminen vähentää päästöjä ja muita liikenteen ympäristövaikutuksia. Riittävän laajat puolustusvoimien käytössä olevat alueet eteläisessä Suomessa vähentävät pitkiä kuljetuksia ja sitä kautta liikennepäästöjä.

Alue- ja yhdyskuntarakenteen laajentuessa ja uusia rakentamisalueita osoitettaessa rakentamattomien alueiden ja yhtenäisten metsäalueiden määrä supistuu ja pirstoutuu Satakunnassa. Samalla ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta merkittävien hiilinielujen määrä vähenee ja ilmastonmuutoksen sopeutumisen kannalta tärkeiden luonnonalueiden ja rakentamattomien, vettä läpäisevien alueiden määrä vähenee. Laajat, rakentamattomat ampuma- ja harjoitusalueet voivat toimia ekologisina yhteyksinä huolimatta siitä, että alueilla harjoitellaan maanpuolustuksen liittyviä toimintoja. Maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden osoittaminen edistää omalta osaltaan ekologisen kestävyys edistämistä.

7.2 Alueiden käytön ekologinen kestävyys

7.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueiden käytöllä huolehditaan valtakunnallisesti arvokaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittäväydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

7.2.2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Tavoitteena on, että olemassa oleva ympäristö (luonto ja rakennettu ympäristö) on lähtökohtana Satakunnan alueiden käytön suunnittelulle. Maankäytön suunnittelun keinoin edistetään ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävästä sekä vetovoimaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen luomista Satakunnassa. Tavoitteena on, että Satakunnan maakunta tarjoaa asukkailleen myös tulevaisuudessa viihtyisän, turvallisen ja terveellisen elinympäristön, missä ympäristön ekologista kestävyyttä ei ylitetä tai vaaranneta.

Maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet, vesistöt sekä melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmat alueet. Toimintojen keskinäisissä aluevarausperiaatteissa kiinnitetään erityistä huomiota ihmisen terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja luontoon kohdistuvan kuormituksen vähentämiseen sekä ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Toimintojen sijoittamisella pyritään vaikuttamaan vähähiilisen ja resurssitehokkaan alue- ja yhdyskuntarakenteen muodostumiseen.

Lajien säilymistä ja liikkumista turvataan ekologisen viherverkoston sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä edistäen. Yhtenäisille tai maiseman kannalta tärkeille pelto-, metsä- ja suoalueille ei osoiteta muuta maankäyttöä ilman erityisiä perusteita. Merialueella suunnittelussa kiinnitetään huomiota arvokkaisiin ja tärkeisiin menepohjan alueisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään ekologisten yhteyksien säilymiseen suojelualueiden välillä.

7.2.3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu

Koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset:

Vesien tila

Suunnittelumääräys

Alueiden käytön suunnittelussa tulee estää tai vähentää ravinteiden, kiintoaineen ja haitallisten aineiden huuhtoutumista vesistöihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesiensuojelullisesti erityisen herkkiin, kalteviin, eroosio- ja tulvaherkkiin vesistöjen rantoihin sekä happamiin sulfaattimaihin. Lisäksi yksityiskohtaisen alueidenkäytön suunnittelun on oltava alueelle kohdistuvien vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien toteuttamista edistävää.

Luonnonsuojelun kannalta merkittävät alueet

NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVA ALUE

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaisesti Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Alueiden suojeluarvojen huomioon ottamisesta säädetään luonnonsuojelulaissa.

Suunnittelumääräys

Alueidenkäyttö ja toimenpiteet tulee suunnitella ja toteuttaa niin, etteivät ne merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Maakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaisesti Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Natura-verkosto koostuu lintudirektiivin (SPA) mukaisista linnustonsuojelualueista sekä luontodirektiiviin (SAC) perustuvista luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelualueista. Alueiden suojeluarvojen

huomioon ottamisesta on säädetty luonnonsuojelulain 34 ja 35 §:ssä. Natura 2000 – verkosto muodostuu pääosin valtioneuvoston hyväksymistä valtakunnallisista suojeluohjelmien alueista sekä perustetuista luonnonsuojelualueista. Valtioneuvoston päätöksissä on kunkin Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen osalta osoitettu se lainsäädäntö, joka mukaisesti kyseisen alueen luonnonarvojen suojelu toteutetaan.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvia erityisominaisuusmerkinnällä osoitettujen alueiden pinta-ala on noin 89 000 ha ja kohdemerkinnällä osoitettuja alueita on 49 ja uomia 3. Lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu yhdeksän Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa alle 10 hehtaarin suuruista perinnebiotooppia kohdemerkinnällä (pb).

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartoissa 15 ja 16 ja yksilöity taulukoissa x ja x.

S

s

SUOJELUALUE

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain tai muun lainsäädännön nojalla suojellut tai suojeltavat suojelualueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Alueen maankäyttöön mahdollisesti vaikuttavista merkittävistä suunnitelmista ja hankkeista tai ennen vallitsevia olosuhteita merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee luonnonsuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Suojelumääräys

Alueella ei saa toteuttaa sellaisia toimenpiteitä tai hankkeita, jotka voivat oleellisesti vaarantaa tai heikentää alueen suojeluarvoja.

Suojelualueiksi osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat luontoarvoja omaavat alueet. Tällaisia alueita ovat ne Natura 2000 -verkostoon sisältyvät maa-alueet ja alueiden osat, jotka valtioneuvoston päätösten mukaan on tarkoitettu toteutettavaksi maankäyttö- ja rakennuslain ja maankäyttö- ja rakennuslain / vesilain perusteella. Muiden alueiden perusteluina ovat mm. alueiden luontotyytit, niiden vähäisyys, harvinaisuus ja uhanalaisuus Satakunnassa.

Suojelualueiden toteutus tapahtuu ensisijaisesti jollain muulla lainsäädännöllä kuin luonnonsuojelulailla, esim. yksityiskohtaisemman kaavoituksen kautta maankäyttö- ja rakennuslailla. Yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelun yhteydessä määritellään tarkemmin alueiden suojeluarvoin perustuen, miten alueiden suojelu on tarkoitus toteuttaa. Aluevarausmerkinnällä osoitettavien suojelualuevarausten yhteispinta-ala on noin 14 000 ha ja kohdemerkinnällä osoitetaan 10 aluetta.

Suojelualueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 12 ja yksilöity taulukossa X.

SL

sl

LUONNONSUOJELUALUE

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavat luonnonsuojelualueet.

-1 Merkinällä osoitetaan Yyterin Santojen alue.

-2 Merkinällä osoitetaan Puolustusvoimien käytössä olevilla alueilla sijaitsevat luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavat luonnonsuojelualueet.

Suunnittelumääräys

Alueen maankäyttöön mahdollisesti vaikuttavista merkittävistä suunnitelmista ja hankkeista tai ennen vallitsevia olosuhteita merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee luonnonsuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Suojelumääräys

Alueella ei saa toteuttaa sellaisia toimenpiteitä tai hankkeita, jotka voivat oleellisesti vaarantaa tai heikentää alueen suojeluarvoja. Alueella voidaan kuitenkin valtion luonnonsuojeluviranomaisen niin salliessa toteuttaa alueen suojeluarvojen säilyttämiseksi ja palauttamiseksi tarkoitettuja toimenpiteitä.

Suojelumääräys on voimassa, kunnes alue on muodostettu luonnonsuojelulain mukaiseksi luonnonsuojelualueeksi.

-1 Merkinällä osoitetaan Yyterin Santojen alue.

Suunnittelumääräys

Alueen käyttöä suunniteltaessa on huomioitava luonnonsuojelulain säädökset.

Aluetta koskevan yleisen suunnittelumääräyksen lisäksi alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen geologisiin ja ekologisiin ominaisuuksiin, maiseman ominaispiirteisiin sekä kulttuuriperintöön.

Suunnittelulla tulee lisäksi turvata ja edistää valtakunnallisesti merkittävän virkistys- ja matkailualueen kehittämisedellytyksiä.

Alueella on sallittu Puolustusvoimien toiminta ja alueen kehittäminen Puolustusvoimien tarpeisiin

Luonnonsuojelualueiksi osoitetaan ne Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet ja alueiden osat, jotka valtioneuvoston päätösten mukaan on tarkoitettu toteutettavaksi luonnonsuojelulaille, valtakunnallisiin suojeluohjelmiin sisältyvät alueet sekä suojeluarvoltaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut alueet. Luonnonsuojelualueen ensisijaisena toteuttajana on valtio. Luonnonsuojelualueen suunnittelu- ja suojelumääräykset koskevat myös SL1 ja SL2 -merkinöillä osoitettuja Yyterin ja Puolustusvoimien käytössä olevia luonnonsuojelualueita.

Aluevarausmerkinällä osoitettavien luonnonsuojelualuevarausten yhteispinta-ala on noin 110 000 ha ja kohdemerkinnällä osoitetaan 44 aluetta. Merkittävin lisäys luonnonsuojelualuevarausten yhteispinta-alassa verrattuna Satakunnan maakuntakaavassa määriteltyihin luonnonsuojelualueisiin aiheutuu valtaosin merialueella

sijaitsevasta Selkämeren kansallispuistosta, toteutuneista uusista luonnonsuojelualueista (mm. YSA-alueet) ja Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen useiden S-aluevarausten muuttamisesta SL-varaukseksi.

Luonnonsuojelualueiden SL, SL1 ja SL2 määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat ja alueiden toteutuneisuuden seuranta, Natura 2000 -verkosto, Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen suojelualueiden nykytilan arviointi 2019 -raportti, Satakunnan viherrakenneselvitys 2021, Selkämeren kansallispuiston raja- ja toteutuneet luonnonsuojelualueet, valtakunnallisen soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi 2015, kuntien kaava-aineistot sekä kunta- ja viranomaisneuvottelut. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun alueiden käytön ekologista kestävyttä koskevaan teemaraporttiin 10.9.2024.

-3 Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavat valtakunnallisesti merkittäviksi todetut suoalueet.

Suunnittelumääräys

Alueen maankäyttöön mahdollisesti vaikuttavista merkittävistä suunnitelmista ja hankkeista tai ennen vallitsevia olosuhteita merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee luonnonsuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ratkaistaan alueen tarkka raja- ja suojelun toteuttamistavat.

Valtakunnallisessa soidensuojelutyöryhmän ehdotuksessa soidensuojelun täydentämiseksi (SSTE) määritellyillä kohteilla on äärimmäisen ja/tai erittäin uhanalaisia luontotyyppisiä ja/tai erittäin uhanalaisia lajeja. Maakuntakaavan luonnonsuojelualuumerkintä osoittaa suunnitellun maankäytön kyseisille suoalueille. Suojelun yksityiskohtainen toteuttamistapa ja tarkka raja- ja suojelun toteuttamistavat ratkaistaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueellisen ympäristöviranomaisen kanssa. Merkintään ei liity suojelu- tai rakentamismääräystä poiketen muista Satakunnan maakuntakaavan 2050 luonnonsuojelualueiden merkinnöistä.

Luonnonsuojelualueiden SL3 määrittelyn perustana ovat: Valtakunnallisen soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi 2015, toteutuneet luonnonsuojelualueet, kuntien kaava-aineistot sekä kunta- ja viranomaisneuvottelut. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun alueiden käytön ekologista kestävyttä koskevaan teemaraporttiin 10.9.2024.

Luonnonsuojelualueet on esitetty selostuksen osan B kartoissa 13 ja 14 ja yksilöity taulukoissa x ja x.

SUOJELTAVA VESIUOMA

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain tai muun lainsäädännön nojalla suojellut tai suojeltavat luonnontilaiset joki- ja puroumat. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys

Joenuomassa ja purossa ei saa toteuttaa sellaisia toimenpiteitä ja hankkeita, jotka voivat oleellisesti vaarantaa tai heikentää sen suojeluarvoja.

Uomien ja niiden läheiseen maankäyttöön mahdollisesti vaikuttavista merkittävistä suunnitelmista ja hankkeista tai ennen vallitsevia olosuhteita merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee luonnonsuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Suojeltavat vesiuomat on esitetty selostuksen osan B kartassa 13.

PERINNEBIOTOOPPI

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävät perinnebiotoopit.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä.

Perinnebiotoopit ovat luonnoltaan, kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaita alueita, jotka kuvaavat aikansa maankäytön tapoja. Niiden kulttuurivaikutteiset luontotyypit edustavat maaseudun arvokasta ja monimuotoista luontoa. Maakuntakaavassa osoitetut valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi tunnistetut perinnebiotoopit sijaitsevat maakuntakaavassa osoitettujen suojele- ja luonnonsuojelualueiden ulkopuolella ja ne ovat kooltaan pienialaisia. Perinnebiotooppeja on osoitettu kohdemerkinnällä 58 kpl. Lisäksi 9 perinnebiotooppia on osa Natura 2000 -verkostoa (pb).

Perinnebiotooppien määrittelyn perustana ovat: Varsinais-Suomen ELY-keskuksen inventointiaineisto vuosilta 2016–2022 ja Natura 2000-verkostoon kuuluvat alueet. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toteuttama perinnebiotooppien inventointi on ollut osa valtakunnallista inventointia. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun alueiden käytön ekologista kestävyyttä koskevaan teemaraporttiin 10.9.2024.

Perinnebiotoopit on esitetty selostuksen osan B kartassa 17 ja yksilöity taulukossa x.

EKOLOGISESTI MERKITTÄVÄT VEDENALAISET LUONTOKOhteet

Merkinnällä osoitetaan Suomen ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontokohteet (EMMA).

Suunnittelumääräys

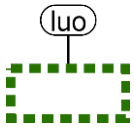
Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon merellisten elinympäristöjen luonnon monimuotoisuuden vaaliminen. Alueelle ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka merkittävästi heikentävät luonnonsuojelulaisissa suojeltuja luontotyyppejä tai muita arvokkaiden merellisten elinympäristöjen arvoja.

Selkämeren Satakunnan edustalle sijoittuvalta merialueelta on tunnistettu vedenalaisen luonnon kannalta kuusi merkittävää luontoarvoaluetta, ns. EMMA-alueita. EMMA-alueiksi on määritelty sellaisia alueita, joilta on ollut käytettävissä riittävästi kartoitustietoa. Alueet sisältävät mm. merkittäviä kalojen lisääntymisalueita, monipuolisesti eri meriluontotyyppejä, geologisesti monimuotoisia alueita ja monimuotoisia makrolevyyhteisöjä. Merkittäviä luontoarvoja sijaitsee myös niiden ulkopuolella.

Vedenalaisten luontokohteiden määrittelyn perustana ovat: Suomen ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet 2020 (EMMA), vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelma, Velmu ja kunta- ja viranomaisneuvottelut. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun alueiden käytön ekologista kestävyyttä koskevaan teemaraporttiin 10.9.2024.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 19.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN YDINALUE

Merkinnällä osoitetaan laajoja, yhtenäisiä ja luontoarvoiltaan edustavia vyöhykkeitä, jotka ovat keskeinen osa maakunnan viherverkkoa.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee selvittää ja ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä, sekä välttää luontoympäristön pirstoutumista.

Vyöhykkeen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee lisäksi huomioida, että se sisältää useita eri maankäyttömuotoja ja merkintä sallii mm. maa- ja metsätalouden harjoittamisen sekä Puolustusvoimien toiminnan ja sen kehittämisen.

EKOLOGINEN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan ekologisia yhteystarpeita, jotka yhdistävät luonnon monimuotoisuuden ydinalueet toisiinsa. Ekologiset yhteydet turvaavat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden eliölajien liikkumis-, leviämisen- ja lisääntymisedellytykset.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee selvittää alueen ekologisten yhteyksien sijainti, laajuus ja yhteyden erityispiirteet sekä kehittämistarpeet.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ekologisten yhteyksien jatkuvuuteen, säilymiseen ja toteutumiseen osana laajempaa viherverkkoa turvaten eliölajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet.

Suunnittelussa ja kehittämisessä tulee lisäksi huomioida, että se sisältää useita eri maankäyttömuotoja ja merkintä sallii mm. maa- ja metsätalouden harjoittamisen sekä Puolustusvoimien toiminnan ja sen kehittämisen.

Luonnon monimuotoisuuden ydinalueita ja ekologisia yhteystarpeita osoittavat merkinnät ovat kehittämisperiaatemarkintöjä. Niillä osoitetaan alueita, jotka ovat merkittäviä maakunnan tavoitellun kehityksen, kuten ekologisen kestävyuden vaalimisen kannalta ja jotka tulee ottaa huomioon maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa. Rajaukset ovat yleispiirteisiä, ja niiden sisällä on monenlaista maankäyttöä, mm. asutusta sekä maa- ja metsätaloutta, joiden harjoittamiseen merkinnällä ei ole suoraa vaikutusta.

Satakunnan luonnon monimuotoisuuden ydinalueiksi on osoitettu laajoja, yhtenäisiä ja luonnonarvoiltaan edustavia vyöhykkeitä, joille sijoittuu monipuolisesti maakunnan arvokkaimpia luontokohteita. Alueilla on monipuolisesti erilaisia elinympäristöjä eläin- ja kasvilajeille, sekä lajeille tärkeitä ravinnonlähteitä ja pesä- ja levähdyspaikkoja. Ydinalueita on määritelty 20. Ekologiset yhteydet turvaavat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden eliölajien liikkumis-, leviämisen- ja lisääntymisedellytykset luonnon monimuotoisuuden ydinalueiden välillä niin maakunnan sisällä kuin myös yli maakunnan rajojen.

Luonnon monimuotoisuuden ydinalueiden ja ekologisten yhteystarpeiden määrittelyn perustana on Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Satakunnan viherrakenneselvityksessä on määritelty olemassa olevan luontotiedon pohjalta Satakunnan tärkeimmät luonnon ydinalueet sekä erilaisten paikkatietoaineistojen ja maastokäyntien pohjalta niiden ekologisia yhteyksiä. Kooste muista keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaava-

van 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun alueiden käytön ekologista kestävyyttä koskevaan teemaraporttiin 10.9.2024.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa X ja yksilöity taulukossa X.

Melutasoltaan hiljaiset alueet

MELUTASOLTAAN HILJAINEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan arvokkaat melutasoltaan hiljaiset alueet. Merkintä sallii maa- ja metsätalouskäytön sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asutuksen.

Suunnittelumääräys

Alueen ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen säilymiseen siten, että luonnon äänien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista.

Melutasoltaan hiljaiset alueet ovat alueita, joilla luonnonäänet hallitsevat äänimaisemaa ja ihmisen toiminnasta aiheutuvat äänet ovat selvästi tavanomaista alhaisempia. Merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava ja alueen päämaankäyttöä täydentävä. Alueilla on mahdollisuus havainnoida luonnon ääniä ja äänimaiseman yleistä levollisuutta. Ihmisen toiminnoista aiheutuvat äänet ovat satunnaisia ja vähäisiä. Ihmistoiminnasta syntyvät äänet liittyvät tyypillisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, luonnon virkistyskäyttöön, luontomatkailuun tai veneilyyn. Hiljaisuuteen perustuen ei aseteta rajoituksia esimerkiksi metsien hoidolle ja käytölle, metsästykselle tai haja- ja loma-asutukselle.

Maakuntakaavassa osoitettavia melutasoltaan hiljaisia alueita on viisi. Alueet ovat: Mustansaarenkeitaan suo-alue Siikaisissa, Joutsijärven pohjoispuolinen metsäalue Ulvilassa, Koskeljärven etelä- ja keskiosat Eurassa, Säpin saari ja Luvian ulkosaaristo Eurajoella ja Ouran saaristo Merikarvialla. Yhteistä näille kaikille alueilla on, että ne sijaitsevat kaukana pääteiden liikennemelualueista. Alueilla on todennäköisempää kokea hiljaisuutta kuin muilla alueilla Satakunnassa. Näiden erikseen rajattujen aluekokonaisuuksien lisäksi Satakunnan maaseutualueilla on monia pienialaisia kohteita, joilla hiljaisuuskriteerien mukaiset ehdot voivat täytyä.

Melutasoltaan hiljaisten alueiden määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat ja alueiden toteutuneisuuden seuranta. Alueiden toteutuneisuuden seurannassa on hyödynnetty paikkatietoaineistoihin perustuva puskurivyöhyketarkastelua. Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen hiljaisten alueiden osoittaminen perustui Satakuntaliitossa tehtyyn hiljaisten alueiden pilottiselvitykseen, selvityksestä saatuihin palautteisiin sekä palautteen pohjalta laadittuun erilliseen ”Melutasoltaan hiljaiset alueet” -teemaraporttiin. Taustalla vaikutti mm. EU:n ympäristömeludirektiivi (END, 2002/49/EY) sekä kunta- ja viranomaisneuvottelut. Alueet ovat edelleen Satakunnan ”hiljaisten alueiden helmiä” eli kohteita, joilla on hyvät, ääniympäristöön perustuvat edellytykset kuunnella luonnon ääniä ilman ihmisen toiminnasta aiheutuvia häiriötekijöitä. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun hiljaisia alueita käsittelevään teemaraporttiin 10.9.2024.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 19 ja yksilöity taulukossa X.

7.2.4 Kooste merkittäviksi arvioituista vaikutuksista (MRA 10 §)

- Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön

Alueiden käytön ekologista kestävyyttä koskevat varaukset edistävät luonnonarvojen kannalta tärkeiden alueiden huomioon ottamista tarkoituksenmukaisen ja toimivan alue- ja yhdyskuntarakenteen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Lisäksi alueiden käytön ekologinen kestävyys tukee vetovoimaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen muodostumista.

- Luontoon ja maisemaan

Maakuntakaavassa osoitetut Natura 2000 -verkostoon sisältyvät alueet sekä muut merkittävät suojelu-, luonnonsuojelu- ja suojelualueet muodostavat maakunnan suojelualueverkoston rungon sekä edistävät luonnon arvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja uhanalaisten lajien vaalimista Satakunnassa. Ekologisesti merkittävät vedenalaiset luontokohteet nostavat esille Selkämeren vedenalaisen luonnon huomioimisen tarpeen alueiden käyttöä suunniteltaessa.

Kehittämisperiaatemerkinnoin osoitetut luonnon ydinalueet ja ekologiset yhteydet edistävät luonnon arvokkaiden alueiden ekologisen kytkeytyneisyyden huomioonottamista maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa. Melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmiksi alueiksi määritellyt alueet sijoittuvat osin suojelualueille ja merkittävien virkistysalueiden yhteyteen, jotka edesauttavat omalta osaltaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden luonnontilaisen äänimaiseman säilymistä

Luonnonarvojen kannalta arvokkaat alueet, kuten laajat suoaluekokonaisuudet voivat muodostaa merkittäviä luonnonmaisema-alueita (esim. Haapakeitaan Natura 2000 –suojelualue tai Puurijärven-Isosuon kansallispuisto). Luonnonmaisemat monipuolistavat maakunnan maisemakuvaa ja vaikuttavat mm. maakunnan vetovoimaan asuin- ja matkailualueena.

- Liikenteeseen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen

Ekologisen kestävyuden kannalta tärkeiden varausten osoittaminen edistää niiden huomioonottamista liikennettä (mm. URPO-rata) ja teknisen huollon (energia-, vesi- ja jätehuolto) järjestämistä koskevassa suunnittelussa. Natura 2000 –verkoston suojeluperusteet voivat vaikuttaa aluerajausta laajemman alueen maankäytön ja toimintojen suunnitteluun.

- Terveysteen, sosiaalisiin oloihin (ml. virkistys) ja kulttuuriin

Luonnonolosuhteiltaan monipuoliset luontoalueet rikastuttavat maakunnan asukkaiden asuin- ja elinympäristöä ja edistävät virkistäytymismahdollisuuksia luonnossa. Toteutuessaan suojeluverkostoa on mahdollista kehittää suojelualueiden luonnonarvot huomioon ottaen Satakunnan virkistysalueverkoston osana ja luontomatkailevan vetovoimakohteina.

Ekologista kestävyyttä koskevat varaukset edistävät viihtyisän, turvallisen ja terveellisen elinympäristön vaalimista Satakunnassa. Ekologisen kestävyuden huomioon ottamisella on myönteisiä sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia mm. ihmisten hyvinvoinnin, asuinviihtyvyyden ja virkistystyksen sekä luonnonperinnön ja kulttuuriarvojen säilymistä kannalta.

- Muuta huomioitavaa (mm. elinkeinoelämä, kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus, ilmasto ja luontokato)

Luonnonarvojen vaaliminen edistää vetovoimaisen ja viihtyisän alue- ja yhdyskuntarakenteen luomista, millä on myönteisiä vaikutuksia maakunnan imagoon, asukkaiden elinympäristön viihtyisyyteen ja Satakunnan ve-

tovoimaan mm. asuin- ja tätä kautta mm. elinkeinoelämän sijoittumisen kohteena. Monipuolisilla ja laadukkailla vetovoimatekijöillä voidaan vaikuttaa matkailijoiden määrään ja matkailijoiden oleskelu-aikaan alueilla. Mahdollisuus kokea luonnonrauhaa on yksi vetovoimatekijä muiden joukossa myös Satakunnan asukkaiden kannalta.

Ekologisen kestävyuden huomioiminen edistää ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta tärkeiden hiilinielujen säilymistä ja luonnon mahdollisuuksia sopeutua ilmastonmuutoksesta aiheutuviin muutoksiin.

7.3 Ympäristön ja talouden kannalta kestävät liikenteen ja teknisen huollon järjestelyt

7.3.1 Liikenneverkko

7.3.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus- ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä- liikumis- ja kuljetuspalvelujen kehittämistä. Merkittävät uudet asuin-, työpaikka ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

7.3.3 Satakunnan maakuntakaava 2050 tavoitteet

Alueidenkäytön suunnittelussa edistetään kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien sekä ratojen, maanteiden ja vesiväylien toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja. Turvataan kansainvälisesti, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien satamien ja lentoasemien sekä rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Edistetään matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta ja turvataan alueiden käytölliset edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen kehittämiselle. Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava tavara- ja henkilöliikenteen terminaalien ja matkakeskusten toiminta- ja kehittämisedellytykset.

Suunnittelussa edistetään kestävästä liikennejärjestelmästä, liikenteen sujuvuutta ja toimivuutta sekä liikenneturvallisuutta niin, että myös viherverkon toimivuus ja luonnon monimuotoisuus varmistetaan. Alueiden käytön suunnittelussa kiinnitetään huomiota liikkumis- ja kuljetustarpeen vähentämiseen. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen sekä kestävien matkaketjujen kehittämistä edistetään. Taajamien yhdyskuntarakennetta eheytetään ja merkittävät uudet asuin- ja työpaikka- sekä palvelujen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa. Tieliikenteen kestävien käyttövoimien kehittämistä edistetään alueiden käytön suunnittelulla ja Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman avulla.

Alueiden käytön suunnittelussa on turvattava lentoliikenteen nykyisten varalaskupaikkojen ja lennonvarmistusjärjestelmien kehittämismahdollisuudet sekä sotilasilmailun tarpeet.

7.3.4 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu - Liikenneverkko

Tieliikenne

Yleinen suunnittelumääräys koko maakuntakaava-alueelle koskien tieliikennettä:

Niitä alueita, joiden käyttöönotto edellyttää liikenneturvallisuus- tai muista syistä päätien siirtämistä tai poikittaisyhteyksien parantamista, ei pääsääntöisesti tule ottaa käyttöön ennen kuin kyseiset liikenneverkon parantamistoimenpiteet on suoritettu.

Teiden kehittämishankkeiden suunnittelussa on otettava huomioon kestävän liikenteen mukaiset tieinfran vaatimukset, sekä viheryhteyksien säilyminen tai edistäminen.

Tieliikenteen aluevarausten määrittely perustuu Satakunnan maakuntakaavaan, Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen suunnitelmiin ja selvityksiin sekä kuntien yleis- ja asema-kaavoihin. Lisäksi merkintöjen määrittelyihin ovat vaikuttaneet kuntien ja viranomaisten kanssa käydyt työneuvottelut.

OHJEELLINEN TIE

Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset tieyhteydet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava ohjeellisen tien toteuttamismahdollisuus.

Merkinnällä osoitetaan sellaiset ohjeelliset tieyhteydet, jotka perustuvat todettuun tieliikenteen yhteystarpeeseen. Tielinjauksen toteuttamiseen tai sijaintiin liittyy epävarmuutta ja linjauksen valinnasta on tarkoituksen mukaista päättää vasta kuntakaavoituksen tai tien yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Ohjeelliseksi tieksi on Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja vireillä olevan kuntakaavan perusteella määritelty Porin Lyttylän ja Puodan välinen uusi tieyhteys.

Ohjeelliset tieyhteydet on esitetty selostuksen osan B tieliikenteen kartassa 21.

TIELIIKENTEEN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan tieverkon kehittämisen kannalta tärkeät yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava tieliikenteen yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus. Yhteystarpeen toteuttamiseksi on tieverkon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa selvittävät alueiden käytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitallisimmat vaihtoehdot.

Merkinnällä osoitetaan sellaiset liikenneverkon kehittämisen ja rakenteen kannalta tarpeelliseksi todetut yhteystarpeet, joista ei ole olemassa riittäviä selvityksiä tai suunnitelmia. Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman pääliikenneverkkoselvityksessä (Ramboll Finland Oy, 2005) on esitetty liikenneverkon rakenteelliset puutteet. Verkollisina yhteystarpeina on esitetty kantatien 43 jatke Harjavallasta valtatielle 11 seututien tarpeena, väli Eurajoki-Kokemäki seututien tarpeena, vaihtoehtoinen tieyhteys valtatieltä 8 Rauman Luostarinkylän ja Sorkan kautta Olkiluotoon yhdystienä, Rauman eteläinen kehäväylä valtatieltä 12 Rauman satamaan yh-

dystienä, Kankaanpää-Jalasjärvitien seututien liittyminen valtatielle 23 seututienä sekä Kankaanpää – Ikaalinen seututien liittyminen valtatielle 23.

Yhteystarpeet on esitetty selostuksen osan B tieliikenteen kartassa 21.

ALIKULUN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan liikenneturvallisuuden kannalta tärkeä valtatie alikulun yhteystarve.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava alikulun yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus.

Merkinnällä osoitetaan valtatie 23 alikulun yhteystarve Kankaanpään Niinisalossa. Alikulku osoitetaan yhteystarpeena, koska alikulusta ei ole olemassa riittäviä selvityksiä tai suunnitelmia ja sijainti ja toteutustapa ovat vielä ratkaisematta. Alikulun yhteystarve perustuu Puolustusvoimien toiminnasta aiheutuvien joukkojen ja kaluston liikkumistarpeisiin Pohjankankaan ja Niinisalon varuskunnan välillä.

Alikulun yhteystarve on esitetty selostuksen osan B tieliikenteen kartassa 21.

vt, kt

VALTATIE/KANTATIE

Merkinnällä osoitetaan valta- ja kantatiet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Valta- / kantateiden yhteispituus on noin 360 km.

vt, kt

UUSI VALTATIE/KANTATIE

Merkinnällä osoitetaan uudet valta- ja kantatiet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Uudeksi valta- / kantatieksi on määritelty valtatie 2 ja valtatie 8 välinen uusi tieyhteys Porissa. Sen pituus on noin 5 km.

st

SEUTUTIE/PÄÄKATU

Merkinnällä osoitetaan seututiet ja vastaavat pääkadut. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Seututeiden/pääkatujen yhteispituus on noin 335 km.

st

UUSI SEUTIE/PÄÄKATU

Merkinnällä osoitetaan uudet seututiet ja vastaavat pääkadut. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Uusina seututietasoissa teinä osoitetaan Porin saaristotie välillä valtatie 8 (Poikeljärvi, Pori) - valtatie 23 (Vähäjärvi, Pori), väli Harjunpää (Ulvila)-Ruosniemi (Pori).

Uusien seututeiden/pääkatujen yhteispituus on noin 11 km

yt

YHDYSTIE/KOKOOJAKATU

Merkinnällä osoitetaan merkittävät yhdystiet ja vastaavat kokoojakadut. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Merkittävien yhdysteiden pituus on noin 773 km.

yt

UUSI YHDYSTIE/KOKOOJAKATU

Merkinnällä osoitetaan uudet merkittävät yhdystiet ja vastaavat kokoojakadut. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Merkittävinä, uusina yhdysteinä/kokoojakatuina osoitetaan yhdystie 2660- valtatie 8 (Pori), Nakkilassa väli Nakkilan keskusta-Lammainen ja väli valtatie 2-Kukonharja, Raumalla Luostarinkylän liittymä - Sorkan kylä.

Uusien, merkittävien yhdysteiden yhteispituus on noin 17 km.

vt

KAKSIAJORATAINEN PÄÄTIE

Merkinnällä osoitetaan kaksiajorataisia muita teitä tai katuja kuin moottoriteitä. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaksiajorataisia päätteitä on yhteensä noin 98 km. Tiet on osoitettu selostuksen osan B kartalla x.

vt

UUSI KAKSIAJORATAINEN PÄÄTIE

Merkinnällä osoitetaan uudet kaksiajorataiseksi rakennettavat päätiet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelussa tulee varautua siihen, että pääsy päätielle tapahtuu pääasiassa eritasoliittymien kautta ja paikalliselle sekä jalankulku- ja pyöräilyliikenteelle on osoitettu erillinen väylä.

Merkinnällä osoitetaan ne tieverkon osat, joiden nykyisen väylän välityskyky ei riitä ennustettujen liikennemäärän kasvun välittämiseen vaadituilla tavoitenopeuksilla, ja joilla liikenneturvallisuutta on parannettava. Mer-

kinnällä osoitetaan valtatiellä 8 väyläosuus Porin Hyvelästä Porin Söörmarkkuun. Uusien kaksiajorataisten pääteiden yhteispituus on noin 5 km.

vt

KAKSIAJORATAISEKSI PARANNETTAVA PÄÄTIE

Merkinnällä osoitetaan ne päätiet, joiden nykyisen ajoradan viereen rakennetaan toinen ajorata. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelussa tulee varautua siihen, että pääsy päätielle tapahtuu pääasiassa eritasoliittymien kautta ja paikalliselle sekä jalankulku- ja pyöräilyliikenteelle on osoitettu erillinen väylä.

Merkinnällä osoitetaan ne tieverkon osat, joiden nykyisen väylän välityskyky ei riitä ennustettujen liikennemäärän kasvun välittämiseen vaadituilla tavoitenopeuksilla, ja joilla liikenneturvallisuutta on parannettava. Kaksiajorataiseksi parannettaviksi pääväyliksi osoitetaan valtatiellä 2 osuudet Kokemäki-Ulvila, Porissa Ruutukuoppa-Reikko, valtatiellä 8 osuudet Varsinais-Suomen raja (Rauma) - valtatie 2 (Pori), valtatie 2 Pori-Hyvelä (Pori) ja valtatiellä 12 Rauman eritasoliittymä (Rauma)-Murtamon yhdystie (Rauma).

Kaavamerkinnot perustuvat valtatie 2 osalta *Vt 2 kehittämisselvitykseen (2017)*, valtatie 8 osalta *Valtatien 8 kehittämisselvityksen päivitykseen (2019)* ja *Valtatien 12 kehittämisselvitykseen välillä Rauma-Tampere*. Lisäksi valtatie 2 Porin keskustan kohdalla on tiesuunnitelmaprosessi käynnissä ja valtatiellä 8 Rauma-Eurajoki tieosuudella on vireillä yleissuunnitelman laatiminen, josta on tulossa oikeusvaikutteinen suunnitelma tieosuuden kehittämiseksi. Kaksiajorataiseksi osoitettujen pääteiden yhteispituus on noin 98 km.

vt

MERKITTÄVÄSTI PARANNETTAVA TIE

Merkinnällä osoitetaan sellaiset maakunnan yhdyskuntarakenteen kannalta merkittävät yhtenäiset tieosat, joiden kunto, liikennetarve tai ympäröivä maankäyttö edellyttävät tien merkittävää parantamista. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelussa tulee varautua siihen, että pääsy merkittäväksi parannettavalle valtatielle tapahtuu pääasiassa eritasoliittymien kautta ja paikalliselle sekä jalankulku- ja pyöräilyliikenteelle on osoitettu erillinen väylä.

Merkinnällä osoitetaan ne tieverkon osat, joiden nykyisen väylän välityskyky ei riitä ennustettujen liikennemäärän kasvun välittämiseen vaadituilla tavoitenopeuksilla, ja joilla liikenneturvallisuutta on parannettava. Merkittävästi parannettavaksi valtatieksi osoitetaan valtatie 2 osat Pirkanmaan maakunnan rajalta Kokemäen eritasoliittymään, valtatie 2 tieosuus Porin Reikosta Mäntyluotoon ja valtatie 12 osuus Huittisten Mommolan liittymästä Pirkanmaan rajalle. Merkittävästi parannettavia teitä on noin 76 km.

Tiet on osoitettu selostuksen osan B kartalla 21.

ERITASOLIITTYMÄ

Merkinnällä osoitetaan tieverkkoon kuuluvat olemassa olevat eritasoliittymät. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Eritasoliittymän alueella on suunnittelussa turvattava liittymän parantamismahdollisuudet.

Eritasoliittymiä on osoitettu 32 kpl.

UUSI ERITASOLIITTYMÄ

Merkinnällä osoitetaan uudet eritasoliittymät. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Uuden eritasoliittymän alueella on suunnittelussa varauduttava liittymän toteuttamiseen. Liittymä voidaan ensivaiheessa toteuttaa myös tasoliittymänä, mikäli se liikennemäärien perusteella on mahdollista.

Tasoliittymän toteuttamisella eikä muullakaan maankäytön suunnittelulla saa vaarantaa eritasoliittymän myöhempää toteuttamismahdollisuutta.

Uusien eritasoliittymien suunnitteluprosesseja on käynnissä valtatie 8 Rauma-Eurajoki yleissuunnitelmahankkeen yhteydessä Olkiluodon liittymään, Eurajoella aluevaraussuunnitelman yhteydessä valtatielle 8 Luvian pohjoisen liittymään, Porissa valtatie 2 ja valtatie 8 uuden tieyhteyden hankkeen yleissuunnitelman yhteydessä valtatielle 8 ja valtatie 8 Tiiliruukin eritasoliittymän tiesuunnitelman yhteydessä valtatielle 8.

Uusia eritasoliittymiä on osoitettu kokonaisuudessaan 37 kpl.

Eritasoliittymät on osoitettu selostuksen osan B kartalla 21 ja yksilöity taulukossa x.

Rautatieliikenne

RAUTATIELIIKENTEEN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan rataverkon kehittämisen kannalta tärkeät yhteystarpeet.

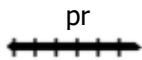
Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava rautatieliikenteen yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus. Yhteystarpeen toteuttamiseksi on rataverkon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa selvitettävä alueiden käytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitallisimmat vaihtoehdot.

Pääradan yhteystarpeeksi osoitetaan se URPO-radon (Uusikaupunki-Rauma-Pori) osuus, josta ei ole olemassa riittäviä selvityksiä tai suunnitelmia tai jonka sijainti on vielä ratkaisematta tai siihen liittyy huomattavaa epävarmuutta. URPO-rata on osoitettu yhteystarpeena välillä Varsinais-Suomen maakunnan rajalta Raumalta Poriin.

Länsirannikon rantaradan yhteystarvemerkinä ei vielä Satakunnan maakuntakaava 2050 luonnosvaiheessa pystyttyä osoittamaan puuttuvan esiselvityksen vuoksi.

Yhdys-/sivuratojen yhteystarpeena on osoitettu rataosa Rauman sataman liikenneyhteyksien kehittämiseksi eteläisen kehän sivu-/yhdysradan yhteystarve.

PÄÄRATA

Merkinnällä osoitetaan pääradat. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava pääradan kehittämismahdollisuudet.

Päärataosuuksia on osoitettu Tampere-Kokemäki-Pori-Mäntyluoto, Mäntyluoto-Tahkoluoto ja Kokemäki-Rauma rataosuuksille. Päärataa on osoitettu yhteensä noin 135 km.

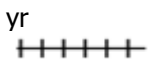
UUSI PÄÄRATA

Merkinnällä osoitetaan uudet pääradat. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava uuden pääradan toteuttamismahdollisuudet.

Uutena pääratana osoitetaan vähäinen osuus URPO-radasta (Uusikaupunki-Rauma-Pori) niiltä osin, kun se on osoitettu Porin oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Uutta päärataosuutta on Porissa yhteensä noin 1 km.

YHDYS-/SIVURATA

Merkinnällä osoitetaan yhdysradat / sivuradat. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

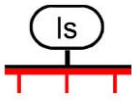
Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava yhdys- ja sivuratojen kehittämismahdollisuudet.

Kaavassa osoitettavia sivu-/yhdysratoja ovat Pori-Niinisalo-Parkano yhdysrata ja Kiukainen-Eura-Säkylä sivurata. Sivu-/yhdysratojen kokonaispituus on 96 km.

Rautatieliikennettä koskevat merkinnät on esitetty selostuksen osan B kartassa 22 ja yksilöity taulukossa x.

Vesiliikenne ja satamat

SATAMATOIMINTOJEN KEHITTÄMISEN KOHDEVYÖHYKE

Merkinnällä osoitetaan niiden kauppasatamien lähialue, johon kohdistuu satamatoimintojen alueiden käyttöön liittyviä laajennus- ja kehittämistarpeita.

Suunnittelumääräys

Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee turvata pitkän aikavälin satamatoimintojen kehittämisedellytykset ja aluevaraukset.

Satamatoimintojen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöön, asutukseen, loma-asutukseen, yleiseen virkistykseen, linnustoon, muuhun eliöstöön sekä vedenalaiseen luontoon ja kulttuuriperintöön.

Aluetta suunniteltaessa tulee liikenteestä, satamatoiminnoista sekä kulttuuri- ja luonnonympäristöstä vastaaville viranomaisille varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

SATAMA-ALUE

Merkinnällä osoitetaan satama- ja satamatoimintoihin välittömästi liittyvät varasto- ja terminaali-alueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen sekä huolehtia, että satamatoiminnasta viereisten alueiden ympäristölle ja asutukselle sekä vesialueille aiheutuvat merkittävät haitalliset vaikutukset estetään. Suunnittelussa on lisäksi kiinnitettävä huomiota hulevesien hallintaan.

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon alueella sijaitsevista laitoksista tai vaarallisten kemikaalien varastoinnista tai kuljetuksesta lähiympäristölle ja alueelle sijoittuville toiminnoille mahdollisesti aiheutuvat riskit.

Alueen suunnittelussa tulee palo- ja pelastusviranomaiselle sekä tarvittaessa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Aluetta suunniteltaessa tulee liikenteestä, satamatoiminnoista sekä kulttuuri- ja luonnonympäristöstä vastaaville viranomaisille varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Aluevarausmerkinnällä (LS) osoitetaan Mäntyluodon (Pori), Tahkoluodon (Pori), Merikarvian ja Rauman satamat. Kohdemerkinnällä (Is) osoitetaan Olkiluodon (Eurajoki) satama-alue. Satama-alueiden aluevarausten määrittely perustuvat olemassa oleviin satamiin, kuntien yleis- ja asemakaavoihin ja kuntaneuvotteluihin.

-1

Merkinnällä osoitetaan merkittävät kalasatamat. Alueelle on voimassa MRL 33§:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kalasatamiksi osoitetaan olemassa olevat ja toimivat Euran, Merikarvian (2 kpl) Porin, Rauman ja Säskylän kalasatamat.

LAIVAVÄYLÄ

Merkinnällä osoitetaan kulkusyvyydeltään yli 2,5 metrin laivaväylät. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

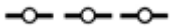
Laivaväyliä on yhteensä noin 332 km.

VENEVÄYLÄ

Merkinnällä osoitetaan tärkeimmät, viitoitetut veneväylät. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Veneväyliä on osoitettu yhteensä noin 217 km.

OHJEELLINEN VENEVÄYLÄ

Merkinnällä osoitetaan viitoittamattomat veneväylät. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Pienveneväylien sijainteja ja merkitystä on arvioitu kuntien kanssa käydyissä neuvotteluissa ja lähtökohtana on käytetty Satakunnan maakuntakaava 2030 valmistelussa käytettyä selvitystä. Ohjeellisia veneväyliä on noin 26 km.

Vesiliikennettä koskevat merkinnät on esitetty selostuksen osan B kartalla 23 ja yksilöity taulukossa x.

Lentoliikenne

Lentoliikenteen merkinnät perustuvat pääosin Satakunnan maakuntakaava 2030 merkintöihin ja selvityksiin.

LENTOLIIKENTEEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan lentotoimintaa varten varatut alueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Lentoliikennealueena osoitetaan Porin lentokenttä sekä kohdemerkinnällä Euran, Jämijärven, Kokemäen ja Huitisten pienlentokentät.

-1

Merkinnällä osoitetaan lentoliikenteen maantietukikohdan alue Kankaanpään Niinisalossa valtatiellä 23. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Maantietukikohdan alue on Puolustusvoimien ohjeistuksen mukaisesti 1000 m*7000 m.

MELUALUE

Merkinnällä osoitetaan vyöhykkeitä, joilla melua aiheuttavan toiminnan meluhaittojen vähentämiseksi on tarpeen ohjata tai rajoittaa alueiden käyttöä.

-2

Merkinnällä osoitetaan lentoliikenteen melualue, jolla lentoliikenteen vuorokauden ajalla painotettu melutaso L_{den} ylittää ajoittain tason 55 dB. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Rakentamismääräys

Alueelle ei tule sijoittaa uutta asumista tai muita melulle herkkiä toimintoja.

Lentoliikenteen suojavyöhykkeeksi on osoitettu Porin lentokentän lentoliikenteen meluvyöhyke.

Lentoliikennettä koskevat merkinnät on esitetty selostuksen osan B kartalla 22 ja yksilöity taulukossa x.

Viestiliikenne

VIESTILIIKENTEEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan viestiliikenteen alueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Merkinnät perustuvat Satakunnan maakuntakaava 2030 merkintöihin ja Digita Oy:n edustajien kanssa käytyihin neuvotteluihin. Viestiliikenteen alueiksi osoitetaan olemassa olevat, valtakunnallisesti merkittävät viestiliikennettä palvelevat alueet. Aluevarauksena osoitetaan Porin Preiviikissä sijaitseva Porin lyhytaaltokeskus ja kohde-merkinnällä Digita Oy:n Eurajoen Radio- ja televisioasema Eurajoella. Viestiliikenteen aluevaraukset perustuvat tietoihin olemassa olevista viestiliikenteen asemista.

Viestiliikenteen alueet on esitetty selostuksen osan B kartalla 22 ja yksilöity taulukossa x.

Terminaalitoiminnot

TERMINAALITOIMINTOJEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan merkittävät terminaalitoimintojen alueet.

-1 Merkinnällä osoitetaan Kokemäen Peipohjan rautatieverkon merkittävä puutavaran kuormauspaikka.

-2 Merkinnällä osoitetaan Porin Riihikedon rautatieverkon merkittävä puutavaran kuormauspaikka.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteellisten olosuhteiden järjestämiseen sekä huolehtia, että liikenteestä, varastoinnista tai muusta toiminnasta ei aiheudu viereisten alueiden ympäristölle, pohjavesialueille eikä asutukselle merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

-2 Merkinnällä osoitetaan Porin Riihikedon rautatieverkon merkittävä puutavaran kuormauspaikka.

Kehittämissuositus

Porin Riihikedon rautatieverkon kuormauspaikan maankäytön kehittämistarpeet tulisi tutkia ja kuormauspaikan mahdollista uutta sijaintia tulisi tarkastella seudullisesti.

Terminaalitoimintojen alueet perustuvat Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 aikana laadittuun Bioenergia- ja puuterminaaliselvitykseen, 2015. Olemassa olevien rautatien kuormauspaikkojen taustaselvityksenä on Rata-verkon raakapuun kuormauspaikkaverkon tilanne- ja tulevaisuuskuva -selvitys vuodelta 2022 ja Rata-verkon raakapuun kuormauspaikkaverkon tilanne- ja tulevaisuuskuva -selvityksen päivitys 2023.

Terminaalitoimintojen alueet (tt, tt1 ja tt2) on esitetty selostuksen osan B kartassa 24 ja yksilöity taulukossa x.

7.3.5 Energiahuolto

7.3.6 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimailat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

7.3.7 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Satakunnassa tuotetaan uusiutuvaa energiaa monipuolisesti ja kestävästi osana Suomen energiaomavaraisuutta. Tavoitteena on luoda alueidenkäytölliset edellytykset monipuoliseen uusiutuvan energian tuotannon, varastoinnin ja tarvittavien logististen ratkaisujen kehittämiseen Satakunnassa. Energianhankkeiden suunnittelussa huomioidaan ympäröivä maankäyttö ja lähiympäristö, asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet, luonnon ydinalueet ja viheryhteydet sekä maiseman erityispiirteet.

Edistetään kaasuverkoston kehittämistä Satakunnassa ja verkon kytkeytymistä valtakunnalliseen ja kansainväliseen verkostoon.

Turvataan alueiden käytölliset edellytykset ydinvoiman tuotantokeskittymälle ja ydinjätteen loppusijoitukselle Eurajoen Olkiluodossa.

Valtakunnallisen energianhuollon kannalta merkittävät voimalinjat turvataan suunnittelussa. Voimajohtolinjauksissa pyritään keskittämään voimalinjat yhteisiin johtokäytäviin ja yhteispylväisiin sekä hyödyntämään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Vastataan bioenergian tuotannon tarpeisiin kehittämällä kuljetusten ja varastoinnin toimivuutta varastointiterminaalien ympäristövaikutukset huomioiden. Luodaan alueidenkäytölliset edellytykset terminaalueille.

7.3.8 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu – Energiahuolto

Koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset:

Aurinkoenergia

Suunnittelumääräys

Laajoja aurinkoenergian tuotantoalueita ja niihin liittyviä energiavarastoja suunniteltaessa tulee alueet sijoittaa ensisijaisesti olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja infrastruktuurin läheisyyteen. Suunnittelussa on otettava huomioon olemassa oleva vakituinen ja vapaa-ajan asuminen sekä elinkeinot. Aurinkoenergian tuotantoalueiden sijoittumista metsäalueille, luonnontilaisen kaltaisille soille ja viherrakenteen kannalta merkittävillä alueilla tulee välttää.

Aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa tulee arvioida eri hankkeiden yhteisvaikutuksia ja huolehtia, että luonnonarvojen, virkistyksen ja kulttuuriympäristön ja maiseman sekä viherverkon vaalimisen kannalta tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota vesistöihin kohdistuviin vaikutuksiin ja pyrittävä ehkäisemiseen ja lieventämään niitä.

Tuulivoima

Suunnittelumääräys

Tuulivoimatuotannon alueita tai yksittäisiä tuulivoimaloita suunnitellessa tulee huolehtia riittävästä etäisyydestä ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitettuihin, kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeisiin alueisiin, kansainvälisesti ja valtakunnallisesti arvokkaisiin lintualueisiin, luonnonsuojelualueisiin virkistysalueisiin, melutasoltaan hiljaisiin alueisiin ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeisiin alueisiin sekä ekologisiin yhteyksiin.

Tuulivoimatuotannon alueiden tai yksittäisten tuulivoimaloiden suunnittelussa tulee varmistaa riittävät melu-, valo- ja välkevaikutusten etäisyydet vakituiseen ja loma-asutukseen.

Tuulivoimatuotannon alueita tai yksittäisiä tuulivoimaloita ja voimalinjoja suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti maisemaan ja linnustoon sekä ehkäistävä merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä ehkäisemään ja lieventämään vesistöihin kohdistuvia vaikutuksia. Suunnittelussa erityistä huomiota tulee kiinnittää tuulivoimatuotannon linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin Selkämeren rannikkovyöhykkeellä, lähinnä valtatie 8 länsipuolella ja maakunnan rajavyöhykkeillä.

ENERGIAHUOLLON KEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Merkinnällä osoitetaan energiahuoltoon varatun alueen lähiympäristö, johon energiahuollon toimintojen vuoksi kohdistuu alueiden käyttöön liittyviä kehittämistarpeita.

Suunnittelumääräys

Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee turvata energiahuollon pitkän aikavälin maankäytölliset kehittämisedellytykset ja aluevaraukset. Erityistä huomiota alueen suunnittelussa tulee kiinnittää energiahuollon sekä loppusijoitustoiminnan ja -tutkimuksen kehittämisedellytysten turvaamiseen.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää olemassa olevan asutuksen yleiseen turvallisuuteen, alueella harjoitettavaan muuhun elinkeinotoimintaan, arvokkaisiin luonto-, maisema-, kulttuuriympäristö- ja Natura-arvoihin sekä kallio-perän eheyden säilyttämiseen.

Alueen toimintoja suunniteltaessa tulee asianomaisille viranomaistahoille varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetaan kehittämisvyöhyke Olkiluodon ydinvoimalan ympärille. Olkiluodon ydinvoimalan ja siihen liittyvien toimintojen kehittämismahdollisuudet halutaan turvata pitkälle tulevaisuuteen.

SELVITYSALUE

Merkinnällä osoitetaan sellaiset alueet, joiden maankäyttöön kohdistuu muospaineita eikä niiden maankäyttöä ole voitu ratkaista maakuntakaavaa laadittaessa. Merkittävyytensä vuoksi alueet katsotaan tarpeelliseksi osoittaa maakuntakaavassa. Alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä ja jatkosuunnittelua.

-au Merkinnällä osoitetaan aurinkoenergian tuotannon selvitysalueet.

Aurinkoenergian tuotannon selvitysalueina osoitetaan sellaisia alueita, joilla on maakuntakaavan laadintaprosessin aikana käynnissä ympäristövaikutusten arviointiprosessi (YVA) ja mahdollisesti myös yleiskaavoitus. Mikäli selvitykset osoittavat, että alue on toteuttamiskelpoinen, se voidaan osoittaa maakuntakaavassa energiatuotannon alueena EN.

-tv Merkinnällä osoitetaan tuulivoimatuotannon selvitysalueet.

Tuulivoimatuotannon selvitysalueina osoitetaan sellaisia vähintään maakunnallista kokoluokkaa olevia alueita, joita ei ole tunnistettu maakunnallisissa selvityksissä, mutta joilla on maakuntakaavan laadintaprosessin aikana käynnissä ympäristövaikutusten arviointiprosessi (YVA) tai yleiskaavoitus tai molemmat. Mikäli selvitykset osoittavat, että alue on toteuttamiskelpoinen maakunnallisesti merkittävänä alueena, se voidaan osoittaa maakuntakaavassa tuulivoimatuotannon alueena tv1.

SÄHKÖNSIIRRON YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan sähkönsiirron kannalta tärkeät vähintään 110 kV:n yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava voimalinjan yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus. Yhteystarpeen toteuttamiseksi on sähkönsiirtoverkon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa selvittävä alueidenkäytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitallisimmat vaihto-ehdot.

Sähkösiirron yhteystarpeina osoitetaan sellaisia tunnistettuja yhteystarpeita, joista ei ole vielä sijoittumista ohjaavia suunnitelmia valmiina. Yhteys voi olla sähköaseman ja käyttöpaikan tai sähköaseman ja energian tuotantoalueen välinen yhteys. Tarve voi syntyä Fingridin kehittämissuunnitelman perusteella tai vireillä olevan YVA:n tai ympäristöselostuksen kautta.

Merituulivoiman kohdalla on osoitettu yhteystarve mahdolliselta merituulivoima-alueelta rantaan, mutta ei vielä kantaverkon sähköasemalle (Porin ja Rauman satamat likimääräisesti).

Sähkösiirron yhteystarve ei osoita voimalinjan sijaintia tarkasti eikä määrittele voimalinjan päätepisteitä. Yhteys voi olla ilmajohto tai maakaapeli.

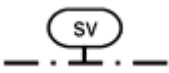
KAASUVERKON YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan kaasuverkon kehittämisen kannalta merkittävät yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava kaasuverkon yhteystarpeen toteuttamismahdollisuudet. Yhteystarpeen toteuttamiseksi on kaasuverkon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa selvittävä alueiden käytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitallisimmat vaihtoehdot.

Kaasuverkon osoittaminen perustuu Prizztech Oy:n Satakunnan kaasun- ja vetytaloussuunnitelma 2030:a ja Prizztech Oy:n Ramboll Finland Oy:n yhdessä laatimaa vetyputken linjaussuunnitelmaan. Selvityksessä tunnistetut putkilinjauksen molemmat vaihtoehdot osoitetaan yleispiirteisellä yhteystarvemerkinällä. Kaavakartan luettavuuden vuoksi linjaa on paikoin siirretty esim. valtatie reunaan, mutta maakuntakaavan merkinällä ei vielä oteta kantaa mahdolliseen tarkempaan sijoittumiseen.

SUOJAVYÖHYKE

Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla alueen käyttöä on läheisen alueen toiminnan tai muun ympäristöönsä käyttörajoituksia aiheuttavan luonteen vuoksi rajoitettava.

-2 Merkinnällä osoitetaan ydinvoimalaitosten suojavyöhyke.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon, mitä säteilyturvakeskuksen (STUK) ydinvoimalaitosohjeessa (YVL A.2) todetaan ydinvoimalaitoksen suojavyöhykkeestä.

Aluetta suunniteltaessa tulee säteilyturvakeskukselle (STUK) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Merkintä perustuu suunnittelun lähtökohtana olleeseen Satakunnan maakuntakaavassa osoitettuun rajaukseen.

TUULIVOIMALOIDEN ALUE

-1 Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittäviä maa-alueita, jotka soveltuvat tuulivoimatuotannon alueiksi. Merkintään sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoimatuotannon vaikutukset asutukseen, loma-asutukseen, maisemaan, kulttuuriperintöön, luontoon sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteen aiheuttamat rajoitteet suunniteltujen alueiden soveltavuuteen tuulivoimaloiden sijoituspaikaksi.

Aluetta suunniteltaessa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet.

Maakunnallisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen koko on 7–9 voimalaa. Jos sijaintialueella on erityisiä herkkyystekijöitä, pienempikin alue voi olla maakunnallisesti merkittävä.

Mantereelle sijoittuvien tuulivoimaloiden alueiden lähtökohtana on Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 osoitetut tuulivoimaloiden alueet ja vuonna 2022 valmistuneessa Satakunnan tuulivoimaselvityksessä tunnistetut uudet maakunnallisesti merkittävät alueet. Satakunnan tuulivoimaselvitys koostuu paikkatietoanalyysistä, merialuesuunnitelmassa tunnistetuille alueille tehdystä Natura-arvioinnin tarveharkinnasta (FCG Finnish Consulting Group Oy), maisemavaikutusten arvioinnista (FCG Finnish Consulting Group Oy) ja näköalueanalyysistä ja valokuvasovitteista (FCG Finnish Consulting Group Oy) Alueiden rajauksia on voitu tarkentaa tai muotoilla alueelle mahdollisesti jo laaditun yleiskaavan rajauksen perusteella. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 pienempiä alueita on jätetty pois.

-2 Merkinnällä osoitetaan merituulivoimatuotannolle soveltuvat alueet.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset pysyvään asumiseen ja vapaa-ajan asumiseen, virkistykseen, kalastukseen ja erityisesti troolikalastukseen käytettävät alueet ja meriliikenteeseen sekä maisema-, kulttuuriympäristö- ja luonnonarvoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin. Lisäksi tulee ottaa huomioon laiva- ja lentoliikenteestä sekä Puolustusvoimien toiminnasta aiheutuvat rajoitteet.

Merituulivoimatuotannolle soveltuvien alueiden osoittaminen perustuu Suomen merialuesuunnitelmaan 2030. Potentiaalisten alueiden tunnistamisessa käytettiin Suomen ympäristökeskuksessa (SYKE) valmisteltua tuulivoimapotentiaalin sijoittelun suunnittelua tukevaa analyysia, jossa huomioitiin runsaasti luontoarvoja, tuulivoiman kustannustekijöitä sekä elinkeinoihin ja virkistysarvoihin liittyviä tekijöitä.

Satakunnan merialueella aluevesille sijoittuville merituulivoimalle potentiaalisille alueille tehtiin Natura-arvioinnin tarveharkinta, jossa arvioitiin mahdollisten merituulivoimahankkeiden vaikutusalueita ja mihin Natura-alueisiin mahdollisia vaikutuksia voi kohdistua. Arvioinnissa selvitettiin merituulivoimahankkeiden keskeisiä vaikutusmekanismeja Natura-alueiden suojelun perusteena oleville luontotyypeille ja lajeille ottaen huomioon hankkeiden koko elinkaaren aikaiset vaikutukset. Liitännäishankkeista huomioitiin sähkönsiirron keskeiset vaikutusmekanismit. Hankkeiden mahdollisia vaikutuksia Natura-alueiden suojelutavoitteiden kannalta arvioitiin erikseen ja yhdessä muiden hankkeiden kanssa ja tarkasteltiin, muodostuuko hankkeista todennäköisiä haitallisia vaikutuksia Natura-alueille. Alueiden vaikutuksia arviointiin lisäksi Satakunnan tuulivoimaselvityksessä (2022) ja maisemavaikutusten arvioinnissa (FCG Finnish Consulting Group Oy).

EN

ENERGIAHUOLLON ALUE

Merkinnällä osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimaloita ja suurmuuntamo-alueita varten varattuja alueita. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Energiahuollon alueiden suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomioita toiminnan vaikutuksiin lähiympäristössä.

-1 Merkinnällä osoitetaan ydinvoimaloiden laitosalue, joka on varattu energiantuotantoa ja -varastointia palvelevia laitoksia, rakennuksia tai rakenteita sekä käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitusta toteuttavia laitoksia ja rakennuksia varten.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää alueeseen sisältyviin arvokkaisiin luonto- ja maisemakohteisiin.

Aluetta suunniteltaessa tulee säteilyturvakeskukselle (STUK) sekä vaarallisten aineiden valmistusta ja varastointia koskevan EU-direktiivin 2012/18/EU (SEVESO III -direktiivi) mukaisten laitosten osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Olkiluodon ydinvoimala-alueen lisäksi energiahuollon alueina osoitetaan Harjavallan ja Kolsin vesivoimaloiden alueet sekä suurimmat kantaverkon sähköasemien alueet.

en-z

en-z

SÄHKÖASEMA / UUSI SÄHKÖASEMA

Merkinnällä osoitetaan vähintään 110 kV:n sähköverkkoon kuuluvat sähköasemat / uudet sähköasemat. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Merkinnät perustuvat olemassa olevaan tilanteeseen ja energiantuotantohankkeiden YVA-selvityksistä ja yleiskaavoista saatuihin tietoihin.

VOIMALINJA

Merkinnällä osoitetaan vähintään 110 kV:n voimalinjat. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

UUSI VOIMALINJA

Merkinnällä osoitetaan uudet, vähintään 110 kV:n voimalinjat. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava voimalinjan toteuttamismahdollisuus. Sähkönsiirtoverkon yksityiskohdaisemmassa suunnittelussa on selvitettävä alueidenkäytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitallisimmat vaihtoehdot.

Uusina voimalinjoina esitetään sellaisia yhteyksiä, joista on laadittu ympäristövaikutusten arviointi.

OHJEELLINEN VOIMALINJA

Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset, vähintään 110 kV:n voimalinjat.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava voimalinjan toteuttamismahdollisuus. Sähkönsiirtoverkon yksityiskohdaisemmassa suunnittelussa on selvitettävä alueidenkäytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitallisimmat vaihtoehdot.

Ohjeellisina voimalinjoina on esitetty sellaiset yhteydet, joita ei ole vielä tutkittu esim. ympäristövaikutusten arviointiprosessissa, mutta joilla on joku yleispiirteinen sijainti esim. kaavaprosessin perusteella.

Aurinkovoimatuotannon ja tuulivoimatuotannon selvitysalueet (se-au, se-tv) sekä tuulivoimaloiden alueet (tv1, tv2) on esitetty selostuksen osan B kartassa 25 ja yksilöity taulukossa x.

Muut energiahuollon merkinnät on esitetty selostuksen osan B kartassa 26 ja yksilöity taulukossa x.

7.3.9 Vesihuolto

7.3.10 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

7.3.11 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Vesihuollon tarpeet ja vesiensuojelu huomioidaan alueiden käytön suunnittelussa ja toimintojen sijoittelussa valuma-alueittain. Turvaamalla pohjavesivarat sekä vedenottovesistöjen käyttökelpoisuus varmistetaan vedenhankinnalle hyvälaatuinen raakavesi. Vedenhankinta varmistetaan kiertyyhteyksin tai yhdysvesijohdoin muiden laitosten verkostoihin ja/tai useamman vedenottamon avulla.

7.3.12 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu - Vesihuolto

YHDYSVESIJOHDON YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan vesihuollon kehittämisen kannalta tärkeät yhdysvesijohtojen yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava yhdysvesijohdon yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus. Yhteystarpeen toteuttamiseksi on vesihuoltoverkon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa selvitettävä alueiden käytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitallisimmat vaihtoehdot.

Merkinnän tausta-aineistona on käytetty alueellisia vedenhankinnan kehittämissuunnitelmia. Yhdysvesijohdon yhteystarpeina osoitetaan siirtoyhteyksien merkittävät tulevaisuuden tarpeet.

SIIRTOVIEMÄRIN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan vesihuollon kehittämisen kannalta tärkeät siirtoviemäreiden yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava siirtoviemäriin yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus. Yhteystarpeen toteuttamiseksi on siirtoviemäriverkon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa selvitettävä alueiden käytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitallisimmat vaihtoehdot.

Merkinnän tausta-aineistona on käytetty alueellisia vedenhankinnan kehittämissuunnitelmia. Siirtoviemäriin yhteystarpeina osoitetaan siirtoyhteyksien merkittävät tulevaisuuden tarpeet.

YHDYSVESIJOHTO

Merkinnällä osoitetaan vesihuollon kannalta tärkeät yhdysvesijohdot. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Maakuntakaavassa osoitetaan yleispiirteistetyksi vain tärkeimpiä kuntien välisiä yhdysvesijohdot.

OHJEELLINEN YHDYSVESIJOHTO

Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset yhdysvesijohdot.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava yhdysvesijohdon toteuttamismahdollisuus.

SIIRTOVIEMÄRI

Merkinnällä osoitetaan vesihuollon kannalta tärkeät siirtoviemärit. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

OHJEELLINEN SIIRTOVIEMÄRI

Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset siirtoviemärit.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava siirtoviemärin toteuttamismahdollisuus.

Vesihuoltoa koskevat merkinnät on esitetty selostuksen osan B kartassa 27 ja yksilöity taulukossa x.

7.3.13 Kiertotalous ja jätehuolto

7.3.14 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.

7.3.15 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Jätehuollossa korostetaan jätteiden syntymisen ehkäisemistä, määrän ja haitallisuuden vähentämistä sekä hyödyntämisen edistämistä lajittelua, keräystä ja kierrätystä tehostamalla. Tavoitteena on jätehuollon sekä bio- ja kiertotalouden järjestäminen siten, että siitä ei aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle. Tavoitteena on luoda alueidenkäyttölliset edellytykset jätteenkäsittelyalueille ja -laitoksille sekä bio- ja kiertotalousalueille.

7.3.16 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu - Kiertotalous ja jätehuolto

EJ

KIERTOTALOUDEN JA JÄTEHUOLLON ALUE

Merkinnällä osoitetaan tärkeät kiertotalouden, yhdyskunta- ja teollisuusjätteiden sekä pilaantuneiden maiden vastaanottoon, käsittelyyn tai loppusijoitukseen varatut alueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee mahdollistaa kiertotaloustoimintojen kehittäminen ja turvata tarvittava infrastruktuuri sekä huomioida kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot.

Rakentamismääräys

Alueella sallitaan jätteiden käsittelyyn, varastointiin ja loppusijoittamiseen liittyvä rakentaminen.

Kiertotalouden ja jätehuollon alueita osoitetaan Satakunnan maakuntakaavassa viisi kappaletta olemassa olevaan toimintaan perustuen: Hangassuo (Eurajoki, Pori), Kooninkeidas (Kankaanpää), Peittoon (Pori), Hevossuo-Suiklansuo (Rauma) ja Hallavaara (Säkylä).

Kiertotaloutta ja jätehuoltoa koskevat merkinnät on esitetty selostuksen osan B kartassa 28 ja yksilöity taulukossa x.

7.3.17 Kooste merkittäviksi arvioituista vaikutuksista (MRA 10 §)

- Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Tie-, raide-, vesi-, lentoliikenteen toteuttamisratkaisut tukevat olemassa olevaa alue- ja yhdyskuntarakennetta ja sen kehittämistä, mahdollistavat erilaisten toimintojen suunnitelmallisen sijoittumisen ja alueiden välisen saavutettavuuden parantamisen. Aurinkoenergian tuotantoalueiden sijoittumista pyritään ohjaamaan siten, että alueet tukevat olemassa olevaa aluerakennetta ja hyödyntävät käytöstä poistuneita alueita.

Uusiutuvan energian tuotantoalueiden rakentaminen ja toiminta (tiestö, sähkönsiirtoverkko, sähköasemat ja laitosalueet) muuttavat merkittävästi alue- ja yhdyskuntarakennetta. Maakuntien raja-alueille sijoittuvista tuulivoimaloiden alueista aiheutuu myös ylimaakunnallisia yhteisvaikutuksia. Laajat, aidatut aurinkoenergia-alueet poistavat merkittäviä alueita muusta maankäytöstä. Energiansiirtoverkot (kaasuputket, voimajohdot ja sähköasemat) pirstovat alue- ja yhdyskuntarakennetta.

- Luontoon ja maisemaan

Liikenteeseen liittyvät kehittämistoimet (mm. uudet tielinjaukset, raideliikenneverkon täydentäminen ja parantaminen) heikentävät luonto- ja maisema-arvoja ja kuluttavat luonnonvaroja. Satama-alueiden laajentuminen aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia vedenalaiselle luonnolle ja muuttaa maisemakuvaa etenkin lähialueilla.

Energiantuotantoalueiden sijoituksessa rakennetuille ja luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneille alueille (esim. entiset turvetuotantoalueet) säästyy luonnontilaisia alueita muualla.

Uusiutuvan energian tuotantoalueet (tuuli- ja aurinkovoimaloiden alueet) ja energiansiirtoverkosto (mukaan lukien sähköasemat ja laitosalueet) pirstovat elinympäristöjä ja yhtenäisiä metsäalueita sekä voivat katkaista ja supistaa ekologisia yhteyksiä. Energiantuotantoalueiden sijoituksessa rakentamattomien alueiden ulkopuolelle alueiden luonnontila muuttuu ja ne muuttuvat luonteeltaan teollisuustoimintojen kaltaisiksi alueiksi. Tämä vaikuttaa mm. elämistön käyttäytymiseen siten, että osa lajeista välttelee alueita, jolloin mm. niiden reviirit supistuvat ja lintujen muuttoreitteihin voi tulla muutoksia (lähinnä tuulivoimaloiden alueet). Myös joidenkin lintulajien törmäysriski tuulivoimaloihin voi kasvaa. Energiantuotantolaitoksiin liittyvät yhteisvaikutukset voivat pienentää lajien populaatiokokoa ja yleisesti ottaen luonnon monimuotoisuus vähenee.

Energiantuotantoalueiden tieyhteyksien parantamiseen ja perustusten rakentamiseen tarvitaan maa- ja kiivaaneksia, mikä lisää sora- ja kallionottoalueiden tarvetta etenkin lähialueella. Tieverkoston leventämisellä, mahdollisilla uudelleenlinjauksilla ja kantavuuden parantamisella on vaikutuksia muun muassa luontoalueiden pirstoutumiseen.

Uusiutuvan energian tuotantoalueet, erityisesti tuulivoimaloiden alueet, vaikuttavat haitallisesti maisemavoihin. Maisemavaikutusten määrä kasvaa alueilla, joille sijoittuu useita tuulivoimaloiden alueita (yhteisvaikutukset). Tuulivoimaloiden korkeuden kasvaessa myös maisemavaikutusten vaikutusalue kasvaa. Uusiutuvan energian tuotantoalueet voivat heikentää myös rakennetun kulttuuriympäristön arvoja.

Merkittäviä tuulivoimaloiden aluekeskittymiä on muodostumassa Selkämeren rannikon ohella mm. Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pirkanmaan maakuntien rajan läheisyyteen, jolloin maakuntien rajavyöhykkeellä korostuvat niin luonnon elinympäristöihin kuin maisema-arvoihin kohdistuvat haitalliset yhteisvaikutukset. Tällä laajalla, usean eri maakunnan alueelle sijoittuvalla luonnonarvoiltaan merkittävälle ylimaakunnallisella vyöhykkeellä on erilaisten aineistojen perusteella mm. uhanalaisille lajeille tärkeitä elinympäristöjä ja lintujen pesäpaikkoja. Vyöhyke on merkittävä myös ylimaakunnallisten ekologisten yhteyksien kannalta. Myös merialueelle on suunnitteilla useita laajoja tuulivoimaloiden alueita, jotka lisäävät Selkämeren rannikko-vyöhykkeen luonnonarvoihin, muuttavaan linnustoon ja maisemaan kohdistuvia haitallisia yhteisvaikutuksia.

- Liikenteeseen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen

Tie-, raide-, vesi-, lentoliikenteen toteuttamisratkaisut tukevat ja parantavat olemassa olevaa aluerakennetta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Päätieverkon parantaminen lisää maakunnan ja maakunnan eri osien saavutettavuutta. Lisäksi pääväylien 2+2-kaistaiset tiet parantavat länsirannikon kilpailukykyä ja kuntien elinvoimaa. Tieliikenteen sujuvoittaminen vähentää raskaan liikenteen päästöjä, vähentää kuljetuskustannuksia ja matka-aikoja sekä parantaa liikenneturvallisuutta. Myös vesiliikenteen toimintaedellytysten parantaminen ja satamien kehittämistavoitteet lisäävät teollisuuden ja elinkeinoelämän kilpailukykyä ja taloudellisuutta.

Uusiutuvan energian tuotantohankkeiden toteutuminen lisää uusiutuvan energian osuutta energiantuotannossa ja voimaloista saatavalla kiinteistöverolla on myönteisiä vaikutuksia kuntien talouteen. Lisäksi uusiutuvan energian tuotantoalueet edistävät teollisuustoimintojen kehittämistä.

Uusiutuvan energian tuotantoalueet edistävät teollisuustoimintojen kehittämistä. Uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön avulla tehdyllä vedyllä ja sen johdannaisilla voidaan korvata fossiilisia polttoaineita teollisuudessa ja liikenteessä. Kattava ja toimintavarma sähkönsiirtoverkko mahdollistaa vähähiilisen sähköntuotannon investoinnit. Lisäksi uusien sähkölinjojen ja -asemien rakentaminen voi kokonaisuudessaan vahvistaa alueen sähköverkkoa. Energiantuotantoalueiden liittäminen sähköverkkoon lisää johtokäytävien määrää maastossa.

Toimiva vesi- ja jätehuolto turvaa omalta osaltaan elinkeinoelämän (mm. elintarviketeollisuuden) toimintaedellytykset. Kattavat vesihuoltoyhteydet parantavat vedenjakelun toimintavarmuutta mm. mahdollisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa.

- Terveysten, sosiaalisiin oloihin (ml virkistys) ja kulttuuriin

Liikenneväyläratkaisut edistävät ihmisten liikkumismahdollisuuksia ja liikenteen sujuvuutta sekä parantavat liikenneturvallisuutta. Samalla myös joukkoliikenteen toteuttamismahdollisuudet paranevat. Satamatoimintot työllistävät suoraan ja välillisesti satoja ihmisiä, mikä parantaa ihmisten toimeentuloa ja sosiaalista asemaa.

Liikenteen päästöt (mm. pöly) ja liikennemelu voivat heikentää asuinympäristön laatua liikennesuoritteiden lisääntyessä ja uudet väylien linjaukset (tie- ja raideliikenne) voivat pirstoa asukkaiden viihtyisyydelle tärkeitä elinympäristöjä. Satamien laajentuessa lähiympäristön kulttuuri- ja luontoarvot (mm. vedenalainen luonto) voivat kärsiä tai tuhoutua.

Tuulivoimaloiden rakentaminen lisää mm. metsäalueiden saavutettavuutta, mutta toisaalta ne heikentävät energiantuotantoon rakennetun alueen ja sen lähiympäristön vetovoimaisuutta mm. ulkoilu-, retkeily-, matkailu- ja metsästyskäytössä. Tuulivoimaloista syntyvät äänet, lentoestevalot ja lapojen pyörimisestä aiheutuva välke sekä maisemalliset muutokset voivat aiheuttaa asuin- ja loma-asutuksen viihtyisyyttä heikentäviä vaikutuksia. Vaikutukset voivat vaihdella vuoden- ja vuorokaudenaikojen sekä sääolosuhteiden mukaan. Merkittävää on myös, että aurinkoenergiatuotantoalueen aitaaminen estää jokaisenoikeudella tapahtuvan virkistyskäytön ja eläinten liikkumisen alueilla.

Energiantuotantoalueiden liittäminen sähköverkkoon lisää johtokäytävien määrää maastossa, mikä voi vaikuttaa haitallisesti asuinviihtyisyyteen ja alueiden virkistyskäyttöön sekä rajoittaa yksityisten kiinteistöjen käyttöä ja voi aiheuttaa kiinteistön arvon laskemista.

Toimivat teknisen huollon järjestelyt vaikuttavat asuinalueiden viihtyisyyteen ja vetovoimaan. Ihmisten elinolosuhteet ja viihtyvyys paranevat, kun materiaalien käsittely, kierrätys ja jatkojalostus sekä väliaikainen ja pysyvä läjitys on hoidettu keskitetysti asianmukaisilla alueilla.

- Muuta huomioitavaa (mm. elinkeinoelämä, kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus, ilmasto ja luontokato)

Toimivat tie-, raide-, tieto- ja vesiliikenneyhteydet sekä teknisen huollon järjestelyt (energia, vesi- ja jätehuolto) vahvistavat elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä Satakunnassa, kansallista turvallisuutta ja huoltovarmuutta. Teyhteyksien parantaminen ja raideliikenteen kehittäminen parantavat liikenneturvallisuutta ja vähentävät mm. raskaiden ajoneuvojen onnettomuusriskiä, millä on välillisesti myönteisiä vaikutuksia myös elinkeinoelämään.

Raideliikenneverkon laajentaminen siirtää muuta liikennettä raiteille, mikä lisää liikenteen vaihtoehtoisia kulkumuotoja, materiaalien toimitustapoja, parantaa liikenneturvallisuutta ja vähentää ilmastopäästöjä.

Uusiutuvan energian hankkeiden toteutuminen edistää uusien työpaikkojen ja liiketoimintamuotojen syntymistä ja siten luodaan edellytyksiä elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi. Hajautettu energiantuotanto lisää huoltovarmuutta, mutta toisaalta uusiutuvan energian tuotantoalueisiin voi liittyä myös huoltovarmuutta koskevia turvallisuusriskejä.

Uusiutuvan energian tuotannon lisääminen mahdollistaa fossiilisten energialähteiden käytön vähentämisen, millä on merkittäviä positiivisia ilmastovaikutuksia. Toisaalta kasvillisuuden poisto, maaperän muokkaus sekä puuston kaato pienentävät hiilivarastoja ja –nieluja.

Tie-, rata-, vesi- ja lentoliikenteen toimivuutta edistävät uudet väylähankkeet ja laajennustoimet voivat vaikuttaa kielteisesti luonnon monimuotoisuuteen pirstoessaan olemassa olevia elinympäristöjä ja muuttaessaan eläimistöä sekä linnuille tärkeiden alueiden ominaispiirteitä. Satamien laajentuminen vaikuttaa kielteisesti vedenalaiseen luontoon aiheuttaessaan eliöstölle tärkeiden elinympäristöjen katoamista ja vaikeuttaen mm. kalojen kutua veden samentumisen takia.

Ilmastomuutoksen hillintää ja luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet voivat olla keskenään ristiriidassa. Tuuli- ja aurinkoenergian tuotantoalueet ja sähkönsiirtoverkosto pirstovat elinympäristöjä, voivat katkaista ekologistia yhteyksiä (etenkin aurinkoenergia-alueiden aitaaminen), karkottaa joitakin eläin- ja lintulajeja pois luontaisilta reviirialueilta ja vaikuttaa lintujen muuttoreitteihin. Energiantuotantoalueisiin liittyvät yhteisvaikutukset voivat vaikuttaa heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen ja tätä kautta kiihdyttää myös luontokatoa.

Ympäristön ja talouden kannalta kestävä teknisen huollon järjestelyt (mm. vesi- ja jätehuolto) edistävät luonnon monimuotoisuuden turvaamista sekä luonnonvarojen kestävästä käytöstä.

7.4 Vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö

7.4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Alueiden käytöllä luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

7.4.2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Tavoitteena on turvata luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville. Satakunnan pohja- ja pintavesien säilyminen käyttökelpoisena ja puhtaana turvataan ja samalla edistetään vesien hyvän tilan tavoitteen saavuttamista ja ylläpitämistä.

Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteen sovittamista sekä kestävästä käytöstä edistetään maankäytön suunnittelun keinoin. Pohjavesialueille ei sijoiteta sellaista uutta toimintaa, joka aiheuttaa pohjavesille erityistä vaaraa. Maaperän ja merenpohjan suojeluun sekä maiseman ja luonnonarvojen vaalimiseen kiinnitetään huomiota.

Kasvu-, ympäristö- sekä energiaturpeen tuotannon jatkamismahdollisuuksiin tulevaisuudessa kiinnitetään huomiota Satakunnan huoltovarmuuden turvaamisen ja elintarviketuotannon näkökulmasta ottaen samalla huomiota ilmastoa, luonnon monimuotoisuutta kuin vesistöjen valuma-alueita koskevat tavoitteet.

7.4.3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu

Pohjavesialueet

POHJAVESIALUE

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja siihen soveltuvat pohjavesialueet.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon pohjaveden laadun ja muodostumisen turvaaminen.

Pohjavesialueina osoitetaan vedenhankinnan kannalta tärkeitä tai siihen soveltuvat ympäristöhallinnon luokittelemat ja päivittämät pohjavesialueet. Vesilain, ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaan näillä luokitelluilla pohjavesialueilla veden laatua ja muodostumisen määrää haittaavat toimenpiteet ovat kielletty. Tärkeinä tai vedenhankintaan soveltuvina pohjavesialueina osoitetaan 85 luokiteltua pohjavesialuetta, joiden yhteispinta-ala on noin 37 000 ha. Kohdamerkinnällä osoitetaan yksi pohjavesialue. Pohjavesialueiden luokituksista, rajauksista ja niillä tapahtuvan toiminnan ohjeistuksesta vastaa alueellinen ympäristöviranomainen.

Pohjavesialueiden määrittelyn perustana ovat ympäristöhallinnon pohjavesialueita koskevat ajantasaiset paikkatietoaineistot.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 29 ja yksilöity taulukossa X.

Maa-ainesvarojen kestävä käytön alueet

EO

MAA-AINESTEN OTTOALUE

Merkinnällä osoitetaan merkittävät maa-ainesten ottoalueet.

- 1 Merkinnällä osoitetaan hiekan- ja soranoton alueet.
- 2 Merkinnällä osoitetaan kallionoton alueet.

Suunnittelumääräys

Suunnittelussa on huomioitava toiminnan vaikutukset asutukseen, luonto- ja kulttuuriympäristöön, maisemaan, kulttuuriperintöön, vesistöihin ja liikenteeseen. Maa- ja kalliokiviainesten ottamista suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon alueen jälkikäyttö, joka tulee sovittaa yhteen ympäröivien alueiden maankäytön kanssa.

Hiekan- ja soranottoa ja kallionottoa koskevilla merkinnöillä osoitetaan ottokelpoisen aineksen laadun tai määrän kannalta merkittäviä, käytössä olevia ottoalueita, tutkittuja ottamistoimintaan soveltuvia potentiaalisia maa-

ainesalueita ja niiden keskittymiä, joilla ei ole suuria ristiriitoja muiden käyttötarkoitusten tai asutuksen suhteen. Kallioaineksen osalta tämä tarkoittaa kiviainekseltaan, sijainniltaan ja luontoarvoiltaan soveltuvia alueita ja soran ja hiekan osalta merkittäviä arvokkaiden harjualueiden ja pohjavesialueiden ulkopuolisia aluevarauksia. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouskäyttöä.

Maa-ainesten ottoalue -varauksien EO1 ja EO2 yhteispinta-ala on noin 1 300 ha, joista kolme on soran ja hiekan ottovarausta ja 28 kallionoton aluevarausta sekä 4 kohdemerkintää.

Maa-ainesten ottoalueiden EO1 ja EO2 määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat ja alueiden toteutuneisuuden seuranta sekä kunta- ja viranomaisneuvottelut. Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen alueiden lähtöaineistona ja selvityksinä olivat mm. Satakunnan seutukaavan 5 aluevaraukset ja Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamista koskeva Satakunnan loppuraportti (POSKI) ja niiden taustaselvitykset. Alueita määritettäessä tehtiin selvityksiin perustuen sovitettiin yhteen taloudelliset ja suojelulliset tarpeet (POSKI-projekti, kallioalueiden luontokartoitukset Satakunnassa 1998–2000. Hakila R., julkaisematon työraportti 23.12.1999). Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun alueiden käytön ekologista kestävyttä koskevaan teemaraporttiin 10.9.2024.

-3 Merkinnällä EO3 osoitetaan merkittäviä turpeenottoon soveltuvia alueita, joilla ottamisen edellytykset soiden luonnonarvojen säilymisen ja muun käytön kannalta on selvitetty. Turpeenoton laajuus ja sijainti alueella määräytyy tuotantoaluekohtaisen suunnittelun perusteella.

Suunnittelumääräys

Alueen käyttöä suunniteltaessa on huomioitava luonnonsuojelun säädökset.

Turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa, ajoittamisessa ja jälkikäytössä on otettava huomioon valuma-alueen turvetuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin ja valuma-alueiden kokonaiskuormitus ja arkeologisen kulttuuriperinnön selvitystarve. Tarpeen vaatiessa samanaikaisesti käytössä olevien alueiden määrää on rajoitettava niin, että vesien tilaa koskevat tavoitteet voidaan saavuttaa.

- 4 Merkinnällä EO4 osoitetaan merkittäviä turpeenottoon soveltuvia alueita, joilla ottamisen edellytykset soiden luonnonarvojen säilymisen ja muun käytön kannalta on selvitetty. Turpeenoton laajuus ja sijainti alueella määräytyy tuotantoaluekohtaisen suunnittelun ja käyttöönoton ajoituksen perusteella.

Suunnittelumääräys

Alueen käyttöä suunniteltaessa on huomioitava luonnonsuojelun säädökset.

Turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa, ajoittamisessa ja jälkikäytössä on otettava huomioon valuma-alueen turvetuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin ja valuma-alueiden kokonaiskuormitus ja arkeologisen kulttuuriperinnön selvitystarve. Tarpeen vaatiessa samanaikaisesti käytössä olevien alueiden määrää on rajoitettava niin, että vesien tilaa koskevat tavoitteet voidaan saavuttaa. Alueen käyttöönotossa on otettava huomioon tuotannon ajoittaminen suhteessa tuulivoimaloiden alueeseen (tv1).

Turpeenottoalueita koskevilla merkinnöillä osoitetaan sellaiset tuotantoon soveltuvat turpeenottoalueet, joilla tuotantotoiminnan edellytykset soiden luonnonarvojen säilymisen ja muun käytön kannalta on selvitetty maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tarkkuudella. Suunnittelun lähtökohtana ovat olleet Satakunnan vaihe-
maakuntakaavassa 2 osoitetut potentiaaliset turvetuotantoalueet, jossa ei ole ottamistoimintaa ja alueiden pinta-alatavoitteeksi määritettiin 50 ha ja mahdollinen synergiaetu pienempien suoalueiden osalta.

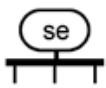
Turvetuotantoalueet toteutetaan ympäristönsuojelun mukaisella lupamenettelyllä. Yli 150 hehtaarin turvetuotantoalaa koskevilta hankkeilta edellytetään YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia. Satakunnan

maakuntakaavassa osoitettujen turvetuotantoalueiden ulkopuolisille alueille on jatkossakin mahdollista hakea ympäristönsuojelulain mukaista lupaa turvetuotannolle (mm. ympäristönsuojelulaki 527/2014, maankäyttö- ja rakennuslaki 1999/132). Soveltuvuus turvetuotannolle ratkaistaan ympäristönsuojelulain mukaisessa menettelyssä.

Satakunnan maakuntakaavassa osoitettavia turvetuotantoalueita EO3 on 25 kappaletta ja niiden yhteispinta-ala on noin 1900 ha. EO 4-merkinnällä osoitettuja turvetuotantoalueita on 2 ja niiden yhteispinta-ala on noin 150 ha.

Turpeenottoalueiden EO3 ja EO4 määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavoissa osoitettujen alueiden toteutuneisuuden seuranta ympäristölupa-aineistoon perustuen, kunta- ja viranomaisneuvottelut ja Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 turvetuotantoalueiden ja luonnonarvosoiden valintaprosessia koskevat aineistot. Keskeinen lähtökohta suunnittelutyölle oli GTK:n turvevarojen tilinpitoa koskeva aineisto ja valtakunnallinen soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi (2015). Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 suunnittelun pohjaksi laaditut erillisselvitykset ovat:

- Pöyry Finland Oy: Turvetuotannon nykytilan vesistövaikutukset, vaihe 1., 16X286434, 3.12.2015. Satakuntaliitto.
- Mikkilä, Elisa & Kirkkala, Teija: Turvetuotannon tarve Satakunnassa vuoteen 2035 mennessä, Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 taustaselvitys. Pyhäjärvi-instituutin julkaisuja, sarja B nro 31. Eura 2016.
- Pöyry Finland Oy: Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitettujen turvetuotantoalueiden vesistövaikutusten arviointi, vaihe 2., 101006333, 5.10.2017. Satakuntaliitto, turvetuotannon vesistövaikutukset.
- Ahlman Group Oy: Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 soiden kasvillisuus selvitys 2017. Raportteja 26/2017. Satakuntaliitto.
-

SELVITYSALUE

Merkinnällä osoitetaan sellaiset alueet, joiden maankäyttöön kohdistuu muutospainetta eikä niiden maankäyttöä ole voitu ratkaista maakuntakaavaa laadittaessa. Merkittävyytensä vuoksi alueet katsotaan tarpeelliseksi osoittaa maakuntakaavassa. Alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä ja jatkosuunnittelua.

-eo Merkinnällä osoitetaan Ulvilan Elvassuon ja Karvian Jouppilankeitaan turvetuotannon selvitysalueet.

Selvitysalueina osoitetaan Ulvilassa sijaitseva Elvassuon alue ja Karvian Jouppilankeidas, joiden varaamista turvetuotantoalueiksi ei ole voitu ratkaista maakuntakaavaehdotuksen valmisteluvaiheessa. Elvassuolla on vireillä aurinkoenergian tuotantoa koskeva osayleiskaavaprosessi ja Satakunnan maakuntakaavoissa osoitetun ouppilankeitaan ympäristölupaprosessi on kesken.

Kooste maa-ainesvaroja koskevista keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun vesi- ja maa-ainesvarojen kestävästä käytöstä koskevaan temaraporttiin 10.9.2024.

EK

KAIVOSTOIMINNAN ALUE

Merkinnällä osoitetaan kaivostoiminnan alueet.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa erityisesti huomioon lähialueen luonto- ja virkistysarvot sekä toiminnan aiheuttamat vesistö- ja muut luontovaikutukset sekä tuotannon aikana että sen päätyttyä.

Kaivostoiminnan alueina osoitetaan ne alueet, joilla on merkittävää vakiintunutta kaivostoimintaa tai joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty. Maakuntakaavan valmisteluaineistoon osoitetaan viisi kaivosaluetta, joista yksi sijaitsee Siikaisten kunnassa ja neljä Huittisten kaupungissa. Alueiden yhteispinta-ala on noin 250 ha.

Kaivostoiminnan alueiden määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat ja alueiden toteutuneisuuden seuranta, kaivosrekisterin karttapalvelu (gtk.fi) sekä kunta- ja viranmaisneuvottelut. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun vesi- ja maa-ainesvarojen kestävästä käytöstä koskevaan teemaraporttiin 10.9.2024.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 30 ja yksilöity taulukossa X.

7.4.4 Kooste merkittäviksi arvioiduista vaikutuksista (MRA 10 §)

- Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön

Pohjavesialueet ovat tärkein yhdyskuntien ja haja-asutusalueiden raakaveden lähde Satakunnassa ja niiden osoittaminen Satakunnan maakuntakaavassa 2050 edesauttaa tärkeiden pohjavesiesiintymien huomioon ottamista ja vaalimista muussa suunnittelussa.

Merkittävät maa-ainestenottoalueet turvaavat omalta osaltaan käyttökelpoisen ja laadukkaan maa-aineksen saantia Satakunnassa alue- ja yhdyskuntarakennetta kehitettäessä.

- Luontoon ja maisemaan

Pohjavesialueiden osoittaminen turvaa pohjavesien säilymisen puhtaana, edistää vesien hyvän tilan tavoitteen saavuttamista ja ylläpitämistä sekä edesauttaa luonnon oman kosteustasapainon ylläpitämistä, millä on myönteinen vaikutus mm. luonnon monimuotoisuuteen. Pohjavesialueiden liiallinen hyödyntäminen yhdyskuntien tarpeisiin voi muuttaa pohjaveden pinnan tasoa ja vaikuttaa kielteisesti mm. luonnonolosuhteisiin.

Maa-ainesten ottoalueiden käyttökelpoisuus on selvitetty ja alueet eivät ole merkittäviä maa- tai kallioperän muodostumia, pohjavesialueita tai luonnoltaan arvokkaita alueita. On kuitenkin huomattava, että maa-ainesten oton seurauksena alkuperäinen maa- tai kallioperän muodostuma häviää ja turpeenoton myötä vuosituotannon aikana muodostuneet turvekerrostumat tuhoutuvat. Potentiaalisten uusien turvetuotantoalueiden osoittamisella maakuntakaavassa pyritään ohjaamaan mahdollista uutta turvetuotantoa soille, joiden luonnontilaisuus on muutenkin kärsinyt (ojitettuja tai muuten luonnontilaisuudeltaan merkittävästi muuttuneita suoalueita) ja joiden vesistövaikutukset on selvitetty.

- Liikenteeseen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen

Maa- ja kiviainesten avulla ylläpidetään tie- ja rataverkon kuntoa teiden ja ratojen rakennekerroksissa, päällysteissä ja kunnossapidon materiaalina. Laajat ja hyvälaatuiset pohjavesialueet lisäävät vedenhankinnan varmuutta Satakunnassa ja mahdollistavat yhdyskuntien vedenhankintaan liittyvän infran suunnitelmallisen toteuttamisen ja hyödyntämisen mm. elinkeinoelämässä. Turvaamalla pohjavesialueiden käyttökelpoisuus varmistetaan vedenhankinnalle hyvälaatuinen raakavesi.

Maa-ainesten ottoalueiden osoittaminen edesauttaa suunnitelmallista maankamaran aineisten ottamista erityislainsäädännön sallimissa rajoissa. Maa-ainesten otto on mahdollista myös muualla kuin maakuntakaavassa osoitetuilla maa-ainesten ottoalueilla maa-ainelain mukaisella tavalla.

- Terveysteen, sosiaalisiin oloihin (ml. virkistys) ja kulttuuriin

Laajat ja hyvälaatuiset pohjavesialueet turvaavat juomaveden saantia maakunnan asukkaille.

Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen maa-ainesten ottoalueisiin liittyvät toiminnot keskittyvät alueille, joilla ottotoiminnasta aiheutuvat haitat ovat helpommin hallittavissa.

- Muuta huomioitavaa (mm. elinkeinoelämä, kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus, ilmasto ja luontokato)

Hyvälaatuisen pohjaveden saanti on keskeistä mm. elintarviketeollisuudelle ja pohjaveden saatavuus voi vaikuttaa uusien teollisuuslaitosten sijoittumiseen, olemassa olevien laitosten toimintaan ja laajentumismahdollisuuksiin. Hyvälaatuinen raakavesi on myös alueellinen vetovoimatekijä (asutus, teollisuus, matkailu) ja juomavesihuollon toimintavarmuus on tärkeä osa huoltovarmuutta

Kivilajeiltaan hyvälaatuisten kallionottoalueiden osoittaminen maakuntakaavassa edesauttaa infran rakentamisessa tarvittavan kiviaineksen saatavuutta maa-ainelain sallimissa puitteissa. Turve on kotimainen raaka-aine ja riittävän tuotantopotentiaalin mahdollistaminen lisää energia- ja elintarviketuotantoa (kasvu- ja ympäristöturve) koskevaa huoltovarmuutta kriisitilanteissa pitkällä tähtäimellä.

Pohjavesialueilla ja niiden läheisyydessä sijaitsee luonnonympäristöjä, joiden säilyminen on riippuvainen kosteustasapainon säilymisestä.

Maakuntakaavassa osoitetuilla potentiaalisilla turvetuotantoalueilla on toteutuessaan kielteisiä ilmastovaiikutuksia, jotka liittyvät erityisesti kasvihuonepäästöihin ja soiden hiilinielun pienenemiseen sekä kielteisiä vaikutuksia luonnon ekosysteemeihin ja biodiversiteettiin huolimatta siitä, että ne on osoitettu luonnontilansa menettäneille alueille.

7.5 Maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen

7.5.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Edistetään koko maan monikeskuksista verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

7.5.2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Elinkeinoelämän kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä edistetään hyödyntämällä maakunnan vahvuuksia ja sijaintia Suomessa ja Selkämeren rannikolla. Maakunnan kansainvälistä ja kansallista saavutettavuutta lisätään kehittämällä Satakunnan liikenneverkkoa osana tasapainoista ja toimivaa aluerakennetta. Liikenneyhteyksien jatkuvuus ja solmupisteiden kehittämismahdollisuudet varmistetaan kilpailukyvyyn kehittämiseksi.

Elinkeinoelämän kehittämisedellytysten turvaamiseksi alueiden käytön suunnittelussa edistetään kestävästä liikennejärjestelmästä, liikenteen sujuvuutta ja toimivuutta sekä liikenneturvallisuutta. Kävelyn, pyöräilyn ja joukko liikenteen sekä kestävien matkaketjujen kehittämistä edistetään eheyttämällä taajamien yhdyskuntarakennetta ja parantamalla työpaikkojen, asutuksen ja palvelujen saavutettavuutta.

Luodaan alueidenkäytölliset edellytykset elinkeinotoiminnan kehittämistarpeisiin sovittamalla tarpeet yhteen muiden alueidenkäyttötavoitteiden sekä elinympäristön terveellisyyteen ja turvallisuuteen liittyvien vaatimusten kanssa. Elinkeino toimintaan liittyvien alueiden suunnittelussa hyödynnetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää. Alueiden käytön suunnittelussa otetaan huomioon elinkeinotoiminnan toimintaympäristöön kuten liikenteeseen, energiahuoltoon, vesi- ja jätehuoltoon sekä kiertotalouteen liittyvät kehittämistarpeet.

Edistetään elinkeinoelämän työvoiman tarpeisiin liittyvien vetovoimaisten asuinalueiden ja palvelujen alueiden kehittämistä.

Satakunnan vetovoimaisuutta asumiselle ja elinkeinotoiminnalle edistetään huomioimalla monimuotoinen luonto ja vesistöt, meriympäristö sekä monipuoliset kulttuuri- ja liikkumisympäristöt.

7.5.3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu

Elinkeinoelämän toimintaedellytyksillä tarkoitetaan elinkeinojen välittömiä alueidenkäyttötarpeita ja elinkeinoelämään liittyviä toimintaympäristöjä. Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa elinkeinoelämän toimintaedellytykset liittyvät miltei kaikkiin maakuntakaavan sisältövaatimuksiin ja kaavamerkintöihin.

Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä turvaavat Satakunnan maakuntakaavassa 2050 ensisijaisesti aluevarausmerkinnät kuten teollisuus- ja varastotoimintojen alueet (T, t, T1, t1, T2), työpaikka-alueet (TP), keskustatoimintojen alueet (C, C1), vähittäiskaupan suuryksikköjen alueet (KM, km) ja matkailupalvelujen alueet (RM, rm). Lisäksi elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä turvaa myös kohdemerkintänä osoitetut terminaalitoimintojen alueet (tt, tt1, tt2). Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä turvaaviin aluevarausmerkintöihin liittyy kiinteästi myös kehittämisperiaatemerkinnyt, jotka voivat mahdollistaa alueen pääkäyttötarkoituksen lisäksi muuta toimintaa kuten tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhyke (km). Kehittämisperiaatemerkinnoillä osoitetaan myös toimintoihin liittyviä alueidenkäyttöllisiä kehittämistarpeita kuten teollisuustoimintojen kehittämisen kohdealueet (t), satamatoimintojen kehittämisen kohdealueet (ls), kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeet (kk, kk1) ja matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueet.

Elinkeinoelämän toimintaympäristön turvaamista koskevat merkinnät liittyvät Satakunnan maakuntakaavassa 2050 tieliikenteeseen, rautatieliikenteeseen, lentoliikenteeseen, vesiliikenteeseen, satama-alueisiin (LS, ls), energiahuoltoon ja vesi- ja jätehuoltoon sekä vesi ja maa-ainesvaroihin.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaamiseen liittyvät myös vetovoimaiset asuinalueet eli Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetut taajamatoimintojen alueet (A) ja kylät (at). Asuinalueisiin liittyvinä toimintoina on maakuntakaavassa osoitetut palvelujen alueet (P, p) ja virkistysalueet (V, v, V1, v1, V2). Kulttuuriympäristöt (kh1, kh), maailmanperintökohteet (un), kansallinen kaupunkipuisto (kp), maisema-alueet (vma), perinnebiotoopit (pb), arkeologiset kohteet (sm, vark-e) ja suojelualueet (S, s, SL, sl, SL1, SL2, SL3), virkistysalueet ja melutasoltaan hiljaiset alueet (hil) sekä retkeilyreitistöt tarjoavat elinkeinoelämälle laadukkaita toimintaympäristöjä ja elinympäristön viihtyvyyttä luovina tekijöinä ovat merkityksellisiä yritysten sijaintipaikan valinnassa ja kilpailussa työvoiman saatavuudesta.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaamista koskeva ratkaisu täydentyy ehdotusvaiheeseen 1 mennessä erillisselvityksen valmistuttua.

Kooste maakunnan elinkeinoelämän turvaamiseen liittyvistä merkittäviksi arvioituista vaikutuksista MRA 10 §:n mukaan jaoteltuna valmistuu ehdotusvaiheeseen 1 mennessä.

7.6 Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen

7.6.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

7.6.2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Alueiden käytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Kiinnitetään erityistä huomiota luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden geologisten muodostumien ja maankohoamisrannikon ominaispiirteiden vaalimiseen maa- ja merialueilla.

Arvokkaat maisemat, kulttuuriympäristöt ja luonnon ominaispiirteet luovat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme ja maakuntamme historiasta ja kehityksestä sekä kuvastavat Suomen ja Satakunnan identiteettiä ja sisäistä monimuotoisuutta. Alueiden käytön suunnittelussa kiinnitetään huomiota historiallisen kerroksellisuuden säilyttämiseen ja sen yhteen sovittamiseen uuden maankäytön kanssa.

Maankäytön suunnittelussa ja toimintojen sijoittelussa otetaan huomioon arvokkaat maisemat, kulttuuriympäristöt ja muinaisjäänne- ja luonnonarvoihin liittyvät maisemalliset erityispiirteet. Elinympäristön viihtyisyyttä edistetään huomioimalla suunnittelussa ja rakentamisen ohjaamisessa rakennetun ympäristön ajallinen kerroksellisuus ja maakunnallinen maisemarakenne.

Satakunnalle ominaisten arvokkaiden maisemien, muinaisjäänne- ja rakennettujen ympäristöjen muodostamien kokonaisuuksien säilyttämistä edistetään. Kulttuuriympäristöjen vaalimisessa korostetaan Satakunnan historiallisten kaupunkien merkitystä aluerakenteessa sekä asutuksen ja kulttuurin historiallista jatkumoa ja ajallista kerroksellisuutta. Arvokkaat maisema-alueet edustavat kunkin maisemamaakunnan ja maisemaseudun tyyppillisiä piirteitä ja niiden arvo perustuu kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan.

Satakuntalaisen maiseman, rakennusperinteen, historiakerrostumien ja luonnonarvojen erityispiirteitä sekä laajojen yhtenäisten kulttuurimaisemien säilyttämistä vaalitaan osana ihmisten elinympäristöä ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

7.6.3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu

Maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä. Yhtenäisten ja avoimien viljelyalueiden säilymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet edustavat kunkin maisemamaakunnan tyyppillisiä piirteitä ja niillä on huomattava valtakunnallista merkitystä. Maisema-alueet ovat pinta-alaltaan laajoja, pääosin viljelymaisemia sekä niihin liittyviä rakennettuja ympäristöjä. Maisemakokonaisuus muodostuu avoimen viljelymaiseman ohella

maaseudun rakennuskannasta ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista sekä kulttuurivaikutteisista muista alueista, joihin kuuluvat niityt, hakamaat ja muut perinnemaisemat.

Alueet on valikoituneet ympäristöministeriön valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin (VAMA 2021) aineiston perusteella. Inventoinnin tulos otettiin valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi, korvaten valtioneuvoston 5.1.1995 periaatepäätöksen mukaisen aiemman inventoinnin.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Satakunnassa ovat Euran kunnan alueelle sijoittuva Euran ja Kiu-kaisten kulttuurimaisemat, Säskylän kunnan alueelle sijoittuvaa Köyliönjärven kulttuurimaisema, Harjavallan, Huittisten, Kokemäen, Porin ja Ulvilan kaupunkien ja Nakkilan kunnan alueelle sijoittuvaa Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat, Porin kaupungin alueelle sijoittuvia Ahlaisten kulttuurimaisema ja Yyterin maisema sekä Kankaanpään ja Porin kaupunkien alueille sijoittuva Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisema. Alueiden kokonaispinta-ala on noin 55 000 ha.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 33 ja yksilöity taulukossa x.

MAISEMALLISESTI TÄRKEÄ ALUE

Merkinnällä osoitetaan maakunnan erityisominaisuuksiin perustuvat maisemallisesti tärkeät alueet.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä.

Maisemallisesti tärkeät alueet edustavat maakunnan sisäisiä erityispiirteitä, jotka voivat olla maakunnassa harvinaisia tai hyvin säilyneitä kohteita. Maisema-alueet ovat pinta-alaltaan laajoja, pääosin viljelymaisemia sekä niihin liittyviä rakennettuja ympäristöjä. Maisemakokonaisuus muodostuu avoimen viljelymaiseman ohella maaseudun rakennuskannasta ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista sekä kulttuurivaikutteisista muista alueista, joihin kuuluvat niityt, hakamaat ja muut perinnemaisemat.

Maisemallisesti tärkeitä alueita Satakunnassa ovat: Euran Panelian kulttuurimaisema, Eurajoelle sijoittuvat Eura-joen kulttuurimaisema ja Vuojoki-Linnamaa kulttuurimaisema, Harjavallan Hiirijärven kulttuurimaisema, Huittisten Loimijoen kulttuurimaisema, Jämijärvelle sijoittuva Jämijärven kulttuurimaisema, Kankaanpään ja Honkajoen alueille sijoittuva Karvianjokilaakson kulttuurimaisema, Karvian alueelle sijoittuva Karvian kulttuurimaisema, Eurajoen Luvianlahden kulttuurimaisema, Nakkilan Leistilänjärven kulttuurimaisema ja Leistilän aukean viljelymaisema, Porin Lattomeren kulttuurimaisema, Rauman Kodisjoen kulttuurimaisema ja Ulvilan Harjunpäänjoen kulttuurimaisema. Alueiden kokonaispinta-ala on noin 46 000 ha.

Maisemallisesti tärkeät alueet on osoitettu Katson maalaismaisemaa –hankkeessa tehdyn maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventoinnin perusteella (Satakuntaliitto, Katson maalaismaisemaa –hanke, Jenny Alatalo, Satakunnan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi, 2013). Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 maisemallisesti tärkeäksi alueeksi osoitettu Nakkilan Leistilänaukean viljelymaisema on ollut alun perin ollut mukana Satakuntaliiton ”Katson maalaismaisemaa” -hankkeessa (2014) toteutettaman inventoinnin ehdotuksena valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden joukossa, mutta päivitysinventoinnin tuloksista annettujen lausuntojen ja kannanottojen perusteella Maisema-alueiden päivitysinventointien ohjaus- ja arviointiryhmä (MAPIO) päätti jättää pois alueen inventointiluettelosta (Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnista annetut lausunnot ja kannanotot, Ympäristöministeriön raportteja 14/2018) .

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 32 ja yksilöity taulukossa x.

ARVOKAS GEOLOGINEN MUODOSTUMA

Merkinnällä osoitetaan maiseman ja luonnonarvojen kannalta arvokkaat geologiset muodostumat.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon alueella olevat maa-aineslain tarkoittamat maisema- ja luonnonarvot sekä mahdollisten maisemavaurioiden korjaustarve.

- 1 Merkinnällä osoitetaan maiseman ja luonnonarvojen kannalta arvokkaat harjualueet.
- 2 Merkinnällä osoitetaan maiseman ja luonnonarvojen kannalta arvokkaat kallioalueet.
- 3 Merkinnällä osoitetaan maiseman ja luonnonarvojen kannalta arvokkaat moreenialueet.
- 4 Merkinnällä osoitetaan maiseman ja luonnonarvojen kannalta arvokkaat kivikot.

Arvokkaat geologiset muodostumat ovat alueita, joilla on erikoisia tai edustavia, arvokkaita geologisia muodostumia tai ne muodostavat merkittäviä maisema-alueita tai ovat maisemaa rajaavia tai kauas erottuvia muodostumia. Alueilla on lisäksi maa-aineslain 3§ tarkoittamia maa-ainesten ottamista rajoittavia arvoja ja ottamisesta aiheutuisi kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista taikka huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

Arvokkaita harjualueita on osoitettu 75 kpl, joiden yhteispinta-ala on noin 20 300 ha ja kohdemerkinnällä 1 alue. Arvokkaita kallioalueita on osoitettu 279, joiden yhteispinta-ala on noin 10 000 ha ja kohdemerkinnällä 97 aluetta. Arvokkaita moreenialueita on 20 kpl ja niiden yhteispinta-ala on noin 1500 ha ja kohdemerkinnällä 1 alue. Arvokkaat kivikot ovat pinta-alaltaan pienialaisia ja ne on osoitettu kohdemerkinnällä.

Arvokkaiden geologisten muodostumien määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat ja alueiden toteutuneisuuden seuranta, kunta- ja viranomaisneuvottelut. Satakunnan maakuntakaavan toteutumisen seurannan keskeisen tausta-aineiston muodostavat: Maa-ainestenottoluvat ja kiviainesvarannot – karttapalvelu - Maa-ainestenottoluvat ja kiviainesvarannot (SYKE), Satakunnan maakuntakaavan toteutuneisuuden seurantasovellus ja Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen arvokkaiden kallioalueiden (ge2) nykytilan inventointiaineisto 2012.

Lisäksi erityisominaisuusmerkinnällä ge1 osoitettujen alueiden perustana ovat: Valtakunnallinen harjajensuojeluohjelma, kaksi Satakunnan seutukaavan 5 taustaselvityksiksi tehtyä ja julkaistua maakunnallista harjuseelvitystä ja valtakunnallisesti arvokkaiden tuuli- ja rantakerrostumien inventointiaineisto 2011. Erityisominaisuusmerkinnällä ge2 osoitettujen osa-alueiden perustana ovat: kaksi Satakunnan seutukaavan 5 taustaselvityksiksi tehtyä maisemaluokitusselvitystä sekä Turun ja Porin läänin kattava arvokkaiden kallioalueiden selvitys. Arvokkaat moreenimuodostumat perustuvat valtakunnalliseen moreenimuodostumien inventointiprojektissa (MORMI) määriteltyihin alueisiin ja arvokkaat kivikkoalueet perustuvat vuonna 2018 valmistuneeseen valtakunnallisesti arvokkaat kivikot aineistoon. Valtakunnallisesti arvokkaista kallioalueista on tuotettu valtakunnallinen loppuraportti vuonna 2024. Julkaisu on kaksiosainen loppuraportti luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiden kallioalueiden inventoinnista, jonka maastotyöt toteutettiin vuosina 1992–2004. Kallioalueinventoinnin osatuloksia on julkaistu vuosina 1992–2015 aluekohtaisina raportteina. Satakunnasta vuonna 1995 valmistunut selvitys on koostettu vuonna 2024 valtakunnallisen loppuraportin liiteaineistoksi. Satakunnan alueelta laaditut selvitykset:

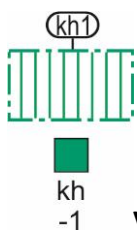
- Satakunnan seutukaavaliitto (1988). Satakunnan maa-ainesselvitys, I osa, Harjualueiden maisemaluokitus.
- Satakunnan seutukaavaliitto (1990). Satakunnan harjututkimus 1987–1988. Valtakunnallinen harjututkimus, selvitysraportti 42/1990.

- Alueellisia selvityksiä, kuten Hämeenkaan – Pohjankankaan harjuseelvitys (Stähle,1998), Kosken TI – Köyliön harjualueen perusselvitykset (Varsinais-Suomen seutukaavaliitto, 1992) ja Köyliön-Ulvilan harjuseelvitys (Satakuntaliitto, 1995).
- Valtioneuvosto (1984): valtakunnallinen harjuseeluohjelma.
- Britschgi R., Ahonen I., Lammila J., Lähteenmäki P., Sahala L. ja Vuokko J. (2003). Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI). Satakunnan loppuraportti. Satakuntaliitto, Lounais-Suomen ympäristökeskus, Suomen ympäristökeskus, Ympäristöministeriö, Tiehallinto, Tiehallinnon Turun tiepiiri, Geologian tutkimuskeskus, Euroopan Unionin rakennerahasto.
- Satakunnan seutukaavaliitto (1987). Satakunnan maa-ainesselvitys, II osa, Kallioalueiden maisemaluokitus ja louhintakohteet, Porin ja Rauman ympäristöt. Satakunnan seutukaavaliitto.
- Satakuntaliitto (1992). Satakunnan maa-ainesselvitys, III, Kallioalueiden maisemaluokitus. Satakuntaliitto.
- Heikkinen R. & Husa J (1995). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. Vesi- ja ympäristöhallinto.

Kooste keskeisistä arvokkaita geologisia muodostumia koskevista aineistoista on koottu Satakunnan maakunta-kaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun vesi- ja maa-ainesvarojen kestävää käyttöä koskevaan teemaraporttiin 10.9.2024.

Alueet on esitetty selostuksen osan B kartoissa 31a-31e ja yksilöity taulukoissa x-x.

Kulttuuriperinnön vaaliminen

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ja rakennusperintökohteet.

Karttateknisistä syistä kaavakartassa on esitetty Porin ja Rauman keskusta-alueiden rakennetut kulttuuriympäristöt mittakaavassa 1:20 000.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä. Yhtenäisten ja avoimien viljelyalueiden säilymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa määritellyn inventoinnin mukaiset valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), joita Satakunnassa on yhteensä 81 aluetta ja kohdetta. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt kattavat yhteensä noin 13 500 ha. Merkinnällä osoitetut alueet perustuvat valtakunnalliseen Museoviraston laatimaan inventointiin, Valtakunnalli-

sesti merkittävät rakennetut ympäristöt, Museovirasto 2009, joka on otettu valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. Alle 10 ha kokoiset alueet on osoitettu kohdemerkinnällä (kh1).

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on esitetty selostuksen osan B kartassa 34 ja yksilöity taulukossa x.

MAAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja rakennusperintökohteet.

Karttateknisistä syistä kaavakartassa on esitetty Porin ja Rauman keskusta-alueiden rakennetut kulttuuriympäristöt mittakaavassa 1:20 000.

Suunnittelumääräys

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä. Yhtenäisten ja avoimien viljelyalueiden säilymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Merkinnällä (alueet ja kh-kohteet) osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Merkintä perustuu Satakunnan maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitys- ja täydennysinventointiin (Ramboll Finland Oy, 2023). Inventoinnissa tarkistettiin aikaisempien inventointien pohjalta määriteltyjen maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen tiedot ja aluerajaukset sekä täydennettiin kohdeluetteloa modernin rakennusperinnön osalta. Tarkastelussa pääpaino asetettiin maakuntatason mittakaavaan ja kohteiden maakunnalliseen merkittävyyteen ja keskityttiin yksinomaan rakennettuihin kulttuuriympäristöihin rajaamalla maisemaan perustuvia alueita ja muinaisjäännökset sekä muut kulttuuriperintökohteet aineiston ulkopuolelle.

Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on esitetty selostuksen osan B kartoissa 35 ja 36 ja yksilöity taulukossa x ja x.

SM

sm

MUINAISMUISTOALUE

Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja muinaisjäännösalueita ja -kohteita.

Suojelumääräys

Muinaismuistoalueiden ja -kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon niiden suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin tai kulttuuriympäristöihin.

Kaikista aluetta koskevista suunnitelmista tulee Museovirastolle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja muinaisjäännösalueita tai -kohteita. Kohteet on osoitettu Museoviraston valtakunnallisen muinaisjäännösrekisterin päätöksen mukaan (Kulttuuriympäristön palveluikkuna kyppi.fi, 2023). Maakuntakaavassa osoitetaan kiinteitä muinaisjäännöksiä kohteina noin 1500 kpl.

Maailmanperintökohde Sammallahdenmäki on osoitettu muinaismuistoalueena SM (pinta-ala noin 30 ha). Sen suoja-alue on esitetty suojavyöhykemerkinnällä sv3.

Muinaismuistoalueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 38 ja yksilöity taulukossa x.

vark-e

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ ARKEOLOGINEN KOHDE, EHDOTUS

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittäviksi ehdotetut arkeologiset kohteet.

Suojelumääräys

Muinaismuistoalueiden ja -kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon niiden suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin tai kulttuuriympäristöihin.

Kaikista aluetta koskevista suunnitelmista tulee Museovirastolle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Museovirasto on toteuttanut valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden (VARK) inventoinnin yhteistyössä alueellisten vastuumuseoiden ja Metsähallituksen kanssa vuosina 2018–2023. Inventoinnissa on arvioitu muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamat kiinteät muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet. Tavoitteena on ollut tunnistaa ne arkeologiset kohteet, jotka kuvaavat mahdollisimman kattavasti Suomen menneisyyttä alueellisesti, ajallisesti ja temaattisesti. Selvitys kohdistui entuudestaan tunnettuihin kohteisiin, jotka ovat jo osana inventointihankkeen työskentelyalustana ollut Museoviraston ylläpitämää valtakunnallista muinaisjäännösrekisteriä. VARK-inventoinnin kohdeluettelosta järjestettiin kuuleminen 1.3.–14.4.2023. Tavoitteena on, että inventoinnin valtioneuvosto voisi hyväksyä VARK-inventoinnin vielä vuoden 2024 aikana valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi valtakunnalliseksi inventoinniksi. - VARK-inventoinnissa tunnistettuja kohteita on Satakunnassa yhteensä 69, ja ne sijaitsevat 58 VARK-alueella.

VARK-inventoinnin kohteet on esitetty selostuksen osan B kartassa 37 ja yksilöity taulukossa x.

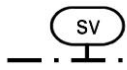
UNESCO:N MAAILMANPERINTÖKOHDE

Merkinnällä osoitetaan YK:n kulttuuri- ja tiedejärjestö UNESCO:n maailmanperintökohteiden luetteluun hyväksytyt alueet ja kohteet Vanha Rauma ja Lapin Sammallahdenmäki.

Suojelumääräys

Kohdetta on hoidettava siten, että sen arvot maailmanperintökohteena säilyvät. Kaikista aluetta koskevista rakennussuunnitelmista ja hankkeista tulee Museovirastolle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetaan Satakunnan UNESCO:n maailmanperintökohteet (2 kpl): rakennettua kulttuuriympäristöä edustava keskiaikainen puukaupunkialue Vanha Rauma ja arkeologinen, pronssikaudelle ajoitettu hautaröykkiökokonaisuus Rauman Lapin Sammallahdenmäki.

SUOJAVYÖHYKE

Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla alueiden käyttöä on läheisen alueen toiminnan tai muun ympäristöönsä käyttörajoituksia aiheuttavan luonteen vuoksi rajoitettava.

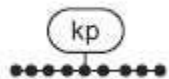
-3

Merkinnällä osoitetaan UNESCO:n maailmanperintökohteen suojavyöhyke.

Suunnittelumääräys

Suojavyöhykettä on hoidettava siten, että sen arvot maailmanperintökohteena säilyvät. Kaikista aluetta koskevista rakentamissuunnitelmista ja hankkeista tulee Museovirastolle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetaan Vanhan Rauman aluetta ja Rauman Lapin Sammallahdenmäen muinaismuistoaluetta ympäröivät suojavyöhykkeet.

KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO

Merkinnällä osoitetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ympäristöministeriön päätöksellä perustettu Porin kansallinen kaupunkipuisto.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kaupunkipuiston erityisominaisuudet perustamispäätöksen mukaisesti.

Merkinnällä osoitetaan Porin kansallinen kaupunkipuisto. Aluevaraus perustuu maankäyttö- ja

rakennuslain 68 ja 69 §:n mukaisesti ympäristöministeriön vuonna 2002 tekemään Porin kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätökseen sekä vuonna 2006 tekemään puiston laajennusta koskevaan päätökseen.

Porin kansallisen kaupunkipuiston olennaisten arvojen säilymiseksi tarpeelliset määräykset on annettu kaupunkipuistoa koskien laaditussa hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Porin kaupunkisuunnittelu, sarja C64/2008), jonka on ympäristöministeriön on hyväksynyt 5.11.2008. Kansalliseen kaupunkipuistoon sisältyy sekä merkittäviä luontoalueita, kuten Kirjurinluoto, luotojen aluekokonaisuus, Kokemäenjoki suistoineen ja Porin metsä sekä rakennuskannaltaan merkittävä 1800-luvun loppupuolella rakennettu arvokas Kivi-Porin alue. Kansallisen kaupunkipuiston pinta-ala on noin 960 ha.

HISTORIALLINEN TIE

Kaikista niistä tien linjaukseen tai muuhun muuttamiseen liittyvistä suunnitelmista tai toimenpiteistä, jotka koskevat asemakaavoittamattomia tien osia, tulee varata museoviran-omaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetaan arvokkaat historialliset tiet. Merkinnällä osoitetaan 1550-luvun maantieverkosta vielä jäljitettävissä olevia osia Kalannista Kokemäenjokilaaksoon ja sieltä edelleen Hämeenkaan kautta Korsholmaan suuntautuvasta historiallisesta reitistä. Lisäksi osoitetaan osia Kokemäeltä Porin ja Merikarvian kautta Korsholmaan johtavasta historiallisesta reitistä sekä Säkö-Köyliö Harjavalta-alueilla Huovintie ja Pyhän Henrikin tien osia. Tiesuoksien merkitsemisessä on käytetty seuraavia lähteitä: Erkki Härö, Satakunnan historiallinen tieverkosto, Satakunnan seutukaavaliitto, Sarja A, osa 101, Pori 1975; Maunu Häyrynen ja Mikael Lähteenmäki (toim.), Pohjanlahden rantatie, Ratsupolusta rannikon matkailutieksi. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja XV. Pori 2009. Historiallisten teiden yhteispituus on noin 370 km.

Merkinnällä osoitetaan arvokkaan historiallisen tien valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin sisältyvät osat.

Suunnittelumääräys

Kaikista niistä tien linjaukseen tai muuhun muuttamiseen liittyvistä suunnitelmista tai toimenpiteistä, jotka koskevat asemakaavoittamattomia tien osia, tulee varata museoviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetaan Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen historiallisten teiden valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY 2009) sisältyvät osat (Huovintie, Hämeenkaan- ja Kyrönkankaantie). Merkinnällä osoitetut teiden osat perustuvat valtakunnalliseen Museoviraston laatimaan inventointiin; Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt, Museovirasto 2009, joka on otettu valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. Valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin sisältyvien historiallisten teiden yhteispituus on noin 117 km.

Historialliset tiet on esitetty selostuksen osan B kartassa 35. Historiallisten teiden valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin sisältyvät osat on esitetty kartassa 34 ja yksilöity taulukossa x.

HISTORIALLISESTI ARVOKAS KANAVAUOMA

Merkinnällä osoitetaan kulttuurihistoriallisesti arvokas Kraviojan kanavauoma.

Suojelumääräys

Kaikista aluetta koskevista maankäyttösuunnitelmista ja –hankkeista tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Merkinnällä osoitetaan Huittisten Ronkasta Kokemäen Ylistaroon 1803–08 kaivettu kanavauoma Kravioja, jonka pituus on noin 10 km.

1:20000

ALUE, JONKA KULTTUURIYMPÄRISTÖT ON ESITETTY KARTTATEKNISISTÄ SYISTÄ KAAVAKARTASSA MITTAKAAVASSA 1:20 000

Satakunnan maakuntakaavassa 2050 merkinnällä osoitetaan Porin ja Rauman keskusta-alueet, joiden osalta kulttuuriympäristöt esitetään mittakaavassa 1:20 000 (maakuntakaavakartan yläosa).

7.6.4 Kooste merkittäviksi arvioituista vaikutuksista (MRA 10 §)

- Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön

Maiseman ja luonnonarvojen sekä kulttuuriperinnön vaalimista koskevien varausten osoittaminen edistää valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöjen arvojen huomioon ottamista alue- ja yhdyskuntarakennetta suunniteltaessa ja toimintoja sijoiteltaessa. Rakennettu kulttuuriperintö, arvokkaat maisemat ja kulttuuriympäristöt lisäävät elinympäristön viihtyisyyttä ja vetovoimaa sekä nostavat paikan identiteetin ja juuret esiin. Samalla mm. Satakunnan historiallisten kaupunkien merkitys aluerakenteessa korostuu ja Kokemäenjokilaaksossa.

Laajat ja yhtenäiset peltoalueet, jotka muodostavat useiden maisema-alueiden perustan, voidaan taajamien tuntumassa kokea yhdyskuntarakenteen tiivistämistä ja täydentämistä estävinä alueina. Toisaalta vaarana on alueiden ominaispiirteiden ja rakennusperinnön vähittäinen katoaminen rakentamisen ja alueiden maankäytön muuttumisen seurauksena.

- Luontoon ja maisemaan

Arvokkaat geologiset muodostumat edistävät maa-aineslain tavoitteiden huomioon ottamista ja tätä kautta vaikuttavat alueilla kehittyneiden ja niille erikoistuneiden eliöstöläjien ja niiden elinympäristöjen sekä harju-, kallio- ja maisema-alueiden säilymiseen. Geologiset muodostumat ovat paikallis- ja kaukomaisemassa usein maisemaa rajaavia sekä keskeisiä näkyvän ja hahmotettavan maiseman merkittävyyttä määrittäviä visuaalisia tekijöitä. Arvokkaiden geologisten muodostuma-alueiden päämaankäyttö on maa- ja metsätalous.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja maisemallisesti tärkeiden alueiden vaaliminen edistää alueiden arvojen ja luonteen säilymistä. Samalla ne edistävät alueilla kehittyneiden ja niille erikoistuneiden eliöstöläjien ja niiden elinympäristöjen säilymistä.

- Liikenteeseen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen

Maisema-alueet, maisemallisesti tärkeät alueet ja kulttuuriympäristöt asettavat reunaehdot suurten liikenneinfrahankeiden ja teollisen mittakaavan laitosten ja laitteiden suunnittelulle sekä toteuttamiselle. Lisäksi ne vaikuttavat myös mm. liikenteellisten ratkaisujen suunnitteluun.

Maisema-alueiden ja maisemallisesti tärkeiden alueiden säilyminen viljelykäytössä on tärkeää maatalouteen perustuvan elinkeinotoiminnan kannalta. Maisema-alueet, maisemallisesti tärkeät alueet ja kulttuuriympäristöt tukevat maatalouden ohella myös matkailuelinkeinojen sekä ihmisten hyvinvointiin ja terveydenhoitoon liittyvien elinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytyksiä.

- Terveysten, sosiaalisiin oloihin (ml. virkistys) ja kulttuuriin

Luonnonolosuhteiltaan monipuoliset ja vaihtelevat arvokkaat geologiset muodostumat rikastuttavat maakunnan asukkaiden asuin- ja elinympäristöä.

Maisema-alueiden, maisemallisesti tärkeiden alueiden ja kulttuuriympäristöjen vaalimisella on merkittävä vaikutus useiden sukupolvien työ- ja sosiaalishistorian korostamisen kautta alueiden asutus- ja kyläyhteisöille. Samalla ne kuvastavat Suomen ja Satakunnan identiteettiä ja sisäistä monimuotoisuutta. Lisäksi niiden vaaliminen edistää elinympäristön viihtyisyyden säilymistä.

- Muuta huomioitavaa (mm. elinkeinoelämä, kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus, ilmasto ja luontokato)

Maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ovat keskeisiä Satakunnan omaleimaisuutta, identiteettiä ja viihtyisyyttä luovia tekijöitä, jotka kertovat kulttuurin eri vaiheista sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta.

Maiseman, geologisten luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen vahvistaa Satakunnan maakunnan identiteettiä ja vetovoimaa viihtyisänä asuinalueena.

7.7 Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

7.7.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

7.7.2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Maa- ja merialueilla turvataan kattava ja laadukas virkistysalueiden muodostama verkosto. Verkostoa kehitetään käyttäen hyväksi virkistys-, suojelu, maa- ja metsätalousalueita sekä viherkäytäviä ja tiestöä. Lisäksi maakunnallisten ja ylimaakunnallisten viheralueverkostojen yhteystarpeet turvataan.

Veneväylien ja veneilyyn liittyvien satamien sekä erilaisten tukikohtien huomioimisella pyritään edistämään veneilyn sekä saariston virkistysalueiden käyttömahdollisuuksia.

Kiinnittämällä huomiota virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden ja reittien riittävyyteen sekä saavutettavuuteen luodaan samalla mahdollisuus luonto- ja kulttuurimatkailulle, edistetään matkailukeskusten verkottumista ja vapaa-ajan toimintoihin soveltuvien alueiden kehittämistä toimivina palvelukokonaisuuksina. Toimintoja edistettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että alueiden pääasiallista käyttötarkoitusta tai niiden suojelutavoitteita ei vaaranneta. Puolustusvoimien hallitsemilla alueilla puolustusvoimien käyttötarve on ensisijainen.

7.7.3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu

Virkistysalueet

VIRKISTYSALUE

Merkinnällä osoitetaan ulkoilun, retkeilyn ja virkistyskäytön kannalta merkittävät alueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen virkistyskäytön ja virkistyskäytön kehittämisedellytysten turvaamiseen.

Rakentamismääräys

Alueilla sallitaan yleistä ulkoilu-, retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevan rakentamisen lisäksi jo olemassa olevien rakennusten korjaus-, muutos- ja laajentamistyöt.

-1 Merkinnällä osoitetaan veneilyä palvelevat virkistysalueet.

-2 Merkinnällä osoitetaan Jämin virkistysalue.

Rakentamismääräys

Virkistysaluetta koskevan yleisen rakentamismääräyksen lisäksi alueella sallitaan matkailua palveleva rakentaminen.

Virkistysalueet ovat ensisijaisesti valtion, kuntien ja seurakuntien omistamia jo käytössä olevia tai suunniteltuja virkistysalueita. Merkittävimpiä ja pinta-alaltaan laajimpia virkistysalueita ovat mm. Hiittenharju Harjavallassa, Kännönvuori-Pyölönvuori Huittisissa, Niiniharju Jämijärvellä, Koomankangas-Ilmiinjärvi Kokemäellä, Isomäki, Landskata, Luodot, Outoori ja Yyteri Porissa sekä Joutsijärven alue Ulvilassa.

Virkistysalueiden sisällä voi sijaita olemassa olevaa pysyvää tai vapaa-ajan asutusta, maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia tai muuta maankäyttöä. Alueilla oleva nykyinen, vakiintunut maankäyttö ja olemassa olevat toiminnot voivat edelleen jatkua. Virkistysalueet toimivat ohjeellisten ulkoilureittien solmu- ja vetovoimakohteina.

Maakuntakaavassa osoitettavien virkistysaluevarausten (V) yhteispinta-ala on noin 12 900 ha. Merkinnällä V2 osoitetaan Jämin virkistysalue (pinta-ala noin 270 ha), joka perustuu alueen merkitykseen valtakunnallisesti merkittävä ja monipuolisena ympärivuotisena virkistysalueena. Veneilyä palvelevat virkistysalueet on osoitettu kohdemerkinnällä v1 ja alueiden määrä on 28.

Virkistysalueet on esitetty selostuksen osan B kartassa 39 ja yksilöity taulukossa x. Veneilyä palvelevat virkistysalueet on osoitettu kartassa 23 ja yksilöity taulukossa x.

Retkeilyreitistö

OHJEELLINEN ULKOILUREITTI

Merkinnällä osoitetaan merkittävät olemassa olevat tai kehitettävät ohjeelliset ulkoilureitit.

Merkittävät retkeilyreitit osoitetaan ohjeellisina ulkoilureitteinä. Merkittäviä ulkoilureittejä ovat mm. noin 150 km pitkä Porin Karhureitti osa- ja yhdysreitteinä, Hiittenharju-Pitkäjärvi reitti, Säskylän harjureitti ja Haapakeitaan luontoreitti. Vanhat historialliset tiet - Huovintie, Pyhän Henrikin tie ja Kyrönkankaan tie - täydentävät ja tukevat ohjeellisten ulkoilureittien verkostoa.

ULKOILUREITIN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan merkittävien ulkoilureittien yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava ulkoilureitin yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus.

Ulkoilureitin yhteystarpeina osoitetaan puuttuvat yhteydet maakunnan tärkeimpien ulkoilureittien, merkittävimpien virkistysalueiden sekä virkistyskäyttöön soveltuvien ja virkistysverkkoa täydentävien alueiden välillä. Yhteystarvemerkinä on ohjeellinen ja informatiivinen. Se ei osoita reitin tarkkaa sijaintia maastossa, vaan maakunnallisen reittiverkoston tavoitteelliset osat.

OHJEELLINEN MELONTAREITTI

Merkinnällä osoitetaan merkittävät olemassa olevat tai kehitettävät melontareitit.

Ohjeellisena melontareittinä osoitettavien, ensisijaisesti melontaa ja kanoottiretkeilyä palvelevien jokiosuuksien valintakriteerinä on käytetty jokien melontakelpoisuutta eli miten hyvin joet soveltuvat melonta- ja kanoottiretkeilyyn. Merkittävimmät ohjeelliset melontareitit ovat Eurajoki, Karvianjoki ja sen eri osuudet, Kokemäenjoki, Lapijoki, Lassilanjoki – Oravajoki – Noormarkunjoki – Eteläjoki, Loimijoki, Pomarkunjoki – Poosjoki – Pohjajoki sekä Merikarvianjoki. Eri jokiosuuksien välisille järviolueille ja merialueelle maakuntakaavassa ei osoiteta melontareittejä.

MOOTTORIKELKKAREITIN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan merkittävät moottorikelkkareittien yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattava moottorikelkkareitin yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus.

Merkinnällä osoitetaan ylimaakunnallisesti merkittävien moottorikelkkareittien tavoitteelliset yhteystarpeet. Yhteystarvemerkinä on ohjeellinen ja informatiivinen. Reitit yhtyvät naapurimaakuntaliittojen maakuntakaavoissa / kaavaehdotuksissa osoitettuihin reitistöihin.

Virkistysalueiden ja retkeilyreitistöjen määrittelyn perustana ovat: Satakunnan maakuntakaavat ja alueiden toteutuneisuuden seuranta, valtakunnallinen liikunnan paikkatietojärjestelmä LIPAS, kuntien kaava-aineistot sekä kunta- ja viranomaisneuvottelut ja kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030 vuodelta 2022. Rajauksia koskevia tarkistustarpeita on aiheutunut mm. Selkämeren kansallispuistosta ja muista toteutuneista luonnonsuojelualueista johtuen (ns. YSA-alueet - mm. Ulvilan Massi V-17, Joutsijärvi V-13, Yyteri V-8, Karhuluoto V-746, Ripovuori V-66). Uutena virkistysalueena on kohdemerkinnällä osoitettu Neva-Lyly Karviassa. Merkittävä osa Rauman saaristosta kuuluu Selkämeren kansallispuistoon, joka on osoitettu luonnonsuojelualueena. Kooste keskeisistä aineistoista on koottu Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laadittuun maa- ja metsätalousvaltaisista alueista käsittelevään teemaraorttiin 10.9.2024.

Retkeilyreitistöjen merkinnät on esitetty selostuksen osan B kartassa 40 ja yksilöity taulukossa x.

7.7.4 Kooste merkittäviksi arvioituista vaikutuksista (MRA 10 §)

- Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön

Virkistysverkkoa osoittavat varaukset edistävät suunnitelmallista virkistysverkon kehittämistä alue- ja yhdyskuntarakenteen osana (virkistysalueet, reitit ja reittien yhteystarpeet, veneilyä palvelevat alueet).

- Luontoon ja maisemaan

Virkistysverkkoa koskeva kokonaisuus (virkistysalueet, reitit) edistää maakuntakaavassa osoitettujen suojelualueiden (S, SL), ympäristöarvoja omaavien maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden (MY) sekä viherverkon (luonnon ydinalueet, ekologiset yhteydet) ohella ekologisen kestävyden säilymistä Satakunnassa.

- Liikenteeseen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen

Virkistysverkkoon liittyvät ekologiset, kulttuuriset ja taloudelliset vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti maa- ja metsätalousalueisiin sekä maisemaan ollen kuitenkin vaikutusalueeltaan varsin suppeat johtuen mm reittien vaatimasta vähäisestä tilantarpeesta. Toimiva virkistysalueverkosto vaikuttaa myönteisellä tavalla asuinviihtyisyyteen ja samalla alueen imagoon. Virkistysalueverkoston osoittaminen maakuntakaavassa edistää virkistyskäytön kannalta merkittävien alueiden huomioon ottamista niin liikenteen kuin teknisen huollon suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä matkailuun liittyvien elinkeinojen kehittämisessä.

- Terveysteen, sosiaalisiin oloihin (ml. virkistys) ja kulttuuriin

Virkistysalueet ja reitit monipuolistavat toteutuessaan asuin- ja elinympäristön viihtyvyttä Satakunnassa sekä edistävät omalta osaltaan mm. maakunnan asukkaiden virkistysmahdollisuuksia luonnossa. Merialueelle sijoittuvat laajat virkistysalueet sekä veneilyä palvelevat kohteet monipuolistavat toteutuessaan merellä tapahtuvaa liikkumista Satakunnassa.

- Muuta huomioitavaa (mm. elinkeinoelämä, kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus, ilmasto ja luontokato)

Kiinnittämällä maankäytön suunnittelussa huomiota virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden ja reittien riittävyteen sekä saavutettavuuteen luodaan samalla mahdollisuuksia luonto- ja kulttuurimatkailulle, edistetään matkailukeskusten verkottumista ja vapaa-ajan toimintoihin soveltuvien alueiden kehittämistä toimivina palvelukokonaisuuksina. Tasokkaat, hyvin varustellut ja hoidetut virkistysalueet ja reitistöt lisäävät toteutuksessaan Satakunnan vetovoimaisuutta

Virkistysalueiden luonnontilaisuuden säilyttäminen ja kestävien liikuntamuotojen edistäminen voivat vaikuttaa vähentävästi kasvihuonepäästöihin. Lähivirkistyskohteiden suurempi saavutettavuus vähentää tarvetta yksityisautoilulle, joka on suuri päästölähde. Joukkoliikenteen tai lihasvoimin liikkuen saavutettavat kohteet auttavat ilmastonmuutoksen hillinnässä. Virkistysalueet voivat tukea luonnon monimuotoisuuden vaalimista sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista Satakunnassa ja ne ovat osa maakunnan viherverkkoa.

7.8 Ilmastomuutos ja luontokato

7.8.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä vihervaluoverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

7.8.2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Alueiden käytön suunnittelussa otetaan huomioon ilmastonmuutoksen hillintä, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen, tulvariskialueet sekä luontokato.

Tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta edistämällä vähähiilisen ja resurssitehokkaan alue- ja yhdyskuntarakenteen muodostumista, ympäristöllisesti kestävästä elinkeinoelämän ja yhdyskuntarakenteen uudistumista, uusiutuvaa energiatuotantoa, kiertotaloutta ja luonnonvarojen kestävästä käyttöä sekä hiilinielujen kehittymistä.

Edistetään ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista varautumalla pitkällä aikavälillä tapahtuviin muutoksiin ja muutosten vaikutuksiin alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä viherrakenteeseen.

Tavoitteena on, että Satakunnan ympäristön ominaispiirteistä ja vahvuuksista huolehtiminen tukee maakunnan elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden ylläpitämistä, ekologista kestävyyttä maa- ja merialueilla, luonnon monimuotoisuutta, ekosysteemien elpymistä ja ilmastomuutokseen hillintää sekä sopeutumista.

7.8.3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu

Ilmastomuutos ja luontokato kytkeytyvät läpileikkaavina teemoina lähes kaikkiin Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisuihin. Ilmastokriisi ja luontokato ovat saman ongelman kaksi puolta, joita ei voi ratkaista erikseen toisesta riippumatta. Maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset muodostavat lähtökohdan ilmastomuutosta ja luontokatoa koskevalle suunnittelulle maakuntatasolla.

Alueiden käytön yleisellä ohjauksella ja kehittämisellä on iso merkitys ilmastomuutoksen hillinnän ja luonnonarvojen vaalimisen kannalta. Maakuntakaavassa tämä voi näyttäytyä esim. luonnonarvojen huomioon ottamisena alueiden käyttöä koskevia ratkaisuja tehtäessä tai yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle annettavina ohjeina, joiden avulla luonnonarvojen vaalimiseen liittyvien näkökohtien huomioon ottaminen yksityiskohtaisissa sijaintiratkaisuissa voidaan varmistaa.

Luontokadon hillintä on olennainen osa ekologista kestävyyttä koskevaa sisältövaatimusta. Lisäksi tarve ekologisen kestävyuden huomioon ottamisesta liittyy erityisesti alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisperiaatteisiin, liikenteen ja energiahuollon järjestelyihin, laajojen ihmistoiminnasta riippumattomien tai sen ulkopuolella olevien luonnonalueiden säilymiseen sekä näitä täydentävien pienialaisempien luonnonalueiden ja niiden välisten yhteyksien turvaamiseen.

Suunnitelman merkittävien yhteisvaikutusten arviointi ja alueellinen kohdentuminen on tärkeää niin ilmastomuutoksen hillinnän kuin sopeutumisen ja luontokadon vähentämisen kannalta. Yhteisvaikutusten arvioinnin merkitys korostuu niin ilmasto- kuin luontovaikutusten hallinnassa. Vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon myös ilmastomuutoksen hillintää koskevan maankäytön vaikutukset esim. luonnon monimuotoisuuteen.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laaditussa ilmastomuutosta ja luontokatoa koskevassa teemaraportissa 10.9.2024 käsitellään ilmastomuutoksen ja luontokadon huomioon ottamista yleisellä tasolla. Teemaraportin laadinnan tavoitteena on ollut nostaa esille ilmastomuutosta ja luontokatoa koskevia haasteita ja olemassa olevia aineistoja, joita voidaan hyödyntää maakuntakaavan sisällön suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

7.9 Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus

7.9.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

7.9.2 Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

Turvataan maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun, pelastustoimen sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistetaan, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä.

Maanpuolustukseen liittyvien aluevalvonnan, varuskuntien, harjoitusalueiden, varikoiden tai muiden Puolustusvoimien toimintojen sekä rajavalvonnan ja rajaturvallisuuden toiminta ja kehittämistarpeet turvataan alueiden käytön suunnittelussa.

Vahvistetaan huoltovarmuutta turvaamalla energian tuotantoon, energian siirtoon ja energiahuoltoon sekä maa- ja metsätalouteen ja elintarviketeollisuuteen liittyvät kehittämistarpeet. Alueiden käytön suunnittelussa

kiinnitetään huomiota huoltovarmuuden kannalta kriittiseen teollisuuden kehittämisedellytyksiin sekä terveydenhuollon toimivuuden kannalta merkittäviin toimintoihin. Alueiden käytön suunnittelussa huolehditaan puhtaan veden saatavuudesta ja jätevesien käsittelystä.

Turvataan Suomen ja Satakunnan turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta merkittävien logististen yhteyksien kehittämistarpeet: meriväylät, satamat, terminaalit, raide- ja maantieyhteydet sekä lentoliikenneyhteydet.

Alueiden käytön suunnittelussa pyritään hillitsemään ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä sekä niistä Suomen ja Satakunnan huoltovarmuudelle, kriittiselle infrastruktuurille ja ekosysteemeille sekä elinkeinoille kuten maa- ja metsätaloudelle aiheuttavia riskejä.

7.9.3 Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisu

Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus kytkeytyy läpileikkaavana teemana lähes kaikkiin Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisuihin. Maankäyttö- ja rakennuslain kansallista turvallisuutta alueidenkäytössä koskeva säädös muodostaa lähtökohdan kansallista turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskevalle suunnittelulle maakuntatasolla. Maakuntakaavaa laadittaessa teemaa on käsitelty yhtenä maakuntakaavan sisältövaatimuksena.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheessa laaditussa kansallista turvallisuutta ja huoltovarmuutta teemaraaportissa 10.9.2024 käsitellään turvallisuuden ja huoltovarmuuden huomioon ottamista yleisellä tasolla. Teemaraaportin laadinnan tavoitteena on ollut nostaa esille kansallista turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskevia lähtökohtia, selvityksiä ja kehittämistarpeita, joita voidaan hyödyntää maakuntakaavan sisällön suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on kiinnitetty huomiota Puolustusvoimien tarpeisiin liittyvien varuskuntien, harjoitusalueiden, varikoiden tai muiden Puolustusvoimien toimintojen ja pelastuslaitosten alueidenkäytöllisten toimintaedellytysten turvaamiseen ja kehittämistarpeisiin. Maakuntakaavassa on kiinnitetty huomiota myös ampumarataverkostoon. Maakunnan kattava ampumarataverkosto mahdollistaa harrastustoiminnan ohella viranomaistoimintaan liittyvän ampumarjoittelun.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on kiinnitetty huomiota myös teollisuustoiminnan ja muiden ympäristöhäiriöitä aiheuttavien toimintojen sijoittamisesta aiheutuviin mahdollisiin ympäristö- ja terveyshaittoihin sekä suuronnettomuusriskeihin. Lisäksi maakuntakaavassa on huomioitu tulvariskit.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on kiinnitetty huomiota energiatuotannon monipuolisuuteen ja hajautettuun energian tuotantoon huoltovarmuuden edistämiseksi. Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on kiinnitetty huomiota maa- ja metsätalouden alueidenkäytöllisten edellytysten turvaamiseen ja kehittämismahdollisuuksien huomioimiseen huoltovarmuuden turvaamiseksi. Ratkaisussa on kiinnitetty huomiota puhtaan veden saatavuuteen ja luonnonvarojen kestävään käyttöön sekä jätevesien, jätteenkäsittelyn ja kiertotalouden alueiden alueidenkäytöllisten edellytysten turvaamiseen.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisulla on pyritty turvaamaan turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta merkittävien logistiset yhteydet kuten meriväylät, satamat, terminaalit, raide- ja maantieyhteydet sekä lentoliikenneyhteydet ja huomioitu yhteyksien kehittämistarpeet.

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä luonnon monimuotoisuuteen tähtäävät Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisut edistävät myös turvallisuutta ja huoltovarmuutta ja vähentävät huoltovarmuudelle ja kriittiselle infrastruktuurille sekä elinkeinoille kuten maa- ja metsätaloudelle aiheuttavia riskejä.

8 Kaavan vaikutusten arviointi

8.1 Vaikutusten arviointimenettely

Satakunnan maakuntakaavan 2050 vaikutusten arvioinnin lähtökohtana on maankäyttö- ja rakennuslain 9 §, jonka mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 vaikutusten arviointi tehdään sillä tarkkuudella kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana edellyttää ja niistä aiheista, jota kaavassa käsitellään. Vaikutusten arviointi kulkee läpi koko kaavan valmisteluprosessin. Koko kaavan toteuttamisen yhteisvaikutukset arvioidaan kokonaisuutena kaavalle asetettujen sisältövaatimusten näkökulmasta ja raportoidaan kaavaselostuksessa. Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan pohjana olevien selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida kaavan toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset (MRA 1 §):

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

Lisäksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10 §:n mukaan maakuntakaavan selostuksessa on esitettävä kaavan vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, luontoon, maisemaan, liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen, terveyteen, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin sekä muut kaavan merkittävät vaikutukset. Maakuntakaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on oltava selvillä myös kaavan vaikutuksista Natura 2000-verkoston (MRL 197 §, LsL 34, 35 §:t).

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan em. lain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aiemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuden vaikuttavat seikat.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi on jatkuva prosessi, jota tehdään koko kaavan laatimisen ajan selvitysvaiheesta lähtien. Kaavan yhteisvaikutuksia tarkastellaan valitun kaavaratkaisun perusteella ehdotusvaiheissa 1 ja 2.

Vaikutusten arvioinnin sisältö ja menetelmät tarkentuvat kaavaprosessin edetessä osallistumisen, tavoitekeskustelujen ja vuorovaikutuksen kautta.

8.2 Vaikutusten arvioinnin toteuttaminen

Vaikutusten arviointi on ollut kiinteä osa kaavoitusprosessia. Arviointia on tehty ja tehdään koko maakuntakaavan suunnitteluprosessin ajan siten, että vaikutusten arviointi kulkee täydentyvästi läpi koko kaavaprosessin lähtien Satakunnan maakuntakaavaa 2050 koskevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja maakuntakaavalle asetettujen tavoitteiden laadinnasta.

Osallistuminen, vuorovaikutus ja tiedottaminen mukaan lukien kuulemismenettely sekä kaavaa koskevat selvitykset ovat olennainen osa vaikutusten arviointiprosessia. Selvitysten laadinnassa on pyritty kiinnittämään huomiota myös vaikutusten arvioinnin näkökulmaan. Suunnitteluprosessia koskevaa yhteistyötä helpottamaan on osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti perustettu Satakunnan maakuntakaavan 2050 yhteistyöryhmä (SATAYTR2050), johon on kutsuttu kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien edustajia. Tarkoituksena on, että yhteistyöryhmän edustajat tuovat kaavaprosessille edustamansa tahon näkemyksiä sekä asiantuntijuutta ja toisaalta myös vievät tahoilleen tietoa kaavan sisällöstä ja vaiheista.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 merkittäviä vaikutuksia selvitettäessä on otettu huomioon maakuntakaavataso yleispiirteisyys sekä tehtävä ja tarkoitus samoin kuin aikaisemmin tehdyt selvitykset siinä laajuudessa, että maakuntakaavan merkittäviä vaikutuksia on voitu arvioida riittävässä määrin.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnittelussa on pyritty estämään kaavan toteuttamisen aiheuttamien mahdollisten haitallisten ympäristövaikutusten syntyminen. Haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä ehkäistään lisäksi maakuntakaavamääräyksillä ja muulla ohjeistuksella. Arviointi on osa maakuntakaavassa tehtyjen ratkaisujen perustelua.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 välittömät vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti Satakunnan maakuntaan ja arvioinnissa on keskitytty erityisesti Satakunnan alueelle kohdistuviin vaikutuksiin. Ohjausvaikutuksen seurauksena vaikutukset kohdistuvat ja tarkentuvat kuntien yleis- ja asemakaavoituksen kautta. Maakuntakaavan luonteen ja tarkastelunäkökulman perusteella vaikutusalue on kuitenkin maakuntaa laajempi ja tavoitteiltaan osin valtakunnallinen ja kansainvälinen etenkin ilmastonmuutoksen hillinnän ja luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien vaikutusten osalta.

Satakunnan maakuntakaavassa 2050 määriteltyjen varausten vaikutuksia tarkastellaan eri näkökulmista ja eri yhteyksissä. Vaikutusten arvioinnin kokonaisuus esitetään kaavaselostuksen osassa C.

- 1) Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteuttamisen merkittävimmiksi arvioidut välittömät ja välilliset vaikutukset kutakin maankäyttöluokkaa koskien on raportoitu maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10 §:n (MRA 10 §) mukaisen jaottelun mukaisesti kaavaselostuksen osassa C (++, +,0,-, --). Alueellisten vaikutusten havainnollistamiseksi on myös tuotettu/tuotetaan karttatarkasteluja kuhunkin sisältövaatimusteemaan liittyen. Arviointiaineistoa täydennetään kaavaprosessin edetessä.

Yhteenvedo merkittäviksi arvioiduista vaikutuksista on koottu maakuntakaavaselostuksen osassa A kunkin sisältövaatimusteeman loppuosaan. Vaikutukset on ryhmitelty MRA 10 §:n mukaan siten, että merkittäviä vaikutuksia on arvioitu:

- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön
- luontoon, maisemaan
- liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen
- terveyteen sekä sosiaalisiin oloihin (mukaan lukien virkistys) ja kulttuuriin
- muuta huomioitavaa (elinkeinoelämä, huoltovarmuus, ilmasto ja luontokato)

- 2) Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteuttamisen merkittäviksi arvioidut kokonaisvaikutukset arvioidaan ehdotusvaiheessa 1 MRA 1 §:ssä esitetyn ryhmittelyn mukaisesti. Arvioinnissa hyödynnetään valmisteluvaiheen aineistoa ja siitä saatua palautetta.

Kaavan kokonaisvaikutusten arvioinnissa tarkastellaan koko vaikutusaluetta, kaavaa ja sen eri tekijöitä kokonaisuutena. Kokonaisvaikutusten arvioinnin tulokset raportoidaan ehdotusvaiheessa 1 kaavaselostuksen osassa C. Kaavaselostuksessa A esitetään tiivistetysti arvioinnin keskeiset tulokset.

8.3 Arvioidut merkittävät vaikutukset maankäyttöluokittain (MRA 10 §)

Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteuttamisen arvioidut merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset maankäyttöluokittain on arvioitu ja raportoitu kaavaselostuksen osassa A kunkin sisältövaatimusta (MRL 28 ja 71 b §:t) käsittelevän osion lopussa MRA 10 §:n mukaisesti jaoteltuna.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 osassa C esitetyt yleispiirteiset arviointikoosteet ovat olleet apuna, kun kaavaselostuksen osassa A kuvattuja kaavan merkittäviä vaikutuksia on työstetty (MRA 10 §). Kaavaselostuksen osassa C esitettyjen/esitettävien karttatarkastelujen (liitteet 1 ja 2) avulla pyritään havainnollistamaan kunkin maakuntakaavan sisältöteeman alueellisia vaikutuksia ja mahdollisia vaikutuskeskittymiä.

Osallistuminen ja vuorovaikutus mukaan lukien kuulemismenettely sekä kaavaa koskevat selvitykset ovat olennainen osa vaikutusten arviointiprosessia. Tietoa Satakunnan maakuntakaavan 2050 merkittävistä vaikutuksista kerätään mm. valmisteluvaiheenaineiston kuulemisvaiheessa. Palautetta toivotaan saatavan myös kaavaselostuksen osassa C esitetyistä teemakohtaisista arvioinneista (++ , + , 0 , - , --). Valmisteluvaiheen aineistossa esitetyt arviointitulokset (++ , + , 0 , - , --) tarkentuvat viranomaisilta ja muilta osallisilta saadun palautteen sekä täydentävien arviointitarkastelujen perusteella ehdotusvaiheissa 1 ja 2.

8.4 Yhteenveto keskeisiksi arvioiduista yhteis- ja kokonaisvaikutuksista

Satakunnan maakuntakaavan 2050 merkittäväksi arvioidut yhteis- ja kokonaisvaikutukset tullaan raportoimaan maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ssä (MRA 1 §) esitetyn ryhmittelyn mukaisesti ehdotusvaiheessa 1. Yhteis- ja kokonaisvaikutusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös mahdollisiin maakunnan ulkopuolelle ulottuviin vaikutuksiin.

8.5 Vaikutukset Natura 2000-verkoston arvioitiin ehdotusvaiheen suunnittelua varten

Maakuntakaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on oltava selvillä kaavan vaikutuksista Natura 2000 -verkostoon. MRL 197 §:n mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on sen lisäksi, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään, noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään Natura 2000 -verkostosta. Maakuntakaava on luonnonsuojelulain 35 §:n tarkoittama suunnitelma, jolloin maakuntakaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on pidettävä silmällä, ettei kaavan toteuttaminen merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon. Tämä koskee valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottamia tai siihen sisältyviä alueita. Valtioneuvoston päätöksen mukaan kieltoa sovelletaan jo ennen kuin päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Tavoitteena on, että Satakunnan maakuntakaava 2050 ei toteutuessaan todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen luonnonarvoja (34 §) ja että kaava voidaan hyväksyä ja vahvistaa ilman luonnonsuojelulain 35 §:n tarkoittamaa yksityiskohtaista luontotyyppi- ja lajikohtaista selvitystä.

Mikäli kaava toteutuessaan ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen luonnonarvoja (34 §), kaava voidaan hyväksyä ja vahvistaa ilman luonnonsuojelulain 35 §:n tarkoittamaa yksityiskohtaista luontotyyppi- ja lajikohtaista selvitystä. Kaavan vaikutukset on riittävästi selvitettävä, jotta voidaan todeta, että kaava ei toteutuessaan heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen luonnonarvoja.

Satakunnan maakuntakaavassa 2050 esitettyjen ratkaisujen vaikutusten tunnistamiseksi sekä niiden merkittävyyden arvioimiseksi tullaan valmisteluvaiheen aineistoa ja valmisteluvaiheesta saatua palautetta hyödyntäen

laatimaan erillinen Natura 2000 -verkoston alueisiin kohdistuva vaikutusten arviointi (ns. tarveharkinta) ehdotusvaiheen 1 suunnittelua varten.

8.6 Valtion rajat ylittävien vaikutusten arviointi

Maankäyttö- ja rakennuslain 206 a §:n mukaan jos laadittavan kaavan toteuttamisella on todennäköisesti ympäristövaikutuksia toisen Euroopan unionin jäsenvaltion alueelle on Suomen ympäristökeskuksen huolehdittava tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY, jäljempänä SOVA-direktiivi, 7 artiklassa säädetystä ilmoitusmenettelystä ja neuvottelujen käymisestä kaavan toteuttamisen merkittävistä ympäristövaikutuksista toisen jäsenvaltion kanssa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 206 b §:n mukaan, jos valmisteltavana olevan kaavan toteuttamisella voi olla todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia toisen valtion alueelle, kaavoituksesta vastaavan viranomaisen tulee viipymättä toimittaa ilmoitus kaavoituksen vireille tulosta Suomen ympäristökeskukselle. Ilmoitukseen tulee liittää kaavaa koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä käytettävissä oleva kaavan valmisteluaineisto. Jos Suomen ympäristökeskus katsoo, että kaavan toteuttamisella on 206 a §:ssä tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia, tai jos merkittävien ympäristövaikutusten kohteena oleva valtio sitä pyytää, Suomen ympäristökeskuksen on ilmoitettava vaikutusten arvioinnista ja toimitettava käytettävissä oleva aineisto kaavan toteuttamisen ympäristövaikutusten toteutukseksi toiselle valtiolle. Toiselle valtiolle toimitettavaa aineistoa on kaavan laatimisen edetessä täydennettävä kaavaselostuksella sen valmistuttua. Suomen ympäristökeskus toimittaa toiselle valtiolle annettavan ilmoituksen tiedoksi ulkoministeriölle.

Kaavan toteuttamisesta toisen valtion alueelle aiheutuvat ympäristövaikutukset kuvaava aineisto on tarvittaessa riittävältä osin käännettävä vastaanottavan valtion viralliselle kielelle. Käännösten kustannuksista vastaa kaavan laatimisesta vastaava viranomainen. Jos valtio, jolle aineisto on toimitettu, 30 päivän kuluessa ilmoituksen saamisesta ilmoittaa haluavansa neuvotella asiasta, vastuuviranomaisen on aloitettava neuvottelut laadittavan kaavan toteuttamisen aiheuttamista todennäköisistä rajat ylittävistä merkittävistä ympäristövaikutuksista. Neuvotteluissa sovitaan järjestelyistä, joita noudatetaan annettaessa viranomaisille sekä yleisölle tilaisuus esittää kohtuullisessa ajassa mielipiteensä siinä valtiossa, johon kohdistuu todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kaavaa laadittaessa on otettava huomioon valtioiden välisten neuvottelujen tulokset.

Maankäyttö- ja rakennuslain 206 c §:n mukaan viranomaisen on toimitettava tieto Suomen ympäristökeskukselle 206 §:ssä tarkoitetun kaavan hyväksymisestä ja toimitettava SOVA-direktiivin 9 artiklassa edellytetyt tiedot ja asiakirjat valtiolle, jonka kanssa on käyty 206 b §:n mukaiset neuvottelut.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 valtion rajat ylittävien vaikutusten arviointiin liittyvien menettelyjen tarvetta arvioidaan valmisteluvaiheen aineiston perusteella.

9 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden avulla valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet varmistavat, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa, edistävät ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä sekä luovat edellytyksiä hyvälle elinympäristölle. Lisäksi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toimivat kaavoituksen ennako-ohjauksen välineenä valtakunnallisesti merkittävässä kysymyksissä sekä edistävät ennako-ohjauksen johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä eri puolilla Suomea. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edistävät kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa ja luovat alueidenkäytölliset edellytykset valtakunnallisten hankkeiden toteuttamiselle.

9.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 2018 (voimaan 1.4.2018 alkaen)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden avulla valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet varmistavat, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa, edistävät ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä sekä luovat edellytyksiä hyvälle elinympäristölle. Lisäksi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toimivat kaavoituksen ennako-ohjauksen välineenä valtakunnallisesti merkittävässä kysymyksissä sekä edistävät ennako-ohjauksen johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä eri puolilla Suomea. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edistävät kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa ja luovat alueidenkäytölliset edellytykset valtakunnallisten hankkeiden toteuttamiselle.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan yhteydessä on tarkasteltu ratkaisun toteutumista suhteessa valtioneuvoston vuoden 2018 huhtikuun 1. päivänä voimaan tulleen päätöksen mukaisiin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (Taulukko 3). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on päätöksessä ryhmitelty viiteen osaan:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Taulukko 3. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT, 2018) Satakunnan maakuntakaavassa 2050.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT, 2018)	Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT, 2018) toteutuminen Satakunnan maakuntakaavassa 2050
TOIMIVAT YHDYSKUNNAT JA KESTÄVÄ LIIKKUMINEN	
<p>Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.</p> <p>Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resursitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavalla 2050 tuetaan Satakunnan monikeskuksista ja verkottuvaa alue- ja yhdyskuntarakennetta huomioiden suunnitteluratkaisussa maakunnan kehittämissyöhykkeet, keskusverkko ja vetovoimatekijät. Keskustatoimintojen, taajamatoimintojen ja palvelujen alueiden sekä työpaikka- ja teollisuustoimintojen alueiden määrittelyssä huomioidaan väestökehityksen arviot ja elinkeinoelämän tarpeet.</p> <p>Maakuntakaavan suunnittelussa on kiinnitetty huomiota tasapainoiseen merialueen, rannikon, taajamien ja maaseutualueiden kehittämiseen. Kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeet sekä niiden väliset yhteystarvemerkinnot tukevat olemassa olevaan alue- ja yhdyskuntarakennetta ja mahdollistavat alueiden omien vahvuuksien kehittämisen ja hyödyntämisen. Kaupunkikehittämisen kohdevyöhykkeiden yhteystarvemerkinnot kytkevät Satakunnan ylimaakunnallisiin ja valtakunnallisiin toiminnallisiin kokonaisuuksiin.</p>

	<p>Aluevarauksilla ja alueiden kehittämiseen liittyvillä merkinnöillä vastataan elinkeinoelämän välittömiin alueidenkäyttötarpeisiin sijoittumispaikkojen laatu ja määrä huomioiden. Elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämisen edellytyksiä vahvistetaan toimintaympäristöön liittyvillä muilla toiminoilla ja alueiden vetovoimatekijöillä. Maakuntakaavan liikenneverkkoa ja yhdyskuntateknistä huoltoa koskevissa merkinnöissä otetaan huomioon elinkeinotoiminnan toimintaympäristöön liittyvät kehittämistarpeet. Merkinnöissä on myös kiinnitetty huomiota elinkeinoalojen uusiutumista koskeviin tarpeisiin ja uusituvan energian tuotannon sekä kiertotalouden kasvumahdollisuuksiin.</p> <p>Maakunnan vahvuuksia huomioivat kehittämisperiaatemerkinnot ja alueiden erityisominaisuutta ilmaisevat merkinnät tukevat elinkeinoelämän kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä. Satakunnan liikenneverkkoa koskevat merkinnät turvaavat aluerakenteen toimivuutta ja tasapainoista kehittämistä ja maakunnan kansainvälistä ja kansallista saavutettavuutta. Liikenneyhteyksien ja solmupisteiden kehittämismahdollisuuksien huomioimisella varmistetaan maakunnan alueellista saavutettavuutta ja kilpailukykyä.</p> <p>Maakunnan aluerakennetta kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen näkökulmasta täydentävän kyläverkoston määrittelyssä on huomioitu maaseutuasumiseen vaikuttavat muutokset palvelutarjonnassa. Kylien merkittävyyden arvioinnissa on lisätty laadullisten kriteerien painoarvoa huomioiden väkiluvun ja palveluiden lisäksi muun muassa kylätoimintaa, kulttuuriympäristöä ja muita erityisiä kuten matkailuun ja luontoarvoihin liittyviä vetovoimatekijöitä.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitettu kaupan palveluverkko perustuu suunniteltuun liikenteen, asumisen ja elinkeinoelämän kokonaisuuteen. Ratkaisussa on kiinnitetty huomiota keskustojen priorisoimiseen kaupan ensisijaisina sijoittumispaikkana sekä kaupan logistiikan toimivuuteen ja kaupallisten palvelujen hyvään saavutettavuuteen.</p> <p>Kaupan teemaa koskevilla merkinnöillä ja määräyksillä mahdollistetaan merkittävät ja monipuoliset kaupan sijoittumisalueet, jotka turvaavat maakunnan kaupallisen elinkeinoelämän toimintaedellytykset.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman lisäksi huomioitu Satakunnan viher rakenne, luontoarvot ja kulttuuriympäristöt edistäen kestävä ja vetovoimaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen ylläpitoa ja resurssitehokasta kehittämistä.</p>
<p>Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kä-</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden mukaisesti kiinnitetty huomiota palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden</p>

<p>velyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.</p>	<p>hyvän saavutettavuuden edistämiseen ja myös kävelyn ja pyöräilyn, joukkoliikenteen sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämisen mahdollisuuksiin.</p> <p>Palvelujen ja teollisuus- ja työpaikka-alueiden sekä virkistysalueiden sijoittamisessa ja laajuuden määrittelyssä on varmistettu saavutettavuus eri väestöryhmien kannalta. Aluevarauksen sijoittuminen liikenneväylien läheisyyteen, keskusta-alueiden lähituntumaan mahdollistaa hyvän liikenteellisen saavutettavuuden henkilö- ja tavaraliikenteen kannalta.</p> <p>Kaupan teemaa koskevilla merkinnöillä ja tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeellä luodaan edellytykset alueellisesti tasapainoisen kaupan palveluverkon kehitykselle, mikä puolestaan turvaa palvelujen hyvän saavutettavuuden maakunnan eri osissa. Kaupan sijoittuminen erityisesti keskustatoimintojen alueille, tilaa vaativan kaupan riittävä mitoitus keskusta-alueiden ulkopuolella ja olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen sijoittuvat vähittäiskaupan suuryksiköt mahdollistavat kaupan palvelutarjonnan kehittämisen maakuntakeskuksen lisäksi myös seudullisissa keskuksissa.</p>
<p>Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on taajama-alueiden aluevaraukset turvaavat maakunnan kasvuedellytyksiä huomioiden väestön asuinalueet ja tuotantoon perustuvien elinkeinoalojen tilantarpeet. Uudet teollisuustoimintojen aluevaraukset ja kehittämistä mahdollistavat merkinnät sijoittuvat olemassa olevan alue- ja yhdyskuntarakenteen yhteyteen siten, että alueet ovat liikenteellisesti hyvin saavutettavissa sekä joukkoliikenteen hyödyntämisen ja kävelyn ja pyöräilyn kannalta edullisesti sijoitettuna.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetut tilaa vaativan kaupan kehittämisvyöhykkeet sijoittuvat Satakunnan keskeisten liikenneväylien läheisyyteen, keskusta-alueiden lähituntumaan, mikä mahdollistaa hyvän liikenteellisen saavutettavuuden henkilöautolla ja kohtuullisen saavutettavuuden myös polkupyörällä ja joukkoliikenteellä. Työpaikka-alueilla tilaa vaativan vyöhykkeet tukevat samalla joukkoliikenteen kehittämistä.</p>
<p>Tehokas liikennejärjestelmä</p>	
<p>Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 liikenteelliset ratkaisut perustuvat olemassa olevan liikenneverkon hyödyntämiseen ja kehittämiseen. Kehittämällä olemassa olevia verkostoja ja solmukohtien toimivuutta edistetään kestävästä liikennejärjestelmästä, liikenteen sujuvuutta ja toimivuutta sekä turvallisuutta.</p> <p>Ratkaisussa on otettu huomioon vuoteen 2040 tähtäävän Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman (2022) tavoitteet. Maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpidekokonaisuudet palvelevat saavutettavuuden, kilpai-</p>

	<p>lukuvoyn, kestävyvden ja turvallisuuoen parantamisen tavoitteita, jotka ovat yhtenevät vuosille 2021-2032 laaditun valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kanssa.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitettu palveluverkko on osa liikenteen, asumisen ja elinkeinoelämän muodostamaa kokonaisuutta. Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on huomioitu keskustojen priorisoiminen kaupan ensisijaisina sijoittumispaikkana sekä kaupan logistiikan ja palvelujen hyvä saavutettavuus. Tilaa vaativan kaupan suuryksiköiden keskittäminen pääteiden yhteyteen parantaa edellytyksiä toteuttaa toimivaa joukkoliikennettä myös keskustan ulkopuolisille kaupallisten palveluiden alueille.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 esitetyt terminaalitoimintojen alueet tukevat Satakunnan bioenergia- ja puutavarankuljetusten ketjuja.</p>
<p>Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on otettu huomioon olemassa olevien valtakunnallisesti merkittävien ratojen, maanteiden ja vesiväylien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä valtakunnallisesti merkittävien satamien ja lentoasemien sekä rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet ja katsottu, ettei heikennetä niiden toteuttamista.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu merkintöjä Satakunnan keskeisten kauppamerenkulkua palvelevien satamien toimintoja ja niiden kehittämistä varten. Lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu lentoliikenteen alueena Porin lentokenttä sekä kohdemerkinnällä Euran, Jämijärven, Kokemäen ja Huittisten pienlentokentät.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 tuetaan lentoasemien turvallisuutta osoittamalla lentoliikenteen varalaskupaikkojen suojavaoähykkeet. Suojaavaoähykkeisiin liittyvät rakentamismääräykset tukevat lentoliikenteen varalaskupaikkojen säilymisen ja kehittymisen edellytyksiä.</p>
TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ	
<p>Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on ilmastonmuutosta hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja luonnonarvojen vaalimiseen pyritty kiinnittämään huomiota alueiden käytön yleisellä ohjauksella ja kehittämällä. Ilmaston muutoksen vaikutuksia on pyritty lieventämään erityisesti alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteilla, liikenteen ja energiahuollon järjestelyissä, laajojen ihmistoinnasta riippumattomien tai sen ulkopuolella olevien luonnonalueiden säilymisen tavoitteilla sekä näitä täydentävien pienialaisempien luonnonalueiden ja niiden välisten yhteyksien turvaamisella.</p>

	<p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisuisissa on huomioitu tulvavaara tulvariskialueen merkinnällä, joka perustuu Porin ja Huittisten merkittävien tulvariskialueiden rajauksiin. Lisäksi koko maakuntakaava-alueelle on annettu tulvavaaran ja tulvariskien huomioon ottamista koskeva suunnittelumääräys.</p>
<p>Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa pyritään ehkäisemään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu Puolustusvoimien ampumaratatoimintojen käytöstä sekä lentoliikenteestä aiheutuvat melualueet. Määräyksessä kielletään asumisen tai muiden melulle herkkien toimintojen sijoittaminen alueelle.</p> <p>Tuulivoimatuotannon alueiden määrittelyssä on käytetty etäisyysvyöhykkeenä asutukseen 1 km. Tuulivoimaa koskevassa koko maakuntakaava-alueella koskevassa yleisessä määräyksessä tuulivoimaloiden suunnittelussa edellytetään riittävän etäisyyden huolehtimisesta melutasoltaan hiljaisiin alueisiin ja varmistettavan riittävät meluetäisyydet vakituiseen ja lomiasutukseen.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 raskasta liikennettä aiheuttavien toimintojen aluevaraukset on osoitettu logistisesti päätieverkkoon kytkeytyen siten, että ehkäistään melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista asukkaille aiheutuvaa haittaa ja pyritään vähentämään jo olemassa olevia haittoja.</p> <p>Terminaalitoimintojen ja turvetuotannon alueita suunniteltaessa on huomioitu etäisyydet asutukseen ja luonnonarvokohteisiin.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu suojavyöhykkeet vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen sekä ydinvoimalaitoksen toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien riskien huomioon ottamiseksi. Lisäksi suojavyöhykemerkinnällä on osoitettu tieverkkoon kuuluvien lentoliikenteen varalaskupaikkojen suoja-alueet ja -vyöhykkeet sekä alueet, joiden alueiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa ja huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.</p>
<p>Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on pyritty jättämään riittävän suuret etäisyydet haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 raskasta liikennettä aiheuttavien toimintojen aluevaraukset on osoitettu logistisesti päätieverkkoon kytkeytyen siten, että ehkäistään melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista asukkaille aiheutuvaa haittaa ja pyritään vähentämään jo olemassa olevia haittoja.</p>

	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu melualueet puolustusvoimien ampumaratatoimintojen käytöstä sekä lentoliikenteestä aiheutuvan melun huomioon ottamiseksi. Määräyksessä kiellään asumisen tai muiden melulle herkkien toimintojen sijoittamista alueelle. Suojavyöhykkeet lentoliikenteen maantietukiskohtien ympärillä vähentävät onnettomuusriskejä ohjaamalla toimintojen suunnittelua lentoliikenteen vaatimukset huomioiden.</p> <p>Tuulivoimatuotannon alueiden määrittelyssä on käytetty etäisyysvyöhykkeenä asutukseen 1 km. Tuulivoimaa koskevassa koko maakuntakaava-alueella koskevassa yleisessä määräyksessä tuulivoimaloiden suunnittelussa edellytetään riittävän etäisyyden huolehtimisesta melutasoltaan hiljaisiin alueisiin ja varmistettavan riittävät meluetäisyydet vakituiseen ja lomiasutukseen.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 raskasta liikennettä aiheuttavien toimintojen aluevaraukset on osoitettu logistisesti päätieverkkoon kytkeytyen siten, että ehkäistään melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista asukkaille aiheutuvaa haittaa ja pyritään vähentämään jo olemassa olevia haittoja.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu suojavyöhykkeet vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen sekä ydinvoimalaitoksen toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien riskien huomioon ottamiseksi. Lisäksi suojavyöhykemerkinnällä on osoitettu tieverkkoon kuuluvien lentoliikenteen varalaskupaikkojen käytöstä sekä vaaraa ja huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi muita toimintoja rajoittavien vaikutusten huomioimiseksi</p> <p>Terminaalitoimintojen ja turvetuotannon alueita suunniteltaessa on huomioitu etäisyydet asutukseen. Lisäksi turvetuotannon alueita suunniteltaessa on otettu huomioon vesistövaikutukset</p>
<p>Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetut vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen sijoittamista mahdollistavat ja ydinvoimaloiden laitosalueen aluevaraukset sijaitsevat pääsääntöisesti riittävän etäällä asuinalueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu suojavyöhykkeet vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen sekä ydinvoimalaitoksen toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien riskien huomioon ottamiseksi. Lisäksi suojavyöhykemerkinnällä on osoitettu tieverkkoon kuuluvien lentoliikenteen varalaskupaikkojen suoja-alueet ja -vyöhykkeet sekä alueet, joiden alueiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa ja huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.</p>

<p>Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on otettu huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattu niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitetut lentoliikenteen varalaskupaikkojen suojavyöhykkeet ja niihin liittyvät suunnittelumääräykset tukevat lentoliikenteen varalaskupaikkojen säilymisen ja kehittymisen edellytyksiä erityisesti maanpuolustuksen näkökulmasta.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetut Puolustusvoimien käytössä olevat tai sellaisiksi suunnitellut varuskunta-, harjoitus- ja muut vastaavat alueet. Alueilla liikkuminen on turvallisuus- tai muista syistä rajoitettua. Aluevarausten määräykset turvaavat alueiden kehittämistä Puolustusvoimien erityisalueina.</p>
<p>ELINVOIMAINEN LUONTO- JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ SEKÄ LUONNONVARAT</p>	
<p>Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on huolehdittu valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Maakuntakaavan suunnittelussa ja toimintojen sijoittelussa on otettu huomioon arvokkaat maisemat, kulttuuriympäristöt ja muinaisjäännökset sekä luonnonarvoihin liittyvät maisemalliset erityispiirteet.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ja valtioneuvoston vuoden 2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä valtakunnallisen inventoinnin perusteella valtakunnallisesti merkittäväksi arkeologisiksi ehdotetut kohteet. Maakuntakaavassa on osoitettu myös arvokkaat geologiset muodostumat. Lisäksi maisema-alueet, kulttuuriympäristöt ja arkeologinen kulttuuriperintö on otettu huomioon suunnittelumääräyksissä suunnittelun lähtökohtina.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on otettu huomioon ekologisesti merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Maakuntakaavassa on osoitettu Natura 2000 -verkoston sisältyvät alueet ja maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävät suojelu- ja luonnonsuojelualueet sekä perinnebiotoopit.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetut uudet toiminnot on pyritty ohjaamaan vähiten herkille alueille ja siten edistämään arvokkaimpien kulttuuriympäristöjen ja luonnon arvojen kannalta merkittävien kokonaisuuksien säilymistä.</p>
<p>Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 otetaan huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet, vesistöt sekä melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmat alueet. Maakuntakaavassa edistetään luon-</p>

	<p>non monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu Natura 2000 -verkoston sisältyvät alueet ja maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävät suojelu- ja luonnonsuojelualueet sekä perinnebiotoopit. Rannikkovyöhykkeelle on osoitettu ekologisesti merkittävät vedenalaiset luontokohteet.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu maakunnallista viherrakennetta ilmentävät luonnon monimuotoisuuden ydinalueet, ja niitä yhdistävät ekologisten yhteystarpeiden merkinnät. Kehittämisperiaatemerkinnöin osoitetut luonnon ydinalueet ja ekologiset yhteydet edistävät luonnoltaan arvokkaiden alueiden ekologisen kytkeytyneisyyden huomioonottamista maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu tärkeät pohjavesialueet ja huolehdittu, ettei pohjavesialueille ei ole osoitettu pohjavesille erityistä vaaraa aiheuttavia toimintoja.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetut uudet toiminnot on pyritty ohjaamaan vähiten herkille alueille ja siten edistämään arvokkaimpien luontokokonaisuuksien säilymistä.</p>
<p>Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 ratkaisussa on huolehdittu virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on turvattu maa- ja merialueilla kattava virkistysalueiden verkosto. Maakunnallista ja ylimaakunnallista verkostoa on kehitetty käyttäen hyväksi virkistys-, suojelu, maa- ja metsätalousalueita sekä viherkäytäviä ja tiestöä.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 lähtökohdissa ja ratkaisuissa on huomioitu Satakunnan maakuntakaavassa osoitetut virkistysalueet, virkistykseen soveltuvat luonnonarvokohteet ja matkailun alueet siten, että niiden säilyminen voidaan turvata.</p>
<p>Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä ja huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavan 2050 terminaalitoimintojen alueet luovat edellytyksiä bio- ja kiertotaloudelle ja edistävät luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alueiden suunnitelmääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä avoimien viljelyalueiden säilymistä ja kehittä-</p>

	<p>mistä.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on kiinnitetty huomiota kasvu-, ympäristö- sekä energiaturpeen tuotannon jatkamismahdollisuuksiin tulevaisuudessa Satakunnan huoltovarmuuden turvaamisen ja elintarviketuotannon näkökulmasta ottaen samalla huomioon niin ilmasto- ja luonnon monimuotoisuutta kuin vesistöjen valuma-alueita koskevat tavoitteet.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu merkittävät maa-ainesten ottoalueet (hiekkä, sora, kallio, turve).</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu tärkeät pohjavesialueet ja huolehdittu, ettei pohjavesialueille ei ole osoitettu pohjavesille erityistä vaaraa aiheuttavia toimintoja.</p>
UUSIUTUMISKYKYINEN ENERGIAHUOLTO	
<p>Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 luodaan alueidenkäytölliset edellytykset monipuoliseen uusiutuvan energian tuotannon, varastoinnin ja tarvittavien logististen ratkaisujen kehittämiseen sekä edistetään kaasuverkoston kehittämistä Satakunnassa ja verkon kytkeytymistä valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 turvataan alueidenkäytölliset edellytykset ydinvoiman tuotantokeskittymälle ja ydinjätteen loppusijoitukselle.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetaan tuulivoimatuotannon alueita maa- ja merialueille. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vireillä olevat aurinkoenergian alueet on osoitettu selvitysalueina.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitetaan uusia potentiaalisia turvetuotannon alueita ja turvataan turvetuotannon tarve Satakunnassa riittävällä tavalla.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitettavat merkittävät terminaalitoimintojen alueet vastaavat biotalouden tarpeisiin ja mahdollistavat uusiutuvien energijakeiden laajamittaisempaa käyttöä. Terminaalitoimintojen alueet sijoittuvat logistisesti edullisiin paikkoihin.</p>
<p>Turvataan valtakunnallisen energihuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.</p>	<p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on turvattu valtakunnallisen energihuollon kannalta merkittävät voimalinjat ja niiden kehittämistarpeet ja huolehdittu, ettei aiheuteta haittaa valtakunnallisen energihuollon kannalta merkittävien voimajohtojen toteuttamismahdollisuuksille. Voimajohtolinjauksissa on pyritty hyödyntämään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.</p> <p>Satakunnan maakuntakaavassa 2050 on osoitettu kaasuverkon kehittämisen kannalta merkittävät yhteystarpeet.</p>

10 Satakunnan maakuntakaavan 2050 suhde maakuntasuunnitelmaan ja maakuntaohjelmaan sekä merialuesuunnitelmaan

Maakuntasuunnitelma on maakunnan pitkän aikavälin strategia, mikä kuvaa tulevaisuuden tahtotilaa. Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltava kehitys sekä kehittämisen keskeiset strategiset suuntaviivat. Maakuntasuunnitelman tavoitteet täsmentyvät maakuntaohjelmassa ja maakuntakaavassa.

Satakuntaliiton maakuntavaltuusto on hyväksynyt vuoden 2021 lopussa Satakunta-strategian, joka muodostuu maakuntasuunnitelmasta, maakuntaohjelmasta 2022-2025 ja Satakunnan älykkään erikoistumisen ohjelmasta. Satakunta-strategian päätavoitteena on maakunnan kilpailukyvyyn ja elinvoiman sekä satakuntalaisten hyvinvoinnin vahvistaminen. Maakuntasuunnitelma pohjautuu laadittuihin skenaarioihin ja tulevaisuuskuviin. Maakuntasuunnitelman tulevaisuuskuviin mukaan Satakunta on vuonna 2050 elinvoimainen, energinen ja uudistuva maakunta, hyvinvoiva ja vetovoimainen maakunta sekä vastuullinen ja osaava maakunta. Lisäksi lähtökohtana Satakunta-strategian mukaiselle kehittämistoiminnalle ovat vastuullisuus ja ilmastonmuutos.

Maakuntaohjelman 2022-2025 lyhyen aikavälin kehittämisen toimintalinjoilla tavoitellaan maakuntasuunnitelman tulevaisuuskuviin tavoitteita. Toimintalinjan 1, Kestävän kasvun Satakunta, päätavoitteena on Satakunnan elinvoiman ja uudistumisen edistäminen, kasvualojen ja osaamiskeskittymien vahvistaminen, elinkeinoelämän menestys. Maakunnan osaamiskeskittymien elinvoiman ja kestävän kasvun turvaamiseksi on tärkeää kehittää toimintaympäristöä kestävästi, vihreän siirtymän ja kasvun tavoitteet sekä digitalisaation mahdollisuudet huomioiden. Toimintalinjan 2, Hyvinvoivan väestön ja ympäristön Satakunta, päätavoitteena on, että Satakunta on sujuvan arjen ja laadukkaan ympäristön maakunta, jossa huolehditaan asukkaiden hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Kannamme vastuuta sosiaalisesta, ekologisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta kestävydestä ja yhteisestä tulevaisuudesta. Hyvä elämä Satakunnassa on kantava ajatus toimintalinjan kehittämisteemoissa. Toimintalinjojen kehittämisteemoja läpileikkaavat digitalisaatio, kansainvälisyys, saavutettavuus, turvallisuus sekä resurssiviisaus.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteita muodostettaessa runkona käytettiin maankäyttö- ja rakennuslain maakuntakaavan sisältövaatimuksien ohella muita tulevaisuuden muutostekijöinä tunnistettuja ilmiöitä sekä Satakunta-strategian Satakunnan maakuntasuunnitelman 2050 mukaisia pitkän aikavälin kehittämistä ohjaavia tulevaisuuskuvia. Maakunnan kehittämistarpeet sovitettiin yhteen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Maakuntasuunnitelman Elinvoimainen, energinen ja uudistuva maakunta 2050 -tulevaisuuskuvaan mukaisesti Satakunnan maakuntakaavassa 2050 luodaan alueidenkäytöllisiä toimintaedellytyksiä Satakunnan monipuoliselle ja uudistuvalla elinkeinoelämälle huomioiden samalla ilmastomuutoksen haasteet ja hiilineutraaliuden tavoitteet.

Maakuntasuunnitelman Hyvinvoiva ja vetovoimainen maakunta 2050 -tulevaisuuskuvaan mukaisesti Satakunnan maakuntakaavassa 2050 edistetään vetovoimaisia asuinalueita ja monikeskuksisen ja verkostomaisen yhdyskuntarakenteen muodostumista hyvien liikenneyhteyksien varrella. Maakuntakaavalla pyritään luomaan vetovoimaisia meriympäristöjä ja säilyttämään monimuotoista luontoa sekä kehittämään monipuolisia kulttuuri- ja liikumisympäristöjä. Maakuntakaavalla pyritään vastaamaan maakuntasuunnitelman tulevaisuuskuvaan, jossa monimuotoiset, laajat ja laadukkaat viherverkostot edistävät hiilensidontaa ja vesien ja metsien vapaaehtoista suojelua.

Maakuntasuunnitelman Vastuullinen ja osaava maakunta 2050 -tulevaisuuskuvaan mukaisesti Satakunnan maakuntakaavassa 2050 pyritään muodostamaan turvallista asuin- ja toimintaympäristöä. Maakuntakaavassa maakunnan ympäristön ominaisuuksien ja vahvuuksien esiin tuominen tukee maakunnan elinvoimaisuuden ja houkuttelevuuden ylläpitämistä. Maakuntakaavalla myös huolehditaan uusiutuvien luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja edistetään fossiilitaloudesta siirtymistä uusiutuvan energian tuotannolla.

Maakuntasuunnitelman läpileikkaavat kehittämisteemat vastuullisuus ja ilmastonmuutos on Satakunnan maakuntakaavassa 2050 otettu huomioon ja tarkasteltu ilmastonmuutosta ja luontokatoa kaikkia maankäyttöratkaisuja koskevana teemana.

Satakunnan maakuntaohjelman 2022-2025 toimintalinjoissa on otettu huomioon maakuntasuunnitelman pitkän aikavälin tavoitteet. Maakuntaohjelma vastaa omalta osaltaan tavoitteisiin ja muodostaa kehittämissasiakirjana parin Satakunnan maakuntakaavalle 2050. Maakuntaohjelman läpileikkaavissa teemoissa on myös yhtymäkohtia maakuntakaavoitukseen erityisesti saavutettavuuden, turvallisuuden ja resurssiviisauden osalta.

Satakuntaliitossa on käynnistymässä uuden Satakunnan maakuntaohjelman 2026-2029 laatiminen. Samassa yhteydessä päivitetään tarvittaessa maakuntasuunnitelman tavoitteet.

11 Satakunnan maakuntakaavan 2050 suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoitukseen ja kuntien suunnitteluun

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan keskeisenä lähtökohtana ovat voimassa olevat Satakunnan maakuntakaava, Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, joiden kaavamerkintöjä ja määräyksiä tarkastellaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, uusimpien selvitysten, suunnitelmien ja inventointitietojen sekä Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteiden perusteella. Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnassa on hyödynnetty voimassa olevia kuntien yleis- ja asemakaavoja sekä niihin liittyviä selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnassa on hyödynnetty myös kuntien vireillä olevia yleis- ja asemakaavoja sekä niihin liittyviä selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Maakunnallisesti merkittäviä kaavaratkaisuja sisältäviä, vireillä olevia kaavahankkeita on Satakunnan maakuntakaavassa 2050 osoitettu selvitysalueina.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 kanssa on samanaikaisesti ollut useassa naapurimaakunnassa vireillä maakuntakaavojen laadinta. Satakuntaliitto on osallistunut naapurimaakuntien liittojen maakuntakaavoja koskevaan viranomaistyöhön ja tehnyt yhteistyötä maakuntien rajavyöhykkeille sijoittuvien maankäyttöratkaisujen suunnittelussa.

12 Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteutuksen ajoitus ja seuranta

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaan viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maakuntakaavan huomioon ottaminen ja edistämiselvoite koskevat kaikkia sellaisia valtion ja kunnan viranomaisia, joilla on katsottava olevan alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä. Velvoite koskee myös valtion liikelaitoksia. Maakunnan liitot toimivat myös aluekehitysviranomaisina, jolloin maakuntakaavan ohjausvaikutus merkitsee sitä, että suunniteltaessa aluekehittämishajelmalla lähivuosien kehittämistoimia tai myönnettäessä aluekehitysvaroja konkreettisiin hankkeisiin on pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteuttamista ja katsottava, ettei näillä toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Velvoite koskee myös kuntaa alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa mm. siten, että kunnan tulee pyrkiä suuntaamaan kaavoitustaan sellaisille alueille, jotka edistävät maakuntakaavan toteuttamista. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet konkretisoituvat toimenpiteiksi yksityiskohtaisempien suunnitelmien ja hankkeiden kautta.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyn maakuntakaavan ohjausvaikutuksen mukaisesti Satakunnan maakunta-kaavassa 2050 esitettyjä tavoitteita toteuttavat pääasiassa kunnat laatiessaan yleis- ja asemakaavoja tai muita maankäyttöön liittyviä suunnitelmia. Osa Satakunnan maakuntakaavan 2050 kaavamerkinnoistä sijoittuu alueille, joilla ei ole kuntakaavaa tai ei ole tarpeen laatia yksityiskohtaisempaa kaavaa. Näillä alueilla toteuttaminen perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin ja erityislakeihin. Myös tällöin maakuntakaavan tavoitteet tulee huomioida eikä maakuntakaavan toteuttamista tule vaikeuttaa.

Myös valtion viranomaiset toimivat Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteuttajina tehdessään päätöksiä ja suunnitelmia, jotka liittyvät esimerkiksi tie- tai rata-alueisiin tai pääosaan luonnonsuojelualueista.

Maakuntakaavan toteuttajana voivat olla valtion ja kuntien ohella myös muut tahot kuten kuntayhtymät, yritykset tai yksityiset tahot. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteita voidaan toteuttaa myös hanketoiminnalla. Satakunnan maakuntakaava 2050 ei velvoita kuntia tai muita tahoja aktiivisiin toimenpiteisiin kaavan tavoitteiden toteuttamiseksi.

Tavoitteena on, että Satakunnan maakuntakaavassa 2050 esitetyt maankäyttötavoitteet toteutuisivat tavoitevuoteen mennessä. Kaikkien kaavan ratkaisujen toteutuminen ei ole todennäköistä tavoitevuoteen mennessä ja toisaalta joidenkin merkintöjen osalta toteutuminen voi tapahtua ennakoitua nopeammin. Maakuntakaavan merkintöjen keskinäistä toteuttamisen ajoittamista voidaan ohjata suunnittelumääräyksin. Satakunnan maakuntakaavassa 2050 koko maakuntakaava-alueita koskeva tieliikenteen suunnittelumääräyksellä ohjataan alueiden käyttöönoton ajoittamista suhteessa liikenneverkon parantamistoimiin.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteuttamisen edistämisen yhteydessä seurataan kaavan ajantasaisuutta, ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin kaavan saattamiseksi ajan tasalle. Jos todetaan, että Satakunnan maakuntakaava 2050 ei ole enää joiltakin osin ajan tasalla, voidaan ryhtyä valmistelemaan päätöstä seuraavan maakuntakaavan tai vaihemaakuntakaavan laatimisesta.

Satakunnassa on toiminut pitkään Satakunnan aluesuunnittelun yhteistyöryhmä (Sata-alsu). Yhteistyöryhmä on tulevaisuuden suunnitteluun orientoituva maakunnallinen yhteistyöryhmä, joka on painottanut toiminnassaan ajankohtaisia aluesuunnittelukysymyksiä. Vuonna 2015 sovittiin tulevien vuosien teemaksi Satakunnan maakuntakaavan ja Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 toteuttamisen edistäminen ja seuranta. Jatkossa Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteuttamisen edistäminen ja seuranta sopivat hyvin Satakunnan aluesuunnittelun yhteistyöryhmän toiminnan sisällöksi.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatimiseen ovat osallistuneet:

Susanna Roslöf
alueiden käytön johtaja

Daniel Nagy
maakunta-arkkitehti

Anne Nummela
maakuntainsinööri

Anne Savola
ympäristöasiantuntija

Esa Perttula
liikennesuunnittelija

Veli-Matti Rintala
paikkatietoasiantuntija

Suvi Rosendahl
suunnitteluassistentti (15.8.2022 alkaen)

Sari Rosu
suunnitteluassistentti (2.12.2022 alkaen)

Virpi Sipari
suunnitteluassistentti (14.10.2022 asti)

Pohjoisranta 11 D, 28100 Pori

Info puh. (02) 620 4300

kirjaamo@satakunta.fi

Satakunnan maakuntakaava 2050:

<https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/vireilla-olevat-maakuntakaavat/>